

קלקראת שבת מלכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת אמור

בס"ד לקראת שבת מלכתא

הלימוד השבועי לנבחני דרשו

פרשת בהר יד - נ אייר | דף היומי - זבחים טז - כב | משנה ברורה - סימן ש"ח סעיף ז' עד סעיף כ"א | מוסר - תורת הבית מתחילת פרק י"ב 'נבזה ביאתי' עד תחילת פרק ט"ו | קנין חכמה - פרק ה משנה י עד משנה כ

יום חמישי י"א אייר תשע"ח | פניני פרשת אמור | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

עיר	ירושלים	בני ברק	מודיעין ע.	חיפה	ב. שמש	אלעד	ב"ש	צפת	ביתר ע.
כניסת שבת	18:41	18:57	18:51	18:51	18:40	18:50	18:58	18:52	18:41
יציאת שבת	19:55	19:58	19:56	19:58	19:56	19:57	19:56	19:57	19:56
ר"ת	20:34	20:31	20:33	20:33	20:33	20:32	20:33	20:29	20:34

מצורף מדי שבוע למנויי חוברת כל העולמים

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך ועידוד לימוד התורה

דיברתי פעם בבית הכנסת, שבליל הסדר צריך לאכול כזית מצה בכדי אכילת פרס. שאל אותי יהודי אחד: 'מה יהיה אם יאכל בערך כזית בכדי אכילת פרס'... אמרתי לו שישב בערך בגן עדן...

הגאון רבי אביגדור הלוי נבנצל שליט"א, בשיחה מיוחדת על מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל ועל חג הפסח

"כן מונח בזיכרוני, שפעם בצעירותי בעודי מדבר עם הרב, צחקתי יותר מידי באופן שאינו מכובד דיו, והוכיח אותי ואמר: 'כנראה שהיום סמכת גאולה לתפילה...' כי מובא בברכות על רב ברונא, שסמך גאולה לתפילה, ולא פסק חוכא מפומיא כל ההוא יומא. כך הוכיח אותנו, חיכו ממתקים. "כן אספר לכם את אשר העיר כלפיי, בעת שהגיע אבי מורי, זכרונו לברכה, לשמוע מפיו אודותי, בעת שלמדתי בישיבה. קראנו בפרשה 'על כל קרבנך תקריב מלח', דהיינו שצריך למלוח כל קרבן העולה למזבח, וכתוב בתוספתא דין מחודש: שגם הנודר מלח להקטרה, צריך למלוח את המלח, ככל יתר הקרבנות העולים על המזבח, וכוונתו הייתה ברורה: גם אם הוא 'מלח' (ממולח), אין בכך כל סתירה לכך שיש עדיין מה להמשיך 'למלוח' אותו. יש עוד מה להתקדם..."

מה היה מיוחד בדמותו של מרן הגרש"ז, שזכה להיות רבן של כל בני הגולה? "השקיעות שלו בתורה, ומידת האמת שהייתה כל הווייתו. כל ימיו הוא חיפש רק את האמת, בין אם היא הייתה לקולא ובין אם היא הייתה לחומרא, כי כל ימיו חיפש רק אמת.

"בד בבד, הוא היה גדול בשלמות עבודת המידות. היה מעורר השתאות איך נהג בכבוד כל אדם. פעם כשלמדתי עמו, והיה נצרך ללכת לטיפול רפואי בשעה מסוימת, בקשני שאזכיר לו בשעה היעודה, וביקש ממני סליחה כמה וכמה פעמים, על כך שהטרחני להראות לו על השעה..."

"סיפר לי הרב, שפעם היה ויכוח מי מהרבנים יקבל כיבוד לברכת שבע ברכות, פנה אליהם הרב ואמר: 'איך ניתן להתווכח על כבוד כשמברכים' שהכל ברא לכבודו?..."

"ידוע שהרב לא יכול היה לשאת שיכתבו עליו את התואר 'פוסק הדור', אך אספר לכם מה אמר לי פעם בהקשר לזה: הרי מסופר על רעק"א, שקיבל מכתב הפותח במילים: 'לכבוד הגאון האדיר' וכו', וכשהשיב לכותב פתח באותם תארים. אחרי זמן פגש השולח את רעק"א, ושאל מדוע פתח כך את מכתבו, ענהו רעק"א: 'אני לא יודע, אני רואה שכולם כותבים עלי כך, וחשבתי

"בין הערבים פסח לה" (ויקרא כ"ג, ה')

בפתחת השיחה, מטבע הדברים, אנו מבקשים לשמוע מתי וכיצד החל הקשר המיוחד שלו עם רבנו, מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל, איך התנהלה ה'חברותא' ומה היו סדרי הלימוד?

הגאון שליט"א מוחה נמרצות: "לא היינו חברותא, הוא היה הרב ואני הייתי התלמיד!" רק לאחר מכן ניאות לספר השתלשלות הדברים:

"הייתי תלמיד בישיבת 'קול תורה', אליה שלחני אבי מורי הר"ר יצחק ז"ל, ושמעתי את שיעוריו. לאחר מכן עברתי עם כמה מחבריי לישיבת פוניבז'.

כשחזרתי לירושלים, בקשתי ממנו שאלמד עמו, והוא ניאות לכך, וזכיתי ללמוד איתו פעמיים בכל שבוע. כך נמשך הדבר עד אחרית ימיו ממש. למדנו בעיקר את השיעורים שהוא עמד למסור. הוא היה גם מראה לי מכתבים שקיבל עם שאלות בהלכה, וביקש שאעבור עליהם. בשנים שערך הגר"י נויבירט זצוק"ל את ספרו 'שמירת שבת כהלכתה', הוא הראה לי רבים מפסקיו המובאים שם, ובענוונותו ליבן אותם בפניי. גם בשיעורים שמסר בישיבה, היו הרבה דברים ששייכים להלכה ולמעשה, ובלימודינו היה מלבן רבות את הפרטים 'להלכתם'.

כאן מגלה לנו הגר"א נבנצל שליט"א עוד טפח מענוונותו: "לפני שנים, במלאת ארבעים שנה לקשר המיוחד שזכיתי לו בלימודי עם מרן הגרש"ז זצוק"ל, חשבתי שאולי כעבור ארבעים שנה אזכה להבין עומק תורתו, כאותה מימרא של רבא ש'לא קאי איניש אדעתיה דרביה עד ארבעין שנין', ועל כן ערכתי סעודה, אבל לצערי נוכחתי לדעת, שלמרות זאת אינני יורד לקצה קצהו של עומק דעתו וגדלותו בתורה ובהלכה."

ומלבד זאת, הרב השתתף בשיעוריו בישיבה, כתלמיד מן המניין...

"זכורני, כי כשזכיתי להיכנס בפעם הראשונה לשיעורו, הוא הקדים לנו בערך בזו הלשון: 'אני גן עדן לבטלנים...' כאומר, לא ארדוף אחרים ללמדכם בכפייה, אלא 'השומע ישמע והחדל ייחדל'. בתקופה שלמדו פרק שני ממשכת קידושין, ביקשנו מהרב שימסור חידושו גם לפרק ג', הוא התנה בכך שנכין את הגפ"ת ועל כך יאמר חידושו, וכשנוכח באחד הימים לראות כי לא באנו לשיעור מוכנים, הוכיח אותנו במתק שפתי, ואמר: 'מה אני צריך לומר לכם חידושים? אגיד לכם את הרש"י וזה יהיה עבורכם חידוש...' זו היתה התוכחה שהיה רגיל בה, במילים קצרות ומדודות, אבל לנו הייתה זו תוכחה קשה.

היה ילד שצילם תמיד את אבא זצ"ל, ואבא מאד הקפיד על כך שלא להצטלם, וכיון שצילם אבא הקפיד עליו, ועד היום אין להנ"ל זש"ק

מזן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, על עוונות שקרים וכפרה

"כי יום פְּרָים הוא" (ויקרא כ"ג, כ"ח)

לו רשות. ולענין הנ"ל אם לא אומר מפורש: איך זאג = אני אומר, אלא מתנסח: 'מקען זאגן = אפשר לומר' - זה בסדר, שלא אומר שהוא זה האומר את החידוש".

• ה' כי תשא כ' אד"א תשנ"ז. שוב שאלתי לצורך פלוני: נמצא אצל חמיי וצריך להגיד דברי תורה משלו ואין לו, ולוקח מספר ולא אומר בשמו. - "מקילים בזה שהרי אינו אומר מפורש שזה שלו".

• בשיעור לבעלי בתים, אם אומרים דברי הלכה בצורה של ספור שהיה או עובדא שהיתה כך וכך, זה לתועלת - שיותר מקשיבים והשיעור יותר מענין, האם מותר לומר כך, אע"פ שלא היה ולא נברא?

- "לספר עם שמות ופרטים, לא כדאי [לא ראוי], אבל ספור באופן כללי זה מותר. אבא היה מספר לנו סיפורים, והיו ספורי אמת והיו ספורים שהמציא, וספורים שהמציא היה אומר שזה לא אמת. אנו אהבנו יותר סיפורי לא אמת, כי זה היה יותר מענין.

• האם מותר לצלם ללא רשות? האם אפשר להקליט אדם ללא ידיעתו? האם התנהגות כזו סותרת את מצוות הבורא: ואהבת לרעך כמוך?

- "מי שידוע שחברו מקפיד שלא יקליט את השיחה, האם הוא בעל הבית למנוע

ממנו להקליט או למנוע ממנו שלא לצלם אותו? "שמעתי שצלם פלוני, עמד על עצים ליד הבית של החזו"א לצלמו, והתמונות לא יצאו אף אחת. ולענין השאלה, התשובה היא: מאי דסני עלך לחברך לא תעביד. היה ילד שצילם תמיד את אבא זצ"ל, ואבא [כידוע] מאד הקפיד על כך שלא להצטלם, וכיון שצילם אבא הקפיד עליו [ואבא הכיר את אביו של הילד המצלם, ועד היום אין להנ"ל זש"ק]".

אגב, הוסיף רבינו בענין הקלטות שלא היו מצויות בימים ההם: "ר' א.צ. טורצ'ין זצ"ל סיפר לי, שנכנס פעם לעשיר פלוני יחד עם ר"מ הלוי שליט"א, לבקש כסף לתלמוד תורה תשב"ר, ואמר לו דרשה שלימה והסביר לו את גדול הענין. לשנה הבאה הגיעו אליו שנית, ורצו שוב לדרוש לו על החיידר, פתח הנ"ל את הטייפ ואמר להם: 'הנה יש לי את הדרשה בטייפ משנה שעברה'..."

• למחרת, בענין מה שרבינו אמר אמש אודות הילד שצילם את מרן הסטיפלער, מאד כאבתי את כאבו של אותו יהודי שאין לו זש"ק, ורצוני לשאול האם הנ"ל יודע שיש לזה שייכות, כי אולי עדיין אפשר לעשות משהו למענו, כגון לבקש מחילה בקבר או דבר אחר, כגון שידפיס ספר 'קהילות יעקב' אחד.

- "זו רק סברא שלי שזה משום כך. אבל אינני יודע אם אשתו כעת בת בנים, וממילא אין לך כבר מה לעשות בענין כלום. הוא בא לאבא כמה פעמים אח"כ וביקש ברכה, ואבא בירכו, וכן אביו היה מבקש מאבא ברכות. ומסתמא הייתה לו מחילה. אביו גם ביקש שכיון שהוא ילמד בישב"ק בבני ברק, שיאכל אצלנו והוא ישלם על כך, והיה לנו מזה משהו".

(מתוך הספר 'כל משאלותיך')

• אם יש חשש של גניבה בפדיון, מדוע רבינו נוטל כסף צדקה מיהודים המתדפקים על פתחו?

אמר לי רבינו: אבא לא רצה בשום אופן לקחת פדיון, כמו שנהגו אדמו"רים זי"ע לקחת, וסבר שזו גזילה ממש, "כי הם נותנים כי חושבים שברכותיי יש בהן משהו, ואני יודע את האמת". כך אמר.

הוסיף רבינו: "אני גם לא לוקח בשום אופן, רק לצדקה, ומה שאני לוקח לצדקה הוא מהטעם [אחר] שכיון שהם אמרו לצדקה, אני חושש שמא בסוף לא יתנוהו לצדקה, לכן אני נוטל [מחומרת נדרים וחומרי נדרי צדקה]".

• ו' עש"ק בהעלותך ט"ו סיון תשנ"ז. לבעל תשובה היתה חנות מכולת, וכל ימיו היה מוסיף בכרסת של הקונים סכומי כסף שלא חייבים לו, האם משום 'תקנת השבים' לא יעשה כלום? - "כיון שלא יודע ממי, לכן לא יכול להחזיר, אבל צרכי רבים יעשה. ותקנת השבים זה רק לענין בית דין [שבית דין לא גובים]".

• ד' ויק"פ כ"ב אדר תשנ"ו. ב' בחורים עצרו מונית מאוחר בלילה שנסעה בדרכה לפ"ת (גם בלעדיהם), וביקשו לנסוע לפ"ת. שאלם כמה כסף יש להם ואמרו לו 10 שקל, והיה להם יותר

והסכים ב-10 שקל, ויש בזה חשש גזילה של ממש, מה יעשו?

- "עשו צרכי רבים, יתנו לבית חולים 'מעייני הישועה' של רוטשילד. כמה יתנו? כי מסתמא היה מסכים לא לקחת מהם מחיר מלא? - "כיון שעשו עוולה, יתנו מחיר מלא".

• ערש"ק יתרו כ"ד שבט תשס"א. פלוני נסע מהר מאד והמשטרה עצרה אותו. חברו שהיה על ידו, עשה את עצמו כאילו הוא חולה ואמר שלוקח אותו לבית חולים, האם מותר לעשות כן? - "כיון שנסע במהירות שלא מותרת, ודאי שהיה אסור לו להתחכם ולענות כך.

"אבא ז"ל סיפר לי, כי בזמן המלחמה העולמית, מי שלא היה לו דרכון היה בסכנת נפשות, כי ירו בו למוות. פעם אחת הלכו ב' בחורים, לאחד היה דרכון ולחברו לא, ופתאום ראו את השוטרים. אמר החבור שיש לו דרכון לחברו, שיעמוד על עמדו והוא ירוץ ויברח, וכאשר רץ השוטרים רדפו אחריו עד שתפסו, וביקשו דרכון, והראה להם שיש לו, ושאלו 'אם כן למה רצת?', וענה כי הוא חולה מעיים, והרופא אמר לו כל יום לרוץ שעתיים. שאלו הגוי 'הרי ראית שאני רודף אחרך ולמה לא עמדת?', וענה: 'חשבתי שגם אתה חולה מעיים'..."

שאלות שונות בענין שקר

• נכנס אב אברך ושאל: הוא מתארח בבית חמיי לשבת, וצריך לומר חדושי תורה ולא תמיד יש לו, ולוקח מספרים ולבו נוקפו שזו גניבת דעת. - "פלוני, שאני מכירו, נכנס לאבא זצ"ל ואמר שהוא 'מגיד שיעור', ולא תמיד יש לו מה לומר וביקש רשות לומר מספר ה'קהילות יעקב' ואבא נתן

פעם איחרנו, והגענו דקה אחת לאחר שכבר הדליק רבינו את נרות חנוכה. רבינו כבר היה בביתו, העזנו ואמרנו שכדאי שהתרומה תהיה סמוך למנורה, כדי שהתמונה תהיה מושלמת... כל מי שהכיר את רבינו, מבין ויודע שמדובר בצעד נדיר ביותר מצדו, לצעוד לכיוון המנורה שם הרים את נדבתו, ולא נתקררה דעתו עד שאף שאל את הצלם אם זה בסדר כן...

מנהלי 'קופת העיר' ובראשם הגר"מ שפרינצלס שליט"א, בסיפורים על מעורבותו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל בכל ענייני קופת הצדקה

בצרכי צדקה ולעזוב דרך אביך?!... וכך הייתה דרכו לזרוק מרה בקרובים אליו, ולהביאם לידי שלמות. מאידך, הייתי נוכח פעם, שהגיע אחד מגבאי הצדקה ב'קופת העיר', ואמר לרבינו שרוצה לעזוב את עבודתו זו, כי היא מביאה אותו לרפיון ביראת שמים. רבינו זצוק"ל הביט בו ושאל: 'מי אמר?' סיפר הלה, שלפעמים, מרוב עיסוקו בקופה, הוא שוכח להתפלל מנחה וכדומה. נענה רבינו ואמר לו: 'אני פוסק שאתה פטור ממנחה' [כמובן שאין ללמוד מעובדא זו הוראה לרבים חלילה]. ומכאן תראה את גדלות רבינו, שפטר את אחד הגבאים מתפילת מנחה, ואילו בגבאי אחר נזף וגער שאינו לומד מספיק, כי היה בעל עין חדה, להגיד

לכל אחד ואחד לפי מידתו הראויה".

צעדים יוצאי דופן

רבינו בעצמו גם היה תורם ל'קופת העיר'?
"בוודאי ובוודאי", משיב הגר"מ שפרינצלס. "שנה לאחר שנפתחה 'קופת העיר', עלה אצלנו רעיון שגדולי הדור עצמם יחתמו על הוראת קבע לטובת הצדקה, כי מי רואה אותם חותמים ואינו חותם. את האמת נאמר, שעלינו בחשש לביתו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, כי ידענו שהוא סולד מכל פרסום, אבל רבינו, בחיבת הקודש לקופתנו, חתם מיד על הוראת-קבע לראשונה בהיסטוריה, ואף נתן לנו על אתר סך 2,400 ש"ח כדי שיהיה בטוח שאכן נותן את מה שהתחייב'. מיותר לציין, שבעקבותיו חתמו גם שאר גדולי הדור,

וכלל ישראל בעקבותיהם.

"כך היה גם בכל דבר ועניין, למרות שברח בכל מאודו מפרסום ומפומביות, הרי שנענה לכל בקשה מצידנו בלב ונפש חפצה. אני נזכר שפעם איחרנו את זמן הדלקת נרות, והגענו דקה אחת לאחר שכבר הדליק רבינו את המנורה. רבינו כבר היה בביתו, ותרם את הצדקה בתוך הבית פנימה. גבאי 'קופת העיר' שידעו כי לבו של רבינו פתוח כאולם עבורם, העזו ואמרו שכדאי שהתרומה תהיה סמוך למנורה, כדי שהתמונה תהיה מושלמת... כל מי שהכיר את רבינו, מבין ויודע שמדובר בצעד נדיר ביותר מצידו, ליטול את למעלה מתשעים שנותיו, ולצעוד לכיוון המנורה שם הרים את נדבתו. אך לא נתקררה דעתו, עד שאף שאל את הצלם אם זה בסדר כן... רבינו, שידע שתמונה כזו יכולה להביא תועלת מרובה למלאכת גיוס הכספים לעניי העיר, עשה זאת בצעד של לכתחילה ממש, ולא ראה בכך שום בעיה, כי תורת אמת הייתה בפיהו.

"כבר התפרסם הסיפור, שנכנס אליו הגר"מ אברהם צבי טויב שליט"א, והתלונן לפניו ש'קופת העיר' מפרסמת תמונות של גדולי ישראל באופן מבזוה, עד שאולי בעוד תקופה יבקשו מגדולי הדור ללבוש חולצות עם כיתוב 'קופת העיר' ולאסוף בבתי הכנסת... מרן זצוק"ל ענה לו בחיך: 'אדרבה, תסדר לי שיהיה בבית הכנסת הקרוב לביתי, ב'איצקוביץ'...'. אחר כך הסביר לו, שפעם היה מוטל על מנהיגי הדור לצאת ולאסוף כספים, וב"ה אפשר דרא, שעל ידי תמונות ותיעודים אפשר לגייס כספים רבים, והוא חייב הכרת הטוב ל'קופת העיר' שנטלו את משא הצדקה שבדור, ופוטרים אותו מכך". הגר"מ שפרינצלס רואה צורך להבהיר פרט חשוב: "מאידך, כשראה רבינו

"ולכל נְבוֹתָם" (ויקרא כ"ב, י"ח)

"הורתה ולידתה של 'קופת העיר' הייתה יחד עם רבינו", אומר לנו הגר"מ שפרינצלס שליט"א, מרבני 'קופת העיר'. "עם פתיחתה והקמתה של הקופה, היה עלינו למצוא חן וחסד בעיניו, דבר שלא היה קל להשיג, מאחר ורבינו בדק, כידוע, כל דבר בשבע עיניים, ולא סמך ידיו על אף מוסד, עד שהיה ברור לו שאין שום אינטריגות ומעילות בכספי הקודש, חלילה. ידוע גם על אירגונים אחרים שבשום אופן לא הסכים לתמוך בהם, על אף שלחצו עליו מאד, לאחר ששמע שאינם מתנהלים ביושר.

"מיד כששמע רבינו מי הם הרבנים המתעסקים בכספי הצדקות, מיהר והזדרז לתת את אמונו המלא ב'קופת העיר', כאשר כבר בשנה הראשונה חתם לקראת פורים, על מכתב קודש לתרום את המתנות לאביונים ל'קופת העיר', וכתב בעצמו את הנוסח: 'שזו המתנה לאביונים ההגונה ביותר'. דבר שנחשב כצעד נדיר מצידו, כפי שידועה הייתה דרכו לצדד ולא להכריע. אך כאן יצא מגדרו להכריע שהיא הצדקה ההגונה ביותר, והסיבה לכך, מכיון שהכיר את הרבנים העוסקים וידע שעושים מלאכתם באמונה".

הגר"מ שפרינצלס מוסיף ומחדד את נאמנותו של רבינו כלפי 'קופת העיר': "תמיד היה רבינו מייקר ומייחד את מנהלי 'קופת העיר', שכולם פועלים לשם שמים,

שלא על מנת לקבל פרס. מה שמיוחד בכך הוא, שרבינו זצוק"ל, שהיה בקי בהוויות העולם, ידע שאין לנאמנות זו אח ורע. אין שום מקום שכל הניהול הוא ללא שום קבלת שכר. עובדה מפליאה זו הייתה העדות בעיניו, שהכל נעשה בנקיות מופלגת, ומאז תמיד דיבר בשבח 'קופת העיר', והזכיר שהכל נעשה שלא על מנת לקבל פרס, וממילא אפשר לסמוך עליהם במאת האחוזים. לכן גם במשך שבע עשרה שנה רצופות, מפורים תשס"א עד פורים תשע"ז, הידר רבינו מאד לתת מתנות לאביונים ל'קופת העיר', מיד לאחר קריאת המגילה סמוך לברכות, כי היה סמוך ובטוח שכך יוצא ידי חובתו באופן ההגון ביותר.

[בשנת תשע"ג אחר קריאת המגילה, נתן את הצדקה ל'קופת העיר' ואמר, שאמנם גדול עד מאד ערכה של הצדקה, אבל אסור לשכוח שיעקר העיקרים הוא לימוד התורה. פעם אף אמר רבינו לאחד הגבאים: 'תקפיד ללמוד לפחות שמונה שעות ביום! אני לא אומר לך שבביל לימוד התורה שהיא ממילא חובה, אלא שאם לא תלמד - לא תהיה לך ישרות בממון חלילה, כי רק התורה מצילה דרכו של אדם'. ואכן אמונו ב'קופת העיר' גם נבע מכך, שידע שהגבאים הם לומדי תורה ואפשר לסמוך עליהם. לאחר ששמע רבינו שאברך זה כבר לומד שלושה סדרים מלאים, וכל פעילותו למען הצדקה אינה על חשבון סדרי הלימוד, נחה דעתו. ואכן הלה הוציא לאור ספר כאחד מגדולי תלמידי החכמים; ראינו אז בחוש את השפעתו של רבינו על כל אחד, כאשר במילה אחת גרם לשקיעות בתורה ושלא על חשבון הצדקה].

"עם כל זה שייקר מאד את 'קופת העיר', אמר פעם לאחד הגבאים - שאביו היה תלמיד חכם מופלג ומקורב לרבינו - 'מה ראתי לשטות זו להתעסק

היתה לו לרבינו קופסא קטנה, שכיסתה את הריבוע של התפילין של ראש, היה זה משום שחם על כבודן של התפילין, שכאשר היה יוצא איתן בימי קיץ ושרב, חשש שמרוב חום וזיעה הן יישחקו. ארע פעם שהגיע לברית אצל אנשים פשוטי עם, קם אחד ואמר לו: "למה הרב ממציא דברים חדשים? וכי שמענו מעולם שיש כיסוי לשל ראש?", רבינו שתק

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, נזהר באורחותיו לא לחלל שם שמים

"ולא יחללו שם אלקיהם" (ויקרא כ"א, ו')
הזהירות מאיסור חילול השם

חילול השם. בפרט כאשר הלך להופיע בפני ציבור שאינם בני תורה נזהר בזה יותר, למשל כשהיה מאושפז בבית החולים, היה שואל מפעם לפעם האם בגדיו נקיים ומכובדים וכד', שלא יהיה חלילה חילול השם. כשם שתבע זאת מעצמו, הרבה לתבוע זאת מבני הישיבה להזהר מחילול השם. הוא השריש בבני הישיבה את הזהירות מחילול השם שאינו רק כלפי אנשי הרחוב, אלא גם בתוך בית המדרש. למשל כאשר היה מדבר על מעלת התפילה בישיבה, היה מדגיש שתפילה מחוץ לישיבה היא בגדר חילול השם, שבחור בישיבה מתרשל בעבודתו, והולך להתפלל מחוץ לכתלי ביהמ"ד, הוא גורם חילול השם שחבריו יראוהו בכך ויתקררו בעבודתם. היה מקפיד שהופעתו של בן הישיבה תהיה בסדר ונקי, וכשראה בחור שחולצתו אינה מסודרת היטב, העיר לו לסדרה. הוא השריש שחדרי הפנימיה צריכים להיות תמיד נקיים ומסודרים, שלא יהיה חילול השם ליושביהם שכך נראה חדר של בן ישיבה.

היה מקפיד שבית המדרש יהיה נקי ומסודר, כך גם הכניסה לבנין הישיבה וכל הבנין. פעמים רבות כשהיה חולף בחדר מדרגות וראה לכלוכים, התכופף כל כולו והרימם. היה זה פלא פלאות. כולם ראו וידעו עד כמה הוא שקוע בלימוד, ובכל זאת שת לבו לדברים אלו, שלא יצא מיישיבתו חילול השם. הוא הקפיד שבית המדרש ורהיטיו יהיו שלימים ונקיים. כשהיה עובר ליד סטנדר, היה נותן לבו שלא יהיה שבור ומתנדנד. כשראה שיש איזה פגם, הקרש שבור או שיוצא ממנו בורג, חלון שבור בביהמ"ד או איזה קילוף בקיר, היה מבקש לסדר זאת, והיה זוכר לעקוב ולבדוק שבית המדרש בתכלית השלימות.

בטחון חושי - "זחסידי בכל מעשיו"

במהלך כל התרמת הכספים למוסדות הישיבה והכולל, ראו עין בעין באיזה בטחון ורוגע הוא ניגש לדברים. ומרגלא בפומיה: נאמר בפסוק (תהילים קל"ו) "כי לעולם חסדו", כל מידותיו ית' עמם הוא מנהיג את עולמו משתנים לפי המצבים, לעתים הוא משתמש במדת "קל קנא ונוקם" וכד'. המדה היחידה שהוא נוהג בה בלי הפסק, הוא מדת חסדו ית', שחופפת על האדם תמיד. גם בזמן הסתר פנים. ולפעמים אמר 'טוב' של עולם הזה הוא יחסי, פעמים רבות שהוא מזיק, כמו 'יש עושר שמור לבעליו לרעתו', אך טוב הקב"ה הוא תמיד טוב!

גם כשארעו דברים בלתי צפויים, כמו נדיבים שנתנו סכום גדול ולפתע הפסיקו, או הבטיחו ולא קיימו, ראו בחוש את בטחונו הצרוף, ופעם אמר: "נאמר 'אל תבטחו בנדיבים' ולא נאמר 'בנודבים', היינו מדובר על כאלו שהם כבר נדיבים בפועל, ובכל זאת מזהיר אותנו דוד המלך 'אל תבטחו בנודבתם', רק בהש"ת שהוא הן והמכלכל".

פעם הגיע לבית גביר עצום, וביקש ממנו שיעזור לישיבה. אותו גביר כתב סכום נאה, והניחו לפני רבינו, אך רבינו, שידע שלפי אפשרויותיו הוא יכול ואף רגיל לתת הרבה יותר, ביקש כדרכו להכפיל את הסכום פי עשר. אותו נדיב הסכים, אבל התנה זאת בזה, שרבינו ינקוט בפעולה ציבורית מסויימת שהיתה נתונה במחלוקת באותם ימים. רבינו הוכיח אותו בנחרצות: "אתה עושה תנאי בצדקה? האם אתה נותן צדקה על פי תנאים? אף אחד לא יעשה אתי כך, אם אתה רוצה לתת תן, מדוע אתה עושה תנאים?". יודגש, כי תוך כדי הדברים השאיר את הצ'ק על השולחן ולא נגע בו, למרות שידע שיש סיכוי גדול, וכמעט ברור היה, שהפסיד את כל הכסף על תוכחתו, בכל זאת חשב שזה הדבר הנכון לעשות.

זהירות מיוחדת נזהר מחטא 'חילול השם'. הוא הקפיד תמיד שלא יצא ממעשהו ומהנהגתו ולו שמץ של חילול השם. עד כמה היה ירא מלהכשל בחטא זה, ראו כאשר הזכיר בשיחות את דברי הגמ' (יומא פו): "היכי דמי חילול השם... רבי יוחנן אמר כגון אנא דמסיגנא ארבע אמות בלא הרהור תורה ובלא תפילין", וכשהזכיר זאת פרץ בבכי. ראו עד כמה חשש מחטא זה, ואפילו בדברים שאמור היה לחשוב שבוזה הוא מיוחד מבני דורו, ואולי דווקא בדברים אלו, כי חילול השם הוא כגון "אנא". ואכן היה זהיר בכל אורחותיו ופעולותיו, שיצא מהן כבוד שמים וחלילה לא להיפך. מלבד עצם ההנהגה, ראו זאת אפילו בדברים שנראים קטנים.

למשל, כאשר דיבר בציבור או כתב מכתב, היה מברר איך אומרים בדיוק בלשון הקודש מילה זו ואיך כותבים אותה, באומרו שאם לא אומרים אותה כראוי יש בכך משום חילול השם, שבני תורה מדברים או כותבים בצורה עילגת, והיה מעיר לתלמידים שהיו מדברים או כותבים בשפה עילגת או בכתב לא קריא, שכן יש בכך משום חסרון בהדרה של תורה.

בשעתו היתה לו לרבינו קופסא קטנה, שכיסתה את הריבוע של התפילין של ראש. היה זה משום שחם על כבודן של התפילין, שכאשר היה יוצא איתן בימי קיץ ושרב, חשש שמרוב חום וזיעה הן יישחקו, ולכן הכינו לו קופסא כזו, בה כיסה את התפילין, כאשר יצא בימי חום ושרב.

ארע פעם שהגיע לברית אצל אנשים פשוטי עם, קם אחד ואמר לו: "למה הרב ממציא דברים חדשים? וכי שמענו מעולם שיש כיסוי לשל ראש?". רבינו שתק, הוא לא רצה להסביר לו שהוא חובש תפילין כל היום, וכי הוא יוצא עם זה לשמש, אך מאותו יום ואילך, כאשר הגיע לשמחות של אנשים שאינם בני תורה, היה זוכר להורידן, שלא יהיה אצלם מילתא דתמיהה וחשש חילול השם...

"היכי דמי חילול השם?"

נזהר תמיד שבגדיו יהיו נקיים ומכובדים. ראו איך הוא מביט לפני שיוצא מביתו ומהישיבה, האם בגדיו נקיים ומסודרים, האם נעליו מצוחצחות ולא מלוכלכות. כשהישיבה היתה בדיסקין, היה הולך מביתו בשכונת מטרסדורף ואליו ברגל. חלק מהדרכים עדיין לא היו סלולות, וכשעברה לידם משאית היא יצרה ענן של אבק מהחול. כששמע משאית מתקרבת עמד זמן מה בצד עד שהחול ישקע, כדי שלא להתלכלך מהאבק.

ניתן היה לחשוב שהיה בעל אופי כזה של סדר ונקיון, אך תמיד כשהיה בודק שבגדיו מסודרים ואין בהם שמץ של לכלוך, היה מזכיר שלא יהיה

מדי שבת מתארחים בישיבה בחורים חילונים. לאחר השבת אני שואל אותם: "איך הרגשתם בשבת?", הם עונים: "גן עדן...". איני בטוח שהם יודעים מה זה גן עדן, אבל הצדק איתם

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א, על שחר המצוות

בשאר התחומים כפי הישר בעיניו.

"בעיירה אחת מת הכומר הזקן, ומיד הובא כומר צעיר ונמרץ לשלוט תחתיו. הכומר הצעיר רצה להראות שהוא "מטאטא טוב", ומיד החל לבקש שישיעו לו תיאור מדוקדק על התנהגותם של אנשי המקום. 'זהו כפר עני מרוד' - אמרו לו - 'האנשים כאן בקושי משיגים לחם למחייתם, מעלות השחר הם עובדים בשדה בעבודה מפרכת, ושכרם העלוב כמעט לא מספיק לקניית לחם. כדי לשכוח את יגונם, צערם ועצבונם על מצבם הכלכלי, ועל הרעב שבו נתונים הם ובני ביתם, הם אמצו להם מנהג להכנס מידי לילה לפונדק. הם שותים לשכרה, מבזבזים את הפרוטות המעטות שבידם, ובאים לביתם שיכורים כלוט. אינם שומעים כלום, וישנים כך עד אור הבוקר'.

"ככה? - התרשם הכומר - 'מוכרחים, אפוא, לתקן את הענין הזה! מיד הודיע כי הוא קורא לכל הכפריים, איש בל יעדר.

"כשהתאספו כולם החל נושא בפניהם נאום חוצב להבות, בגנות השתיה וההתמכרות לטיפה המרה. בסופו של דבר הכריז, כי מעתה ואילך, אוי לו לאדם שישתה. אדם כזה יובא לדין. והכומר בעצמו יפסוק את גזר דינו. "הכפריים הלכו לביתם נבוכים ועצובים. לא די להם בכל הצער שלהם על

פרנסתם הדחוקה, ועל העבודה הקשה בקור ובשלגים, והנה לוקח להם הכומר את הדבר היחיד שהצליח לשמח אותם, ולתת להם מעט חיות בסיום יום עבודה מפרך...

"אחד מהם היה כל כך שבור ורצוף מן הגזרה הקשה, עד שבקש לשכוח ממנה ומכל שאר צרותיו. הלך לו לעבר הפונדק, קנה לעצמו בקבוק משקה, גמע את כולו עד תומו ותוך דקות ספורות מצאו אותו שרוע ומתגולל מתחת לספסלים..."

"עד מהרה הגיעה השמועה אודות השיכור לכומר. הוא נרעש מן החוצפה - כל כך סמוך? לא עברה אפילו חצי שעה מאז האיומים שלו, וכבר עובר הוא על הוראותיו בריש גלי!

"הוא הכריז כי השיכור יובא אליו למשפט, וכל הציבור יתאסף, למען ישמעו ויראו. עד מהרה הגיעו כל הכפריים, כשהם מעוניינים לראות מה יהיה משפטו של הכומר הנמרץ.

"הכומר עמד מול כולם ואמר: 'עלי להיות זהיר. העונש שעלי לתת לכפרי אמור להיות בהתאם לחומרת הניסיון - אם הניסיון היה גדול, אתן לו עונש מתחשב יותר, אך אם מדובר היה בניסיון קטן - יהיה העונש חמור ביותר. אלא שיש לי בעיה אחת - מעודי תינוק ועד עצם היום הזה, לא שתיתי אף פעם... איני יודע מה זה יין שרף, ומה פשרה של תאוות התמכרות לטיפה המרה. אין לי ברירה כעת, עלי לשתות קבל עם ועדה, כדי להכריע אם אפשר לעמוד בניסיון כזה או לא'.

"עד מהרה נמצא שם מתנדב שרץ לפונדק וביקש כוסית וודקה חריף במיוחד - עבור הכומר. קיבל הכומר את הכוסית לידי, גמע אותה, ומיד ירק אותה הצידה. טפון... איך אפשר לשתות דבר כזה?.... כשהתאושש מעט קרא: 'הוי כפרי מסכן! אמרתי בלבי שעלי להעניש אותך על שתיה, אבל כעת אני יודע שעצם השתיה של המשקה המר הזה, היא העונש הגדול ביותר שיכול אדם להביא על עצמו... כבר קיבלת את ענשך, ואינך זקוק לשום תוספת...".

סיים רבי חיים מצאנו ופנה לחסידיו: "אתם מספרים לי שהוא עבר עברה של תיעוב, ומבקשים שאעניש אותו, ואני אומר לכם, שדי לו במה שהביא על עצמו. הוא מצוי כעת בטומאה נוראה ביותר, ואין לך עונש נוראי וזוועתי גדול ממנה..."

בקדושתו היה רחוק כל כך מן העברה, עד שראה כי אין עונש גדול יותר מעצם מצבו הנורא של בעל העברה.

(מתוך הספר 'משכני אחרך' על חומש שמות)

"זכיום השביעי שבת שבתון" (ויקרא כ"ג, ג)

אדם מקיים מצוות - ואין לו שום מושג מה הוא עתיד לקבל בעקבות קיום אותה מצוה. אילו היינו יודעים מה נקבל על מצוה אחת, איזה אור עליון יקיף אותנו בעקבות המעשה הזה, לא היינו מחמיצים בקלות הזדמנויות כאלו.

מרנא הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, כותב בפרושו למסכת אבות, שההשראה שיש לאדם בעקבות קיום מצוה, היא קרבת ה' שניתנת לו כבר בעולם הזה, וקרבת ה' הזו, מעוררת בו רצון לקיים עוד מצוה, עוד לימוד ועוד חסד - וכל זה מלבד כל מה שיקבל לעתיד לבוא. כאן, בעולם הזה, יש לו כבר גן עדן עלי אדמות, וכלשונו: "כי שכר מצוה היא המצוה עצמה נותנים לו בשכרו, והוא האור המקיפו... והוא יושב ממש כמו בגן עדן, והלא אז נקל לו לעשות מצוה אחרת".

מדי שבת מתארחים בישיבה בחורים חילונים. לאחר השבת אני שואל אותם: "איך הרגשתם בשבת?". הם עונים: "גן עדן...".

איני בטוח שהם יודעים מה זה גן עדן, אבל הצדק אתם. בשבת מטעימים אותנו משהו מגן עדן העליון. כל היום הם יושבים ושומעים דברי תורה, מדרשים ומעשיות, יש אוכל ושירה. שכר המצוה שלהם הוא עוד מצוה שבאפשרותם לקיים, והמצוות הללו מביאות אותם לתענוג עילאי ולדבקות בבורא יתברך.

שכר עברה - עברה

ובר מינן גם להפך - כשאדם עובר עברה, הוא מוקף ברוח טומאה שגורמת לו לעבור עוד עברה, כפי שכותב רבי חיים בהמשך דבריו: "ולהיפך ח"ו, בעברה, הנה הוא אחוז בחבלי בוז, ועברה גוררת עברה".

לא בכדי אמרו רבותינו (מגילה כח ע"א) שאסור להסתכל בפני אדם רשע - הסטרא אחרא שהולכת אתו בעשותו עברה - בכוחה להזיק, במצב כזה

כל המזיקים שולטים עליו, והמסכן לא יכול להבדל מהם.

את הדברים הללו רואים במציאות החיים: אדם עושה עברה כלשהי, מיד לאחר מכן מתחילה מחלוקת בביתו. הגיהנום שיש לו בבית, זה שכר העברה שלו. אדם חושב: חטאתי, אבל גמרתי עם זה... אך לא. הגיהנום ממשיך איתו. הוא לא מרגיש הנאה במה שעשה, לא יכול להרגיש דבקות בה'. יש חיץ בינו ובין הקב"ה.

יתרה מזאת, גם כשהוא מקים מצוה, הוא לא מצליח להרגיש בה שום טעם. מסביב הוא שומע אנשים אומרים: 'הרגשתי תענוג גדול בתפילה', 'הלימוד היום היה תענוג אמיתי' - הוא לא מבין על מה הם מדברים, ומשוכנע שהוא לא מרגיש טוב. אין זאת, אלא שהעברה שלו יצרה חיץ, שכר עברה - עברה, ואין הוא מצליח לחוש בשום תענוג של קרבת אלוקים.

העברה עצמה היא העונש הנורא ביותר

בהמשך דבריו שם, וכן בספרו 'נפש החיים' כותב הגר"ח מוולוז'ין, שבני אדם נוטים לדמיין את הגיהנום כמקום שיש בו אש, פי שישים מהאש של העולם הזה, וכן שרפות, אבל האמת היא שאת הגיהנום האמיתי, האדם בעצמו בורא במו ידיו בעשותו את העברה. העברה עצמה היא הגיהנום הנורא ביותר שקיים!

הגאון הקדוש רבי חיים מצאנו זצ"ל, בעל ה"דברי חיים", שמע כי אחד מחסידיו עבר עברה נוראה. הרב הזדעזע ביותר, אך שתק ולא אמר מאומה. אמרו לו: "רבינו, יש להענישו בחומרה גדולה!".

אמר: "אספר לכם מעשה -

"כידוע, הכנסיות קיבלו כח שלטון כמעט על כל העולם כולו. כל מחוז וכל עיר נוהגים למנות כומר, שאחראי על מצב הדת שם, ובסמכותו להתערב גם

למחרת, נסע הרב מחפוד לברר מה מקור השומן. נודע לו שמדובר בשומן של 'דבר אחר', רח"ל. "הרב לנדא קם בנחרצות, הלך איתי למסעדה ותלש משם את התעודה. בעלי העסק הבטיחו לנקום את כבודם שהושפל. למחרת הם ארבו לי בשוק, תפסו אותי והלמו בי מהלומות כואבות, עד שהוצרכת לאשפוז כמה ימים"

הגאון רבי שלמה יוסף מחפוד שליט"א, גאב"ד בד"צ 'יורה דעה', בשיחה מיוחדת על הרפתקאות חייו

"כך חלפו להם הימים, עד שמשפחת מחפוד הועברה לצפון הארץ, למה שהיה בעבר הכפר הערבי 'פארדיה', כיום 'פרוד' שליד מירון. המשפחות שוכנו בפחונים, ואני עדיין זוכר", מספר הרב, "את החום הלוהט ששרר בקיץ, כמו גם את קולות ה'תזמורת' שהשמיעו נקישות הברד על גג הפח בימי החורף. גם בפרוד נחשפו העולים למסכת התעללות רוחנית, מתוך מטרה לנתק את העולים ואת ילדיהם ממורשת אבותם. על החינוך הופקדו מדריכות שהגיעו מהישובים 'שפר' ו'אמירים' הסמוכים, שראו לעצמן מטרה מיוחדת לטפל בילדים התימניים ולהופכם ל'חלוצים'. גם שם עברנו תהליך של 'כפיה חילונית', ממשיך הרב לתאר. "גם שם גזרו לי את הפאות, והמדריכות הסירו את הכיפה מראשי, ועשו ממנה צלחת מעופפת. הצער וההשפלה היו גדולים מנשוא".

יום רדף יום וחודש רדף חודש, הסבל המשיך, עד שאב המשפחה הצליח לקנות חלקת אדמה, ומשפחת מחפוד עזבה את פרוד ועברה להשתכן בשכונת 'שעריה' שבפתח תקווה.

הילד שלמה נשלח לבית הספר האזורי, ושם אחד המורים כשראה את הילד שלמה כשהוא בקיא בכתב רש"י ישר והפוך, ריחם עליו, ולמרות שהיה שליח הממסד החילוני, כיון אותו לבית הספר של הפועל המזרחי.

גם שם לא רוויתי נחת", ממשיך הרב מחפוד את סיפור חייו: "בית הספר התנהל באווירה רוחנית פושרת, שלא התאימה לחינוך שקיבלתי בבית הוריי, והייתי מדוכך עד עומק נשמת. יום אחד, כשהתברר לי שישנו תלמוד תורה ברמה רוחנית גבוהה, גמלה בליבי ההחלטה לעבור לשם ויהי מה".

"למחרת יצאתי מביתי מבלי לספר לאף אחד, הסתובבתי לבדי ברחובות פתח תקווה, כשאני שואל עוברים ושבים, איפה התלמוד תורה של 'הצדיקים', והם הפנו אותי לבית הספר 'שארית' של החינוך העצמאי בפתח תקווה. פתחתי את השער ואורו עיני, כשראיתי יהודי הדור מראה ועטור זקן לבן, ששבה את ליבי מהרגע הראשון. נגשתי אליו ואמרתי לו בתחינה ובבכיי: 'קחני אליך, כי שנאתי קהל מרעים ועם רשעים לא

אשב'. ואכן, למחרת מצאתי את עצמי תלמיד בבית הספר 'שארית' של החינוך העצמאי".

בית הספר האגודאי שחינך על פי רוח ישראל סבא, הביא מרגוע לנפשו של הילד שלמה מחפוד. "התחלתי לראות ברכה בלימודי. היו לי גם חברים רבים, ביניהם הרב יהודה יוספי, והיה לי מורה מיוחד, בנו של הגאון המפורסם רבי אברהם חיים נאה זצ"ל, שלמרות השינויים המנטליים, הצליח להעלותני במסילה, עד כי סיימתי את ביה"ס בהצטיינות רבה".

כשהגיע הזמן להחליט על דרך העתיד, החלו הלבטים במשפחה, ושלמה הנער מחליט: לנטוש הכל לטובת לימודים בישיבה. "היה לי חבר ששמו היה לוסטיג, וממנו שמעתי שהחשובה בישיבות היא ישיבת 'קול תורה'. שמתי פעמי לישיבה, ונכנסתי אל הקודש פנימה, שם ניצבתי בפני הרב ריינר זצ"ל ואמרתי לו: 'חשקה נפשי בתורה'. כשהוא שמע מאין מוצאי ולאין מובאי, הוא התרגש וקיבלני לישיבה באופן מידי".

"בתחילה, היה לי קשה. הבדלי המנטליות בין התימני הצעיר ליקים המבוגרים, הכבידו עלי. אבל הקושי הגדול יותר היה, כשחזרתי לשעריה כבחור ישיבה עם קסקט וחליפה. הפכתי ללעג וקלס. נערי הרחוב היו רצים אחרי ויורקים לעברי. "הדברים נודעו להנהלת הישיבה, ועל כן ראש הישיבה הרב שלזינגר, החל לשלוח אותי בימי 'בין הזמנים' לבן משפחתי, שהיה רב הקיבוץ 'שעלבים'". בשנת לימודי בישיבת 'קול תורה', רכש את הקניינים הרוחניים שמלווים אותו

"ישור או שדה... לא תשחטו" (ויקרא כ"ב, כ"ה)

היה זה לפני כארבעים שנה. רבה של שכונת 'נווה אחיעזר' בבני ברק, נפטר באותם ימים ועל רבנות השכונה, שנחשבה כבר אז לאחת השכונות הנחשבות בבני ברק התורתית, התמודדו שלושה רבנים חשובים. חשובי השכונה הביאו את השמות בפני רבה הנערץ של העיר, הגאון רבי יעקב לנדא זצ"ל, כדי שיכריע בשאלה הסבוכה: מי יכהן פאר כרבה של השכונה.

הרב עיין בשמותיהם של הרבנים, את כולם הוא הכיר כיודעי דת ודין, ואחר ענה במפתיע: "יש אצלכם בשכונה אברך תימני ושלמה מחפוד שמו, מדוע שלא ישמש כרבה של השכונה?".

הם הוכו בהלם, מגממו בתשובתם ויצאו לביתו של עמוד ההוראה, גאב"ד 'זכרון מאיר', מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל. כשהביאו בפניו את הסיפור ושאלו לדעתו, תהה הרב וואזנר ושאל אותם: 'נו, אם הרב לנדא הורה שלמה מחפוד הוא הרב, אז מה השאלה?'.
כך הפך הרב שלמה מחפוד לרבן של שכונות דרום העיר, תפקיד שאותו הוא ממלא במסירות ובנאמנות מזה ארבעים שנה, זאת בנוסף ליתר תפקידיו כגאב"ד בד"ץ 'יורה דעה' ומערכת הכשרות שהוא עומד בראשה.

אלו שתמהו על הוראתו של הרב לנדא, שאף זכתה לברכתו של הרב וואזנר, לא הכירו את מערכת היחסים המיוחדת שהיתה בין הרב מחפוד לרב לנדא זצ"ל. זה היה קשר של מורא מצד אחד, ואהבה מצד שני. מורא כתלמיד בפני רבו, ואהבה בין אב לבנו.

כך מספר לנו הרב יעקב הכהן עדני, תלמידו הקרוב של הרב מחפוד: "הרב לנדא זצ"ל העריך את הרב מחפוד מאוד, והביע זאת באינספור הזדמנויות. בתקופה שבה שימש הרב מחפוד כמשגיח, כשוחט וכמפקח במערכת הכשרות של הרב לנדא, הרב סמך עליו בשתי ידי, בשל ידיעותיו המקיפות בכל מכמני הכשרות הלכה למעשה, ומחמת יראת ה' שראה בו".

על כנפי נשרים

הרב שלמה מחפוד נולד לאביו ר' יוסף ולאמו הגב' סעדה, לפני כשבעים וחמש שנה, בעיר מסיאב שבתימן. בתימן התנהלו חייה של משפחת מחפוד על מי מנוחות. ולמען האמת, הם לא השתנו כבר עשרות שנים ולא היה נראה כי ישתנו אי פעם. אלא שבינתיים הוקמה מדינת ישראל, ובשנת תש"ט הגיעו לתימן שליחי העליה. וכך, יצאה הקהילה כולה במסע לעבר הארץ המובטחת, כשהם עושים את דרכם ברגל מעיר מולדתם מסיאב לעבר מחנה האשד הסמוך לעיר עדן.

"כשהגענו לארץ, סברנו שהנה תם סבלנו, ומעתה רוב נחת ושלווה תשכון בנחלתנו. לא ידענו, שמרגע הגיענו לארץ ישראל, המאבק האמיתי רק מתחיל. לא העלנו בדעתנו שמישהו מעלה בדעתו להעבירנו על דתנו, כי הלא עקשנים אנחנו. אך למרבית הפלא, מידת העקשנות התימנית, שנודעה לשם ולתהילה ושהחזיקה את גולת תימן למעלה מאלפיים שנה, התמוססה דווקא כאשר משאלתם התגשמה והם עלו לארץ ישראל. מאבק, שהסתיים בהעברת חלק מיהודי תימן על דתם".

איה הסימנים?

"יהודי תימן לא היו מודעים למה מצפה להם בארץ", נאנח הרב מחפוד ומספר: "עם הגיעם לארץ, מסרו להם בגדים חדשים תחת הבגדים שהתבלו בדרך, והורו להם ש'כאן מתלבשים כך'. הגברים נקראו למספרה, ושם הסירו מהם את הפאות והזקן, באבחה אחת, בתירוץ שהם סובלים מכינים ומגוזות. היהודים התימנים נמלטו לבתיהם בבושה וכלימה.

שלח לי הרב לנדא בעשר בלילה להגיע לשוק, למעשרות של סחורה שהגיעה באופן פתאומי. אני השבתי שאיני יכול כי אני צריך לקום בבוקר מוקדם. שכחתי שלרב לנדא לא אומרים 'לא'. למחרת מודיעים לי שהרב לנדא מזמן אותי אליו, ואני מבין שכלתה אלי הרעה... איך שאני נכנס לחדרו, הוא פנה אלי בטרוניה: 'למה לא באת לשוק לעשר?' ואני, סיפרתי לו את האמת: שאני שוחט בבוקר מוקדם, ופחדתי שאם אלך לשוק בלילה, אהיה עייף בזמן השחיטה מחוסר שינה. "הוא פתח עלי זוג עיניים ושאל אותי: 'האם אתה שוחט?' עניתי לו: 'אכן, שוחט הנני ואביא חליפותי לפני הרב. וכשהבאתי לפניו את הסכינים, הוא הפגין את התפעלותו וציין בפני, שהקפדתי על השינה שבתה את ליבו. מצאתי את עצמי שוחט מן המניין אצל הרב לנדא".

כאן החלה כבדת הדרך הארוכה, שאותה עשה הרב מחפוד לצדו של הגר"י לנדא, כאשר בהמשך פיקח מטעמו על בתי המטבחים ועל ענף השחיטה והניקור בכללותו.

באותן השנים, לא זזה ידו של הרב מחפוד מתוך ידו של הרב לנדא, שמצדו סמך עליו וראה בו איש אמונו. "הרב לנדא היה עשוי ללא חת", מספר הרב. "היתה לו סבלנות ורוך מחד, אך מאידך ידע ללבוש קנאות ותקיפות כאשר היה צורך".

הרב לנדא, מצדו, ראה ברב מחפוד את יד ימינו וסמך עליו בכל. אחד המקרים שפורסמו בתקופה ההיא היה, כאשר הרב לנדא הגיע יחד עם הרב מחפוד, ששימש כמפקח מטעמו של הרב, למסעדה בגבול בני ברק-רמת גן. הרב מחפוד העיף מבט במוט הבשר שהיה מכוסה שומן ואמר לרב הקשיש: "איני יודע מה טיבו של שומן זה, אם שומן כשר הוא או לא". "וזאת מנין לך", תמה הרב לנדא. "שומן כשר נוטה מטבעו להתכווץ", אמר הרב מחפוד חד העין והבהיר כי "השומן הזה לא מתכווץ אלא נמרח, ומכאן עולה חשש לגבי כשרותו".

למחרת נסע הרב מחפוד בשליחות הרב לנדא לברר מה מקור השומן. לאחר בירור נודע, שמדובר בשומן של 'דבר אחר', רח"ל. עם הממצאים החמורים, שב אל הרב לנדא ועידכן אותו.

"הרב לנדא קם בנחרצות והלך איתי למסעדה, נכנס אליה כרוח סערה ותלש משם את התעודה. בעלי העסק הבטיחו לנקום את כבודם שהושפל. למחרת הם ארבו לי בשוק, תפסו אותי והלמו בי מהלומות כואבות, עד שהוצרתי לאשפוז כמה ימים, במהלכם ביקר אותי הרב לנדא ועודד את רוחי".

"כשגדלו ילדיו של הרב ונכנסו לת"ת", מספר לנו הרב עדני, "הרחיב הרב לנדא את תחומי אחריותו והיה עליו להגדיל את נפח שעות העבודה. אך הוא התחבט בבעיה: הילדים גדלו והוא הרי נדרש לקיים 'ושננתם לבניך' ומה עושים?

"החליט שאין ברירה, ועליו לשכור לכל ילד מלמד פרטי שילמד עמו, וזאת כמובן לצד הלימודים בתלמוד תורה. וכך עשה: שכר שלושה מחשובי האברכים בבני ברק לשלושת בניו. החזקתם של שלושה מלמדים פרטיים, עלתה הון רב שלא היה מצוי תחת ידו, אך הוא לא העלה על דעתו שישה אפשרות אחרת... "כעבור ימים ספורים, מינה אותו הרב לנדא כרב המשחטה של קיבוץ סעד. הרב היה יוצא לשם פעם בשבוע עם צוות השחיטה במוניות 'דקר', כאשר פרט למשכורת קיבל בכל שבוע עשרה עופות, שאותם חילק ביו המלמדים הפרטיים של שלושת ילדיו, בנוסף לשכר ששילם להם על הלימוד.

"כך נמשך המנהג", הוא מסיים, "עד שהילדים גרו ונכנסו לשיבות. וביום שבו סיים הבן הקטן את הת"ת ונכנס לשיבה, נסגרה המשחטה. כבר לא היה צורך בכסף..."

"וזהו המסר החשוב", מבהיר הרב. "אם רוצים לראות נחת מהילדים, יש להשקיע, יש לטפח, להרעיף חום ואהבה, ללמוד יחד ולהקדין לילד שהצלחתו היא הצלחתנו. רק כך אפשר לגרום לו לאהוב את התורה ואת דרכה, כשהקשיים שיחוהו, אם יחוהו, לא ירפו את ידיו אלא דווקא יחשלו אותו".

(מתוך המודיע | מגזין לחג הפסח - תשע"ח)

עד היום. שם, זכה להתקשר לרבו המובהק, ראש הישיבה הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שהסיפורים על עולי תימן נגעו לליבו. הרב מחפוד נזכר ומשחזר: "כשראש הישיבה שמע ממני על התלאות שעברתי בעין שמר ובפרוד, הוא התקרב אלי, התכופף עם הראש שלו על הראש שלי, תפס בידיים שלי והיה ממרר בבכי קורע לב והדמעות היו נופלות לי על המצח.

"ואני, שחשבתי שהוא בוכה בגללי, עזות היתה בי ושאלתי: 'למה ראש הישיבה בוכה? בגללי?' והוא השיב: 'לא עליך אני בוכה, אני בוכה על האחרים שלא הצלחנו להצילם. לא התאמצנו מספיק בשבילכם ואנחנו עוד ניתבע על כך בשמים'.

"ובגלל שהייתי היחידי בישיבה שהיה מעולי תימן, זכיתי לקרבה מיוחדת מראש הישיבה, ולא יהיה גוזמא לומר, שהוא התנהג איתי כאילו אני בנו ואף יותר מזה.

הוא היה לוקח אותי לביתו ואף לומד איתי חברותא, ואח"כ הייתי מקבל מהרבנית ארוחת צהרים - צלחת מרק עם מנת עוף, שהיתה חוסכת ממאכלי בניה..."

כשחזרתי לשעריה כבחור ישיבה עם קסקט וחליפה. הפכתי ללעג וקלס. נערי הרחוב היו רצים אחרי ויורקים לעברי

לאחר שש שנות לימוד ב'קול תורה', עבר הרב מחפוד לישיבת פוניבז', שם קנה תורה מראשי הישיבה: הגאונים ר' דוד פוברסקי, רבי שמואל רוזובסקי, ורבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, כשהוא משתלם בשפת האידיש, בה נמסרו השיעורים.

בשנת תשכ"ב דברו בו נכבדות, עם אחייניתו של הרב עזרי גיאת זצ"ל, מגדולי הת"ח בצנעא שבתימן ושמתח השידוך וה'ווארט' היתה מיוחדת במינה, כפי שמספר הרב: "זכיתי, שאת הווארט שלנו יפארו שני גדולי עולם. ראש הישיבה הגרש"ז אויערבאך מצד אחד ורבה של בני ברק, הגר"י לנדא, מצד שני".

ומה יש לשני רבנים אשכנזיים, לחפש בשידוך שמתקיים על טהרת התימנים? שאלנו את הרב והוא ענה: "ראש הישיבה בא מציד, צד החתן. כי הייתי כמו בנו, והוא בא כדי לוודא שאקבל את כל צרכי החתונה. והרב לנדא בא מטעם רעייתי, כי היא התייממה מאב עוד בהיותה תינוקת בתימן. וכשהגיעה לארץ, הרב לנדא פרס עליה את חסותו באמצעות בתו, הרבנית גיטה קרול, היא גדלה בביתו והוא היה לה לאב, אז הוא בא בתפקיד אבא של הכלה..."

מעגל שנסגר

לאחר החתונה, השתלב האברך הצעיר ככולל 'וואלאז'ין', בראשו עמד הרה"ג ר' שמעון לנגבורט זצ"ל. "הרב לנגבורט היה מוסר שיעורים על הדף. ככולל שררה אווירה אמיתית של ריתחא דאורייתא", נזכר הרב בערגה באותן שנים. עם זאת המילגה בת 70 לירות היתה צנועה, ולא הספיקה לפרנסת המשפחה שהתרחבה עם הזמן.

כשראה הרב מחפוד שהילדים וצרכיהם גדלו, הוא החליט כי הגיעה העת להטות שכם, ולשאת בעול הפרנסה. הוא התקבל כשוחט באגודת השוחטים, ובכל בוקר היה משכים קום, יוצא לשוק הכרמל ושוחט עופות עד השעה 8.30 בבוקר, ואז רץ ישר לכולל כדי להתייצב בדייקנות בכל יום על משמרתו. בשלב מסויים נודע לרב מחפוד, כי הרב לנדא מחפש משגיח לתרו"מ, והוא הציע את עצמו. הרב לנדא יצא יחד איתו לשוק פרדס כץ, בחן אותו, התרשם מידיעותיו והורה למפקח, הרב שובקס, לקבל את האברך התימני לעבודה בזכוני הפרות והירקות.

אז איך הגעתם לשחיטה אצל הרב לנדא? אנו שואלים, והרב עונה: "יום אחד,

אין כבוד אלא תורה

חלק גדול מהשפעת דמותו היתה, כאשר ראו איך מושגי הנצח אצלו הם מציאות פשוטה בבטחון ובהירות. בביקורו באוסטרליה, התארח בבית הנגיד ר' איזי הרצוג. הוא ארחו בחמימות רבה, בהיותו אוהב תורה מיוחד, והשתדל לשמשו בעצמו. הוא העמיד לרשותו את רכב השרד שלו מדגם רולס רויס, כדי להסיעו ממקום למקום. באחד הימים שואל ר' איזי את תלמיד רבינו, הרה"ג רבי יעקב העבר שנהג ברכב, האם נראה לו שרבינו יודע שהוא נוסע ברכב הרולס רויס, הרכב היוקרתי ביותר בעולם? רבינו שמע, ושאל כמה עולה רכב כזה, אמרו לו, שבאוסטרליה זה עולה ארבע מאות אלף דולר.

רבינו נדרך, מה עולה כל כך ברכב זה? וניסו להסביר לו את מעלותיו, ולא הצליח להבין בכל זאת מה מיוחד אותו, שמייקר אותו כל כך לכוזה סכום? עד שבעל הבית אמר לו שזה ענין של כבוד עבורו, שאם הוא נוהג ברכב כזה, ואיש עסקים מגיע לפגישה עסקית איתו, הוא מסתכל עליו אחרת. "כבוד?", הגיב רבינו, "אכן זה אחרת! אבל יש לי רעיון יותר טוב לכבוד, אם תקדיש את הבנין החדש של הישיבה (בנין הפנימיה שהיה אז בבניה) שמתנוססת לתפארה במרכז ירושלים, ויהיה כתוב עליו שמך, זה כבוד אמיתי!"

(מתוך הספר 'מגדלתו ומורמתו')

לאחר זמן מה, שאל פינחס-פיליפ את רבי אלחנן: "לשם מה באת?" - "רציתי לומר לך שלום", ענה רבי אלחנן. אמר לו פיליפ: "נו, רבי אלחנן... אתה היית העילוי של החיידה, מאחורי כל מעשה שלך עומדת מחשבה עמוקה. אתה כמוזן לא באת מרוסיה לומר לי שלום, למה כן באת?"...

הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א, על תופר הכפתורים ורבי אלחנן וסרמן זצוק"ל

אמר לו פיליפ: "נו, רבי אלחנן... אתה היית העילוי של החיידה, מאחורי כל מעשה שלך עומדת מחשבה עמוקה. אתה כמוזן לא באת מרוסיה לומר לי שלום, למה כן באת?"
- "רציתי לומר לך שלום", שב ואמר רבי אלחנן.
השיחה הסתיימה, מבלי שסיפר רבי אלחנן על סיבת בואו. רבי אלחנן חזר לאכסניתו. לא חלף זמן רב, ופיליפ יצר איתו קשר, וביקש ממנו לשוב ולבקר אצלו בהקדם האפשרי.

"תגיד לי, בבקשה, את האמת - למה באת? אני בטוח שמהוה חשוב וגדול עומד מאחורי הנסיעה שלך לארצות הברית. אין לי מנוחה כל זמן שאני לא יודע. תגיד לי, בבקשה, למה."

אמר לו ר' אלחנן וסרמן: "אתה רוצה לדעת למה באת? הנה, תראה את המעיל שלי - יש פה רק שני כפתורים, אחד מהם רפוי, ועוד כפתור אחד חסר לגמרי. יש לך מפעל שלם של מעילים, אני מבקש שתתפור לי את הכפתורים." פיליפ מחיך. "א-י, ר' אלחנן, מה כוונתך? יש לך איזו מטרה גדולה וסמויה. נראה לך שאין לי שכל בקודקודי? הייתי מגיע לכל העושר הזה בלי שכר?..." ר' אלחנן,

אנא ספר לי את האמת - מדוע באת לכאן?"
שאל אותו ר' אלחנן: "מדוע נראה לך פשוט וברור שלא באתי בשביל הכפתורים?"

אמר לו: "הכפתורים האלה עולים כמה קופיקות, כולם ביחד. כרטיס הנסיעה באניה להפלגה ארוכה של שלושה שבועות מרוסיה לארצות הברית, עולה כמה מאות רובל. אתה לא תשלם כמה מאות רובל בשביל לתפור כפתורים, נכון? ולא תצא לנסיעה כל כך ארוכה ומפרכת, מבלי שתהיה לך סיבה חשובה."

אמר לו ר' אלחנן: "ישמעו אזניך, פנחס, מה שפיך מדבר. הגמרא במסכת חגיגה אומרת, שכל רקיע מהלך חמש מאות שנה, ובין רקיע לרקיע מהלך עוד חמש מאות שנה. הנשמה שלך היתה חצובה מתחת כסא הכבוד, והקב"ה שלח אותה לדרך הארוכה הזאת של חמש מאות שנה כפול ארבע עשרה פעמים... בשביל מה שלח הקב"ה את הנשמה שלך לעולם הזה, לעבור את כל הדרך הזאת? בשביל לתפור כפתורים? בשביל זה באת לעולם, פנחס, לתפור כפתורים? כלום ניתן לחשוב כך?! תורה אתה לא לומד, צדקה אתה לא נותן, מה יהיה אתך??"

פנחס התחיל לבכות. בפעם הראשונה מזה שנים רבות נזכר בבוראו. "בבקשה ממך, רבי אלחנן, תתחיל ללמוד איתי דף גמרא. כעת." ר' אלחנן פותח גמרא, ולומד איתו סוגיה במתיקות גדולה. פתאום שבו אל פנחס רגשות קדומים, פתאום הוא מתעורר לתשובה. "אני חייב להתחיל ללמוד", הוא אומר לרבי אלחנן. ורבי אלחנן, ללא

המשך בעמוד הבא <<<

"וּלְכָל נְבוֹתָם" (ויקרא כ"ב, י"ח)

ישיבתו של רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד בברנוביץ', היתה שרויה במצוקה כספית קשה. ארבע מאות תלמידים, גדולים בתורה וביראה, ישבו ולמדו תורה בשקידה, אבל לא היה להם לחם די שבוע. מפעם לפעם היה רבי אלחנן נוסע לאסוף כסף לאחזקת הישיבה.

המצב הכספי של הישיבה הלך והורע. לא רק שהיה קשה להשיג לחם כדי שבוע של התלמידים, קשה היה בכלל להשיג לחם. רבי אלחנן נסע לרוסיה וגם לפולין, אבל התוצאה היתה כשלון מוחלט. הוא לא הצליח להשיג כסף שיאפשר להמשיך להחזיק את הישיבה.

הדאגה היתה גדולה. מה יהיה?? האם תיסגר, חלילה וחס, הישיבה הקדושה?? בלית ברירה החליט רבי אלחנן וסרמן לנסוע לארצות הברית. נסיעה לארצות הברית פירושה היה - באותה עת - שהות של שנה לפחות בנכר. היה עליו לעזוב את התלמידים ואת הישיבה למשך שנה שלמה.

יצא רבי אלחנן לשליחות הארוכה והמפרכת, לארצות הברית. נדד מעיר לעיר, ממדינה למדינה, וכמעט שלא העלה דבר בחכתו. כלום גם המסע הזה יסתיים בכשלון? ומה יהא על הישיבה, על הבחורים ועל לימוד התורה?? היה שם אדם בשם ר' יוסף אליהו אנטל. אותו אדם אמר לרבי אלחנן וסרמן: "יש במנהטן יהודי אחד, שפעם קראו לו פינחס וסרמן, והיום קוראים לו פיליפ קודסטין. הוא אדם עשיר מאד, בעל מפעל גדול של מעילים, ואם הוא רק ירצה לעזור..."

- "פינחס וסרמן? אני מכיר אותו. כשהינינו ילדים למדנו יחד בחיידר. בבקשה, קח אותי אליו!"

ר' יוסף אליהו היה די מסויג. "ישנן שתי בעיות: ראשית, הוא התרחק מאד מתורה וממצוות. ושנית, הוא קמצן נוראי. להוציא ממנו דולר אחד זו משימה בלתי אפשרית."

אמר רבי אלחנן וסרמן: "אעשה את ההשתדלות הנחוצה ואנסה".

רבי אלחנן ניסה לפגוש את פינחס-פיליפ, אבל המזכיר הודיע שהנ"ל עסוק. שוב ניסה רבי אלחנן, ושוב הודיע צוות עוזריו של מיסטר פיליפ גודסטין, שהוא עסוק.

בפעם השלישית הצליח רבי אלחנן וסרמן להעביר הודעה לפנחס-פיליפ, שהוא מחפש אותו.

האיש שמח מאד לשמוע שרבי אלחנן, חברו מילדות, נמצא באזור, וביקש שיבוא לפגוש אותו בהקדם האפשרי.

רבי אלחנן הגיע לביתו המפואר של פינחס - פיליפ, והתקבל בהתרגשות גדולה.

"ספר לי בבקשה, מה קורה אתך? מה עבר עליך בשנים הארוכות האלו, שלא נפגשנו?"

רבי אלחנן סיפר: "למדתי אצל ה'חפץ חיים' הקדוש, ואחר כך בכולל בקובנה. היום ב"ה יש לי ישיבה עם ארבע מאות תלמידים, שלומדים תורה לשמה, ומה אתך?"

"הגעתי לארצות הברית בגיל שבע עשרה", סיפר פינחס-פיליפ, "מצאתי מכונת תפירה ישנה, תיקנתי אותה והתחלתי לעבוד איתה. היום יש לי מפעל לייצור מעילים, שמעסיק שלוש מאות עובדים. אני נחשב היצרן הגדול ביותר של מעילים במנהטן."

לאחר זמן מה שאל פינחס-פיליפ את רבי אלחנן: "לשם מה באת?" - "רציתי לומר לך שלום."

והיה ממשיך על כך מעין משל לאדם רעב מאד, שלא אכל כבר יומיים. הוא מגיע לחתונה, ורואה מולו מעדנים רבים מעלי ניחוחות. יש עמו סלים, והוא מתחיל למלא את סליו באוכל: פרגיות, שניצלים, סלטים, תוספות וקינוחים... הוא תוחב מעדן אחר מעדן אל תוך הסלים, ותוך כדי כך צועק ומייבב מרוב יסורים: "אני רעב, אני רעב! אני כמעט גוסס מרוב רעב, הצילו!" אמר לו חכם אחד: "במקום להעמיס את המעדנים בתוך הסלים, תאכל מהם, ואז תהיה שבע".

הנשמה רעבה, היא מתייסרת, צועקת מרוב רעב, אבל האדם דואג ל'סל' - לגוף, מספק לו עוד ועוד הנאות גשמיות, אבל הנשמה נשארת רעבה ואומללה, חסרת מנוח, והיא ממשיכה לחפש ולייחל לרוחניות.

מה נותן לאדם רוגע ואושר?
מה נותן לנשמה את המתקנות, שהיא כל כך זקוקה לה?
לימוד התורה!

להתחיל מסכת, ללמוד בהתמדה ולדעת אותה על בוריה, ולהמשיך לשנן. "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", אשריו בעולם הזה ואשריו בעולם הבא. (מתוך 'דורש טוב')

עיכובים, סידר לו חברותא ומקום ללמוד.
"עכשיו הרב יגיד לי באמת למה בא לכאן".
אמר לו רבי אלחנן: "באתי כי לשיבת ברנוביץ אין כסף".
אמר לו פינחס: "בעז"ה, שנתיים שלמות - כל הישיבה על חשבוננו!"
ומה איתנו?
אף אנו לא באנו לעולם הזה לתפור כפתורים! באנו בשביל לעמול בתורה ולקיים מצוות. לעשות רצון אבינו שבשמים.
התפקיד החשוב שלנו - שעבורו נשלחה נשמתנו לדרך הארוכה כל כך - מחייב עמל ומאמצים. בן עליה אמיתי עובד את ה' בכל רגע ורגע. בן תורה אמיתי לא עוזב את דף הגמרא, יהיה מה שיהיה.

...

אדם ש'תופר כפתורים' במקום למלא את ייעודו האמיתי, גורם סבל גדול לנשמתו.
המשגיח, רבי יחזקאל לוינשטיין היה אומר: "יודעים אתם, למה רואים הרבה אנשים שאינם רגועים ואין להם סיפוק ושמחה?"

הצדקה ל'קופת העיר', ועשה את כל אשר לאל ידו להגדיל את ההכנסות בקופה ככל היותר".

ישועות בהם מקיפות

הגר"מ שפרינצלס מספר לנו שתי עובדות מיוחדות, על ישועות נפלאות שהתקיימו הודות לברכותיו של מרן רבינו זצוק"ל עבור התומכים ב'קופת העיר':

"מעשה בגבאי צדקה של 'קופת העיר', שעבר תקופה לא-קלה בעבודתו. בצר לו, נכנס לרבינו וביקש לפרוש ממשרתו, אך רבינו אמר לו מילים לא שגרתיות: 'אל תעז לפרוש, אתה לא יודע ממה אתה ניצלו!' רבינו סיפר לו על אביו של הרב יצחק רוזנגרטן הי"ו - נאמן ביתו ומקורבו של רבינו, שהפקיד את כל עסקיו בידי מנהל עסקים נכרי בשוויץ, והוא עצמו היה משוחרר לגמרי מכל עול הניהול, ולא ידע מימינו ומשמאלו מהקורה בעסקיו הענפים, אלא השקיע את כל כולו אך ורק בעבודת הצדקה.

משהגיע לגיל מסוים, החליט לעזוב את מערך הצדקה והעבירה לאחד מבני משפחתו. למרבה הפלא באותו יום התפגרו הגוי מנהל העסקים, והרב רוזנגרטן הוכרח להיכנס לעסקיו שלא בטובתו. התברר שכל זמן שהתעסק עם הצדקה, הקב"ה נתן לגוי לחיות, שניהל עבורו את העסקים והוא יחיה על מי מנוחות, אבל ברגע שעזב את הצדקה, נפל עליו העול הכבד של ניהול העסקים. בכך התכוון רבינו לחזק את גבאי הצדקה שביקש לעזוב את תפקידו, שאף פעם אי אפשר לדעת אלו בעיות וכמה עגמת-נפש נמנעות ממנו, רק בגלל שהוא מתעסק עם צדקה".

סיפור נוסף, ועמו אנו מסיימים את היריעה המיוחדת: "בתקופה האחרונה נכנסנו אל הקודש פנימה אצל רבינו עם גביר מחוץ-לארץ [כמו שנהגנו תמיד להביא לפניו גבירים מחוץ, שיברכם מברכות קודשו]. הגביר ביקש מרבינו ברכה להצלחה, ולהינצל ממשפט מסוכן שצפוי לו בארה"ב. רבינו אמר לו: 'תקבל על עצמך לתת מעשרות ולא לשקר את הרשויות, ובסייעתא דשמיא תינצל'. הגביר אמר שהוא כן מרמה קצת את הרשויות, אבל רבינו עמד על כך בתוקף, שלא יברכו אלא אם יקבל על עצמו שלא ירמה יותר. כיון שראה האיש בתוקפנותו של רבינו, קיבל על עצמו על אתר קבלה טובה זו, ואכן ניצל באופן פלאי למעלה מדרך הטבע. רבינו אף אמר לו, שאת כל הכסף שרצה לתרום כדי שיינצל מהמשפט, ייתן ל'קופת העיר' כי צדקה מגנא ומצלא".

(מתוך 'המבשר', גליון אבל טבת תשע"ח)

דבר שאינו לרוחו, לא היסס לגעור בגבאי 'קופת העיר'. אירע פעם שלאחד האירוגונים היו טענות על השם 'קופת העיר שעל ידי ועדת הצדקה' [כך הוא שם העמותה וכך פורסם פעם בפרסומים]. מרנן פוסקי הדור הגר"ש וואזנר זצוק"ל ולהבחי"ח מרן הגר"נ קרליץ שליט"א, כתבו שאין בזה שום חשש, אך כשהגענו אל רבינו שיחתום על-כך, התרעם מאד ואמר שהכל גאוה, ומה אכפת לנו להוריד ולשנות מה שמרגיש לאחרים... אחד מהגבאים העז פניו ושאל את רבינו בצחות: 'אם יבוא מישהו ויגיד לרבינו שהשם 'שטיינמן' מרגיז אותנו, ועליו להחליף ל'בוזגלו' האם יסכים? רבינו שתק מעט ואמר בפה קדשו: 'חושבני שאם למישהו יהיה אכפת - אסכים בשמחה לשנות את שמי ל'בוזגלו'...' זכורני שחיוך רחב היה נסוך על פניו, ובירך אותנו שהדבר רק יועיל, ואכן פקודתו שמרה רוחנו ושינינו את השם ל'קופת העיר' ומאז ראינו רק סייעתא דשמיא בכל צעד ושעל.

"חשוב לציין כי גם בשנת תשס"ג, הגיע רבינו לכנס גדולי הדור עבור 'קופת העיר' בבית מרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל. מאז מדי שנה או שנתיים, התכנסו כל גדולי הדור בראשותו למען 'קופת העיר': בשנת תשס"ד התקיים הכנס בביתו; בשנת תשס"ה בבית ידידו ורעו מרן הגר"מ ליפקוביץ זצוק"ל; בשנת תשס"ז בבית מרן הגר"נ קרליץ שליט"א; בשנת תשס"ט בבית כ"ק מרן אדמו"ר מטשרנוביל שליט"א, בשנת תש"ע בבית מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, ובשנת תשע"א באודיטוריום ברמת אלחנן, כאשר בכל פעם היה רבינו עומד בראש הכינוס, יחד עם מרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל, ומדבר בשבח הצדקה וקורא לתרום עבורה".

כאן מגלה לנו הגר"מ שפרינצלס 'סודות מהחדר': 'תמיד היה קשה מאד לתאם זמן שיתאים לכל גדולי הדור, שהרי לכל אחד יש סדר יום משלו, אך רבינו זצוק"ל הורה לנו שהוא יגיע בכל זמן שיאמרו לו, ואין צורך להתחשב בו כלל, מכיון שמגיע למען הרבות צדקה וכבוד שמים, וממילא אין נפקא-מינה מה יעשה באותה שעה, ובכל שעה יוכל להגיע.

גדולי ישראל תמיד הפליאו את ענוותנותו, שבמקום שהוא יחליט וכולם ילכו על פיו, הוא תמיד היה 'האחרון ברשימה' לבדוק מתי נוח לו. "אציין בזאת עובדה נפלאה: פעם, בשעה ששהינו בביתו ושוחחנו על מקרה מסוים, שאסור לחושפו ברבים מחמת צנעת הפרט, הבחין רבינו באחד שנמצא בביתו, והיות שלא הכירו, חשש שאינו אדם נאמן מספיק, כדי לשמוע את הדברים החסויים ולא להעבירם הלאה. מה עשה רבינו? ישב ושתק במשך כרבע שעה, ולא הוציא הגה מפיו. מאידך, גם לא סימן לאיש לצאת מביתו כדי לא לפגוע בו. רק לאחר שחלפה רבע שעה בשתיקה מוחלטת, ייתכן שהלה הבין שאינו רצוי בסביבה ויצא מהמקום, או-אז המשך רבינו לשוחח אתנו בחופשיות.

"בחדות עיניו הבחין רבינו בכל דבר שנעשה ב'קופת העיר', ודוגמא קטנה, שתעיד על כאלו רבות שהתרחשו במרוצת השנים: באחת השנים, כשנערכה בביתו תפילת רבים בערב ראש חודש סיון, אמר להגאון רבי דוד כהן שליט"א, ראש ישיבת חברון, ששימש כשליח ציבור לומר בקול את תפילת השל"ה הקדוש - שהיה עליו לומר את התפילה יותר בשמחה ולא בעצב, כי הרי מעתיר על אלו שזכו לתת צדקה למקום מהודר ומהוגן... כאלו עובדות היו לרוב, כשרבינו מצדו מרבה לשכנע ולהתבטא עד כמה חשובה היא מעלת

ההתנהלות היתה מוזרה בעיניי. הוא נודע כאדם מסודה, וכאן באורח מוזר, כל שעה הגיעה תשובה שונה. הדבר היה לפלא בעיניי. החלטתי, בלית ברירה, לעלות על המטוס ולשוב ארצה כמעט בחוסר כל. ביושבי על הכסא במטוס, כשבועוד רגעים אחדים המטוס ממריא חזרה ארצה, מגיע הטלפון המיוחל

סיפורים ממסעות ראשי הישיבות והכוללים לאיסוף תרומות

"וְלָכֵל נְדוּבָתָם" (ויקרא כ"ב, י"ח)

ממקימי עולם הישיבות לעדות המזרח בארה"ק, הג"ר מיכאל טולידאנו שליט"א, ר"מ בישיבת 'אור ברוך' בירושלים:

"בצרפת חי בשעתו יהודי אמיד ויקר בשם הרב יוסף לוי. אדם נכבד עם תודעה עמוקה ליהדות, אשר הגיע מתוניס. הוא נודע כאדם ירא שמים גדול. באתה עת הם היו שלושה אחים במשפחה.

"בעבר, הקמתי מקום תורה מפואר בצרפת, וכנכד הגאון רבי רפאל ברוך טולידאנו זצוק"ל, שרומם קרן התורה בצרפת והקים מוסדות מפוארים שנקראו 'חזון ברוך', והפקידם בידי בני משפחה, עליתי ארצה להקים את משאלתו וחלומו הגדול של הסבא, להקים 'מוסדות תורה לבני עדות המזרח בארץ הקודש'. אלא שככל יהודי בעל הבנה, הוא ידע כי ללא עזרה מיוחדת מנדיבי עם, לא יהיה בידו להקים ולייסד ישיבה חדשה בארץ הקודש, שכולה על טהרת הקודש.

"באותן שנים לא הייתה ישיבה כזו מצויה כלל בארץ הקודש, והצורך היה חיוני וראשון במעלה. לאחר שגמלה בלבו ההחלטה להקים ישיבה לתפארת בירושלים, ואף נמצא מגרש בפאתי בית וגן הירושלמית, כל שנדרש היה למצוא את הנדיב שיוכל להרים קרנה של תורה, בהיקף כה גדול כפי שנדרש.

"מפה לאוזן עברה השמועה, כי בצרפת קיים אותו נדיב לב, הרב יוסף לוי, ולרבי מיכאל שליט"א ידוע היה, שבידו של אותו נדיב לב יהיה, לסייע לו להקים את המגדלור התורני לתורה. אלא שכל הניסיונות לאתרו עלו בתוהו, ולמרות הניסיונות הרבים כמה

פעמים להשיגו, הדבר לא צלח. אך הוא לא נרתע ונשא תפילה בפיו שה' יהיה בעזרו. לאחר כל התלאות, משראיתי כי לא צלח בידי, התלבטתי תחילה אם לנסות ולאתר עוד דרכים להגיע לאותו נדיב, שהדרך להשיגו הייתה קשה מאד, אך משראיתי כי אין הדבר עולה בידי,

גמרתי אומר לשוב ארצה.

"בעודי תר אחר כרטיס לחזרה מהירה ארצה, נודע לי על טיסה מיוחדת מפריז לארץ הקודש בקבוצה ששכרה מטוס פרטי, ומשכך ביקשתי אף אני להשיג בו מקום, וב"ה הצלחתי בכך.

"בנסיעה, בעודי יושב ומהרהר בקורות אותי, זימנה ההשגחה ו'במקרה' התיישבתי לצדו של אותו נדיב לב - רבי יוסף לוי... בליבי התפללתי שהקב"ה ישים את מילותיו בפיו, ואדע איך לדבר עמו בצורה מושכלת. מבלי לחשוב הרבה, אמרתי לו בטבעיות שמזה זמן רב אני מחפש אותך בהיותו גביר גדול, וחיפשתי את ההזדמנות לבקשו בקשה מיוחדת, לה נצרך אני הרבה. וכך, תוך כדי נסיעתנו, סיפרתי לו בארוכה על כל הרעיון המיוחד שגמל בליבי להקמת ישיבה גדולה, בקמפוס מפואר בארץ הקודש. הסברתי לו שעתה בדיוק אנו אמורים להתחיל, ואין לנו מי שיממן את העלות היקרה של בניית הקמפוס המפואר שעלותו גבוהה מאד...

"סופו של דבר: המשפחה כולה התגייסה לעזור ולהרים בנין גדול ומרשים... המעניין הוא שהקב"ה שילם להם עוד בחיי חיותם, וזכו לצד העושר הגדול שנפל בחלקם, שכל בניהם בעלי תורה, ואף נכדיהם מפארים כיום את היכלי הישיבות הקדושות..."

"היתה זו אחת הנסיעות הדרמטיות שלי לחו"ל" - משחזר באוזנינו הרה"ג רבי אלחנן וייסבורד שליט"א, שהקים את עולם התורה המופלא 'יששכר באהליך' ברחבי הארץ, בו לומדים למעלה מאלף אברכים. עליו לגייס מאות אלפי דולרים מידי חודש בחודשו, ומדי חודש מגיע הנס הפרטי שלו, שנראה כהוצאת מים מן הסלע.

"היה חסר לנו הסכום למילגת האברכים לחודשיים ימים. עמלנו רבות למצוא

מישהו, שסייע לגייס את הסכום הגדול שחסר לנו לקיומם של האברכים, ולא נראה בפתח כל מוצא אפשרי. למרות שנסעתי לחו"ל בכרטיס שמראש ננקב זמנו לאחד-עשר יום, עברו עשרה ימים ולא מצאתי דבר שיוכל לסייע בעדי למצוא פתחון יד ולב למבוקשי.

"תוך סייעתא דשמיא

מיוחדת מצאתי באורח פלאי עסקן נמרץ בחו"ל, ששימש כגבאי צדקה של אחד הגבירים הנודעים, והוא תיווך בינינו שאבוא עמו לפגישה חשובה, כשהוא אומר לנו ברורות שלפי הנדמה לו, פגישה טובה זו תניב, ככל הנראה, חלק גדול מהסכום הנדרש. הוא הדריכני כיצד להצליח בפגישה המיוחלת.

"נפגשנו עם הגביר, ונראה היה שעבודת השטח שנעשתה, יש בה הכוח לקצור את פרי העמל, ולהשיג את מירב הסכום הנדרש. אך בסופו של הליך הוא נתן לי סכום קטן בלבד, שהיה רחוק מהמצופה, ואף ממה שדובר תחילה אודות פגישה זו. האכזבה היתה גדולה, ובפניי לאותו מתווך, תהיתי על תוצאתה של הפגישה המדוברת, שתלינו בה תקוות כה מרובות. המתווך, שחש שלא בנוח, ניסה שוב לדבר על ליבו של הגביר, ובמשך יומיים התקיים משא ומתן בניסיון להשיב את הגלגל, ולשפר את תוצאות המפגש. תחילה היה נראה שהעניין לקראת פתרון מוסכם, ואז כעבור שעה שוב מתקשר המתווך, ובפיו הבשורה המאכזבת, שנראה עתה שלא יצלח הדבר, והגביר אינו מוכן להיפגש בשנית. כך חזר הדבר על עצמו כמה פעמים, כשבכל פעם נושא אני את ליבי ליושב במרומים, שיחוס על האברכים המשועים לכך בארץ הקודש, וסייע בעדי להשיג את המבוקש.

"ההתנהלות היתה מוזרה בעיניי, כי הגביר היה נודע כאדם מסודר, שהליכותיו סדורות לו להפליא, וכאן באורח מוזר הייתה התנהלות שונה בתכלית. כל שעה הגיעה תשובה שונה, הטון שונה בהתאם. הדבר היה לפלא בעיניי.

"משראיתי שאינני מצליח לשנות דבר, החלטתי, בלית ברירה, לעלות על המטוס ולשוב ארצה כמעט בחוסר כל. ביושבי על כיסאי במטוס, כשבועוד רגעים אחדים המטוס ממריא חזרה ארצה, מגיע הטלפון המיוחל. המתווך מספר שהגביר נענה, וחפץ להעביר זה עתה את הסכום המדובר לחשבוני. היתה זו סייעתא דשמיא מיוחדת שחזיתי בכל ההתנהלות, שייקרה בעיניי את הנתינות הללו, שקשות הן למביאייהן, לבטח בשל גודל מעלת צדקה זו, שהיא שותפות אמת באברכים בני עליה, הממיתים עצמם באהלה של תורה יומם וליל".

בלב המטוס, לאחר הייאוש

סיפור מופלא שראוי להעלותו על נס, זוכים אנו לשמוע מבעל המעשה, אחד

לא ליהנות מ'שכר שבת'

"פעם" - סח באוזנינו הגאון רבי ברוך נויבירט שליט"א, ראש ישיבת 'נתיבות חכמה' - "נסענו עם אבא לאחת ממדינות דרום אמריקה, לצורך גיוס כספים להחזקת הישיבות שבראשותו. בכל מקום אליו הגיעה השמועה על בואו של מחבר 'שמירת שבת כהלכתה', התקבלנו באהדה ובמאור פנים. "באחת הקהילות, סיפר לנו אחד היהודים האמידים בתום לב, כי כדאי לנו לסור לאחת הערים הסמוכות, שם הספר 'שמירת שבת' הינו קודש קודשים ממש, והיהודים האמידים שבה, ישמחו לסייע ולעזור למחברה הדגול, שמצילים מדי שבת מאיסורי השבת.

"שמחתי על הידיעה, וביקשתי מאבא להטות את המסלול לאותה קהילה מדוברת, כפי שייפץ לנו אותו יודע דבר. הייתי בטוח שהמסע יכתר בהצלחה, כפי שקיוונו, אך אבא היה נחרץ בדעתו - 'איננו הולכים לשם'.

"אני בתמימותי שאלתי: 'מדוע לא?'

"ואבא זצוק"ל השיב: 'אינני רוצה ליהנות מכספי 'מעשה שבת', ואם בגלל הספר ושבתו נוכל לקבל כספים רבים יותר, זהו מעשה שבת שאין לי בו חפץ ותמורה'. השבתי לאב - 'הרי אנו לא נוטלים ולו אגורה אחת בעבורנו, כל הכסף כולו קודש להחזקת תורה, ולהרבות תורה בישיבות החשובות שהוקמו על ידו'. ואבא במבטו המיוחד משיב לי בפסקנות ובנחישות: 'וכי

תלמד אותי מהו לשם שמים?!"
 וכשהעיסוק כולו לשם שמים, ההתנהלות כולה אף היא בהתאם. וכך הוא ממשיך לתאר: "ידוע כמה אבא הקפיד על תפילות במנין ובזמנן הקבוע. לא היתה פעם שיצא מן הבית ולא לקח עמו את התפילין, שמא יצטרך להן. אצלו כל סעיף ותג מדברי המ'שנה ברורה' ו'שער הציון', לא היה תמרוז או אמרה. זו הייתה מציאות חיים, שלא יתכן לחיות אחרת. לא פעם אירע שהגיע לשדה תעופה גדול וסואן, ונאלץ להתפלל במקום ולהניח תפילין, ניסו לסדר לו מקום שקט וראוי לתפילה, אך ללא כל מוצא, האולמות כולם היו סואנים בבני אדם, והרעש וההמולה היו מנת חלקם.

"אבא פקד להניח את התפילין בפינה שמצאנו לעצמנו, ואמר בקול בטוח וסומך: 'הרי שנינו 'וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך', אם נניח את התפילין ויראו עלינו שם ד', הם יראו ויפחדו מעמנו'. והיה הדבר לפלא. אבא רק סיים להניח את התפילין לראשו, ולפתע, ללא כל סיבה הנראית לעין, החדר כולו התרוקן, המוני בני אדם עזבו את המקום כלעומת שבאו, ויכול היה להתפלל בשלוות נפש, כהרגלו מדי בוקר בישיבת 'קול תורה' הירושלמית, אף בשדה תעופה סואן באמצע מסע ארוך, שאיש לא האמין ששייכת מציאות שכזאת כלל..."

(מסע חיים - פסח תשע"ח, יתד נאמן)

שכך נהוג לפתוח מכתב... על סיפור זה אמר לי הרב, שאין נכון לספרו, ובטח הוא הומצא ע"י ה'משכילים' שביקשו ללעוג, כי רעק"א ידע את גאונותו ומעמדו.

"ושאלתי אותו: 'אם כך, מהי ענווה אם מכיר את מעמדו?', והשיבני שאם יודעים שהכל מתנה מהקב"ה, ואם חפץ הוא יכול לעשות את האחר גדול ממני, זוהי מהות הענווה. הסברא נותנת, כי אם הרב אמר כך על רעק"א, בוודאי ידע אף הוא מה מעמדו באמת. הוא ידע שהוא פוסק הדור, ובכל זאת לא סבל שיכתבו זאת ברבים, וחשש שיפגע הדבר בפוסקים אחרים, מרוב זהירותו בבין אדם לחברו."

אנו מבקשים לשמוע, האם במשך השנים היה מו"מ הלכתי מעניין בין הרב לבין רבו מרן הגרש"ז זצ"ל.

"אני זוכר שבאחת הפעמים הציג בפניי שאלה, אודות שריפה המתרחשת בבית אדם בשבת, וניכר הדבר שמלבד הבית היא לא תתפשט סביב לה, ותיעצר בכך, אך בעל הבית שיצא מן הבית הינו חולה לב, ויש חשש שליבו לא יעמוד לו מול מראה ביתו הנכחד. שאל מרן הגרש"ז זצ"ל, האם מותר ליהודים לכבות שריפה זו מחמת חשש פיקוח נפש? אני עניתי בפשטות שהיות ומדובר בספק פיקוח נפש מותר הדבר, אך הרב היה נחרץ בדעתו, שאותו יהודי עליו להאמין שבורא עולם ידאג למחסורו, ואם אינו מאמין כך ונוטל הדבר לליבו, אל לנו לחלל את השבת בעבורו דאיהו דאזיק אנפשיה. במשך השנים דנתי לפניו בדבר חלופות, וכמדומני שבסוף ימי חזר בו, וסבר שאכן מותר הדבר."

לקח החמץ והמצה: חוט השערה המבדיל בין גן עדן לגיהנום!

ערב חג הפסח שאלנו את הגר"א נבנצל שליט"א: מהו הלימוד למעשה שעלינו ללמוד ממהות חג הפסח?

וכך אומר לנו הרב שליט"א: "מעודי התפלאתי מהי השמחה הגדולה שיצאנו ממצרים לחירות, הרי עד עתה היינו משועבדים לפרעה, ומעתה אנו משועבדים לבורא העולם מרגע קימתנו בבוקר למשך כל היום? אלא, החירות האמיתית היא שניתן לעשות מה שאנו חפצים, והנשמה רוצה את האמת, כדברי הרמב"ם בעניין 'כופין על המצוות', וזה לא היה לנו במצרים.

"במקביל צריך לדעת, שהחמץ והמצה בחג צריכים ללמד אותנו, כמה הדקדוקים שאדם דש בעקבו, מבדילים לפעמים בין חיי עולם הבא ובין גהינם ח"ו, בין חיי נצח ובין אבדון. אדם יכול לברור בשבת ולקיים בזה מצוות עונג שבת, ויכול לברור ולהתחייב סקילה. אם בורר בידו אוכל מתוך הפסולת כדי לאוכלו לאלתר, הרי זה עינג את השבת ונותנין לו נחלה בלי מיצרים, ואם שינה חלילה באחד משלושת התנאים - חייב סקילה. כחוט השערה מבדיל בין זה לזה.

"דיברתי פעם בבית הכנסת, שבליל הסדר צריך לאכול כזית מצה בכדי אכילת פרס. שאל אותי יהודי אחד: 'מה יהיה אם יאכל בערך כזית בכדי אכילת פרס?', אמרתי לו: 'שישב בערך בגן עדן...'

"בשיחה שנתתי לצעירים אמרתי, שאדם שאוכל בערך כזית בכדי אכילת פרס, הוא כאדם שרוצה להתקשר לחברו, שמספר הטלפון שלו הוא אחת-שתיים-שלוש-ארבע-חמש-שש-שבע, והוא מחייג אחת-שתיים-שלוש-ארבע-חמש-שש-שמונה. מקרה זה עוד טוב יותר, שכן הוא לא עשה בערך, אלא הוסיף יחידה אחת, ובכלל מאתיים מנה, ובכל זאת קשר הוא לא יקבל, כי צריך לחייג בדיוק לפי מה שחברת 'בזק' קבעה ולא אחרת... בערך לא יעזור, כך גם בתורה 'בערך' הרי הוא חסר ערך..."

מפני היד שנשתלחה

"העולם רגילים לומר לאחר הפסח, דברים כדוגמת 'הפסח עבר ב"ה על הצד היותר טוב'. משל למה הדבר דומה, לאדם שהפליג באנייה, והיה אמור לרדת ממנה טרם חג הפסח. אך דא עקא, שעקב תקלה בגלי הים, נותר שם למשך כל ימי הפסח, אבל שלח איגרת לדורשי שלומו, כי ב"ה למרות כל זאת, חגג את הפסח על הצד היותר טוב.

"לאחר מכן, כשפגשוהו ושאלוהו מהיכן היו לו מצות, השיב כי לא היו לו כלל מצות מאחר והיה באנייה. וכך שואלים אותו על מרור, ד' כוסות והגדה, ומתברר שלא היה בידו מאומה. הלא לבטח יהפוך אדם כזה ללעג ולקלס: הלזאת 'פסח' ייקרא? וכי אפשר לומר שחגג את הפסח על הצד היותר טוב, בעוד שלא היו בידו מצה, מרור, יין ואפילו הגדה של פסח?!

"אמנם לדאבון לב, כן הוא המצב בדיוק גם אצלנו, איך אפשר לומר כי הפסח עבר ברוממות ובשלמות, בעוד שמפני חטאינו אין אנו יכולים להקריב קרבן פסח וחגיגה, עולת ראה ושלמי שמחה, תמידין ומוספין. יש לנו איזה 'זכר' למקדש כהלל... הלזה 'פסח' ייקרא?!"

והוסיף לנו הגר"א נבנצל, שבוה ביאר מרן הגרש"ז זצוק"ל טעם 'תענית בכורות' בער"פ, שהוא לכאורה תמוה, מאחר שהיו צריכים לשמוח על הצלתם ממכת בכורות, אלא ביאור הדבר הינו, כי כשעלו לירושלים וראו את הכהנים מתהלכים עד ארכובתיהן בדם, זה היום שבו הצטערו ביותר על כך שהפסידו את העבודה בביהמ"ק, ולא היו מסוגלים לאכול, ולכן נקבעה לדורות תענית בכורות. ונראה להוסיף שמחמת כך אומרים 'שפוך חמתך', כי אחרי כל הסדר מבארים שהיינו רוצים לעשות הפסח, ורק "מפני היד שנשתלחה במקדשך" אין אנו זוכים לכך, ומבקשים שישפוך חמתו עליהם.

(מתוך יתד לפסח תשע"ח)

"לפני שנים, במלאת ארבעים שנה לקשר המיוחד שזכיתי לו בלימודי עם מרן הגרש"ז זצוק"ל, חשבתי שאולי כעבור ארבעים שנה אזכה להבין עומק תורתו

ידו של רבי משה נתקעה בדלת הרכב, נצבטה בעוצמה. כאב חד ומפלה מילא את כל כולו. אך רבי משה, בגבורה עילאית שקשה לתארה, בחר שלא להגיב ולהמשיך בנסיעה בלי לומר דבר. בלי להיאנח, בלי להעיר על הדלת הטרזקה על אצבעותיו, מייסרת אותו בייסורי תופת...

אפשר להיות בעל חסד מצטיין, להציל אלפי משפחות, לבנות היכלי תורה, ללמוד רבבות שעות, ולהפסיד את הכל, בשביל מילה אחת! גיחוך אחד! זה כדאי?! זה הגיוני?!

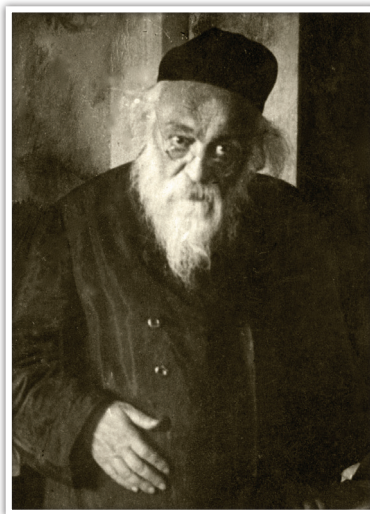
שעות הנסיעה, וככל שהמבוגר הלך ואיבד אחוזים ניכרים ממקום מושבו - כבר היה ברור כי הנער זומם מעשה קונדס...

וכך אכן היה. באחד מעיקולי הדרך, כשהרכבת הישנה רעדה וקיפצה בינות לאבני החצץ, דחק הצעיר עוד מעט את המבוגר, אשר נפל מהמושב והשתטח ארצה. הנער החל לצחוק בקול ממשותב הנעורים שביצע, ואילו היהודי המבוגר נעמד בפינת הקרון, והמתין כבר לסיום הנסיעה המתישה והלא נעימה...

כשהגיעו לתחנת היעד, עוד מחלון הרכבת היתה ניכרת תכונה רבתי. מאות יהודים עמדו נרגשים, מעל התחנה נתלה שלט: 'ברוכים הבאים למרן הגאון רבי חיים מבריסק שליט"א. רבא דעמיה, מדברנא דאומתיה, בריך מתייך לשלם'...

הנער הצעיר הביט בתכונה החגיגית, ובהה בה בחוסר הבנה, הן לא ידע כי אמורה להגיע לכאן איזו אישיות חשובה, רב נערץ או אחד מגדולי הדור. הוא נחפז לרדת ראשון מהקרון, דחף קצת פה וקצת שם, והנה הוא במרכז העיניים...

"הרב מבריסק אמור להגיע?!" - שאל בהפתעה את אחד מהנוכחים. "כן כן, התכנסנו כולנו לכבודו, לקבל את פניו של גדול הדור", השיב הלה בהתרגשות. "הוא אמור לרדת כל רגע מהרכבת הזו... הנה, הנה... אני כבר רואה אותו!" - הוסיף האיש בפנים זורחות... הנער נעמד על קצות אצבעותיו, הטיב את ראייתו והביט ביורדים מהרכבת. לפתע הסמיק והחוויר, וכמעט שנפל ארצה מתעלף... היהודי המבוגר בו התעלל בדרך, אותו יהודי כפוף שהיה הקרבן למעשה הקונדס שלו - אינו אלא רבי חיים מבריסק, גדול הדור המפורסם, ענק הרוח בעולם היהודי כולו...

אין מילים לתאר את ההלם, את הבושה, את חוסר הנוחות ואי הנעימות. נכון, הוא נער שובב הרבה ואולי גם גס קצת, אבל בשום שלב לא התכוון לפגוע בכבודו של גדול הדור... הוא פנה מבוייש לפינת תחנת הרכבת, וכאילו ביקש שהאדמה תבלע אותו מבושה...

רק בשעת לילה מאוחרת, העז להתגנב לבית האכסניה בו השתכן הרב מבריסק. בפנים חיוורות כסיד ובברכיים כושלות, נפל לרגליו והחל לבקש את סליחתו. "כבוד הרב", ביקש בתחנונים, "לא ידעתי כי אתם הרב מבריסק, לא שיערתי שאני חומד לצון לגדול הדור. אנא, שהרב יסלח וימחל לי..."

"לא ולא!" - השיב לעומתו הרב, "אינני יכול לסלוח לך, הן לא פגעת בי - פגעת ביהדות כולה!"

הכל עמדו מסביב המומים. מקורבי הרב כמו גם הנער, עמדו משתאים לנוכח הדברים. "אמרתי משהו על היהדות? אימתי פגעתי ביהדות?! מדוע הרב אינו יכול לסלוח לי?!" - שאל הנער מופתע ומבוהל...

אך הרב השיב בתשובה מנומקת ונוקבת: "על כבודי כהרב מבריסק - אני מוחל גם מוחל. על כך שפגע בי באופן אישי - מחלתי וסלחתי עוד לפני שבא לפני לבקש את סליחתי... אך שימו לב כי מה שגרם לו לבוא לבקש סליחה - היא העובדה כי התברר לו שפגע ברב מבריסק, אך לולא מעמדי כרב, אילו הייתי יהודי מן השורה - היה עובר לסדר היום..."

ואז הוסיף הרב והרעים בקולו: "זו פגיעה ביהדות כולה! החשיבה כאילו הבעיה לפגוע היא רק ביהודי בעל מעמד - היא פגיעה בערכם של היהודים המשך בעמוד הבא <<<

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וספרתם לכם" (ויקרא כ"ג, ט"ז)

אנו עומדים בעיצומם של ימי ספירת העומר, הימים בהם אנו מתכוננים לקבלת התורה, מתקדשים ומתרגשים לקראת קבלת המתנה הטובה בעולם. בפרשת השבוע הצטוונו לספור את ספירת העומר, לטהרנו ולזכנו לקראת קבלת התורה המתקרבת.

והנה, דווקא בימים האלו, חווה עם ישראל את אחת הטרגדיות הקשות והמזעזעות, בפטירתם בטרם עת של 24,000 תלמידי רבי עקיבא, ענקי התורה וגדולי התנאים, בשל סיבה אחת ויחידה: "לפי שלא נהגו כבוד זה בזה".

זה מחייב מחשבה, עד כמה חשוב וקריטי הצורך של אדם בכבוד בסיסי, עד כמה הוא חיוני עבורו. אדם שמכבדים אותו - החיים שלו שונים, הוא מרגיש טוב עם עצמו, זה נותן לו דחף להתקדם, מזניק אותו להצלחה. אדם שזוכה ליחס מכבד, למילה טובה, להתייחסות ראויה - מרגיש חשוב, זה מחייה אותו, זה נותן לו כוחות!

מובן מאליו, כי בהיפוך הדברים, כשאדם לא זוכה לכבוד והערכה, אלא מתנהגים כלפיו בזלזול, מתייחסים אליו בהתנשאות, באמירות פוגעניות - יש לדבר השפעה שלילית חדה על כל אישיותו, המהות שלו מושפלת, אינו מסוגל להתקדם, אינו שואף, אינו נדחף קדימה. תשאלו כל מטפל רגשי, באמתחתו אינספור סיפורים על נפשות שאבדו, רק כי לא זכו ביחס הולם ומכבד. מאידך, יש לא מעט נפשות שניצלו, מבוגרים ונערים, שזכו בחיים חדשים, שקיבלו דחיפה קדימה, רק בזכות שזכו ביחס חם ומכבד. היחס הזה הוא קריטי להצלחת האדם, הבסיס הראשוני לפריחתו. אדם, מראש הקהל הנכבד ועד לסנדלר העיירה, מנגיד הקהילה ועד הפחח השכונתי, מראש העיר ועד המנקה העירוני. כולם כולם בני אדם, זקוקים ליחס מכבד, התייחסות מכובדת אליהם היא כאוויר לנשימה עבורם!

זה לא רק אנשים זרים, זה הרבה יותר חשוב באנשים הכי קרובים אלינו, בעובדים שלנו או הצמודים אלינו, בבני המשפחה ובחברים. כבר התרגלנו שכולם עושים

את תפקידם, אנו כבר יודעים שהארוחה מוכנה כמעשה שגרה, שהמזכיר עושה לנו קפה - אך עדיין הם זקוקים ליחס הולם ומכובד, זה צורך נפשי קיומי של כולנו!

ההלם בתחנת הרכבת...

בתחנת הרכבת בעיירה הקטנה, המתינו שניים לרכבת הנוסעת לעיר מרוחקת. עם שקשוק קול הרכבת ניתן האות, השניים עלו על הקרון שנפתח לקראתם, וחיפשו מקום ישיבה. שני מקומות צפופים וצמודים נותרו על הקרון. הצעיר שביניהם, עלם צעיר כבד משקל וגס רוח - מיהר להיכנס למושב הפנימי, והותיר ליהודי המבוגר - אותו לא הכיר, את המקום שלצידו. הלה מיהר להתיישב במקום הפנוי, והרכבת המשיכה בנסיעתה.

האיש המבוגר, היה רזה וצנום, כפוף קומה וזקן הדור לו. הנער הצעיר החליט לחמוד לו לצון, ולאורך הדרך החל להתרווח בכסאו עוד ועוד, תוך שהוא מצמצם את שטח המושב של היהודי המבוגר. הוא לא בחל בשום דרך, פעם התעטש ופעם השתעל, פעם התרווח ופעם התמתח - התוצאה היתה שווה: מושבו של הצעיר הלך והתרווח, מושבו של המבוגר הלך והצטמצם...

בתחילה, היה ניתן לחשוב שהצעיר לא שם לב לתוצאות מעשיו. אך בנקוד

שווה לי לא לישון שבועיים, ממשיך רבי משה ומסכם, 'כדאי לי הדבר על שלא ציערתי יהודי, שלא גרמתי לו עוגמת נפש!'
 הסיפור, אותו סיפר מגיד המישרים הרב ישראל מאיר שושן שליט"א, מאיר וקורא, זועק ומזהיר: לעולם לא נדע השלכתה של פגיעה, לפעמים מילה אחת הנאמרת ופוגעת, ביטוי אחד שלא מכבד, משפט אחד שאינו במקום - משפיע לשנים רבות, גורם צער לנצח, מביא עוגמת נפש שאינה ניתנת לשיעור.

כמה אחריות יש לנו בכל מילה שיוצאת מהפה, בכל התבטאות, בכל יחס שאנחנו מעניקים לזולתנו. היחס שלנו, צורת ההתבטאות שלנו - לפעמים הם רבי השפעה לשנים ארוכות, עשויים לקבוע אם היהודי שלפנינו יתקדם או יתרחק, יתעלה או יתדרדר. גם בזמני לחץ, גם כשהשעה דוחקת, גם כשהצדק איננו - עדיין זו האחריות והחובה שלנו, וזו הזכות הכבירה שיש לנו - להישמר ולהיזהר, לבדוק בשבע עיניים שאנחנו ממשיכים לכבד, להעניק יחס מעריך, לומר את המילים הנכונות.

כמה כדאי לשלם מחיר, כמה כדאי להתאמץ, אולי אפילו לסבול, כדי לא לפגוע בזולת, כדי להימנע מלצער. הן אם הדבר נעשה בחוסר אחריות והן אם נעשה בשגגה - אך כל מחיר שבעולם כדאי כדי למנוע עוגמת נפש מיהודי, כדי לעצור פגיעה בו!

זוהי המשימה שלנו, זה תפקידנו, כך נתכונן כראוי לקבלת התורה. ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות...

איך אפשר להיות שונה מכולם?

היה זה בבית כנסת קטן, בשעת ערב מאוחרת. לפני התיבה עבר יהודי, שהחליט לשמש שליח ציבור לקהל אף שאינו בקי בנוסח התפילה. בקושי הוא יכול להתפלל בשקט, על אחת כמה בקול...

הוא החל בתפילה, ולא הצליח להגות שורה מפיו בלי טעות מביכה מקודמתה. בתחילה - הציבור היה סבול, אך עם הזמן - השתררה מבוכה בבית הכנסת, שבהמשך - הפכה לצחקוקים ולחשושים, סימני ידיים וחיוכים מאחורי גבו של החזן...

בין המתפללים, נמנה גם הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל. אף הוא היה עד לתפילה המביכה, לטעויות הלא נעימות, למשגים שחוזרים על עצמם. אך הוא לא חיך ולא צחק, לא סימן ולא אות, רק הצטנף בפניו בבושה... כשהסתיימה התפילה, נשאל: "איך הצליח הרב לשמור על עצמו מלצחוק? הן החזן באמת הגחיק את עצמו, טעויותיו היו כה בוטות ובוולטות - עד שמן הנמנע היה לצחוק, או למצער לחיך... איך הצליח הרב להימנע מכך?!"

נענה הרב והסביר: "גם אני שמעתי את הטעויות, והיו מביניהן מצחיקות ממש, עד שבקושי הצלחתי להימנע מלצחוק... אך אז נזכרתי בדברי חז"ל, כי 'המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא', ואמרת לעצמי: 'הרי בבוא הזמן אעלה ליישיבה של מעלה, ושם יגידו לי: 'זכאי לעולם הבא! - הן עמלת כל ימך בתורה, חיברת 11 כרכים של ביאורים על התוספתא, היית רב ומרביץ תורה לאלפים, ישר לעולם הבא!' - - והרי בחיך אחד שיפגע בחזן - אפסיד את כל הזכויות האלה, את כל מה שקנית בעמל ויזע בכל שנות חי. זה כדאי לי? זה משתלם עבורי?!"

מהרגע שחשבת על כך - המשיך הרב, "ושמתי לנגד עיני את דברי חז"ל האמורים - כבר לא יכולתי לצחוק, כבר לא הייתי מסוגל לגחך עלי...". המסר מטלטל את הלב, מזעזע: אפשר לחיות בעולם עשירות בשנים, להיות בעל חסד מצטיין, להציל אלפי משפחות, לבנות היכלי תורה, ללמוד רבבות שעות, לחבר מאות ספרים - אך חלילה חלילה, בחוסר תשומת לב ובפגיעה אחת מיותרת - להפסיד את הכל, את הכל, בשביל מילה אחת, גיחוך אחד, חיך אחד! זה כדאי? זה הגיוני?!

נכון, לפעמים זה לא קל, זו האוירה, זה המצב, כולם מסביב... וקשה להיות שונה מכולם... אך האם זה כדאי? האם זה משתלם? הרבה יותר כדאי לשמור על כבודו של יהודי אחר, להימנע בכל מחיר מפגיעה בו. הרי 'על כל רגע ורגע שאדם חוסם את פיו זוכה לאור הגנוז שאין כל בריה ומלאך יכולים לשער' - הרבה שר טוב צפון לנו, מחכה לנו על מניעת הפגיעות הללו, על חסימת הפה מלצחוק וללעוג, אינסוף שר נצחי כדאי ומשתלם שלא כדאי לוותר עליו!

(מתוך הספר 'פניני פרשת השבוע', הרב קובלסקי)

כולם, היא פגיעה בערכי היהדות הבסיסיים. אינני יכול ואינני מוסמך לסלוח על הזלזול במהות היהדות, אינני רשאי למחול למי שחש כי פגיעה ביהודים פשוטים, הינה דבר מתקבל על הדעת!"

הנוכחים כולם האזינו לדברי הרב בקשב, ודבריו נכנסו לליבם, והותירו לנו מסר עד ימינו אלה: אין דבר כזה יהודי פשוט או מכובד, אין אדם שבו מותר לפגוע ואדם אחר בו אסור לפגוע. איננו מכבדים אנשים כי אנו פוחדים מהם, רוצים למצוא חן בעיניהם, מבקשים מהם משהו...

אנו מכבדים יהודים, באשר הם יהודים! אין קשר למעמדם, אין קשר למצבם, יש קשר לעובדה כי הם בני אדם, כי הם זקוקים וזכאים ליחס הולם ומכבד, להתייחסות נאותה ומעריכה. כל יהודי זכאי לכבוד! אצבעות הרב תקועות ומיוסרות...

היתה זו עוד נסיעה שהחלה כשגרתית, אך הסתיימה במעשה גבורה מעורר השראה... כאשר נהגו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל הגיע לקחתו כמדי יום, אחרי סיום סדר יומו בישיבה. הנהג המתין לרב כשדלת הרכב פתוחה, תמך בו בכניסתו לרכב, וסגר את הדלת אחריו. אך לא שם לב, כי טרק את הדלת הישר על קצות אצבעותיו של רבי משה...

ידו של רבי משה נתקעה בדלת הרכב, נצבטה בעוצמה, כאב חד ומפלח מילא את כל כולו. אך רבי משה, בגבורה עילאית שקשה לתארה, בחר שלא להגיב, ולהמשיך בנסיעה בלי לומר דבר, בלי להיאנח, בלי להעיר על הדלת הטרוקה על אצבעותיו, מייסרת אותו בייסורי תופת...

הנהג מיהר להיכנס לרכב, והתרכז בנהיגה. רבי משה יושב על ידו ומשוחח עמו בנחת, בלי להשמיע אף קול אנחה. הכאבים מתחזקים, היד כואבת, בקושי הוא מצליח לנשוך את שפתיו בחוזקה, אך הנהג לא שם לב, מרוכז ברמזורים המתחלפים, ומשום מה לא שם לב לדבר מה מוזר...

כשהגיעו קרוב לביתו של רבי משה, השתרך פקק תנועה ארוך במשך כמה מאות מטרים. רבי משה כבר רוצה לשחרר את ידו הצבוטה והמתייסרת, ומציע לנהגו בעדינות: "מדוע שתטרח להמתין את כל הפקק הזה? תוריד אותי כאן, אמשיך שלוש דקות ברגל..."

אך הנהג נזעק לכבודם של תלמידי חכמים: "להוריד את הרב כאן? מה פתאום? אני לא ממהר לשום מקום, הכבוד כולו שלי להסיע את הרב עד לדלת ביתו ממש! אזחל עם הפקק עד הבית, זה בסדר גמור!". רבי משה מוסיף להתייסר, עוד דקות ארוכות. ידו כואבת יותר, הכאבים הולכים ומתגברים... הפקק ארוך. רק אחרי דקות ארוכות מגיע הנהג עד לדלת הבית ממש, שם יורד מהרכב רבי משה, לא לפני שהוא מודה לנהג מקרב לב על הנסיעה הנעימה בחברתו...

רבי משה עולה לביתו, הוא חש כי כוחותיו הולכים ואוזלים. ידו כמו משותקת, אך בקושי הוא מונע את התפרצות קילוח הדם מבין אצבעותיו... בקושי מצליח לומר 'שלום' חטוף, ונופל מיד על הכסא הסמוך נטול כוחות ומיוסר, ומפיו משתחררת אנחת כאב קשה ומזעזעת...

"להזעיק רופא?" - נחרדו בני הבית לקראתו, "לקרוא הצלה?" - - - "עוד לא!", מחווה רבי משה בידיו, בקושי יכול לדבר מכאבים... "המתינו קצת...", הוא גורר את כסאו אל החלון, ועוקב לוודא כי נהג הרכב כבר השתחרר מהפקק המתמשך, וכבר אינו נראה באופק... רק כשזה קורה, הוא מבקש להזעיק רופא בדחיפות.

הרופא נכנס, מביט ביד בחרדה ואומר מזעזע: "ראיתי כבר ידיים צבוטות, כזו עוד לא ראיתי... כמה זמן היתה היד תפוסה בדלת?" "כעשרים וחמש דקות", אומר רבי משה את העובדות הפשוטות, "בדלת של רכב".

"מה???", נזעק הרופא הנדהם, "עשרים וחמש דקות? מדוע הרב לא שחרר את היד מהדלת? עכשיו - אחרי זמן כה ממושך - מדובר בפצע קשה במיוחד, ששבועיים הרב לא יוכל לישון ברוגע בעטיו!"

"הצדק איתך", משיב רבי משה, "הבה ואסביר לך. נכון שאני לא אוכל לישון שבועיים, אך אם הייתי מתפרץ בכאב לנוכח הדלת הנטרקת, אם הייתי מתלונן על הייסורים תוך כדי הנסיעה, אם הנהג היה מבחין וקולט כי טרק עליי את דלת הרכב - הרי הנהג לא היה נרדם ולא נרגע עשרים שנה! כמה היה מצטער, כמה היה מתנצל, כמה היה מרגיש לא נעים על שטרק את הדלת על אצבעותיי בטעות!"

"איך הצליח הרב לשמור על עצמו מלצחוק? הן החזן באמת הגחיק את עצמו, טעויותיו היו כה בוטות ובוולטות - עד שמן הנמנע היה לצחוק

"אתה רגיל לראות", ענה לי אבי, "אנשים שיש להם אהבת תורה, לר' אהרן יש 'תאוות התורה', והיא זו שמקדשת את פניו ומאירה אותן באור יקרות, ואופפת אותן בקדושה עילאית כל כך..."

הסבל שלא ידע להסביר לרבי יצחק זילבר פשט במשניות טהרות

הרב ישראל ליוש

עת שימש שם בקודש הגאון הגדול רבי אהרן קוטלר זצ"ל. "השיעורים של ר' אהרן היו קשים מאוד, מעט מאוד בחורים הבינו את השיעור, אך תואר פניו הקדושות עשו עלינו רושם רב. גם עיני בשר של בני הישיבה, יכלו להבחין בקדושה עילאית האופפת את זיו פניו. הן להטו מטהרה ונהרו באור יקרות.

"יום אחד שאלתי את אבי, בעל ה'נתיבות שלום' זצ"ל - מספר האדמו"ר מסלונים - "מהו פשר הקדושה הזו האופפת את פניו של ר' אהרן? - 'אתה רגיל לראות' - ענה לי אבי - 'אנשים שיש להם 'אהבת תורה', לר' אהרן יש 'תאוות התורה', והיא זו שמקדשת את פניו, מאירה אותן באור יקרות ואופפת אותן בקדושה עילאית כל כך'.
"אכן" - מסיים האדמו"ר - "לא כולם הבינו את שיעוריו של ר' אהרן, אבל תקופה זו בה למדנו אצל ר' אהרן, היתה התקופה בה הצלחנו בלימוד יותר מכל התקופות".

...

אהבת התורה היוקדת, של הגאון הצדיק רבי יצחק זילבר זצ"ל, לא ידעה גבולות. גם בברית המועצות, כאשר שימש כמורה למתמטיקה, ניצל את רגעיו הפנויים ללימוד תורה. בכל יום היה לוקח עמו שני דפי גמרא, ובהפסקות למד את הדפים הללו, וכך הפך ברבות הימים לבקי גדול בכל חלקי הש"ס. כיסופים גדולים היו לו לרבי יצחק לעלות לארץ ישראל, ולא רק בגלל קדושתה ומצות ישוב ארץ ישראל, אלא אף משום שרצה להיות בחברת לומדי תורה. לתומו חשב כי חסרון יגיעת וידיעת התורה בברית המועצות, נובע מהפחד של היהודים ללמוד תורה באיסור, אבל בארץ ישראל, בודאי כולם עוסקים בתורה ויודעים אותה על בוריה.

בהיותו ברוסיה התקשה בהבנת שלוש משניות קשות בטהרות, לצערו הרב, לא היה לו שם את מי לשאול ועם מי לברר את פירוש המשניות, ותמיד חשק לפגוש אדם שיסביר לו את המשניות.

כאשר הגיע לארץ ישראל - משוש חייו ופסגת שאיפותיו, אך דרכו רגליו בנמל התעופה בלוד, תוך כדי שהוא מחכה לחבילותיו, ניגש לאחד הסבלים ושאל אותו פירוש במשניות אלו. הסבל הביט ברבי יצחק כעגל בבני אדם, ולא הבין על מה הוא מדבר. רבי יצחק לא התייאש וניגש לסבל השני, ומשאף הוא לא הבין ניגש לשלישי...

מגודל אהבתו ותאוותו להבנת התורה, לא העלה בדעתו שאפשרי הדבר שמותר ליהודים ללמוד תורה ואינם עוסקים בה כל העת, הכיצד יתכן שיהודים בארץ ישראל לא ידעו פשט במשניות טהרות?...

"וּסְפַרְתֶּם לָכֵן מִמַּחֲרַת הַשֶּׁבֶת מִיּוֹם הַבֵּיאַכֶּם אֶת עַמּוֹ הַתְּנוּפָה... (ויקרא כ"ג, ט"ו)
בתפילה שלאחר ספירת העומר אנו מתפללים: "דיבוננו של עולם, אתה ציויתנו על ידי משה עבדך לספור ספירת העומר כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו". מנוסח זה אנו למדים שהספירה עצמה מטהרת את הסופר מהקליפות ומהטומאה.

יש לשאול: מהי טומאה זו שהספירה מטהרת? ועוד נשאל, איזה כח טהרה יש בספירה, שבכוחה לטהר מטומאה ומקליפותיה?

שאלות אלו שמעתי מהגאון רבי ישראל מאיר המניק שליט"א, משגיח ישיבת 'יד אהרן', והוא היטיב לתרץ:

מקובל לחשוב, שהאויב הגדול ביותר להתקדמות האדם ברוחניות היא ה'תאוה', אך האמת שהתאוה כשלעצמה אינה רעה, אלא אם כן הוא תאב לדברים גשמיים, אך אם יפנה האדם את תאוותו

לדברים שבקדושה, הוא יעלה ויתקדם במעלות התורה והקדושה.

בספרי המוסר מבואר, ששתי תאוות אלו הן אויבות זו לזו כאש ומים, כאשר תגבר תאוותו להבלי העולם הזה, תיחלש תשוקתו לערכי העולם הבא, וכן להיפך, אם יכסוף וישתוקק לעסוק בתורה ולחיות חיי נצח, ינצל מהתאוה הרעה, ויהיה נקי, טהור ופרוש מהמון בני אדם, שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים - כלשון הרמב"ן בפרשת 'קדושים תהיו'.

עתה נבין איך ספירת העומר מטהרת מטומאת התאוה למותרות, שהרי ידועים דברי החינוך בשרושי מצוות ספירת העומר: "נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף לליבנו... כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא", ואם כן, יש בספירה עצמה, המביעה שאיפה ותאוה לתורה, כדי לטהר מטומאת התאוה אל הרע ומקליפותיה, כי ע"י התגברות התאוה הקדושה, נחלשת התאוה הטמאה.

הגרי"מ המניק שליט"א, תיבל את פירושו בסיפור נפלא:

האדמו"ר מסלונים שליט"א, סיפר על תקופת לימודו בישיבת 'עץ חיים',

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

הספר המבוקש היה מונח אחרי ארון הספרים. רבי זלמלה בגופו הצנום והחלוש, ניגש לארון הספרים הכבד, והזיזו כאילו היה קופסת קרטון חלולה...

הכח והגבורה הגופנית והרוחנית שבאדם, לא נצרכים ליבוא חיצוני • למה לא היית 'זושא'??

אליה, וגם אם מעבר לים היא, אתה צריך להגיע אליה", וכך חזר ושינן לעצמו את המאמר בחיבה, באהבה ובניגון מיוחד, עד שהדברים ננסכו בנפשו ובדמו. הוא הרגיש בעצמו אומץ רוח וגבורה בלתי נלאים למען התורה. ואז ניגש בגופו הצנום והחלוש לעבר הארגז הכבד ההוא, דחפו והזיזו משל היה כסא קטן, ובחיבה גדולה עד מאד ניגש לספר, נשקו והחל במרץ ללמוד בו.

הנה, כי גיבור בכח אינו צריך לכוחות חיצוניים של טיפוח השרירים והגוף, אלא בניצול הכוחות שבו, ואז גבורתו הינה לאין שיעור.

גם בכוחות הנפש מצינו יסוד נפלא זה, וכפי שמסופר על מרן הגאון רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל, מגדולי תלמידיו של מרן אור ישראל מסלנט זצ"ל, כפי שהובא בספר 'שפתי חיים' (מועדים ח"א עמוד ט), שאמר פעם הגאון ר' נפתלי זצ"ל לרבו רבי ישראל זצ"ל: "אילו היה לי את הראש של ה'שאגת אריה', את ליבו של בעל 'היסוד ושורש העבודה', ואת מידותיו של רבינו [ר' ישראל סלנטר], כי אז יכולתי לעבוד את ה' כראוי".

ענה לו ר' ישראל זצ"ל: "נפתלי! אתה עם הראש שלך, עם הלב שלך, עם המידות שלך, תהיה ר' נפתלי אמסטרדם! תנצל את הכוחות והכלים אשר ניתנו לך, ובזה תגיע לפסגת ורום המעלה שבך!"

כעין סיפור זה מסופר על מרן ר' זושא מאניפולי, שאמר פעם לתלמידיו: "היודעים אתם מאיזו שאלה אני מפחד ביום הדין? על כל השאלות שישאלו אותי, יהיה לי מה לענות להם, ורק על שאלה אחת אשאר ללא מענה..."

וכך ביאר רבי זושא את כוונת דבריו: "אם ישאלו אותי מדוע לא היית למדן כמו בעל ה'שאגת אריה', אענה להם שלא נתנו לי

מהשמים ראש עם כשרונות כאלו מבריקים, כמו שהיה ל'שאגת אריה'. אם ישאלו אותי מדוע לא היית צדיק כמו רבך, הרבי ממעזריטש, אענה להם שלא נתנו לי מהשמים כוחות רוחניים כאלו עצומים, כמו שהיה לרבי שלי, הרבי ממעזריטש, וכן אם ישאלו אותי מדוע לא עבדת על מידותיך להיות בעל מידות טובות, כמו שהרבה מגדולי הדורות, אענה להם שלא נתנו לי מהשמים כוחות נפש כאלו חזקים כמו שהיו להם.

"וא"כ על כל השאלות האלו אוכל לענות תשובה, אבל רק על שאלה אחת ויחידה לא תהיה לי שום תשובה! אם יבואו ויתבעו אותי: 'זושא! לא היו לך את הכוחות של אחרים, אבל למה לא היית זושא האמיתי? עם הראש שלך, עם הכוחות הרוחניים שלך ועם הטבעים שלך?! למה לא היית כפי שיכולת באמת להיות, לפי כל הכלים והנתונים שהיו לך?! למה לא ניצלת את מקסימום הכוחות שלך לעבודת השם יתברך?! למה לא עבדת עם עצמך, ורק עם עצמך לבד?! למה לא היית 'זושא'??..."

הכח והגבורה הגופנית והרוחנית שבאדם, לא נצרכים ליבוא חיצוני, הם טמונים בתוכו, ובניצול מקסימלי שלהם, הם הופכים לכח חזק שאין יכול

הרב בנימין גולד

"והפהו הגדול מאחיו" (ויקרא כ"א, י')

כתוב במדרש: "למה נקרא שמו 'גדול'? שהוא גדול בחמשה דברים, בחכמה, בכח וכו', בכח שהוא גיבור, בא וראה אהרון כשהניף את הלויים עשרים ושתים אלף ביום אחד, וכיצד היה מניפם, מוליך ומביא מעלה ומוריד, מלמד שהיה כוחו גדול" (מדרש רבה כו, ט).

וכי גבורה וכח גופני, זו מעלה שבזה מתהדר הכהן הגדול! לשם מה נזקק הכהן הגדול למעלה כזו שנראית כמעלה גופנית בלבד? כך הקשה מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל בספרו 'שיחות מוסר'. והוסיף להקשות, שגם בנבואה מצינו בדברי הגמ' (נדרים לח, א): "שאיין הקב"ה משרה שכינתו אלא על גיבור וכו'", ומודע נצרכת המעלה של גבורה כוחנית וגופנית, להשלמת המעלות הרוחניות?

מתוך דבריו בספרו, עולה היסוד הנפלא במהותו של 'גיבור'! המשנה אומרת "איזהו גיבור הכובש את יצרו", והרי אמרו חז"ל בגמ' בקידושין (ל, ב) "ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו", א"כ מהי תרומתו של הגיבור למלחמת היצר שבו?

מבאר ר' חיים זצ"ל, שהגבורה שנאמרה באדם, אינה גבורה חיצונית של כח האגרוף וחיזוק השרירים, אלא ניצול כל הכוחות שיש בו. כשאדם מנצל את כל הכוחות שלו, הוא יכול להגיע למימוש הכוחות פי כמה וכמה ממה שיש לו באמת, הכל תלוי בכח הרצון והניצול, ולכן ודאי שהיצר שבאדם הוא גדול מכוחותיו, ואם אין הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, אבל כשאדם ינצל את כל הכוחות שיש בו, הוא יכול יוכל לו! ואז הקב"ה עוזרו כנגדו!

כל אחד בניצול כל כוחותיו, יכול להגיע לדרגות הגבוהות ביותר, הן מצד שבניצול הכוחות מתגלים לאדם כוחות נפש פנימיים עצומים, שמכפילים את כוחות הגוף הרגילים שבו, והן מצד ההבטחה כי "ואלמלא הקב"ה עוזרו", שכשאדם מנצל כל כוחותיו, הקב"ה מביא לו כח כנגדו להצליח מעל הטבע הנמצא בו.

זוהי הגבורה שהתהדר בה אהרון הכהן, לא גבורה של כח ושרירים, אלא גבורה פנימית של ניצול כל הכוחות הגשמיים והרוחניים, שרק כך האדם מגיעה לרום דרגתו, ורק בזה יכולה לשרות עליו השכינה.

...

מעשה נפלא ויודע, על ניצול הכוחות שיכול להגיע אליהם האדם, מסופר בספר 'תולדות האדם' (ח"א פט"ו) על הגאון רבי זלמלה מוולוז'ין זצ"ל, אחיו של מרנא רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל:

רבי זלמלה היה ידוע ברוב שקידתו ועמלו הבלתי מצוי בלימוד התורה, וכשהיה נמצא באמצע לימודו לא היה דבר בעולם שעמד בפניו, וכל מחשבותיו היו אך ורק ללימוד התורה בעמל ושיקדה מפליאים.

פעם, באמצע לימודו, נצרך הגאון רבי זלמלה לאיזה ספר לעיין בו, וכשחיפשו בארון הספרים, ראה כי ספר זה נמצא מאחורי ארגז עץ גדול שהניחו שם. ארגז זה היה כבד מאד, והיה צורך בשלשה אנשים לפחות, כדי להזיזו.

אדם רגיל היה מתייאש מיד, אבל לא כן הגאון ר' זלמלה, שחשקו הגדול בתורה לא נתן לו מנוחה. הוא רצה בכל מאוודו להגיע לספר הטמון מאחורי הארגז. החל מסתובב הגאון רבי זלמלה, בחדר אנה ואנה, ושינן לעצמו את מאמר חז"ל "לא בשמים היא, שאפילו התורה בשמים, אתה צריך לעלות

קבל את הגיליון ישירות למייל

<<< שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il >>>

האם יש לעשות גמ"ח להשאלת אתרוגים למצוה?

וַיִּקְדַּשְׁתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר (ויקרא כ"ג, מ')
 בשו"ת מכתם לדוד (לרבי דוד פארדו זצ"ל או"ח סי' ו) נשאל בקהילה
 שהיה להם רק אתרוג אחד בימי החג, ובקהילה אחרת הסמוכה להם מהלך
 40 שעות בערך לא נמצא בידם אתרוג כלל,

ובתוך ימי החג שלחו בני
 קהילה זו שליח מיוחד
 לקהילה הריא להתחנן
 אליהם בכמה תחניות
 שישלחו להם את האתרוג
 היחיד שיש להם, הואיל
 שכבר קיימו הם את עיקר
 המצוה מן התורה שהיא
 ביום ראשון וגם קצת ימים
 אחרים,
 והיה שם בעיר הזאת
 מחלוקת בין בעלי תריסין

שיש אומרים לשלחו, ויש אומרים שלא לשלחו,
 ופסק שאכן ראוי לתת את האתרוג לאנשי העיר הרחוקה על מנת שאף הם
 יקיימו את המצוה בימים האחרונים כהלכתה ובעיקר משום מצות גמילות
 חסדים.

איזו חומרא יתירה יש במבייש כהן בדברים?

וְקִדְשְׁתוּ כִּי אֵת לֶחֶם אֱלֹקֶיךָ הוּא מִקְרִיב (ויקרא כ"א, ח')
 ברש"י מביא מתורת כהנים - קדוש יהיה לך - נהוג בו קדושה לפתוח
 ראשון בכל דבר ולברך ראשון בסעודה.

ובגיטין (נט:): ילפינן דין זה מהמילה "וקדשתו", ועיי"ש ברש"י שכתב:
 וקדשתו כי את וגו', ובהגהות
 מצפה איתן שם.
 והרמב"ם (סה"מ עשה
 לב) מנה מצוה זו למצוות
 עשה: "שצונו לכבד זרע
 אהרן ולנשאם ולרוממם
 ונשים מדרגתם מדרגה
 קודמת וראשונה"
 ובשו"ת הריב"ש (סי' צד)
 כתב: "ואחר שהיא מצוות
 עשה מן התורה לכבד הכהן,
 ולהדרו על שאר העם, הדבר

ברור שהמחרף אותו ראוי ליענש יותר משאם חרף אחד משאר העם, אע"פ
 שבשאר העם קיי"ל (בבא קמא צא). "ביישו בדברים פטור", במבייש הכהן
 בדברים, ראוי לגעור בו ברבים, ולהכריחו לבקש ממנו מחילה, ולרצותו עד
 שימחול לו."

מי הם ששת האנשים שמסרו עצמם על קידוש השם, וע"פ הגר"א ז"ל יש לכוון את שמותם בקריאת שמע?

שהוא קורא שמע לקבל עליו עול מלכות שמים להיות נהרג על קידוש השם
 המיוחד, שזהו "ובכל נפשך" אפי' נוטל את
 נפשך."

בקובץ "תבונה" (בעריכת רבי ישראל זיסל
 דבורץ זצ"ל - ניסן תש"ח חוברת ח' - עמ'
 ע) מובא רשימות והנהגות מרבי חיים
 מוואלזין זצ"ל, ושם (אות יא) מובא בזה"ל:
 הגאון ז"ל אמר שיש לכוין בתיבות "שמע"
 - "אחד" של קריאת שמע, לששה אנשים
 שקדשו את השם [בראשי תיבות], והם:
 שמריה מישאל עזריה אברהם חנניה דניאל,
 ושמריה הוא בדורו של שמד שמסרו נפשם
 על קדושת השם, ע"כ.

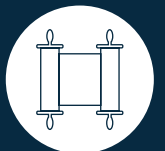
וַיִּקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ויקרא כ"ב, ל"ב)
 בתורת כהנים (אמור פרשה ט' אות
 ד) ילפינן מ"ונקדשתי" - "מסור את
 עצמך וקדש שמי".

וכן פסק הרמב"ם (הל' יסודי התורה
 פ"ה ה"א) "כל בית ישראל מצווין על
 קדוש השם הגדול הזה שנאמר ונקדשתי
 בתוך בני ישראל".
 והנה הטור (או"ח סי' סא) כתב שיש
 לקרוא את קריאת שמע "באימה ובריאה
 ובכוונה".

ובב"ח שם, כתב: "ונראה דאימה
 ויראה זו היא באופן זה שיכוין בשעה

- מדוע לא ניתנה תורה ביום החמישים לספירת העומר ?
- מהי העבודה החביבה ביותר לפני הקב"ה?
- מדוע בכוחה של הצדקה לבטל גזירות רעות ?
- מדוע חבשו את המגדף אף שלא ידעו אם הוא חייב מיתה?

השאלות בפרשת השבוע

"מנהג ישראל - תורה, להדליק נרות ומאורות לכבוד האור כי טוב, שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר, טו"ב ימים קודם מתן תורה"

"ותבין לפי זה, אשר נתאמת לנו מאנשי אמת, אשר השמחה ביום זה על ציון הרשב"י הוא שלא כדרך הטבע". קובץ הלכות ומנהגי ל"ג בעומר

הר"ר מאיר רבינוביץ שליט"א

שמחתינו, והנה לכן הוא יהיה בנחמה בקרוב. ולא יצא חדש ימים, עד שמת לו בן אחד וקבל עליו תנחומין, וכתבתי כל זה להורות, כי יש שהורו במנהג הזה הנזכר, ובפרט כי רשב"י ע"ה הוא מחמשה תלמידיו הגדולים של רבי עקיבא, ולכן זמן שמחתו ביום ל"ג בעומר, עכ"ל.

- יא. מחנכים את הבנים במצוות לא תעשה של "לא תקיפו פאת ראשכם".
- יב. כשמגלח האב את בנו, יניח לו פאות ויאמר לו: "כך צוה ה' שאנו בני א-ל חי" (משכיל אל דל כלל א' פרט ב').
- יג. מנהג ארץ ישראל שעושין שמחה בתגלחת הראשונה של קטן, שמחנכין אותו במצוה להיות לו פאות הראש (שע"ת סי' תקל"א סק"ג).
- יד. התחיל להסתפר בל"ג בעומר ולא הספיק לסיים עד ששקעה חמה, מותר לסיים את התספורת (אורחות רבינו בשם החזו"א).

טו. כתב ב'ביאור הלכה' (סי' רנ"א ד"ה אפילו) וז"ל: "אגב דאיירינן בענין תספורת, ראיתי להזכיר ענין אחד מה שאיזה מהמון נכשלין בו בעוונותינו הרבים, והוא בענין איסור דהקפת פאת הראש וכמו שאבאר, כי ידוע דעל איסור הקפת פאת הראש יש ג"כ לאו בתורה והוא הלאו ד'לא תקיפו פאת ראשכם', וי"א דפאת הראש חמור עוד מפאת זקן, דעובר על הלאו אפילו אם מעבירים במספרים כעין תער דהיינו סמוך לבשרו. ושיעור הפאה הוא מכנגד שיער שעל פדחתו, ועד למטה מן האוזן מקום שהלחי התחתון יוצא ומתפרד שם, וכל רוחב השערות שבמקום זה, לא תיגע בו יד להעבירם מצד שהוא, הכל בכלל פאת הראש, ומשם ולמטה מתחילת פאת הזקן, וכמבואר כ"ו בש"ע יו"ד סימן קפ"א עיי"ש. גם אחד המקיף ואחד הניקף הוא בכלל לאו זה וכמבואר שם. ובעוונותינו הרבים מצוי שמעבירין את הפאות עד סמוך לבשרן ממש ואין משיירין כלל, ויש בזה חשש דאורייתא, והיה להם לשייר עכ"פ קצת מן הקצת, וביותר מזה יש מהבחורים שבעת שהספר מספר ראשו, הוא מגלח לו השער שאצל אזנו, והוא מחמת שמוטעין שחושבין שפאת הראש נקרא רק מה שאנו קורין 'פאה', ולא כן הוא כאשר כתבנו והוא לאו גמור דאורייתא לד"ה, וגם זה הלאו הוא אפילו על הניקף וכנ"ל", עכ"ל.

טז. יש נוהגים לירות בקשת ביום ל"ג בעומר (ליקוטי מהרי"ח בשם הרבה צדיקים).

יז. ולסיום נעתיק דברי ה'בני יששכר' (מאמרי חודש אייר מאמר ג') שכתב וז"ל: "מנהג ישראל תורה, להדליק נרות ומאורות לכבוד האור כי טוב, שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר, טו"ב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאורי התורה בוצינא קדישא, אשר נתגלה ביום הזה, ולכבוד ספרו 'הזוהר הקדוש' המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, והוא מאיר לנו בגלותנו עד כי יבוא משיח צדקנו. ותבין לפי זה אשר נתאמת לנו מאנשי אמת, אשר השמחה ביום זה על ציון הרשב"י הוא שלא כדרך הטבע, דכתיב אור צדיקים ישמח", עכ"ל.

א. יום ל"ג בעומר הוא יום הילולא דרשב"י, ובו ביום גילה את כל ה'אידרא זוטא', לכן הוא יום שמחה, ולכבודו נוהגים שמחה. י"א שהשמחה היא, שבאותו יום העמיד ר' עקיבא חמישה תלמידים שלא מתו, ורבי שמעון בר יוחאי היה ביניהם (סימן ס"ב). וי"א שהטעם מפני שאז פסקו התלמידים מלמות (שו"ע הרב ס"ה).

ב. ירבה בשמחה ביום זה לכבוד רשב"י, כי הוא יומא דהילולא דיליה, ונודע שרצונו הוא שישמחו ביום זה, כידוע ממעשה מהר"א הלוי ז"ל ומעשים אחרים (כה"ח סק"ז).

ג. אין אומרים בו 'תחנון' ולא במנחה שלפניו (רמ"א ס"ב ומ"ב שם). ואם הוא ביום ראשון אין אומרים 'צדקתך' בשבת שלפניו (לבוש ס"ד). אבל אומרים בו 'למנצח יענק' (פמ"ג א"א סק"ג).

ד. יש נוהגין שמסתפרין ביום ל"ג בעומר, ואין להסתפר עד ל"ג בעצמו ולא מבערב, ויש מאחרונים שמקלין להסתפר מבערב (סי' תצ"ג ס"ב מ"ב סקי"א).

ה. י"א שמקומות שנוהגין שלא לומר 'תחנון' במנחה של ערב ל"ג, הוא לפי שסומכין שבתחילת ליל ל"ג פסקו האבלות, ולכן אין אומרים 'תחנון' במנחה שלפניו, כמו שאין אומרים במנחה שלפני שאר הימים שאין אומרים בהם 'תחנון', כיון ששילם כיומם, ולפי מנהגם מותרים ג"כ להסתפר ולישא בליל ל"ג (שו"ע הרב ס"ה).

ו. האבל מתפלל לפני התיבה בל"ג בעומר (מ"ב סי' תרע"א סקמ"ד).

ז. אין מתענין בו, ומ"מ אם התענה בו תענית חלום אין צריך למיתב תענית לתעניתו (מ"ב סי' תקס"ח סקל"ז).

ח. חתן ביום חופתו מתענה בו, ויש מקילים (מ"ב סי' תקע"ג סקי"ז).

ט. מצוה לילך ביום זה על קבר רשב"י ובנו ר' אלעזר (סידור האריז"ל רבי שבתאי).

י. כתב בספר 'שער הכוונות' (פסח דרוש י"ב) וז"ל: "ענין מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קברי רשב"י ור' אלעזר בנו, אשר קבורים בעיר מירון כנודע, ואוכלים ושותים ושמים שם, אני ראיתי למורי ז"ל שהלך לשם פעם אחת ביום ל"ג בעומר, הוא וכל אנשי ביתו, וישב שם שלושה ימים ראשונים של השבוע ההוא, וזה היה פעם הראשונה שבא ממצרים, אבל אין אני יודע אם אז היה בקי ויודע, בחכמה הזו הנפלאה שהשיג אח"כ. והה"ר יונתן שאג"ש העיד לי, שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהוליך את בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילו את ראשו כמנהג הידוע, ועשה שם יום משתה ושמחה. גם העיד הה"ר אברהם הלוי כי בשנה הנזכר הלך גם הוא שם, והיה נוהג לומר בכל יום בברכת 'תשכון', 'נחם ה' אלוקינו את אבלי ציון וכו', וגם בהיותו שם אמר 'נחם כו', ואחר שגמר העמידה א"ל מורי ז"ל, כי ראה בהקיץ את רשב"י ע"ה עומד על קברו, ואמר לו 'אמור אל האיש הזה אברהם הלוי, כי למה אומר נחם ביום

"מכל הצדיקים, לא היה מי שהבטיח לכלל ישראל לפטרן מן הדין... וביום פטירתו הוא גם ממליץ טוב בעד כלל ישראל, ע"י הסנגוריא שהוא מלמד עליהם, לכן עושים סעודה ושמחה באותו יום"

"הוא ימליץ טוב בעדנו" - טעמים ומנהגים לל"ג בעומר

- ל"ג בעומר הם שלושים ושלושה ימים לספירת העומר שהוא לעולם חל ב"ח באייר וחל רק בימי אגה"ו (מנהגי מהרי"ל).
 - באיזה יום חל ל"ג בעומר: ל"ג בעומר חל באותו יום שחל פורים שלפניו, וסימנך (תהלים ס"ה, י) "פלג אלקים מלא מים" פורים ל"ג בעומר (שו"ע תכח, א), יש שכתבו סימן אחר פלג"ש כלומר ר"ת, פורים ל"ג בעומר שווים (ספר מטעמים).
 - ומרבים בו קצת בשמחה (שו"ע תצג, ב). והטעם ששמחים ביום זה, אע"פ שביום מיתת צדיק יש להתענות (פרי חדש תצג ב), דסבירא ליה שביום זה פסקו תלמידי ר"ע למות (דרשות מהרי"ל, טור תצג א, משנ"ב תצג ס"ק ה, בשם הגר"א).
 - ומיהו ה'פרי חדש' (שם) לא ניחא ליה בטעם זה, דמה בכך שפסקו למות, הרי לא נשאר מהם אפילו אחד, ומה טיבה של שמחה זו? וכתב שהטעם לשמחה: לפי שביום זה הסמיך ר"ע את חמשת תלמידיו, וביניהם היה רשב"י, והם לא מתו כקודמיהם והמשיכו את התורה (פר"ח שם).
 - ראיית הגר"א דכיון שפסקו למות מרבים בשמחה - על פי דברי הגמרא בתענית (ל, ב) שביום ט"ו באב פסקו מתי המדבר למות, ואמרינן התם דמשום הכא לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב, הרי כיון שפסקו למות הוי יו"ט, ולפי דברי חז"ל שבאותו יום פסקו תלמידי ר"ע למות עושים יום שמחה (הגר"א בהגהותיו לשו"ע תצג ס"ק ט).
 - טעם אחר: לפי שימי הספירה מכוונים לחמישים שנות האדם, לאחר עשרים שנות הנעורים, וכיון שעברו עליו ל"ג שנים ולא חטא שוב אינו חוטא, וזכר לדבר שאנו מדקדקים לעשות יו"ט קצת בל"ג בעומר, לזכר שבו עברו רוב ימים שבהם ב' חלקים ממ"ט ימי הספירה (מהרש"א חידושי אגדות מועד קטן כח, א).
 - טעם אחר: לפי שהוא יום פטירת רשב"י, ורצונו הוא שישמחו ביום הילולא דייליה כדאיתא בזוהר (אר"י, בברכ"י תצג).
- טעם אחר: לפי שביום זה התחיל לרדת המן לבני ישראל היוצאים ממצרים, כי בחמשה עשר לחודש השני [אייר] באו למדבר סין (כמבואר בשמות טז א) וילונו על משה ואהרן, ונמשך הדבר ג' ימים עד שירד המן, וזכר לזה אנו שמחים (שו"ת חת"ס יו"ד סימן רלג ד"ה אמנם).
 - טעם אחר: לפי שהשמחה היא על הנס שנעשה לרשב"י, שניצול מחרב המלכות שגזרה עליו מיתה, וקבעו את השמחה ביום מיתתו, לפי שהרוגי מלכות אינם נקברים, ונמצא שקברו מוכיח על הנס שמת בידי שמים ולא בידי אדם, נמצאת השמחה על הנס (שו"ת שם אריה אור"ח סימן יד).
 - טעם אחר: לפי שביום זה נסתלק מן העולם, וגם יצא מהמערה שבה נתחבאו הוא ובנו י"ג שנה (ערוה"ש תצג, ז).
 - טעם אחר: לפי שרשב"י עצמו שמח ביום מיתתו (אוצר מנהגי ישרון עמוד פז).
 - טעם אחר: השמחה היא על גילוי הסודות והאידרא זוטא ע"י רשב"י ביום פטירתו (בני יששכר מאמרי חודש אייר מאמר גל עיני אות כג).
 - טעם אחר: לפי שמכל הצדיקים, לא היה מי שהבטיח לכלל ישראל להצילם מיום הדין ולפטרן מן הדין (עיין סוכה מה, ב), והואיל וביום פטירתו הוא גם ממליץ טוב בעד כלל ישראל, ע"י הסנגוריא שהוא מלמד עליהם, לכן עושים סעודה ושמחה באותו יום (שיח יצחק, לרבי יצחק אלפייה עמוד קכו).
- נוהגים להדליק מדורות ביום זה:**
- והטעם: לפי שבשבעת השבועות של ספירת העומר הם כנגד ז' קולות שבמזמור לדוד (פרק כ"ט) בתהילים: "הבו לה' בני אלים", והשבוע החמישי הוא כנגד "קול ה' חוצב להבות אש", ע"כ מרבים אנו אור בל"ג בעומר, שהוא השבוע החמישי, שהספירה היא 'הוד שבהוד', והוא ג"כ הילולא דרשב"י (טעמי המנהגים אות תרז).
 - טעם אחר: לפי שהמדורות הן זכר למשואות שהיו מעלים להודיע על קידוש החודש, והרומאים הכובשים אסרו לעשות זאת, לכן המדורות הן סמל של מרד, ולכן ביום הילולא דרשב"י שהיה המרד הגדול נגד הרומאים, תלמידו של ר"ע, שהיה נושא כליו של בר כוכבא (שנלחם ברומאים), מדליקים מדורות על קברו ובמקומות שונים, לרמז על חרותנו ופדות נפשנו מכל שלטון זר (זיו המנהגים עמוד קה).
 - טעם אחר: לפי שיום פטירתו של רשב"י היה יום ארוך יותר, שבאותו יום גילה סודות, ולא היתה רשות לשמש לשקוע עד שסיים לגלות הסודות, ועוד שבשעת פטירתו הקיף עמודא דנהורא [עמוד של אור] את מיטתו (בני יששכר ח' אייר מאמר ג ו).

והמשיכו את התורה (פר"ח שם).

והמשיכו את התורה (פר"ח שם).

קו השיעורים של דרשו

077-2222-666 או *4992

צריך לזוהר ביום כיפור להתפלל מוסף לפני חצות, שאם יתעכבו אחר חצות יצטרכו להקדים מנחה למוסף

באילו מקרים נדרש להקדים תפילת מנחה לתפילת מוסף?

צריך לקדים מנחה למוסף, כיון ששתיהן עומדות לפניו תדיר קודם, אך ביום כיפור שהוא יום אסור באכילה ושתייה, אינו זקוק להתפלל מנחה עכשיו ויכול לאחרה יותר, ובזה אין קפידא אם מקדים את מוסף, כמו שרשאי לעשות דברים של רשות לפני מנחה, כך יכול להתפלל מוסף, ואת מנחה יתפלל מאוחר יותר, ושתי דעות אלו הובאו גם בתוס' ורא"ש בברכות (דף כח).

מסכת זבחים דף דף יב.

מוסף או מנחה

מבואר בגמרא (דף יב.), שאדם שהתעכב ולא התפלל מוסף עד שהגיע זמן תפילת מנחה, יקדים ויתפלל מנחה ואח"כ מוסף.

היוצא להלכה

עתה נבאר דברי הפוסקים:

השולחן ערוך (סי' רפ"ו סעיף ד') כתב, שאם היו לפניו שתי תפילות מוסף ומנחה, יקדים מנחה למוסף, ואם הקדים מוסף יצא בדיעבד, ויש אומרים שדווקא אם צריך להתפלל את שתיהן עכשיו, כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה. אבל אם אינו צריך עתה להתפלל מנחה, יכול להקדים של מוסף, ואלו שתי הדעות שנתבארו לעיל. עוד כתב השולחן ערוך, שיש מי שהורה שדווקא ביחיד מקדים מנחה למוסף, אבל בצבור לא מקדימים מנחה למוסף, שלא יטעו בשאר ימים להקדים מנחה קודם זמנה. וביאר הגר"א שבא ליישב מנהג העולם ביום כפור, שמתפללים מוסף לאחר חצות, ולא מקדימים את מנחה.

ובס"י תר"כ כתב השו"ע, שטוב לקצר בפיוטים ובסליחות בשחרית, כדי למהר שיתפלל מוסף קודם שבע שעות, וביאר המשנ"ב, שזה כדי שלא יצטרכו להקדים מנחה למוסף. וכתב שאם קרה שנתאחר זמן מוסף אחר חצות, בכל זאת יתפללו מוסף ואח"כ מנחה, אם לא שהגיע זמן מנחה קטנה, שאז יקדימו את מנחה למוסף. ובסימן ק"ח (ס"ק ט"ז) כתב המשנ"ב, שמי ששכח ולא התפלל שחרית ומוסף והגיע זמן מנחה, יתפלל קודם מנחה ואח"כ מוסף לתשלומין, ואם הקדים מוסף יצא, מבואר שפסק כדעה ראשונה של השולחן ערוך, שגם כשאינו עושה סעודה יקדים מנחה, ומש"כ בהלכות יום כפור, שאם נתאחרו יקדימו מוסף, יתכן שכוונתו לציבור, מכח דעה אחרונה שבשו"ע.

כשאין זמן לשתי תפילות

כתב המג"א דבר חדוש, שאם הגיע סמוך לערב ואין זמן לשתי תפילות, יתפלל מוסף, כי מנחה יוכל להתפלל תשלומין במעריב, אבל מוסף אין לו תשלומין כמבואר בסימן ק"ח ס"ו.

ותמהו האחרונים, שהרי בירושלמי מבואר שבתחילה סברו שמדובר דווקא כשאין שהות, ויקדים מנחה, וכמו שהובא בדברי הרא"ש לעיל, ואף למסקנא מדובר בכל אופן, הרי שאין דוחים את מנחה על דעת להשלימה. והגרע"ק דחק ליישב, שהירושלמי דבר באופן שלא יוכל להשלים בלילה, כגון שהיה מזיד במה שהתעכב מלהתפלל לכן יקדים את מנחה. ויעו"י עוד בספר 'לקוטי אורה' להגאון רבי חיאל פלק שליט"א על זבחים (דף י"ב), שמאיר את העינים בדברים נפלאים בשם הגרי"ש כהנמן זצ"ל.

חילוקי דינים בזה

דנו הפוסקים בכמה חילוקים בין יחיד לציבור, ובין אם מוכרח להתפלל עכשיו את שתי התפילות, שאז יקדים את המנחה, אבל אם דעתו להתפלל מנחה בשעה מאוחרת יותר, יוכל להקדים מוסף, והאם מדובר דווקא כשאין זמן להתפלל את שתיהן, או אדרבה מדובר דווקא כשיש זמן לשתייהן, ונבאר את הדין במקורו וטעמו ומתוך כך יתבארו ההלכות בעזה"ש. הטעם שצריך להקדים את תפילת מנחה, מבואר בגמרא ברכות (דף כח.) כיון שהיא תדירה וקודמת למוסף שאינו תדיר, ורש"י פי' שם שאחר שאיחר את מוסף ונקרא 'פושע', יקדים את המנחה להתפלל תחילת זמנה, שלא יקרא 'פושע' גם עליה.

האם דווקא כשאין זמן לשתייהן

השטמ"ק בסוגייתנו כתב, שיש מפרשים שמדובר דווקא כשאין זמן להתפלל את שתיהן, לכן יעדיף את מנחה, אבל אם יש זמן יתפלל כסדר מוסף ואח"כ מנחה, ודחה שיטה זו, כיון שבסוגייתנו הגמרא מדמה דין מנחה ומוסף לדין תמיד ופסח, שאף להצד שקרבן פסח כשר בבוקר, כאשר הגיע זמן תמיד של בין הערביים, יקדים את התמיד ואח"כ מוסף, ומבואר שגם כשיש זמן לשתייהן, יש דין קדימה,

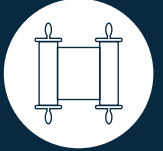
וכן הוכיח מברכות כח. ששם נחלקו רבנן ורבי יהודה בדין מוסף ומנחה, ובודאי מדובר בשעה שביעית, כי לשיטת רבי יהודה א"א להתפלל מוסף לאחר שעה שביעית, וכן הביא מהירושלמי, שכתוב שבתחילה סברו לומר שדווקא כשאין זמן להתפלל שתיהן - יקדים מנחה, ואמר רבי נתן בר טובי בשם רבי יוחנן, שגם שיש שהות להתפלל, אח"כ הביא שהירושלמי מחלק בין מנחה קטנה שזה מתשע שעות ומחצה, למנחה גדולה משש שעות ומחצה, וכל זה כתב ג"כ הרא"ש בברכות, ודחה הרא"ש את החילוק בין מנחה קטנה למנחה גדולה, מהסוגיא בברכות שמוכח שמדובר בשעה שביעית, כיון שרבי יהודה א"א להתפלל מוסף לאחר שעה שביעית, הרי שאף קודם שהגיע זמן מנחה קטנה, יקדים מנחה למוסף.

המנהג ביום כיפור

עוד כתב השטמ"ק, שצריך לזוהר ביום כיפור להתפלל מוסף לפני חצות, שאם יתעכבו אחר חצות יצטרכו להקדים מנחה למוסף, וכתב שפעם לא נהגו כן, והביא שהרב אליאב כהן אמר, שדווקא כשמוכרח להתפלל את שתי התפילות מיד, כגון שרוצה לעשות סעודה ואינו יכול לאכול לפני מנחה, בזה

סיכום שבועי בדרך היומית בהלכה

האם מותר להסתכל בתמונה בשבת ללא קריאת הכיתוב? האם נייר נחשב בזמננו למוקצה 'מחמת חסרון כיס'? האם מותר לטלטל כוסות בשבת ללא כל צורך?

מהלכות 'שטרי הדימויות'

- אסור לקרוא בשבת כיתוב שתחת ציור או תמונה, המתאר את תוכנם. אולם, כיתוב שאינו מחדש דבר, כגון שמו של רב מפורסם הכתוב מתחת לתמונתו - יש אומרים שמותר לקרואו.
- הסתכלות בציור ובתמונה ללא קריאת הכיתוב - כתבו האחרונים שהיא מותרת בשבת. ויש מגדולי האחרונים שנהגו להחמיר, שלא להסתכל בציור ובתמונה שיש תחתיהם כיתוב.
- לדעת רוב הפוסקים אסור לקרוא עיתון בשבת. והעיתונים שבזמננו, המשופעים בפרסומות ובידיעות מסחריות - יש אומרים שלכל הדעות נחשבים כמוקצה ואסור לטלטלם.

מהלכות 'אמירה לגוי' בשבת

- גוי שעשה מלאכה (דאורייתא) עבור ישראל בשבת, אסור לכל ישראל ליהנות מהמלאכה עד שיחלוף במוצאי שבת זמן המספיק לעשיית מלאכה זו.
- אסור לישראל לומר לגוי לעשות מלאכה בחפציו של ישראל בשבת, אף כאשר אומר לו במפורש שיעשה זאת לצורך עצמו, ואין הישראל נהנה כלל מעשיית המלאכה.
- אמירה לגוי בשבת אסורה אף בדרך רמז, הן רמז הבא בצורה של ציווי, והן רמז הבא בצורה של סיפור. וקריאה לגוי לעשות מלאכה, למרות שאינו אומר לו שנדרשת עשיית מלאכה - נחשבת כרמז.

איסור 'מוקצה'

- איסור 'מוקצה' הוא גזירת חכמינו ז"ל, והראשונים כתבו טעמים שונים לאיסור זה: אם כדי שהשבת לא תהיה כימות החול, ואם כדי למנוע מכשול במלאכת 'הוצאה'.
- מותר לטלטל 'מוקצה' בטלטול 'מן הצד', דהיינו באמצעות חפץ המותר בטלטול; ובתנאי שהטלטול נעשה לצורך דבר המותר, אבל אם הטלטול נעשה לצורך המוקצה עצמו - אסור.

מוקצה 'מחמת חסרון כיס'

- חפץ שבעליו נזהר ומקפיד שלא להשתמש בו לשום שימוש שהוא מלבד שימושו הייעודי, ומשום כך אינו מזיזו ממקומו אלא לצורך שימושו הייעודי - הריהו 'מוקצה מחמת חסרון כיס'.
- דף נייר רגיל בזמננו - יש אומרים שנחשב למוקצה 'מחמת חסרון כיס', מפני שאדם בר דעת אינו מאבד נייר שיוכל לכתוב עליו, וכן מקפיד שלא להשתמש בו לדברים אחרים; ויש חולקים.

טלטול כלי 'שמלאכתו לאיסור'

- 'כלי שמלאכתו לאיסור', דהיינו שמיועד בעיקר לשימוש האסור בשבת - מותר לטלטלו בשבת רק לצורך שימוש בגופו לדבר המותר בשבת, או לצורך שימוש במקום שבו מונח הכלי.
- מי שנטל לידו 'כלי שמלאכתו לאיסור' לצורך שימוש בגופו או במקומו (ראה לעיל) - רשאי להמשיך ולטלטל את החפץ עד למקומו המיועד, וכיוצא בזה.

טלטול כלי 'שמלאכתו להיתר'

- 'כלי שמלאכתו להיתר', מותר לטלטלו בשבת לצורך שימוש כלשהו בגוף הכלי או במקומו, או במטרה שלא יגנב או ינזק; אך אסור לטלטלו שלא לצורך כלל.
- מאכלים ומשקאות מותרים בטלטול בשבת אף שלא לצורך כלל. וכלי אכילה - נחלקו הפוסקים אם דינם כמאכלים. ונחלקו פוסקי זמננו אם בגדים ותכשיטים נחשבים כמאכלים, או ככלי אכילה.
- נחלקו הפוסקים אם תפילין נחשבות כ'כלי שמלאכתו לאיסור'. ובשעת הדחק ניתן להקל, ולכן אם נפלו תפילין על הקרקע, יש להרימן. ויש שהורה להחליט שהוא חפץ לשבת במקום שבו הן מונחות.

גליון 306
שנה ז' תשע"ח

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשי לשריתמס בתמונה

סיפורי חז"ל

רבי עקיבא, גם בשבתו בביית האסורים לא פסק פומיה מגירסא, כל רגע פנוי הקדיש ללימוד תורה. תלמידיו שנתרו ללא רב ומורה דרך, שמרו על קשר עמו על ידי תחבולות שונות. פעם נתעוררה שאלה אצל רבי יוחנן הסנדלר אודות חליצה שנעשתה בלי נוכחות עדים, הכשרה היא אם לאו? וחפץ לשאול את רבי עקיבא. מה עשה? לבש בגדי רוכל נטל עמו מיני סדקית והלך אל חצר בית הסוהר, שם הכריז בקול רם, מי מבקש מחטים, מי מבקש מזלגות? ותוך כדי כך הבליע "חלצה בינו לבינה מהו?" שמע רבי עקיבא את השאלה, התקרב אל החלון ושאל, יש לך כושין (פלכים לסריגה) יש לך כשר. וכך ענה לו על שאלתו בלא שהשומרים יבחינו כי שיח ושיג לו עם הרוכל.

(ירושלמי יבמות י"ב ה')

פרשת השבוע

שהיינו מצליחות לפעול אצלו, ואם אצלו היינו מצליחות לפעול על אחת כמה וכמה אצל הקדוש ברוך הוא שהוא רחום וחנון, ובלי ספק ייעתר הוא לבקשתינו. ברגע בו אמרה האשה את הדברים הללו, סיים ה"צמח צדק" נתעורר בשמים רושם גדול, נסתתמו כל טענותיהם של המקטרגים, והגזירה נתבטלה.

ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש
(כ"ג – ל"ב)

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א, שהיה חולה במחלה קשה ונאסר עליו לצום ביום כפור. חששו חסידיו פן יאבה רבם לצום למרות מחלתו. פנו להרה"ק רבי יהושע מבעלו זיע"א שהיה מחותנו, שישפיע עליו להמנע מן הצום. כתב הרבי מבעלו לרבי מנחם מנדל: הלא מרועה אחד אנחנו מצווים ועומדים לבלתי אכול ביום הכפורים, וכן לאכול במקום המצטרך משום ונשמרתם לנפשותיכם. זוכרני עת חלה אבי הרה"ק רבי שלום זיע"א, חששנו פן יסרב לאכול, אך הוא בצדקתו הודרו אחרי כל נדרי לבקש אוכל כפי שהיה צריך, ואמר הריני מוכן לקיים מצות בוראי ואכל בשמחה יתירה, שלא ראינו כמותה רק בעת שאכל מצה או נטל לולב.

אך בעשור לחודש השביעי הזה יום הכפורים הוא וגו' (כ"ג – כ"ז) מסופר על הרה"ק ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א ששנה אחת האריך בתפילת העמידה של יום הכפורים יותר מהרגיל, ולאחר התפילה בכה בדמעות שלישי, כשחדל לבכות יצא הרבי אל החצר הסמוכה, שהה שם כמה דקות ובשובו לבית הכנסת הפיקו פניו הקדושות שמחה עילאית, ופתח בחזרת הש"ץ בהתלהבות עצומה. בתום התפילה סח הרבי למקורביו המשתאים, בהיותי בעיצומה של תפילת העמידה, ראיתי כי יד המשטינים והמקטרגים גברה והם מבקשים בכל תוקף לקפח את פרנסתם של ישראל, חשבתי בלבי אם לבני עמי אין פרנסה למה לי חיים? יצאתי אל החצר ועמדתי בחצר שקוע במחשבותיי, לפתע הגיעו לאוני קולות שיחה בין שתי נשים, אמרה האחת אחותי הרי בכינו כל כך הרבה בראש השנה וביום הכפורים, הסבורה את שאמנם תישמע בקשתנו בשמים ויכתבונו בספר פרנסה טובה? ענתה לה חברתה, שבלי ספק ניכתב בספר פרנסה וכלכלה, שהרי אילו היינו מפצירות כל כך הרבה באוני ראש הקהל שלנו שידוע כקשה לב, בודאי

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 7:56 ת"א: 7:58 ר"ת: 8:34

אמור

זמני כניסת שבת

ירושלים: 6:41 ת"א: 6:56

בתיים והפקירו את רכושם ויצאו את מגנצא, שפיאר, ורמזא אופנהיים וערים אחרות. גם רבי מאיר ומשפחתו עלו על ספינה ועזבו את גרמניה כדי לעלות לארץ ישראל, בהגיעו ללומברדיה, המתין המהר"ם למשפחות אחרות בני קהילתו, אולם לרוע המזל הכיר אותו משומד שעבר את העיר יחד עם הארכיבישוף של מגנצא, המשומד הלשין על המהר"ם, והארכיבישוף ציוה לאוסרו ולשלוח אותו אל הקיסר רודולף שעמד אז בראש האימפריה הרומית. הקיסר כלא את המהר"ם במבצר של אנוסהיים, והודיע שהוא יחוק במעצר כל עוד היהודים לא ישלמו תמורתו כופר. היהודים אומנם היו מוכנים לשלם עשרים אלף מארקים בשקלי כסף כדי לפדות את המהר"ם, אולם המהר"ם אסר עליהם לעשות זאת, כדי שלא לתת בידי המושלים הנוצריים העריצים אמצעי סחיטה חדש, ע"י מעצר המנהיגים היהודיים ודרישת כופר למען שיחרורם.

הקיסר לא רצה לענות את המהר"ם, רק לעכבו במדינה ולקבל תמורתו כופר גבוה, כך ניתנה למהר"ם האפשרות ללמוד ולכתוב במקום מעצרו, ואף הרשו לתלמידיו לבקר, הוא ניהל את כל עניני הקהילות שלו ממקום מעצרו שבמבצר אנוסהיים, וכאן במבצר הכין תלמידו רבי שמעון ברבי צדוק את ספרו שאלות ותשובות תשב"ץ, לפי הדרכתו של רבו. כאן גם סיים המהר"ם את חיבוריו השונים. שבע שנים ישב המהר"ם במעצרו שבמבצר אנוסהיים, עד שנפטר בשנת ה'יג. אולם הקיסר שלא הצליח לסחוט דמי כופר תמורת שיחרורו בעודו בחיים, לא רצה לשחרר את גופתו הטהורה מבלי שישלמו לו סכום גדול, כך נהג גם ממלא מקומו הקיסר אלברט.

לבסוף, ארבע עשרה שנה אחרי פטירתו, נפדה ארון הקודש ע"י יהודי עשיר פרנס קהילת פרנקפורט ר' אלכסנדר זיסקינד וימפן, והובא לקבורה בעיר ורמיוזא. ר' אלכסנדר ביקש בשכרו דבר אחד בלבד, שיקברו אותו בבוא הזמן ליד המהר"ם. דבר זה הובטח לו, וכאשר נפטר שנתיים לאחר מכן, קברו אותו ליד המהר"ם ושתי המצבות עומדות זו ליד זו.

המהר"ם מרוטנבורג חי את כל חייו מתוך עניויות גדולה, קדושה וטהרה, הוא הנהיג מנהגים רבים המובאים בספר התשב"ץ, מלבד התשובות המרובות המצוטטות על ידי הפוסקים השונים, ביניהם המרדכי ופירושים על מסכתות שונות רבים. סבורים כי התוספות על מסכת יומא המודפס בגמרות שלנו, היא יצירתו של המהר"ם. חיבורים רבים שלו נשארו בכתבי יד, מזכירים גם חיבור שלו בתחום הקבלה פירוש על ספר יצירה בשם 'באר מים חיים'. מהר"ם היה גם פייטן מפורסם, ומלבד הקינה שאלי שרופה באש, חיבר פיוטים סליחות ויצרות לרוב.

המהר"ם מרוטנבורג זיע"א (יומא דהילולא י"ט אייר)

רבנו מאיר ברבי ברוך נמנה על בעלי התוספות האחרונים שבגרמניה, ומגדולי הפוסקים של דורו. הוא נתכנה בתואר "מאור הגולה", תואר כבוד שניתן לרש"י ולרבינו גרשום בשעתם. מהר"ם מורנו הרב מאיר מרוטנבורג זיע"א נולד בורמייזא שבגרמניה, שהיתה אחת משלוש קהילות היהודיות החשובות ביותר במדינה זו, שנקראו קהילות שו"ם שפייר ורמייזא בגנצא. אביו ר' ברוך בר' מאיר היה מבעלי הבתים החשובים של העיר. בצעירותו למד רבי מאיר אצל רבינו יצחק ברבי משה מוינה מחבר הספר "אור זרוע", שעמד בראש ישיבה בוויירצבורג. מאוחר יותר הוא למד בישיבות המפורסמות של צרפת, אצל רבינו שמואל ברבי שלמה, ואצל רבי יחיאל מפאריס. כאן הוא נוכח בויכוח הגדול שנכפה על היהודים בעת שלטונו של המלך לואי התשיעי, רבינו יחיאל הגן על התלמוד נגד מעלילותיהם של הנוצרים ועוזריהם המשומדים היהודיים בהצלחה רבה, אולם הנוצרים לא רצו להשתכנע, והוציאו צו על שריפת התלמוד. בערב שבת פרשת חוקת נשרפי בפריס בפומבי עשרים וארבע קרונות מלאים ספרי גמרא. בימים ההם כאשר כל הגמרות היו כתובות בכתב יד, וכתבי יד היו יקרים מאוד, היתה גזירה זו בבחינת אסון נורא ליהודים. רבי מאיר קינן את השריפה בקינה מיוחדת שחיבר 'שאל' שרופה באש', קינה אותה אנו אומרים בתשעה באב.

כעבור שנה חזר רבי מאיר לגרמניה, כאן הוא מילא באופן זמני תפקידי רבנות בקהילות שונות, אולם עד מהרה הוכר כרב הראשי של גרמניה כולה. הוא התיישב בעיר רוטנבורג, בה החזיק על חשבונו ישיבה גדולה. בין תלמידיו המובהקים היו רבינו אשר בן יחיאל הרא"ש המפורסם, ורבי שמשון ברבי צדוק, שחיבר את שאלות ותשובות תשב"ץ, לרוב תשובות של רבו על שאלות שנשאל ע"י רבנים שונים, בהיותו מוכר כגאון וגדול הדור פנו אל רבי מאיר בשאלות רבני קהילות שונות מגרמניה, צרפת, איטליה וכו'. המהר"ם כתב אלפי תשובות, מהן נשארו כאלף וחמש מאות תשובות, אלה יש להן חשיבות גדולה לא רק מבחינת ההלכה, כי אם גם מבחינת חקר ההיסטוריה של התקופה ההיא. בימים ההם היה מצב היהודים קשה מאוד, הם סבלו תדיר מגזרות ורדיפות, עלילות דם, פוגרומים וכו', חייו ורכושו של היהודי היו הפקר, והוא אף פעם לא ידע מה ילד יום.

בימים אלה התארגנה תנועה של יהודים שבקשו לעזוב את גרמניה ולהגר לארצות אחרות, משפחות רבות עזבו את

צישל ונמשל

סיג לחכמה שתיקה

שניים היו מהלכים בעיבורה של עיר, פגע בהם עו פנים והתחיל להרגיזם בדברים ולבזותם במילים מגונות. אחד מהם עשה עצמו כאינו שומע, ואילו חברו יצא מכליו והשיב למחרפו מנה אחת אפיים של גידופים וקללות. כיון שראה המגדף כך, זנח את הראשון וכוון את כל החיצים כלפי השני. לבסוף נפטרו מן המגדף והלכו לדרכם. כאן פנה הדברן בטענה לבן לויתו השתקן ויאמר לו, מתפלא אני עליך ששמעת עלבונך מפי אותו חצוף ולא השיבות לו כגמולו. הכיצד תסביר את הנהגתך המוזרה, פלוני זורק לך בפניך קיתון של שופכין ואתה עושה עצמך אינו שומע. החזיר לו השתקן ואמר אסביר לך את הנהגתי במשל: מעשה בשני רוכלים שהובילו את סחורתם בעגלות אל השוק שבעיר פלונית, והיה עליהם לעבור על פני גשר. והנה פתאום החליקה עגלתו של אחד וכל סחורתו נפלה לתוך המים וטבעה שם, עד שלא נשאר לו מסחורתו שריד ופליטי, כך שיצא נקי מסחורתו. ואילו חברו עבר עם עגלתו בשלום, כיון שירד הלה מעל הגשר, יצא לדרך משובשת באבני נגף ובבוץ טובעני ונאלץ היה לסחוב את עגלתו ולמושכה ביגיעה רבה בזיעת אפו ממש, עד שהגיע לשוק של העיר באפיסת כוחות. והנה עתה קפצה עליו צרה חדשה, אותו יום לא נמצאו קונים לסחורתו. בליט ברירה הלך בערב עם עגלתו הטעונה סחורה לאיזו אכסניה לנוח מעט ולהחליף כח למחר, בתקוה כי למחרת יראה ברכה בעמלו. והנה צרה רודפת צרה, בלילה באו גנבים ולקחו את הכל, לא השאירו לו מחוט ועד שרוך נעל, ולא עוד אלא שגם את עגלתו גנבו. בקיצור הוא יצא נקי מכל וכל. המשיך השתקן ואמר: עכשיו צא וראה, שני הרוכלים חזרו לבתיהם ללא רווח ולא קרן, אף על פי כן מי נמצא נפסד יותר? הוי אומר דוקא זה שהצליח לעבור את הגשר בשלום, כי הרוכל הראשון לפחות ניצל מן הייסורין המרובין שנפלו בחלקו של השני, כשסחב את עגלתו העמוסה והכבדה בדרך המשובשת באבני נגף וכו'. ואילו השני לא די לו שהפסיד גם כן את כל סחורתו אלא שנתייטר בטלטולי הדרך הקשים. עתה הפטיר השתקן, אני לפחות נפטרת בהקדם מאותו חצוף ואילו אתה כיון שביקשת להגן על כבודך והשבת לו, גם את פיך ניבלת כמוהו וגם באת על שכרך במנת בזיונות כפולה ומכופלת. כיצד אמרו חכמינו ז"ל השתקן הלכו בשתיקתו מאה רעות

(כצאת השמש בגבורתו)

י"ט אייר יומא דהילולא של

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימינוב זיע"א

מסופר: לפני שהתפרסם הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב זיע"א (יומא דהילולא י"ט אייר), היה מסתופף בצל קדשו של הרה"ק רבי אלימלך מליזונסק. פעם אחת בסעודת היום של שבת קדש, בשבתו יחד עם כל המסובין, לקח רבי אלימלך את קערת המרק שהוגשה לפניו, והפכה על פיה וכל המרק נשפך. מיד צעק ר' מנחם מענדל מתוך בהלה ופחד: "אוי ויי, רבי! יקחו את כולנו למאסר". כל המסובין כמעט שהתפרצו בצחוק, אך מיראת רבם התאפקו. אמנם, יותר השתוממו לשמוע את תשובתו של רבי אלימלך: "הרגע בני, שלום לנו ואל תירא, הלא אנחנו כולנו פה היום". אחרי כן סיפר ר' אלימלך את פשר הדבר: "אחד משרי הממשלה יעץ מזימות להרע לכל היהודים שבמדינה, ופעמים רבות כבר ניסה לכתוב את שטנתו בספר ולהציע לפני המלך שיחתום בטבעתו עליה, ולא עלתה בידו, כי בכל פעם היה קורה איזה מקרה שמנע אותו מלהעלות את השטנה אל שולחן המלך.

אך היום גמר השר את כתב השטנה והתכוון להגישה אל המלך. ויהי, בהושיט השר את ידו לקחת את כלי החול כדי לפזר על הכתב שיתייבש הדיו, הפכתי את הקערה עם המרק על פיה, ובאותו רגע טעה השר ובמקום לקחת את כלי החול, לקח את כלי הדיו והפכו על הכתב ונטשטש כל הכתב בדיו. והאברך הזה (ר' מ"מ מרימינוב) ראה את כל הנעשה, והיה כל כך מופשט מהגשמיות, עד ששכח שהנני נמצא כאן, ונדמה לו שאני בידי ממש הפכתי את כלי הדיו על הכתב, ולכן צעק מרוב פחד שייקחו אותנו למאסר". אז ראו כל החסידים כי אותו אברך צופה ברוח הקודש, במקומות אשר עין בשר ודם פשוט לא ראתה.

בל"ג בעומר שנת ה'תקע"ה טיהר וקידש את עצמו רבי מנחם מענדל, ואמר כי הוא הולך אלי עולם, ומי שידליק לי נר ביום ההילולא שלי, אני בעצמי אפעל לישועתו. למחרת ביום י"ט אייר השיב את נשמתו הטהורה ליוצרה.

צין אדם לחברו

הכנסת אורחים נפלאה

מסופר על הג"ר ישעיה זיע"א מתלמידי הגר"א, שפעם אחת בערב שבת קודש לאחר חצות, עברו דרך עיירת זוכוביץ כמה סוחרים יהודים, שנסעו בעגלה חזרה מן היריד שנמשך כמה שבועות באחת מן הערים הגדולות שבליטא. יצא ר' ישעיה לקראתם וביקשם להשאר בכפר ולשהות בביתו בשבת. הסוחרים שלא הכירו את ר' ישעיה, סירבו להיענות לבקשתו, בטוחים היו כי כוונתו לקבל תמורה עבור האכילה והלינה. הפציר בהם ר' ישעיה ואמר להם: הרי ערב שבת היום וכבר עבר מחציתו של היום, והדרך לעיר רחוקה היא, מוטב שתשבתו אצלי, הכל מוכן אצלי לסעודה, בשר דגים וכל מטעמים, גם חדרים מרווחים, ואף מנין לנו בכפר. מדוע לכם ללכת ולהגיע בחשיכה? אך הסוחרים בשלהם, מעוניינים הם להגיע העירה. ואכן הם נסעו ועברו דרך של כמה מילין, לפתע נשבר אופן אחד מגלגלי העגלה ולא יכלו להמשיך בדרכם. נאלץ העגלון לחזור רגלי לזוכוביץ וביקש מר' ישעיה גלגל עבור עגלתו, נתן לו ר' ישעיה את מבוקשו ואמר לו, הזדרו והבא את הסוחרים לכאן, הרי לא יספיקו להגיע לעיר לפני השבת. נאלצו הסוחרים להגיע לביתו של ר' ישעיה. והוא קיבלם במאור פנים. את הסוסים הכניס לאורוותו. וצויה למשרתו לדאוג להם למספוא. ולסוחרים פנה ואמר. הנני פונדקי ואיני אוהב לעמוד על המקח לאחר השבת. ובכן מודיע אני לכם למפרע את המחיר. בעד האכסניה שלש סעודות וסעודת מלווה מלכה ולינת שתי לילות. כל זה עבור כל סוחר חמישה זהובים. הביטו הסוחרים זה בזה והשתהו על

המחיר, ומלמלו בחשאי הוא אשר חשבנו בראשונה כוונת הכפרי להרוויח יפה עבורנו. אך באין ברירה נאלצו הסוחרים לשבות בביתו, מאחר וידעו כי עליהם לשלם דמים מרובים, דרשו לתת להם את מיטב המאכלים והמשקים, ור' ישעיה עמד לשרתם בכל דרישותיהם.

ביום ראשון לאחר השבת, השכימו בבוקר ולפני נסיעתם הניח כל אחד חמישה זהובים כפי שסוכם, וכן רצו לשלם גם עבור הגלגל. מה מאד הופתעו משסירב ר' ישעיה לקבל את התשלום באומרו: חלילה לי מלקבל מכם אף פרוטה אחת, כפרי פשוט אנוכי, איני למדן ואין אני יודע מתן שכון של מצוות, אך פעם אחת הייתי בוויילנא, ונכנסתי לבית מדרשו של הגר"א הקדוש זיע"א בשעה שהיה יושב ועוסק בתורה עם תלמידיו, הוא הזכיר או את מאמר חכמינו (שבת קכ"ז) גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינהו הוסיף ואמר אומרים בקידוש לבנה אלמלא לא זכו ישראל להקביל את פני אביהם שבשמים אלא פעם אחת בחודש דיימו והרי מצוות הכנסת אורחים זמנה הוא בכל עת ובכל שעה ביום ובלילה, הרי שאפשר לזכות לקבל פני שכינהו, לא רק פעם בחודש אלא בכל זמן ועת, עכשיו זכיתי אני הכפרי הפשוט במצוה גדולה וחשובה זאת, וכיצד אמירנה בכסף ובתשלום. גם את הגלגל, סיים ר' ישעיה נותן אני לכם במתנה, אך בקשה אחת לי אליכם, המנעו מנסיעה בערב שבת לאחר חצות. לשאלתם מדוע הודיע להם את מחיר האכסניה למפרע? השיב רצוני היה כי תבקשו כל שתחפצו מבלי היסוס או בושה, ותאכלו ותשתו ככל שתרצו.

תילולא דצדקיא

יום ראשון י"ד אייר

הרה"ק רבי יהודה לייב מואלקילקוב ב"ר משה (ליקוטי מהרי"ל - תקפ"ו)

יום שני ט"ז אייר

רבי מאיר ב"ר גדליה (מהר"ם לובלין - שע"ו)
הרה"ק רבי זכריה מענדל אב"ד בעלז ב"ר אריה לייב (באר היטב - תל"א)

הרה"ק רבי נתנאל וייל ב"ר ידידיה טיאה (קרנן נתנאל - תקכ"ט)

הרה"ק רבי שמואל מקארוב (תק"פ)

הרה"ק רבי חיים מאיר ממאגלניצא ב"ר אבי עזרא זעליג (תר"ט)

יום רביעי י"ז אייר

הרה"ק רבי יחזקאל לאנדא ב"ר יהודה (נדוע ביהודה-תקנ"ג)

הרה"ק משה חיים מסדילקוב ב"ר יחיאל (דגל מחנה אפרים - תק"ס)

הרה"ק רבי איתמר ב"ר ישראל (משמרת איתמר-תקצ"א)

יום חמישי י"ח אייר

רבן שמעון בן יוחאי (ג"א - תתפ"א)

רבינו משה ב"ר ישראל (רמ"א - שלי"ב)

הרה"ק רבי שלמה מקשאנוב ב"ר משה (תקפ"ח)

הרה"ק רבי אורי מראהטין ב"ר יצחק (תרמ"ט)

יום שישי י"ט אייר

רבינו מאיר ב"ר ברוך מרוטנברג (מהר"ם מרוטנברג - ה"א נ"ג)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב ב"ר יוסף (תקע"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבניטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" ו"מפרסם יוסף הדר"ם על המצוות.

חינוך הבנים (א')

א) כשמתחיל ללמד את הנער מקרא, יתחיל ללמד מפרשת ויקרא, דהתינוקות טהורין והקרבנות טהורים, ויבואו טהורין ויתעסקו בטהורים [כדאיתא במדרש ויק"ר ז' ג']. (בן איש חי, שנה ב', פרשת כי תצא, סעיף כ"ב)

ב) הרה"ק מקאלשיץ זי"ע אמר, שסגולת ומעלת הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, הוא עד י"ח שנה, [והמקור לכך בהקדמת הזוהר דף א' ע"ב]. (שיחתן של עבדי אבות ח"א, עמוד קס"א)

ג) כשיתחיל לדבר, אביו מלמדו וכו'. וירגילו לומר קריאת שמע בערב על המיטה, ולא יניחו לישון בלי קריאת שמע, ובוזה יהיה תועלת הרבה ליראת שמים לבסוף. (בן איש חי, שנה ב', פרשת כי תצא, סעיף כ"ב)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

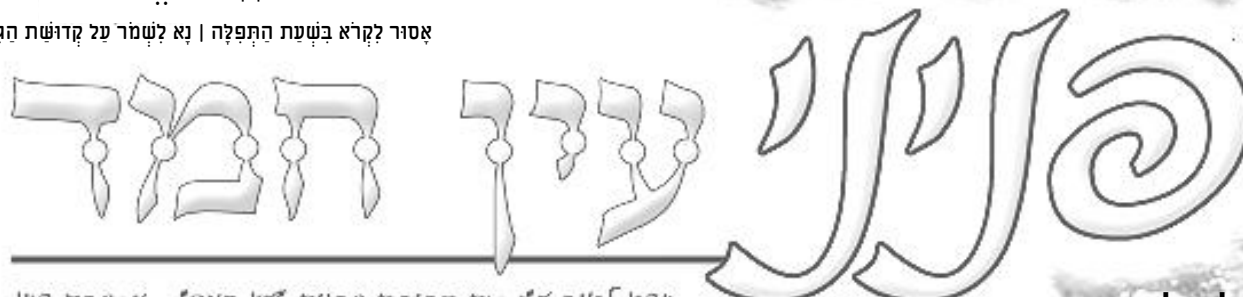
נדבת הר"ר משה דב הומינר הי"ו

לע"פ רבי שמעון בר יוחאי

והרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פְּרֻשֶׁת אָמור | תשע"ח

אָסוּר לְקַרְא בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה | נָא לְשׁוּמַר עַל קְדוּשַׁת הַגְּלִיּוֹן

יִצְחָק אֶרְיָאֵל בֶּן טוֹבָה - אֶבְשֶׁרֶת צִיּוֹן

לרפואת כל חולי ע"י ובכללם ציון בן צ'חלה ולרפואת והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

פְּרֻשֶׁת אָמור - תּוֹכַחַה מִתּוֹךְ כְּבוֹד

"אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאָמַרְתֶּם אֲלֵהֶם" (ויקרא כא, א)

לאדם כמוך זה הרי לא מתאים". המילים "ולא תשא עליו חטא" רומזים גם לנטיה אנושית בלתי ראויה שהמוכיח עלול להיכשל בה. יש אנשים, שכאשר הם מוכיחים, הם כל כך מלאי להט, שהינם מגדילים את חטא האדם בפייהם, יותר מאשר הוא באמת. על כן מזהיר הפסוק: "ולא תשא עליו חטא" - אל תרים ותגדיל את החטא יותר מגודלו האמיתי.

זהו שאמר כאן הכתוב: "אָמַר" - עליך להוכיח ולהזהיר גדולים על הקטנים, אבל איך תוכיח אותם? "אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן" - אחרי שתאמר להם שהם כהנים, ושהם חשובים ביותר נכיוון שהם בני אהרון, תהיה האווירה מתאימה לתוכחה ולציוויים: "לְקַשֵּׁשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמּוּיוֹ".

תוכחה כזו ראינו אצל הגאון הרב יצחק הוטנר זצ"ל ששלח מכתב חריף לאחד מתלמידיו, ובו הוכיחו על כך שבימים הנוראים הוא היה במקום רחוק מסביבה תורנית של בני תורה. את תוכחתו ביטא במשפט חריף וקצר מאוד: "הנני בזה למלא חובתי ולהודיע כי אינני סולח לך".

אולם ראה זה פלא: בעוד שבדרך כלל נוהג היה הרב הוטנר לפתוח את מכתביו אל אותו בחור במילה 'יקירי' או 'חביבי', הרי שאת המכתב הזה הוא פתח בסדרת תארים בסגנון של: 'כבוד הרב הגאון הנעלה'. כדי שתתקבל ותהרבה כבוד, יש לרפד אותה בהרבה אהבה ובהרבה כבוד, כדי שהשומע יוכל לקבל אותה באמת ולתקו!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסו שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

פירש רש"י - "אָמַר וְאָמַרְתֶּם - להזהיר גדולים על הקטנים". בפסוק זה נצטווה משה רבינו לומר מעין תוכחה ודברי ציווי לכהנים.

בספר 'טל השמים' לומד מן הפסוק גם רמז לאופן התוכחה הראוי והנכון: כאשר רוצה אדם לקים מצוות "הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ" (ויקרא יט, יז), עליו לעשות זאת בחכמה.

כאשר בא המוכיח ומטיח בפניו של אדם: "אתה פושע, זה נורא ואיום מה שאתה עושה, אפילו שפל שבשפלים לא מתנהג כמוך", הסיכויים שאותו אדם יקבל את התוכחה ויחזור בתשובה, קטנים במיוחד, אפסיים. הטחת הפשעים באופן כזה גורמת לאדם להינעל באופן מיידי מפני הדברים הנאמרים לו. אפילו כאשר הדברים נאמרים באופן מעודן קצת יותר, האדם איננו שומע אותם, הוא עסוק בהגנה עצמית.

הפסוק המצווה על האדם "הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ" מוסיף ואומר: "ולא תשא עליו חטא" (ויקרא יט, יז) - התוכחה צריכה להיות באופן שהיא תשפיע על האדם לטובה, ויעזוב את חטאו. ומהו האופן שבו ניתן להשפיע לטובה? להראות לאדם החוטא את מעלותיו ואת חשיבותו, ובדרך זו לגרום לו להבין, שהחטא איננו מתאים לו.

לא לומר לו "פושע שכמותך, נבל" אלא לומר "אדם כמוך, שקם כל בוקר להתפלל שחרית בזמן, ומניח תפילין, ובעל מידות טובות- איך ייתכן שעשית כזו שטות? לא, לא ייתכן שבאמת עשית זאת. מן הסתם, לא נכון ואם זה נכון- זו הייתה כנראה, מעידה חד פעמית.

העלון מוקדש להצלחת

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה דביר בן נלי רחל רוזה בת מרגריטה מזל חי הפקות ואירועים יוסף ליאור בן דליה אפרת הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נוסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

ציווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רוגית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה דגנית בת שושנה נעמה בת יפה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זוהרה שאלו בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רינת רחל בת עפרה יצחק בן פיניה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רוגית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה דהבה בת שושנה רייזל ר' אליעזר בן עטיה

28/04/2018		י"ג אייר תשע"ח	
פרשת אמור			
הפטרה: "והכהנים הלויים" - יחזקאל מ"ד			
ר"ת	יציאה	כניסה	י"ב
20:44	19:53	18:41	
20:41	19:51	18:59	ת"א
20:44	19:53	19:01	חגיגה
20:42	19:51	18:59	ב"ש

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה	העלון מוקדש לעילוי נשמת מרים בת שרה ע"ה	רפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר ולידל אלחנן רפאל בן איריס ולידל אורי חיים בן שלי	זש"ק, פרנסה טובה ובריאות אינהנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
--	---	--	---

שואל ומשיב בהלכה – אסור והתר- חלק ג'

ההלכות מוקדשות לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

האם מותר להשתמש בכיריים לבשר ולאחר מכן לחלב?

Ice שאלה ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה !

כיריים חשמליים פשוטות קטנות [לא קרמיות] אפשר לבשל עליהן בשר אחר חלב - וכן להיפך. **הערה:** מאחר שכל המשטח כולו, שעליו מונחת הקדירה בוער מכוח האש של גוף החימום, נמצא, שכל מה שנשפך מיד מתאדה ונשרף, ויש כאן ליבון תמידי.

כיריים "בילד אין" המוקפות שיש ומשמשות גם עבור בישול מאכל בשרי ובישול מאכל חלבי, יש להקפיד במשנה זהירות שלא ינתז רוטב מקדירה שמבשל בה בשר על שיש חלבי או להיפך. **הערה:** בפרט אם השיש מסוג 'אבן קיסר' אין אפשרות להגעילו לכתחילה.

כיריים חשמליות - פועלות באמצעות חשמל שמבעיר ספירלות בעלי 'חוט להט' מעל הספירלות מותקן מגש מזכוכית עבה-קרמי המיועד להנחת הסירים (חומר זה משולב מזכוכית וחומר קרמי-מטרתו להפוך את הזכוכית לחסין אש). אם נשפך או גלש עליו חלב רותח וניגבו, ולאחר מכן בתוך מעת לעת נשפך רוטב בשר רותח- אינו נאסר. ונראה שאף לבני אשכנז יש להתיר. **הערה:** לא מבעיא לדעת השו"ע דס"ל שכלי זכוכית אינו בולע. אף לדעת הרמ"א שהחמיר בזכוכית בין בשר לחלב, כתב בשו"ת יביע אומר ח"ד (חאו"ח סימן מד) שבזכוכית עבה כגון סוג 'פיירקס' שהוא חסין חום ואינו מתבקע, אף הרמ"א יודה להקל. ראה מה שהאריך בזה בספר להלכה (סימן מא). ושוב ראיתי בספר מטבח כהלכה (עמ' 35) שהעלה לאחר הניקוי, יש להימנע מלהשתמש במקום זה הבלוע בבשר וחלב תוך 24 שעות. ומטיה כן משמיה דהגרי"ש אלישיב זצ"ל.

מבערים, שמהם יוצאת האש, נראה שאין לחוש כלל להשתמש בהם לבישול בשר וחלב. **הערה:** היות שהאש שולטת שם היטב ונמצא שיש לו ליבון תמידי.

עזרה לעוזרת

סיפר הגאון ר' משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, שבמוצ"ש אחד הוא ראה את הגאון הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל חוזר מהישיבה ונכנס לביתו. הרב נכנס למטבח וראה את הלכלוך הרב, שהצטבר שם מסעודות השבת, ואת הכלים המלוכלכים. מבלי לחשוב הרבה, החל הרב לנקות ולשטוף את הכלים. ראה אותו אחד מבני הבית ומיד אמר לו: "תכף תבוא העוזרת ותנקה את הכלים, הרי זה תפקידה". מיד נענה הרב שך ואמר לו: "וכי אסור לעזור לעוזרת?".

מעלת היתור

מעשה באיש חסד גדול, שנכנס למעונו של הגרי"א ל שטיינמן זצ"ל, בשל סכסוך שהיה לו עם אחד מאנשי משרדו, ואמר שבדעתו לפטרו. הצדיק הרהר מעט ופנה אליו: "הרי אתה נשוי כבר כמה שנים ועדיין לא נפקדת בבנים. הרי לפניך הזדמנות: תוותר לו ואל תפטור אותו, ובזכות הויתור תזכה לבן". כמובן שהלה הסכים למשמע דברים אלו, ולשנה הבאה הזמין את הרב לשמש כסנדק לבנו הנולד למזל טוב.

מידת השבוע: הוד (שבוע חמישי)

צדיק המרכבה למידה: אהרון הכהן. איבר המרכבה למידה: שוק שמאל

הגדרת המידה: הודיה- להודות לה'. לימוד משנה בפרט. גם אהבת שלום, רדיפת שלום, אהבת הבריות וקרובן לתורה.

הערה: מובא בזוה"ק ששערי מעלה פתוחים עד סוף שבוע זה. ולכן החכם עיניו בראשו לדעת את אשר לפניו.

עבודה עיקרית: שנאת הבריות, שנאת חינם.

יום בחודש	יום לעומר	מידה פרטית	מידה ממ"ח קנייני התורה	הנהגה הפרטית ליום
י"ד	כ"ט	חסד	אהוב	יעשה חסדים אפילו אם יקבל בזיונות על ידי זה, וירדוף אחר השלום
ט"ו	ל'	גבורה	אוהב את המקום	יתגבר על כל ההפרעות להודות לה', כגון מצוות אנשים מלומדה. עצלות
ט"ז	ל"א	תפארת	אוהב את הבריות	יכוון בלימודו להרבות שלום ולפאר את התורה, ויודה לה' ברוב הדר
י"ז	ל"ב	נצח	אוהב את התוכחות	ילמד בשלמות- לדעת מקור דברי התורה שבעל פה בתורה שבכתב
י"ח	ל"ג	הוד	אוהב את המישרים	יודה לה' שזכה להודות לפניו ולקיים מצוות, ושיגלה את תורת הנסתר
י"ט	ל"ד	יסוד	מתרחק מן הכבוד	יודה לה' ברבים שאחרים גם יודו לה', יקדש דיבורו להודות בקדושה
כ'	ל"ה	מלכות	לא מגיis לבו בתלמוד	יתפלל על השלום, ושיתגלה כבוד הקב"ה בעולם, ושיזכה לתשבע"פ

הדגשות מיוחדות: לכבד לומדי תורה, להזהר מרכילות, לרוץ רק לטוב ולדבר מצווה, לרדוף לבקש לשים ולהרבות שלום. (וספרתם לכם)

מנויים

לקבלת העלון חנם ב-email: מידי שבוע, שלח את כתובתך אל: PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

נתן להקדיש את העלון לעילוי נשמת, לרפואה שלמה, להצלחה, וזוג הגון, חזרה בתשובה וכו"- נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084 כתבת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבשם 26 א.ת.ד. 83375 מבשרת ציון. מקוד 9076926

לשאלות בהלכה

לשאלות נא לפנות לרב אליהו חיים פנחסי בטל" 052-6329144

הרב מיכאל דהן זצ"ל - נולד בשנת ה'תשי"ז (1957) בבאר שבע. מילדותו ניכרו בו עדינות וצניעות. אחר נישואיו בשנת ה'תשמ"ב (1982) נכנס ללמוד בכולל בכפר חסידים. כעבור שנתיים עבר לירושלים ולמד בכולל של חסידי ברסלב. הוא התגורר שם כשש שנים, ועסק בתורה בהתמדה יתרה. שנים רבות עסק בתורה יומם ולילה, והרבה שנים סירב לקבל את מלגת הכולל, בטענה שתורה צריך ללמוד לשם שמים ולא על מנת לקבל פרס, כאשר אשתו מפרנסת את ביתה. שילב את עמקות העיון עם הפשטות, המביאה לידי מעשה.

שנים רבות לא נפקד בזרע של קיימא. הניסיונות חיזקו את אמונתו, וביטחונו הגדול עסק רבות בתפילה ובנסיעה לקברי צדיקים. בשנת תשמ"ט נסע לאמריקה בעצת גדולי ישראל כדי לדרוש ברופאים. הוא התגורר במונסי במשך אחת-עשרה שנה. גם בשהותו בארה"ב קירב אנשים באמצעות שיחות חיזוק פרטיות, מסירת שיעורים ולימוד התורה הקדושה.

בשנת ה'תש"ס (1999) חזר ארצה וקבע את משכנו ברמת בית שמש. במקביל ללימודיו בכולל למד עם תלמידי תיכון. פעל רבות ונצורות למעט ככל האפשר את תופעת נשירת בחורים ולכן פתח ישיבה בבני-ברק. כעבור שנה עקב חוסר תקציב נסגרה הישיבה והוא ניסה לפתוח את הישיבה בשנית, הפעם בבית-שמש. בשנת ה'תשס"ה (2004) התבקש לסייע לתלמוד תורה שעמד בפני סגירה בעיר ביתר עלית. הוא נרתם מיד למשימה מבלי לברר מה תהיה משכורתו, **וחודשים רבים עבד ללא משכורת**. רבינו בס"ד הציל את אותו תלמוד תורה, והעלה על דרך המלך. בד בבד הקים את ארגון אי"ל (אינך יותר לבד), ארגון פעולות תורניות ומגוונות לילדים בשעות אחר הצהריים בהטעימו, שאם נשמור על הילדים בגיל צעיר יפחתו הנושרים מהישיבות בהמשך. הוא פתח שני מרכזים בבית שמש, המתפקדים ב"ה עד היום, בהם הילדים מגיעים לשעתיים של לימוד משניות ותהילים ונהנים מחוגים עשירים עם צוות מדריכים יראי שמים. יומם ולילה פעל בחום ואהבה למען ילדי ישראל. מסר שיעורים ברדיו 'קול האמת' במשך כשנה.

מעולם לא פחד מיום המיתה, ואף הכין עצמו ליום גדול זה. גם לבני ביתו היה רגיל לומר שיכינו עצמם ליום בו יצטרכו לתת דין וחשבון על מעשיהם בפני בורא עולם. ב-ל"ג בעומר נסע להשתטח על ציונו של רשב"י במירון. בחזרתו נהרג בתאונת דרכים ב-י"ח אייר ה'תשס"ו (2006). חי כ-49 שנים. ציונו בהר המנוחות 'גבעת שאול' שבירושלים.

אביו: ר' חיים. מרבותיו: הרה"ג בן ציון אבא שאול (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), הרה"ג יורם אברג'ל (ראש מוסדות 'קול רינה'). **מתלמידיו:** הרה"ג אליהו אלייב, הרה"ג יונה שיבר. **בנו:** הרה"ג שמעון חיים. **מחיבוריו:** נמצאו מחברות רבות של **חידושי תורה** במגוון נושאים - חידושים על התנ"ך, על הש"ס, בנושאי חסידות בליקוטי מוהר"ן ועוד. **יחבורות בשם 'אפיקי הנחל'** - על המועדים בראי החסידות (פורים, פסח ושבועות). **יחבורת על הימים הנוראים**.

להלן סיפורים, שהובאו ע"י ידידי ורעי, ר' דניאל אלול הי"ו בספרו 'אורח צדיקים' על רבינו: עוד בצעירותו לאחר כשלוש שנות נישואים שעדיין לא נפקד, הלך לביתו של האדמו"ר המקובל ה'בבא סאלי' זיע"א להתברך מפיו. היה זה בשנתו האחרונה של ה'בבא סאלי'. הצדיק היה חלוש וחולה ושכב במיטתו. כאשר ר' מיכאל נכנס, התרומם הצדיק ממיטתו ועשה זאת פעמיים. הגבאי והנוכחים ראו השתוממו. לאחר שנים שהצדיק נפטר, שאל ר' מיכאל את נכדו המקובל הצדיק ר' דוד אבוחצירא שליט"א על דבר זה ואמר לו, **שהצדיק ראה מלאכים, וכשנכנסת, היו מלאכים מלווים אותך ולכן קם לכבודך**. (מפי רעייתו שתיבדל לחיים)

בשנה הראשונה לנישואיו הכין יין ביתי בחבית גדולה, היין יצא משובח וטעמו להפליא, רבינו ששמח ביין לקח בקבוק זכוכית ומלאו. הוא כתב את התאריך **"יא תשרי ו"ב רית קודש"**, ואמר: "יין משובח זה נשמור, אם ירצה ה' לברית עבור הבן שייולד בעתיד". **עברו 11 שנה והנס קרה - נולד בן ב-יא בתשרי** - והבקבוק הובא מהארץ ע"י חמיו לאמריקה וזכו לקדש בו בברית. (מפי רעייתו שתבדל לחיים)

תלמידים רבים זכו להתקרב לה, ולהתחזק על ידי רבינו. אחד מהמיוחדים, שבהם הוא ר' אליהו אלייב. סיפור התקרבותו לרבו מפעים ומרגש, וכולו רצוף סייעתא דשמיא. את סיפור ההתקרבות לא הבאנו כאן, אלא רק גרגירים מעטים, ממה שהעלה ר' אליהו אלייב על הכתב. הסיפורים הבאים הם מפרי עטו: "בתחילת דרכי לפני רבי, נתן לי הרב גמרא כדי להתחיל ללמוד, אולם אני אהבתי לשאול שאלות, ועוד בטרם התחלנו ללמוד, בחרתי לשאול שאלות בנושאים שונים ומגוונים. הרב אמר לי: 'בינתיים נסגור את הגמרא, עד שנסיים עם שאלותיך', והתחיל לדבר אתי במתק שפתיים, דברים שמשכו את לבי, וקבענו שבלייל שבת אחרי הסעודה בבית, אבוא לרב ונלמד יחד. וכך עשיתי, התחלתי להגיע בלילות שבת ולבנות קומה אחר קומה".

"הערצתי אותו מאוד, ואז כבר הייתי בטוח, שרבי הינו בעל רוח הקודש. פעם אחת אמרתי לעצמי, גם אני אגדל להיות רב, בשביל שיהיה לי רוח הקודש, והרב כקורא את מחשבותיי אמר לי: 'יש כאלה שחושבים, שכדאי להיות רב, כדי לקבל את רוח הקודש. אבל באמת לא זו התכלית והמטרה'. ואז נפעמתי בקרבי".

"יום אחד הרגשתי מעט לא טוב, היה זה במוצאי שבת, וכהרגלי בקודש הלכתי לרב. במהלך שיחתי איתו צלצל הפלאפון של הרב. תוך כדי שיחה שם, הרב את ידו על ידי והסתכל בעיניי. לפתע אמר לאדם שעל הקו: 'תמתין רגע', ושאל אותי: 'איזה ציצית אתה לובש?' עמדתי משתומם, ואמרתי לו: 'קודם שבאתי לרב החלפתי את הציצית שלי ושמתי ציצית של מישהו אחר'. אמר לי הרב: 'אל תלבש ציצית של מישהו אחר, תלבש רק את הציצית שלך'.

"באחד המקרים רבינו התחיל ללמד גמרא לקבוצה של בחורים. אחר השיעור היו עומדים בתור כל הבחורים, ומנשקים את ידו של הרב ומקבלים ברכה, כשעבר תלמידו נ.ש שאלו רבינו פתאום: 'מה שלום אמא שלך?' עמד התלמיד משתומם ואמר לרב, כי בדיוק אתמול אמו נפלה ושברה את ידה. בהזדמנות אחרת התיישב ליד הרב בחור מסוים, והרב שם ידו על ברכו של הבחור ואמר לו: 'ה' ישלח לך רפואה שלמה במהרה בברך'. אותו אחד היה המום, כי קודם לכן היה בבית הרפואה וגילו שיש לו בעיה כלשהי בברך ואף אחד לא ידע על כך".

זְכוּת הַתְּנָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי הַקְּדוֹשׁ

פסענו פנימה והאב הניח בזהירות את הילד על הספסל הצמוד לקבר. צמרמורת הרעידה את גופנו. לרגע שררה דממה, ואז כולנו פרצנו בבכי, אשר מעולם לא טעמנו כמותו. "רבי שמעון, רבי שמעון!". יילנו כילדים קטנים ודמעות ירדו ללא הרף.

האב נפל ארצה למרגלות הציון והחל מתפלל בדם ליבו, וכולנו הצטרפנו באמירת תהלים בהתייפחויות עצומות. **הרי גדולה זכותו של רבי שמעון, והקב"ה הוא כל יכול!** התפילות הלכו וסערו מרגע לרגע, ואט אט שכחנו מעצמנו לחלוטין. לא ידענו עייפות מהי. כשהגיע אור הבוקר היינו בתוך שלולית של בכי. בקושי הלכנו אל הסנדך, נושאים את הילד על כפיים ותקווה גדולה התנוצצה בלבבנו.

יום עבר, יומיים, ולפתע **ביקש הילד לאכול**. מצב רוחו השתפר, והרופאים, שהתבשרו על השינוי ביקשו להביאו לבדיקות נוספות. הרופא שנטל ממנו בדיקת דם רץ למעבדה, ולפתע בקעה שאגה אדירה מעמדת המבחנות: **"יש נסיגה, נ-ס-י-ג-ה!"**. לא ניתן לתאר את התרגשות הוריו ואת שמחתם. במשך היום הגענו כולנו אל בית הרפואה, לצפות מקרוב בנס החי, **בילד של רבי שמעון**. היינו כחולמים.

כולנו מאמינים בני מאמינים, אך ליבו של מי לא ירעד, כשיראה בעיניו את זכותו של התנא האלוקי ששימש מליץ יושר לפני בורא העולם עבור אותו ילד חולה אנושות!

הילד הלך והחלים, וכאשר הגיע היום הגדול בו שוחרר לביתו, כל צוות בית הרפואה יצאו לחזות בנס העצום. הכל שחו בהתפעלות על הנס המופלא. **אכן, כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק!**

"ידעתי", מסיים בעל המעשה, "שיש בכוחו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי לפעול ישועות ולשמש כמליץ יושר לפני מי שאמר והיה העולם. **אך כשראיתי במו עיני כיצד הבן שהיה קרוב לעולם שכולו טוב חוזר לבריאותו הראשונה, הייתה זו עבורי בשורה גדולה"**.

"אחי ורעי! אם הינכם זקוקים לישועה ולהצלחה, אל נא תתבוססו בתוך ייאושכם. יש תקווה, ורבי שמעון בר יוחאי שמה! ברוך ה' זכיתי להכיר את המוסדות הקדושים 'צדקת הרשב"י', המסורים בלב ונפש לרבי שמעון בר יוחאי, ופועלים גדולות ונצורות כדי להמשיך את אורו והשפעתו בעולם, על ידי לימוד הזוהר, ארגון ההילולא ועוד".

"אין ספק, שכל התומך בלומדי תורתו של רשב"י הקדוש ויתפלל להוושע בזכותו – יענה אף הוא מן השמים בכפל כפליים, ויזכה לישועות גדולות למעלה מדרך הטבע!"

לא בכדי כדאי הוא רשב"י לסמוך עליו בשעת הדחק. להלן סיפור מופלא בזכות רשב"י הקדוש: על אברך חשוב, נחתה ביום מן הימים צרה צרורה: **בנו חלה במחלה קשה ביותר, ה' ירחם**. מני אותו יום, שבו התבשר על כך מפי הרופא, חייו השתנו לבלתי היכר.

הוא נאלץ לעבור בדיקות רבות ועבר טיפולים מתישים כאשר כל טיפול מעין זה היה מלווה בכאבי לב, חרדות ומתחים. מאחר שנמנית עם קבוצה קטנה ומלוכדת של חבריו הקרובים, תמכנו בו ככל יכולתנו.

אך לצערנו המחלה התמשכה והתארכה, ונותרה על מקומה ללא כל ישועה באופק. הגוף לא הגיב כראוי לטיפולים השונים, **ולאחר שנות מחלה קשות, תוך שמצבו הרפואי מידרדר והולך, הרימו הרופאים את ידיהם בייאוש. "אנחנו עשינו את שלנו", אמרו להורים החרדים, "אין לנו יותר מה לתת לילד"**.

דמעות רבות נשפכו, כאשר האב חזר הביתה, שבור ורצוץ, נושא את בנו ברגליים כושלות. תחושת ייאוש. אפסה כל תקווה חלילה, אין עוד קרן אור באופק. אך בתוך מצב מדוכדך זה, החל אחד מבני החבורה להביע את הרהוריו בקול. "הרופאים אומרים, שהם סיימו? כלום הם הקובעים גורלות? אצל הקב"ה אין מושג כזה 'אפסה תקווה'".

מעתה אנו מחכים לתוצאות הבורא, ולא של בדיקות דם מרופאים בשר ודם. לזה הוא מצפה, ועיני ה' אל המייחלים לחסדו!". דבריו הנרגשים נשמעו תלושים מעט מהמציאות, כאשר בחדר הסמוך מוטל על המיטה ילד חולה על ערש דווי שהכרתו מעורפלת. וכי ניתן להפוך חושך לאור? מר למתוק?! דממה כבדה השתררה. אולם, אז נשמע קולו של חבר נוסף: **"חברה, בא ניסע למירון לרשב"י הקדוש!"**

בתחילה איש לא קם ממקומו. השעון הורה על עשר בלילה. בחוץ שרקה סופת שלגים, ורעמים חזקים הרעידו את הכל. כעת?! אך המציע לא הרפה. "די", זעק פתאום, "אילו היינו מתבקשים כעת להגיע לרופא, הרי שהיינו עושים זאת. הבה ונעלה אל התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי ונבקש שישמש כמליץ יושר עבור הילד החולה!". עשרה אברכים נכנסו לטנדר, מכונסים איש בהרהוריו. "האמנם יש טעם בנסיעה?".

על הספסל מאחור שכב הילד החולה, עטוף בשמיכות פוך גדולות וחמות. "אם כבר", הסביר האב בקול רועד, "ניקח את החולה עצמו אל רשב"י הקדוש". ניסינו לעצור בעדו, אך הוא התעקש. "מה כבר יש לו להפסיד?". בשעת ליל מאוחרת, באישון לילה ואפלה, הגענו למירון.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין- גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל אזור בארץ. ההשגחה החל מזמן הספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א (הנייד באישור ועדה רוחנית) 0526329144

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שבתאי בן אסתריא אטון זצ"ל
 הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל
 אביבה בת איירן ע"ה גאולה בת טובה ע"ה
 אברהם בן יונה ז"ל עמירם בן דבורה ז"ל
 יצחק בן חביבה ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
 אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
 חי יזי בן קלרה ז"ל דב בן יצחק ז"ל
 יוסף בן סעדה ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה
 אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן פרחיה ז"ל
 יעקב בן סלימה ז"ל לטיף בן פרחיה ז"ל
 ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה דניאל רפאל בן חגית ז"ל
 מישא אסתר בת זרה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל
 אברהם בן דינה ז"ל אברהם בן פרחיה ז"ל
 מאיר בן ג'ורג'יה ז"ל
 משה בן רוזה ז"ל
 אביחי בן אסתר ז"ל
 נעימה בת גורג'יה ע"ה
 דוד בן חסיה ז"ל
 רפאל בן אסתר ז"ל
 שמעון בן שמחה ז"ל
 ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
 אורה בת נעימה ע"ה
 שמעון בן חנה ז"ל
 גורג'יה בת נעימה ע"ה

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
 אסתר בת בלה ע"ה
 נעמי בת כותן ע"ה
 מרים בת בלה ע"ה
 צדיק חכם בן חלה ז"ל
 שני בת אסתר ע"ה
 מסודי בת חביבה ע"ה
 יונה בן סעדה ז"ל
 ברכה בת מרדכי ע"ה
 יעקב בן נעמה ז"ל
 שרה בת מורברי רחל ע"ה
 אלון בן סעדה ז"ל

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

אמור

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת אמור

- א בדבר ה' - כשיאמון שאין טבע יתהפך הכל למזבח
- ג לחם מן השמים - כל מזונותיו של אדם קצובין לו משמיא
- ד אש קודש - חמימות דקדושה יסוד הטהרה
- ו 'להזהיר' גדולים - חינוך הקמנים ע"י אש קודש של הגדולים
- ז אשריכם ישראל - יכיר במעלת וחשיבות איש יהודי
- ח תספרו חמישים יום - שגב מעלת ימי הספירה
- יב פסח שני - זעקת למה נגרע תפתח בפנינו את כל השערים
- יד מועדי ה' - המקדש יזמן זהו מועדי ה'
- יז ונקדשתי - קנין הקדושה כשלא ימהר להבהל מכל רצון וחמדה
- טו הוי כל צמא - עסק התורה מתוך צמאון וחשק

סדר ועימוד:

א.י.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

באר הפרשה - אמור

בדבר ה' - כשיאמין שאין טבע יתהפך הכל לטובה
בפרשתן (כג י), 'והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן'. וביאר המהר"ל מפראג (אור חדש על מגילת אסתר ו יא) ש'עומר ראשית קצירכם' בא להזכיר לאדם על הנהגת הבורא בעולם, שהרי היא באה בימי ניסן - מיד אחר גמר ימות החורף וירידת הגשמים

כשהפירות והצמחים באים לידי גמר והוא ממלא אסמיו שבע בברכת ה', ויש חשש שמא תתגנב ללבו מחשבה שהצמיחה באה לו ב'טבע' העולם - ע"י הגשמים שמצמיחים בארמה. לזה נצטוונו להביא את ראשית הקציר לבית המקדש להשריש ולחזק האמונה שהקב"ה הוא אהון הטבע, ולא גדלה התבואה ע"י הגשמים אלא

א. אמנם, על האדם לפקוח עיניו, לראות ולחזות את הנהגת ה' המתגלית בהשגחה פרטית - כדי 'להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו', להתבונן בהם היטב, ולתקן דרכיו עפ"י הכרה זו. כה סיפר הגאון רי"י בורדיאנסקי מה ששמע מנהג מונית (טעקס"י דרייווער) כמסיח לפי תומו, שפעם נזדמן לו באחד מטיוליו במרחבי הארץ שישן שינת הלילה יחד עם חבריו בשדה פתוחה. לפנות הבוקר הגיח נחש גדול ומסוכן לאותה השדה ולפף את אחד החברים סביבות גופו מכף רגל ועד ראש, החבר התעורר משנתו בבהלה עצומה ופתח פיו בשאגות אדירות לגודל הפחד, עד שכל בני הקבוצה התעוררו משנתם, ראש הקבוצה שהיה מצויד בכלי זיין (אקדה) החליט שבליט ברירה וכדי להציל את כל בני הקבוצה מסכנת נפשות אמיתית אין ברירה אלא לירות ירייה אחת בראשו של נחש ולהרגו נפש, על אף שהדבר מסכן את החבר הנ"ל, שהרי אם יחטיא את המטרה בסנטימטר אחד יהרוג ח"ו את החבר הנ"ל...

אחד מתוך כל אותה חבורה היה 'שומר תורה ומצוות' והוא מיהר ברגע האחרון לעצור את ראש החבורה, וביקש ממנו שימתין עוד כמה רגעים, ובעצמו התקרב בסמוך לחבר ששכב מסובב בנחש מפחיד, ואמר לו אמור אחרי מילה במילה 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', וראה זה פלא, אך סיים החבר לומר 'אחד' מיד סיבב הנחש עצמו מטה מטה, ירד מגופו של האיש, נס ונמלט משם, וליהודים הייתה אורה. שאל הגר"י את נהג המונית, ומה עשה חברך לאחר נס גלוי כזה, אמר לו הנהג, הוא חזר בתשובה, כהיום הינו מחשובי התלמידים בישיבה גבוהה לבעלי תשובה - ישיבת 'אור החיים'. שאלו הגר"י, ומה אתך, כיצד לא שינית את אורחות חייך אחרי שגם אתה יחד עם כל הקבוצה ראיתם את יד ה' בעליל, אמר לו הנהג, כבוד הרב, הרי הנחש לא היה עלי... משסיפר הגר"י את דבר המעשה לדודו הג"ר שלום שבדרון זצ"ל, 'קנה' ר"ש את המעשה, והרבה היה מעורר את שומעיו עם 'סיפור' זה, כי אף אם יראה האדם גילויים נפלאים, שהם נעשים כדי לעורר את הנפש הישינה בהבלי הטבע, למען יכירו וידעו כל באי עולם כי יש מנהיג לבירה, וישנו אורחות חיים לשוב אל ה' ולהתקרב אליו, מ"מ הלב טיפש ונשחף מוצא לעצמו תירוצים שונים - הרי הנחש לא היה עלי, ומה אני קשור לכל זה... בטרם נלעג לאותו נהג מונית, נתבונן אם איננו דומים אליו בעניינים הנוגעים לנו.

ענין זה גם ייאמר לעניין עבודתו של אדם בימים אלו - ימי הספירה, שעליו להבין שהדברים נוגעים אליו ממש, כי במה שהוא משנה עצמו ומתקן דרכיו אינו עושה בזה טובה לאיש בעולם מלבד לעצמו, הרווח מעסק התורה והמצוות ותיקון מידותיו רווח שלו הוא, לאידך הפסד כשאינם כראוי הפסד שלו הוא. ובזה יש מבארים את הלשון הנאמר בפרשתן (כג טו) 'וספרתם לכם...' מהו אומרו לכם, אלא משל לבעל עסק שאחת לשנה סופר יחד עם שכיריו ופועליו את סחורתו ומאזן רווחיו כנגד הפסדיו, אך כמובן, לא הרי ספירת ובדיקת הפעולות של השכיר כהרי הספירה והבדיקה שעושה בעל העסק, כי השכיר - אין התוצאה נוגעת לו, אבל לבעל העסק יש לכל רווח או הפסד השפעה חשובה הקובעת לו פרנסתו לכל השנה, ולכן אמרה תורה 'וספרתם לכם' שכל אחד יביט על הספירה ובדיקת נבכי הנפש כספירה הנוגעת לו עצמו (ולכן אמרו חז"ל מנחות סה: שתהא ספירה לכל אחד ואחד, ואין הספירה של ב"ד דוגמת שמיטה ויובלות, אלא היא עסק של כל אחד ואחד).

ואפשר לרמז שזוהי המעלה שהובאה בזוהר הק' (בפרשתן, ויקרא צז:): 'ומאן דמטי טהור להאי יומא, וחושבנא לא אתאבד מיניה' (שבא טהור ליום החמישים בחג השבועות, אחרי שלא אבד ממנו החשבון של הספירה) שזכר בכל עת את החשבון, כבעל העסק שמרגיש כי החשבון קשור אליו, ואינו אומר, כבוד הרב הרי הנחש לא היה עלי... מה לי ולכל ענין זה.

באר הפרשה - אמור

על פי רצונו ית', הוא משיב הרוח, הוא מוריד הגשם, ביסוד זה מבאר המהר"ל (שם) את המובא בגמ' (מגילה) והוא מצווה לאדמה להוציא מקרבה את כל הצומח². (טז.) שבשעה שבא המן להלביש את מרדכי

הנה עומדים אנו בימי ספירת העומר, הנקראת בפרשתן (שם) עומר התנופה, כדכתיב 'וספרת לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה', רבים מקשים, הרי ענין התנופה הוא 'סעיף קטן' בכל הקרבת העומר, מדוע נקראת שמה על שם אותה תנופה, מה גם, שהביכורים והשלמים אף הם טעונים תנופה, ולא מצינו שנקרא שמם 'שלמי תנופה', ומבאר הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע שבא לרמז בזה שעל האדם לנער עצמו - זיך געבן א גוטן שאקל, כדי להתנער כליל מהגשמיות לרומם עצמו משקיעתו בתוככי הטבע. דוגמת תנופת הליינים שנועדה לנערם מן העולם ולהעלותם להיות קודש קדשים. תנופה והתנערות זו היא הקדמה לעבודת ימי הספירה בהם צריך להכניע עצמו ולמסור כל רצונותיו להקב"ה, אך כדי להגיע לדרגה זו צריך קודם האדם תנופה וטלטלה. וכסיפור הידוע מהרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זי"ע א שפעם אחת פגש באדם ור"א ראה שאיש זה כבר מנותק מהיהדות כ"כ ששום דיבורים לא הועילו לו רח"ל, מה עשה, תפסו בדש בגדו וטלטלו טלטלה עזה, מתוך זעקה - עד מתי תסתובב כך עלי אדמות, מיד נודעזע הלה וזעק זעקה גדולה ומרה שרוצה לשוב בתשובה. והיינו שלפעמים האדם כ"כ התנתק משרשו עד שצריך הוא טלטלה ותנופה גדולה כדי לחזור לשרשו ולשנות מהותו, ומשום כן נקראת מצות העומר על שם התנופה שזה עניינה של מצוה זו שיטלטל האדם את עצמו וישנה מהותו (נת"ש ח"ב עמ' שיז).

ב. ויהיו דבריו תואמים לדברי הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ספר הזכות, שלח בדיבור הראשון) לבאר מה שדרשו בגמרא (שבת לא.) על דברי הנביא (ישעיה לג ו) 'והיה אמונת עיתך חוסן ישועות חכמה ודעת' - אמונת - זה סדר זרעים, עתך זה סדר מועד וכו', ובתוס' (ד"ה אמונת) הביאו את דברי הירושלמי 'אמונת זה סדר זרעים - שמאמין בחי עולמים וזורע'. ולכאורה צריך ביאור, דבפשטות היה נראה, דאדרבה, מי שאינו עוסק בעבודת השדה נחשב כמאמין יותר מהעוסק. אלא מבאר ה'חי' הרי"ם, שעדיף האדם העוסק ביגיע כפו לצורך פרנסתו ועדיין הוא 'מאמין בחי העולמים' - שלא עבודתו ויגיע כפיו מביאה לו את טרפו וטרף ביתו, אלא הקב"ה הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים, זה עדיף על מי שאינו עוסק מאומה ואינו זורע כלל ואין לו במה לתלות פרנסתו רק בהשי"ת. לכן רמזו 'אמונת זה סדר זרעים' שאף במקום 'השתדלותו' אינו נכשל בהיפך האמונה, בידעו כי ההשתדלות היא ההכרחי ולא המועיל כלום לפרנסה.

משל נפלא המשיל המגיד מדובנא זי"ע בדרכי האמונה והביטחון, מעשה בקבוצת אנשים עיוורים שהיו מהלכים יחדיו ברחובה של עיר, היה שם 'לץ' גדול. שפנה אל העיוור הראשון שעמד בשורה ואמר לו בקול גדול (שישמעו כל בני לוייתו), הא לך מאה דינרים, ותן לכל אחד מחבריך ההולכים עמך כמה דינרים, ולא הניח ה'לץ' בידו אפילו דינר אחד, והנה כל העיוורים אשר אינם רואים מאומה ורק באזניהם שמעו איך שהלץ אומר כן 'למנהיגם' תבעו מאתו את הממון המגיע להם, אך הלה הכחיש ואמר שלא הניח אותו אדם בידו אפילו דינר אחד, פנו נא אל השני ההולך לאחוריי - אולי הוא קיבל את האוצר הגדול בידו, אך גם הלה טען לאמר שלא הגיע לידי שום ממון כלל וכלל, לא האמינו להם כל בני הקבוצה, והחלו מריבים באלו השניים - החזירו מהרה את ה'גזילה' אשר בידכם, והללו בשלהם - לא בא מאומה לידינו, וכך נעשית שם מהומה ומריבה גדולה.

והנמשל, כל באי עולם עיוורים הם בעיני שכלם, וחושבים ומדמים בנפשם שפלוני ופלוני ממון יש להם, נפשם יוצאת מגודל קנאת איש מרעהו, ולא עוד אלא שעומד ומחשב עד כמה עשרו של רעהו נלקח ממנו ועל חשבון שלו - בהשיגו את גבולו וכיו"ב, ובאמת - לא דובים ולא יער, אף לזה אין מאומה בידו, וגם להלה אין ממון, ואף אם יש לו יש לו כמה וכמה דאגות וטרדות, אלא שנראה לך כך מחמת... וכו'. כי ואילו היו יודעים היו חוסכים מעצמם כל קנאה ויגון. שמעתי משל נפלא, אברך ת"ח נכנס אל מוכר מנעלים, המוכר קבלו בסבר פנים יפות ושאלו לאיזה מנעל הוא נצרך, בסוף דבריו שאלו, כבוד הרב, איזה מידת נעל אתן למע"כ, אמר לו הת"ח מספר 40, הביט בו המוכר ואמר לו, לא... לא... הכרת פניכם ענתה בכם שמחשובי בני התורה אתם, על כן אפתח את לבי ואתן לכם מספר 45... אמר לו הת"ח, רק לזאת לא אסכים, כי מה אעשה עם מנעל הגדול מרגליי פי כמה, הרי אפילו פסיעה אחת לא אוכל להלך עמהם. עלינו לדעת שהשאיפה והרצון ליותר ממה שקבלנו מן השמים הוא ממש כמידת 45 למי שגודל רגלו אינו יותר מ40... ולכן אמרו בגמרא (ברכות ס:) שכשנועל מנעליו בבוקר יברך ברכת 'שעשה לי כל צרכי', כי מרומז בזה שידע שהקב"ה הכין ונתן לו כל צרכו, וכל מה שעודף על זה אין בו כלל טובה עבורו, ויעכבהו מללכת על רגליו.

של הקב"ה שיהיו בני ישראל בגלות. אמנם כבר איתא בזוה"ק (ח"א רלד:) שבאמת גילה יעקב מה שרצה לגלות אלא שהוא מוסתר בדבריו, ומבאר השפ"א וז"ל, ומכל מקום על ידי אמונה שמאמינים זה בני ישראל שאין שום כח בלתי הש"ת רק כל זה על ידי הסתר אף שאין רואין זה בעין מ"מ על ידי אמונה יכולין לראות האמת, עכ"ל, וכלומר שעל ידי שמתחזק באמונתו המהורה שהכל הוא מפי עליון הרי מתגלה הקץ ומתבטל כל הגלות.

לחם מן השמים - כל מזונותיו של אדם קצובין לו משמיא בפרשתן (כד ו), ושמת אותם שתיים מערכות, שש המערכת על השולחן המהור לפני ה'. והנה, כך הייתה דרכו של לחם הפנים, היו מניחים אותם בשבת זו על ה'שולחן' המהור, ולשבת שלאחריה נוטלין אותם ומחלקים לכוהני המשמר. ואמרו ז"ל (חגיגה כו:) 'אמר רבי יהושע בן לוי, נס גדול נעשה בלחם הפנים בסידורו כך סילוקו - שנאמר (שמואל א' כא ז) 'לשום לחם חום ביום הלקחו', היינו שאף שזמן סילוקו הוא שבוע ימים אחר סידורו על השולחן, עדיין היה הלחם חם ממש כאילו עכשיו הניחוהו על השולחן, ובשעת ה'רגל' היו מגביהין את השולחן ומראין לעולי רגלים ראו חיבתכם לפני המקום - שהלחם 'סילוקו בסידורו'.

לכאורה צריך ביאור, איזה 'חיבה' יש בנס זה שהלחם חם בסילוקו בסידורו יותר משאר הניסים שנעשו לאבותינו בבית המקדש, מדוע הראו נס זה לעולי רגלים יותר משאר ניסים. אלא, דה'לחם' מרמוז על הפרנסה והכלכלה. ובאו בזה לומר שפעמים נראה לו לאדם - היום עשיתי איזה מסחר ועסק טוב על כן הרווחתי היום כך וכך מעות, אך באמת אינו כן, כי לא עתה בעת מסחרו הרוויח אותם, אלא זה עידן ועידנים כבר הרוויח אותם - שהרי מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה (ביצה סז.).

לבוש מלכות ולהרכיבו על הסוס נכנס לבית המדרש וראה שמרדכי מלמד את תלמידיו הלכות קמיצה, וברש"י שם - דורש בענינו של יום, וששה עשר בניסן היה, הוא יום תנופת העומר. אמר להם, במה אתם עוסקים, אמרו לו, בזמן שבית המקדש קיים - כל המנדב 'מנחה' מביא סולת מלוא הקומץ ובהקרבת קומץ זה מתכפר לו, אמר להם המן, אתא מלי קומצי קמחא דידכו ודחי עשרה אלפי כברי כספא דידי (בא ה'קומץ' שלכם ודחה והתגבר על עשרת אלפים שנתתי לאחשוורוש). ומקשה המהר"ל, מניין ידע המן שדווקא מצוה זו של הבאת העומר היא שנצחה אותו ודחתה את עשרת אלפי כבר כסף ולא מצוה אחרת שעשו, אלא שעל ידי הבאת העומר 'אנו מקבלין הש"ת לאלוה-ה שהוא מנהיג העולם הטבעי כי הוא ארון הטבע', ומכיוון שראה שבני ישראל מכירים שאין טבע בעולם כלל, והם יודעים שהכל הוא מפעולות ה', הבין שהקב"ה יראה להם, שאכן הוא מנהיג את העולם, וישנה עבורם את כל הטבע, בכיטול הגזירות והדינים, ונגלה כבוד ה'.

בדברים הללו שכל הדינים והגלות מתבטלים כאין וכאפס באמונתו של אדם, כתב גם הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ויחי תרל"א ד"ה א"ז) לבאר במה דאיתא בגמ' (פסחים נו.) על מה שנאמר (בראשית מט א) 'ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים - ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה', שביקש יעקב לגלות לבניו שגם בתוך הגלות נמצא הש"ת והכל מכוחו אלא שהוא בהסתר, אלא שאם היו משיגים ידיעה זו ממילא הייתה בטילה מהם גזירת 'גלות' - שהרי אין זה נחשב לגלות אם רואה את ה' בכל מקום ומקום, כי כאשר יודע שאין זה אלא הסתר והעלם מיד מתבטלים כל הדינים וההסתרים ומתגלה אורו של הקב"ה, על כן נסתלקה ממנו שכינה, מאחר שרצונו

שמעתי מצדיק אחד, דלכן נתקנה ברכת 'שעשה לי כל צרכי' בשונה משאר ברכות השחר, שהם מדברים בלשון רבים על כללות העולם, דוגמת 'מלביש ערומים... מתיר אסורים' ואילו זו נתקנה בנוסח 'שעשה לי כל צרכי' ולא העושה צרכי בני אדם, ללמד לאדם דעת ובינה מה הם 'צרכיו', מה שהוא צריך, ומה שיש לשכנו ולחברו אינו מצרכיו כלל, אלא שעשה לי צרכי...

וכן מרומז במדרש (בר"ר, פרשת נח פר' לד) על הפסוק (יחזקאל לו, כו) 'והסירותי את לב האבן מבשרכם, ואתן לכם לב בשר' - ודרשו במדרש 'לב בוסר של חברו', ורמז יש בדבר, כי מה שביד חברך עבורך אינו אלא בוסר, ופרי שאינו ראוי לאכילה כלל.

באר הפרשה - אמור

עבור עסקיו, שהרי ברור לו שלא יועיל ביגיע כפיו ועבודתו להוסיף על הנקצב לו אפילו בכל שהוא, ואין שום סיבה ושעם לעבור על רצון השי"ת. אדרבה, יבטח באלוקיו שיספק לו כל צרכיו לטובה, כי אף ש'ההשתדלות' מותרת ואף רצויה, מכל מקום עליה להיות במידה ובמשורה, וכל שהאדם ממעט בה מתוך אמונתו בבוראו, אינו אלא מרוויח להיות ידו על העליונה, להרוויח בכבוד את פת לחמו ואף להחזיק בקדושה של מעלה ולהתקשר אל אביו שבשמים⁷...

אש קודש - חמימות דקדושה יסוד הטהרה

בפרשתן (כא א. ה) 'לנפש לא ישמא בעמיו... לא ישמא בעל בעמיו, ודרשו הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה פרשת אמור, וכן הוא ב'סוד העבודה) מלשון 'גחלים עוממות', כלומר שלא ישמא את

וזאת ההודעה הודיעו לכל 'עולי הרגלים', ראו נא את 'לחם הפנים', שמחמת חמימותו הריהו נראה כאילו היום אפו אותו, אבל באמת כבר נאפה לפני כשבוע ימים, מכאן תלמדו לגבי 'לחמכם' - שכל מה שתרוויחו משך כל ימות השנה, הכל כבר נכתב ונחתם בראש השנה, וכאותו החום הנשמר משבת לשבת כן קצבת המזון נשמרת מראש השנה עד ראש השנה⁸. כשתדעו ותאמינו זאת תגשו אל כל ענין הפרנסה בניחותא ושלוות הנפש בלא ההשתדלות יתירה, והיא 'חיבתם' לפני המקום⁹.

באשר יתחזק האדם באמונתו בבורא כל העולמים, ממילא יסורו מאתו כל מחשבת און לעשות דבר שלא כרצונו ית' לצורך הפרנסה, ולא יעלה על דעתו לחסר תפילה בציבור או שיעור תורה וכדומה

ג. כע"ז רמזו בפרשתן (כג יז) 'ממושבותיכם תביאו לחם תנופה', שרומז על ענין הפרנסה, להודיע לבני האדם שאין הפרנסה תלויה במעשי ידי אדם כלל אלא בידי שמים כדכתיב (דה"א א' כט יב) 'והעושר והכבוד מלפניך', ואכן, כל הרוצה להגדיל קצבתו לא ירוויח מאומה מריבוי עסקיו ומתוספת השתדלות - אין לו אלא עצה אחת 'לבוא אל המלך להתחנן לו' ולבקש מהבורא על כך. והנה, בלשון בני אדם נקראת פרנסתו של אדם 'שיבה' כאומרם 'על מה יושב פלוני'... וזהו אומרו 'ממושבותיכם' בלשון שאלה ותמיה, וכי 'ממושבותיכם' - ממקום מושבכם כלומר ממקור עבודת השדה או השתדלות אחרת, 'תביאו לחם' לאכול, לא כי, אלא 'תנו-פה', בתפילות שבפה תפעלו שיורידו לכם מן השמים לחם לאכול ובגד ללבוש.

ד. משל ממציאיות הדברים בביצה (בלאטע) טובענית, שמדרך הטבע הבוץ רך עד מאד, וכל אשר יפול לתוכה ישקע ויטבע בה ל"ע. מה יעשה האדם המוצא עצמו עומד בתוככי בוץ כזה - לא יניע אבר ולא יזוז ממקומו אלא יעמוד על עמדו מבלי עשות מאומה, ואז עדיין יהא ביד העומדים מבחוץ לבוץ להצילו, אבל אם ינסה בידי וברגליו 'להציל' עצמו, יפול ויטבע בבוץ יותר ויותר. כיו"ב לענין העסק בענין הפרנסה - בוץ גדול וקשה הוא, ורק אם יעמוד על עמדו - להשתדל באופן הרגיל מבלי לעשות פעולות מיותרות, יהא שייך להצילו... אבל אם יעשה פעולות מיותרות הריהו בחזקת סכנה ל"ע...

מעין זאת אמרו לבאר כי מחוקי הטבע - הנכנס לתוככי ים הגדול, אם יפעל בידי וברגליו (כשאינו יודע את מלאכת השחיה ולא למד לשוט במים) מיד ישקע כל גופו בעמקי הים. משא"כ כשיפול ה'מת' למים יצוף ויעלה מעל פני המים. והיינו, שדייקא תנועות ידיו ורגליו של האדם הנלחם עם גלי הים גורמים לו לשקוע יותר ויותר. על כן, המת המוטל במים כאבן שאין לה הופכין ואינו עושה תנועות משונות בידי וברגליו, אינו שוקע אלא צף ועולה.

והנמשל מובן, המשתדל לפרנסתו רק כפי הצורך כאותו ה'מת' שאינו יכול להניע אבר אחד מעצמו, הרי זה יצוף ממעל המים (מי העולם), אבל אם יתעקש לעשות פעולות שונות יותר מכדי צורכו מסוכן הוא ליפול למצולות ים. ה. סיפר לי יהודי מתושבי העיר לאנדאן, שהוצרך פעם ליסע לארה"ב, להוותו נתקף שם בלבו, והוכרח לשהות בבית החולים למשך עשרה ימים, ומכיוון שאינו מתושבי ארה"ב ואינו משלם שם על ביטוח (אינשורנס) רפואה ע"כ דרשו מעמו בסוף אלו הימים לשלם סכום עצום של שלושים אלף דאלער. 'הוצאה' זו העיקה על לבו של יהודי זה - מדוע אירע לי כזאת בדיוק בהיותי על אדמת ארה"ב כשאין לי ביטוח... מדוע לא אירע לי כזאת יום אחד טרם נסיעתי בהיותי בביתי תחת חסות הביטוח שהיו משלמים את הוצאות הטיפולים... עד שאחד הרבנים 'האיר' את עיניו, באמרו הנה ב'ראש השנה' העבר - בו ביום שכל באי עולם יעברו לפניו כבני מרון, ונקצב לכל איש מזונותיו מ"ה ועד ר"ה, באותו יום נגזר עליך ל'הוציא' סך שלושים אלפי דאלער להוצאות רפואה, והנה

המאמרים. וביאר הרה"ק רבי יהודה צבי מראזלא זי"ע ש'צינים פחים' אלו הכוונה היא על היצר הרע ותחבולותיו, שפעמים יבוא להפיל את האדם ב'צינים' - צינה וקרירות, לקרר התלהבותו ותבערת לבו לדבר מצוה או לקראת יו"ט הקרב ובא, ולעיתים משהו ביצר הרע ב'פחים' שמרתיה את הדם לעבירה רח"ל ולאש זרה אשר לא ציווה ה'. מעתה יהיו תואמים שני המאמרים, כי אכן, הכל בידי שמים חוץ מצנים ופחים - שהם הם כל ה'יראת שמים' של האדם, להטות אל נכון את החמימות

נפשו ונשמתו על ידי קרירות וצינון ההתעוררות אש דקדושה שלו, כי מדה זו גוררת את האדם לאבדון ברוחניות רח"ל, אלא בכל עת וזמן ילחוב את לבו לעבוד את ה' מתוך אש וריתחא דקדושה'.

איתא בגמ' (ברכות לג:) 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים', והקשו (תוס' מגילה כה. ד"ה הכל) ממה שאמרו עוד (כתובות ל.) 'הכל בידי שמים חוץ מצנים פחים' [פירש רש"י קור וחום], ונראה כ'סתירה' בין שני

בלאנדאן עיר מגוריק היה עליך לעבור כמה וכמה מדורי גיהנום 'רפואיים'... עד שהיית מגיע לסך ל' אלפים, ואילו בארה"ב 'גמרת' עם כל הוצאה זאת תוך עשרה ימים... ותנצל נפשך.

1. איתא במדרש (ויק"ר לב ג) על הפסוק בפרשתן (כד י-יא) ויצא בן אשה ישראלית וגו', ויקוב בן האשה הישראלית את השם, מהיכן יצא, מפרשה שלמעלה יצא, כלומר שעניין לחם הפנים הנזכר מקודם הוא שגרם לו לגדף, שלגלג על אכילת לחם הפנים בשבת לאחר שערכו את השולחן בשבת הקודמת ואפו את הלחם ביום שישי, שנמצא שהפת נאכלת לאחר תשעה ימים, וכה אמר, 'דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום או שמא פת צוננת של תשעה ימים'. הקשה הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע, שהרי מבואר בגמ' (חגיגה כו:) 'נס גדול נעשה בלחם הפנים כסידורו כך סילוקו שנאמר (שמואל א' כא ז) לשום לחם חום ביום הלקחו' - שאף בשעה שסילקו את הלחם היה עדיין חם כמו בשעת אפייתו, ואף הראו את הלחם החם לעולי רגלים, וכיצד היה יכול המגדף לגלג על הפת הצוננת. ותירץ שלחם הפנים אכן לא היה נראה לכול שהוא חם, אלא כל אחד ראה את חמימות הלחם כפי האמונה וה'חום' שהיה בליבו, המאמין בדברי חז"ל שחלה ברכה בלחם ונשאר בחומו זכה לראות במו עיניו את הנס והלחם כשהוא בחמימותו, לעומתו, מי שבליבו פנימה שררה 'צינה' ופקפק בנס אכן לא ראה אלא פת צוננת. ומאחר שאותו 'מגדף' היה פגום באמונתו על כן ראה שהפת צוננת וכפי שהיה סבור בליבו.

2. בענין 'יראת שמים', הנה כתיב בפרשתן (כא א) 'ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו'. בזה"ק (פ"ט). הקשו, שמאחר שפתח הכתוב בלשון רבים - 'ואמרת אליהם' אם כן היה צריך לסיים 'לנפש לא יטמאו', ומדוע נכתב 'לא יטמא' בלשון יחיד. וביאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע שאזהרה זו של 'לא יטמא' נאמרה גם כלפי ענייני יראת שמים, שישמור על עצמו בקדושה ולא יבוא לידי טומאה, ומשום כך נאמרה בלשון יחיד ולא בלשון רבים, כי אין זו אזהרה כללית לכולם בשווה אלא לכל אחד לפי הנסיונות המיוחדים שלו שאינו דומה אחד לרעהו. והניסיונות אשר ניתנים מן השמים הם כפי כוחות הנפש והתנאים ומציאות החיים שלו, וכמו שמצינו בחנוכת המזבח (במדבר ז ט-ז) 'את שתי העגלות ואת ארבעת הבקר נתן לבני גרשון כפי עבודתם, ואת ארבע העגלות ואת שמונת הבקר נתן לבני מררי כפי עבודתם ביד איתמר בן אהרן הכהן, ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו'.

והנה לכאורה עבודת בני קהת היתה הקשה ביותר שהם נשאו בכתף ולא בעגלות, אכן באמת כבר אמרו חז"ל שהיה הארון נושא את נושאי, והרי שאפילו לא היו צריכים להלך בעצמם. ומכאן יש ללמוד לכל ענייני עבודת השי"ת אשר ככל שהעבודה קדושה יותר כן צריך להתאמץ 'ובכתף ישאו', אמנם לבסוף יראה בעליל ש'ארון נושא את נושאי' ומתרומם ביותר וזוכה לרוב סייעתא דשמיא.

לעולם יעמוד על המשמר לבל יחטא, כי אם יסיח דעתו ח"ו מיד בא לכלל סכנה. וכמו שדקדק המהר"ל (דרך חיים על אבות ג ט) בלשון המשנה 'כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת', ש'יראת חטאו' היינו יראה ופחד מן החטא שלו, והרי עדיין לא חטא ולכאורה מן הראוי לומר 'כל שיראת חטא קודמת לחכמתו'. וכתב המהר"ל ז"ל, ואין זה קשיא, כי כל אדם מוכן לחטא, כדכתיב (קהלת ז כ) 'אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא', ואמר כל שיראת חטאו שהוא מוכן לו, היראה מן החטא שהוא מוכן אליו קודמת למעשה, ובא לומר כי מפני שידע האדם כי אינו בלא חטא ולכך הוא ירא שלא יחטא. עכ"ל.

באר הפרשה - אמור

ובן מצינו באבי האומה - אברהם אבינו, שבעת שבאו אליו שלשת המלאכים - 'ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אותנו' (בראשית יח ז), ופירש רש"י 'הנער' זה ישמעאל, ונתן לו כדי לחנכו במצוות, ולכאורה צריך ביאור אם בן, מדוע 'ואל הבקר רץ אברהם' בעצמו, היה לו לשלוח את ישמעאל גם לזאת - כדי לחנכו למצוות. אלא ביאורו, כי אדרבה כשהאב רוצה שבנו יתחנך למצוות עליו לרוץ בעצמו - ובוה גופא קיים אברהם אבינו 'כדי לחנכו במצוות' - כי כאשר הבן רואה את אביו רץ לדבר מצוה מתוך התלהבות וחביבות למצוה, נכנסים בו רגשות הקודש, ואף הבן ינהג כמעשה אביו.

איתא בגמ' (פנהרין יא.) שרבן גמליאל זימן שבעה אנשים לעבר את השנה, וכשעלה לעלייה מצא שם שמונה, אמר, מי הוא שעלה שלא ברשות - ירד, שאין מעברים את השנה אלא על ידי החכמים שהיו מזומנים לכך, עמד שמואל הקטן ואמר אני הוא שעליתי שלא ברשות וכו'. ואמרו בגמ' לא שמואל הקטן הוה

והקרירות ולא ללכת אחרי היצר המבלבל את היוצרות' מקררו למצוה ולכל דבר שבקדושה ומחממו לעבירה, אלא יהפך ביניהם יחממם עצמו למצוה ויקרר עצמו לעבירה (עבודת עבודה להרה"ק מטאהש זי"ע, שיחות קודש ח"א עמ' כג).

'להזהיר גדולים - חינוך הקטנים ע"י אש קודש של הגדולים בפרשתן (כא א) 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם, וברש"י, 'אמור ואמרת - להזהיר גדולים על הקטנים'. כאן רמז לן רש"י 'יסוד' בחינוך הבנים, שהרוצה שבניו ינהגו וילכו כראוי בדרך התורה והמצוות, הרי שעליו עצמו להתנהג כראוי, וממילא ישפיעו דרכיו על לב בניו שאף הם ילכו בדרך זו כמותו, שכן הוא טבע הבנים - לעשות כמעשה האב, בלא אומר ובלא דברים מצד האב. וזהו 'להזהיר גדולים על הקטנים, שהגדולים - ההורים יזהירו (היינו יאירו) את עצמם ואת הנהגתם, וממילא על הקטנים, אף הקטנים יאירו וזהירו בוזהר הרקיע כמותו'.¹

ח. עוד 'יסוד' בחינוך הבנים למדנו כאן, דלכאורה יש להבין מדוע רימזה התורה"ק את חובת החינוך 'להזהיר גדולים על הקטנים' - באזהרת הכהנים להישמר מטומאת מת (שהרי לא מצינו שייאמר כן מפורשות בכל מצוות שבתורה - אף שבוודאי יש על הגדולים חיוב חינוך לקיים כל דבר ודבר שבתורה), אלא, כי יסוד גדול למדנו כאן היאך וכיצד היא הדרך להזהיר גדולים על הקטנים, כי אם אמור יאמר הילד הקטן מ'פרחי הכהונה' לאביו הכהן, מדוע, תמנע ממני מלהשתובב בחדוות נעורים עם יתר חברי המצניעים להם חגבים ושאר שרצים לשחוק בהם... מדוע נאסר עלי מה שלאחרים מותר (מה, וכי הם גויים...), הלא יענהו האב בחיבה ויאמר, 'בני יקירי, אמת נכון הדבר, שלהם מותר דבר זה, אבל אנו זכינו, ואנחנו 'כהנים', ונתקדשנו בקדושה יתירה, והיות שנבחרנו להיות 'שבט הכהונה' משרתי א-ל משום כך הפרישנו הבורא ית"ש מכל טומאה וזהירנו להתרחק הימנה במשמרת וסייגים, לגודל יקרתנו ומעלתנו על יתר שבטי ישראל'.²

וללמדנו אורחות חיים, בהנחלת דרך התורה לדורות הבאים, להעיר ליבותיהם הרכים של צעירי צאן קדשים, להזהיר את הקטנים רק באופן שנחדיר את ההבנה שכשאנו מונעים מהם איזה 'משחק', הליכה למקום פלוני, או 'מכשיר' שאין רוח חכמים נוחה הימנו וכל כיו"ב, אף אותם שהשכנים, החברים והידידים אינם נמנעים מכך, אי"ז אלא משום ש'שולחנו גדול משולחנו', כי גדלה מעלתנו על מעלתם, ורק לגודל יקרת רוממותנו, שזכינו להיות מבני עליה אנו פורשים בשמחה מכל סרך ובדל נדנוד של היפך נחת רוח לבורא ית"ש ח"ו. ברגשי קודש אלו ודאי יתקבלו הדברים בנועם בלבבות הרכים ויעשו שורש להצמיח פרי קודש הילולים ההולכים בדרך ישראל סבא.

ט. ובוה ביארו מה דאיתא בהגדה של פסח 'כנגד ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם אחד רשע אחד תם אחד שאינו יודע לשאול', ולכאורה היה צריך לומר אחד צדיק ואחד רשע, ומדוע נקטו 'רשע' על ה'היפך' של 'חכם'. אלא, כי 'החכם' היינו ה'מתחכם' (אויבער חכם) לשאול מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אלוקינו אתכם, וזהירו בעל ההגדה, שאם הוא מתחכם, אף בנו יתחכם כנגדו עד שיצא לתרבות רעה, ונכדו כבר יהא 'תם', ובנו אחריו לא ידע מאומה ממסורת האבות ו'לא ידע לשאול' מאומה, שכן הוא דרך הבן להתנהג כאביו.

יש לרמז ענין זה בדברי חז"ל (ב"ק צז:): 'איזהו מטבע של אברהם אבינו - זקן וזקינה מצד אחד, ובחור ובתולה מצד אחר', שבאותה מטבע של זקן וזקינה כן ינהגו גם הבחור ובתולה - הדורות הבאים, אך אי אפשר שיהא לזקן מטבע אחד, ואילו לבחור יהא מטבע אחר, והיינו שאי אפשר שהאב ידרוש מבנו דברים שאינו עושה בעצמו.

נוהג בן, על בן שאלו רבי חייא מהיבא גמיר לה, כי אף שהיה אפשר לו ללמוד הנהגה זו ממקרא שנאמר ביהושע ובמשה, מכל מקום ידעינן בבירור שלמד זאת מאחד שבדורו. וישמע חכם ויוסף לקח להזהיר גדולים בבדי שאף הקטנים יעשו כן.

אשריכם ישראל - יכיר במעלת וחשיבות איש יהודי

בפרשתן (כב לב), 'ונקדשתי בתוך בני ישראל'. הנה, כל איש מישראל ישראל תאיר הארה זאת, שיכירו וידעו את גודל מעלתם, וכמו שכתב הרמב"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ז"ל ע (צדקת הצדיק קנ"ד), וז"ל. כשם שצריך אדם להאמין בהש"ת כך צריך אחר כך להאמין בעצמו, שיש להש"ת עסק עמו ושאיננו 'פועל בטל'... רק צריך להאמין כי נפשו ממקור החיים יתברך שמו, והש"ת מתענג ומשתעשע בה בשעושה רצונו". וזה פירוש 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו' (שמות יד לא) - 'משה' קאי על כלל ישראל - שישים ריבוא נפשות מישראל שבדור ההוא (כלומר, שהאמינו בכוחו של כל אחד מתוך שישים הריבוא), שכולם האמינו שהש"ת חפץ בהם, עכ"ל. ורבות יש להתחזק בדברים אלו, ובפרט בדורנו דור אחרון שחסרון אמונה זאת היא תולעת המכרסמת ומבלה כל חלקה טובה בבני ישראל, כי אין ביד היצר לקרר את האדם אלא בטענה זו - מי אתה ומה שווה עבודתך... וזוהי עבודת האדם לקום כנגדו בעוז ותעצומות להכריז 'גדול אני... קדוש אני...' כל פעולה מפעולותי מגעת עד כסא הכבוד ופועלת גדולת ונצורות.

נראות מצינו בקדושת הנפש הישראלית כי כל מעשיה משפיעים כביכול בשמים ממעל, הן לטב הן ח"ו למוטב. כי כל מצוה וכל התנברות שאיש יהודי מתגבר על יצרו מאירים מעשיו בכל העולמות, לאורך כל דבר חטא וחסרון גורם פגם למעלה², ובה כתב

אלא איניש אחרינא (כלומר ששמואל הקטן היה מהמוזמנים ואחר הוא שנכנס שלא ברשות), והטעם שאמר שמואל על עצמו בן - 'מחמת כיסופא הוא דעבד' (שלא לבייש את מי שעלה שלא ברשות) והעדיף לבנות את עצמו. ומביאה הגמ' סמך וסייעתא לאותו מעשה, 'כי הא דיתיב רבי וקא דריש והריח ריח שום, אמר, מי שאכל שום יצא, עמד רבי חייא ויצא, עמדו כולן ויצאו, בשחר מצאו רבי שמעון ברבי לרבי חייא אמר ליה אתה הוא שציערת לאבא, אמר לו לא תהא כזאת בישראל', אלא שאמרתי בן (שיצא רבי חייא) כדי שלא יתבייש התלמיד שאכל. ושאלו בגמ' ומהיכן למד רבי חייא לעשות כן, והשיבו 'מרבי מאיר', דתניא מעשה באשה אחת שבאתה לבית מדרשו של ר"מ וכו', ורבי מאיר מהיבא גמיר לה משמואל הקטן, ושמואל הקטן מהיבא גמיר לה משבניה בן יחיאל וכו' ושבניה בן יחיאל מהיבא גמיר לה מיהושע, דכתיב [כשעבן נטל משלל העיר עי, אף שהטילו חרם עליה] (יהושע ז י) ויאמר ה' אל יהושע קום לך למה זה אתה נופל על פניך חטא ישראל', אמר לפניו, רבש"ע, מי חטא, אמר לו וכי דילמור אני לך הטל גורלות, והרי שלא רצה הקב"ה לבייש את עבן אלא אמר לו באופן כללי חטא ישראל, 'איבעית אימא ממה דכתיב (שמות טו כח) עד אנה מאנתם', שאף שרק מקצת מן העם יצאו ללקוט מן בשבת, מכל מקום אמר לו הקב"ה עד אנה מאנתם שכולם בכלל.

ולכאורה יש לתמוה מהו שאמרו ורבי חייא מהיבא גמיר לה מרבי מאיר, וכן רבי מאיר מהיבא גמיר לה משמואל הקטן, ומדוע לא אמרו שרבי חייא למד זאת ממה שנאמר ביהושע ובמשה, ומדוע הוצרכו לומר שלמד מרבי מאיר, וכן רבי מאיר משמואל הקטן. אלא, שפשיטא לבעלי התלמוד, שאין אדם נוהג במנהגים בה נעלים רק אחר שראה את אביו או אחד מרבותיו

י. ידוע הביאור בדברי חז"ל (ברכות ו:): 'כל המשמח חתן כאילו בנה חורבה אחת מחורבות ירושלים' ומדוע לא אמרו - כאילו בנה בנין אחד בירושלים, מפני שבנין משמעותו בנין חדש, ואנו אין רצוננו אלא לבנות בתינו אלא על יסודות אבותינו מדור דור, כ'חורבה' שעדיין נותרו בה היסודות הקודמים - כיין 'ישן' שדעת זקנים נוחה ממנו. יא. וז"ל הרמב"ק המאור עיניים זי"ע (מצורע ד"ה זאת), וז"ל, אבל הענין דכתיב (בראשית א א) 'בראשית ברא אלוקים' ודרשו רז"ל בשביל התורה ובשביל ישראל, נמצא ישראל הם דבר חשוב מאוד לפני הש"ת שבשבילם ברא כל העולמות וכל הברואים, והש"ת מקבל תענוג מכל אחד מישראל אפילו מרשע גדול, 'כפלח הרימון רקתך' (שה"ש ו אפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון (סנהדרין לו), עכ"ל.

יב. בתחילת סדר 'קדשים' סידר רבינו הקדוש בריש מס' זבחים סוגיא דמחשבת 'שלא לשמה', ולכאורה צ"ב, מדוע לא התחיל בידינו עצם מעשה הקרבנות ובד' עבודות דשחיטה קבלה הולכה וזריקה. אלא דרצה ללמדנו שתחילת

באר הפרשה - אמור

בזה שאמר הקב"ה למושה אחוז בכסא כבודי - כלומר, שהמלאכים טענו 'מה לילוד אשה ביננו' ואיזה חשיבות וערך יש להם לישראל, וע"ז אמר לו הקב"ה הוכח להם מכסא כבודי עד כמה תלוי הכסא בכיכול במעשיהם של ישראל.

תספרו חמישים יום - שגב מעלת ימי הספירה

בפרשתן (כג טו), 'וספרתם לכם ממחרת השבת... תספרו חמישים יום', הנה ימי הספירה בהם אנו עומדים ימים יקרי ערך הם. ומצינו לכמה ממוני המצוות שמנו את מצות ספירת העומר במצוה ש"ז (מהר"ם שיק על מנין המצוות, ועוד), ורמזו יש בדבר, שהיא המצווה האמצעית בין התרי"ג מצוות, שיש ש"ו מצוות לפניו וש"ו מצוות לאחריה, ללמדך שמצוה זו היא העיקר וכל התורה כולה תסובב סביב ענין זה... שהרי תכלית מצוה זו היא כדי לקדשנו בקדושה העליונה ולטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו" (כמו שאומרים בנוסח רבש"ע אחרי הספירה) וזה כל התורה כולה"י, ואידך זיל גמור...

הרמ"ע מפאנו זי"ע (עשרה מאמרות, מאמר חיקור דין ח"ג פ"ב) בביאור דברי הגמרא (תנינה יג): לגבי נהר דינור, שהנהר נוצר מזיעתן של חיות [- חיות הקודש], ואת מימיו הוא שופך על ראש רשעים בגיהנם, וביאור הדבר, שהרי חיות הקודש נושאים את כסא הכבוד, 'ובעת רצון הוא נושא את נושאי ואין לחיות עמל ויגיע', אמנם בשעה שאדם עובר עבירה אזי כביכול הכיסא נהיה כבד ומכביד עליהם, ומכך נוצר זיעתם של החיות, ועל כן נשפך על ראש רשעים בגיהנום, כי הם הגורמים לאותה זיעה על ידי מעשיהם הרעים, ובשעה שחוזר בתשובה שוב נעשה הכסא קל לנשאו. ואף שהדברים שגבו מבינתנו ואין לנו שמץ ונגיעה קלה בהם, אך זאת למדנו מדבריו הק' שבל חטא יש לו השפעה עד כסא הכבוד בעצמו, וכן כמה גדול כח התשובה.

יש שמבארים עפ"י דברים אלו, מה שמצינו בגמ' (שבת פח:) שבשעה שעלה משה למרום לקבל את התורה, אמרו מלאכי השרת מה לילוד אשה ביננו, ואמר לו הקב"ה 'אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה', שמרומו

סדר קדשים הוא במחשבה הראויה. ומזה נלמד ל'מקדש הפרטי' אשר בליבו של כאו"א כמה נצרך לטהרו ולקדשו מכל מחשבות פיגול ואון.

כשתרצה לדעת עד היכן הדברים מגיעים, שמע נא לדברי הגר"ח מוואלאז'ין זי"ע ('נפש החיים' שער א' פ"ד, 'רוח חיים' אבות פ"ה) ד'מחשבתנו' של אדם מישראל בעולם הזה מכריעה ומשפיעה על העולמות העליונים, הן לטוב הן למוטב, ואיש ישראל הפוגם במחשבתו הינו פוגם למעלה בעולמות יותר ממה שעשו טיטוס ונבוכדנצאר בקודש הקדשים, כי הם לא פגמו מאומה למעלה, עד שהוצרכו להתפלל ולבקש 'יודע כמביא למעלה' (תהילים עד ה) - שכביכול לא נודעו מעשיהם למעלה, לא כן בנוגע למעשי בני ישראל, כגודל וחוזק כוחו לטוב כן גדול הזיקו ח"ו, ומאידך כששב בתשובה מתקן ומחזיר שפעת אורם של כל העולמות העליונים עד לאין חקר, יעו"ש.

בגמ' (הוריות י:) מבואר במעשה דלוט ובנותיו שהן נתכוונו לשם מצוה והוא לא נתכוון לשם מצוה. ומכח זה חידש שם המהרש"א חידוש נפלא, שמאחר שהן נתכוונו למצוה לכן נפסק גבי עמון ומואב שיצאו מהן - 'עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית' (יבמות עז). - שבנותיהן מותרות לבא בקהל. אבל הזכרים נאסרו מאחר שהוא (לוט) לא נתכוון למצוה (וכ' שם שאף שבתורה כתוב (דברים כג ה) 'על דבר אשר לא קדמו' וכו' גם טעם זה נכון). עיי"ש. ויש להתבונן בזה, דכל מה שהותרה רות המואביה לבא בקהל וממנה דוד המלך וממנה מלך המשיח שיגלה בב"א, הכל הוא מכח האי הלכתא ד'מואבי ולא מואבית'. ולפי המתבאר מדברי המהרש"א נמצא שכל ההיתר הוא אך ורק מכח - כוונה הראויה. והא קמן כוחה האדיר של מחשבה טובה.

יג. איתא באבודרהם (תפילות הפסח) הטעם שסופרים 'ספירת העומר' בימים אלו דייקא, כי בימים אלו - ימות הקציר, עת החמה בגבורתה מחממת את כל העולם מתעורר באדם רתיחת הדם ללהטו אחר התאוות ובקשות הנאות עולם הזה, ולכן ניתנו הימים לתקן עצמנו כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו, ומהאי טעמא תקנו לקרוא פרקי אבות בשבתות אלו ללמד את האדם דעת מה חובתו בעולמו, להכניע נפשו שלא תחפש אחר דברים המזיקים לנפשו. על פי זה יש לפרש שכשם שנותנים לתינוק מיד לאחר היוולדו תרופה לחסן את גופו שלא יחלה, כך נתן לנו הקב"ה ברחמי את ימי ספירת העומר מיד בתחילת ימי הקיץ לחזק את הנפש שלא תמשך לחטא ועוון. יד. עיקר קדושת האדם נקנית לו ע"י שמירת עיניים, בפרט ברחובה של עיר. כה אמר הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע בשם הרה"ק ה'חווה מלובלין' זי"ע על הפסוק (במדבר ט יג) 'והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה', שהאיש

הזמן גרמא לראות בעודו בעולם הזה לטהר ולקדש עצמו בימים אלו - שלא יצטרך לראות פני גיהנום.

כתב הערוך השולחן (תפ"ג) שקרבן העומר בא משעורים שהוא מאכל בהמה ואילו שתי הלחם הבאים בחג השבועות באים מחיטים שהם מאכל אדם, לרמוז לן - שזוהי עבודתנו בימים אלו שבין פסח לעצרת, להתעלות מ'בהמה' ל'אדם'^{טו}.

והנה נודע מה שכתב בספר החינוך (מצוה שו), וז"ל. נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, בעבר ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי

גדול כח הימים לטהר את האדם מכל סיג ופגם, וכמו שכתב האור החיים הק' לבאר לשון המקרא 'וספרתם לכם', וז"ל, ובדרך רמז, רמז באומרו 'וספרתם', על דרך אומרם ז"ל כי נשמות עם בני ישראל הם בבחי' הלוחות, ובאמצעות תחלואי הנפש וטומאת התיעוב יתלכלכו ויחשיך אורם, ואמרו רבותינו ז"ל (תנחומא כי תשא כו) כי הלוחות של סנפרינון היו, לזה אמר וספרתם לכם, פירוש באמצעות מנין זה אתם מאירים כסנפרינון את עצמיכם. עכ"ל.

בך איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם) על דברי חז"ל (ערויות ב י) 'משפט רשעים בגיהנום, שנים עשר חדש... רבי יוחנן בן נורי אומר מן הפסח ועד העצרת, אם כן, הרי 'מידה טובה מרובה', ובוודאי

אשר הוא טהור שמע מינה כי בדרך לא היה, כי הדרכים בחזקת סכנה (הובא באבני זכרון, ליקוט, אות קיא). הוסיף לומר (שם, אות קטז) על פי זה כי מצינו ב' פעמים 'אשרי', בתפילה הננו אומרים 'אשרי יושבי ביתך' ומסיימים בו 'תהילת ה' ידבר פי', וכן 'אשרי תמימי דרך' (תהילים קיט) שסוף המזמור הוא 'תעיתי כשה אובד', שכן היושב בבית ושומר על עיניו הרי הוא קדוש וטהור ושפיר יכול לספר בתהילות ה', לעומתו מי שנמצא בדרך ועומד במקום הסכנה סופו ש'תעיתי כשה אובד'... ועוד אמר שמהאי טעמא נאמר מזמור 'אשרי תמימי דרך' ב'תמניא אפי', שהנמצא בדרך עליו לעקם את הילוכו בשמונה דרכים צדדיים בכדי לשמור על טהרת נפשו לבל ייכשל חלילה.

לעומתו אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, שהזוכה להיות תמים ושלם גם כשהוא מהלך בדרך אשריו ואשרי חלקו וזוכה לתמניא אפי - שמתעלה שמונה פעמים יותר מכאשר היה בבית ופניו מאירות פי שמונה.

מסופר שתלמידי הגר"א אמרו לרבם 'וכי חכמה היא להיות מסוגר בחדר ולעסוק בתורה, השיב להם כי הקב"ה אינו מחפש 'חכמות'..., כלומר שאף אם מעלה יתירה יש למי שהולך ברחובות עיר ושומר על עיניו, אך אין הקב"ה חפץ שיביא האדם ניסיונות על עצמו.

סיפר הגאון רבי פנחס עפשטיין זצ"ל ראב"ד העדה החרדית בעיה"ק ירושלים, שכשהיה אברך צעיר לימים עלה הרה"ק רבי שמחה בונים מאוטוואצק זי"ע לאה"ק, והלך ברחוב ומשמשיו הלכו לפניו לסלק את הנשים, ותמה רבי פנחס במחשבתו מה ראו לעשות ככה שלא כדרך כל הארץ, ותוך כדי שהרהר בדבר פנה אליו הרה"ק ואמר לו 'אברך, וכי שכחת מה אמר שלמה המלך (משלי ג ז) 'אל תהי חכם בעיניך', בעיניים לא עושים 'חכמות'...

ידוע המעשה בבחור שהיה צריך לצאת מהישיבה וביקש רשות מהמשגיח הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, שאלו אם אינו חושש על עיניו לבל יפגמו במראית אסורה, ענה הבחור שאינו מתיירא, נענה לו רבי אליהו, הנה אני כבן שמונים שנה, ובעין אחת איני רואה כלל ואף השניה חלשה היא, ואעפ"כ מורא עולה על ראשי בטרם צאתי אל הרחוב, ולא עוד אלא שאני נושא כפי בתפילה שלא אכשל ח"ו, ואתה בחור צעיר עם שני עיניים בריאות וטובות כיצד לא תפחד...

טו. וכבר אמרו ש'מותר האדם מן הבהמה אין', ר"ל שכל יתרון האדם על הבהמה שבידו לומר 'אין' ליצר ולשלל 'רעיונותיו' אשר הוא מביא חדשים לבקרים, ולא להיות כבהמה אשר איננה יכולה לעמוד כנגד פתויי תאוותיה. והנה ידוע ביאורו של הרה"ק מאיזביצא זי"ע כי הנפק"מ וההבדל שבין בהמה לאדם הוא שהבהמה ראשה נמשך מצווארה ולמטה ואינו גבוה מגופה, משא"כ ראשו של אדם מתנשא ועולה למעלה מגופו, והרמז בזה כי כל מעלתו של האדם היא ב'דעת' ושכל אשר בראשו ומוחו - כי הבנת האדם בשכלו תולידנו להשיג תכליתו בזה העולם... אמנם אם הוא בעצמו עושה מחיצה בין מוחו וראשו כל המעשה - שלא תהא הנהגתו למעשה עפ"י הבנת שכלו ומוחו שוב נחשב זה האיש כ'בהמה' ממש - כי מה רווח יש בזה שראשו 'גבוה' מעל גופו ומבין את המוטל עליו עשות אם בפועל כל הנהגתו כבהמה ההולכת אחר נטיות גופה...

המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל הפצו להגיע אל הזמן ההוא, עכ"ל. והקושיא ידועה, שאם תכלית הספירה הוא למנות אימתי יגיע זמן קבלת התורה, אם כן היו צריכים למנות כמה ימים נשארו עד לחג השבועות, ומדוע מונים כמה ימים כבר עברו (ועיי"ש בחינוך מה שכתב בזה). וביאר החידושי הרי"ם שבכל יום אנו מונים בכמה חלקים ודרגות כבר התרוממנו מבחי' בהמה לבחי' אדם, ועל כן מונים כמה ימים כבר עברו - 'היום יום

מתאמרא משמיה דהרה"ק בעל ה'דברי יחזקאל' משינאווא זי"ע שאמר בעת שהחלו לנסוע ממקום למקום במסילות הרכבת. שבימים עברו היו האנשים רוכבים על גבי חמורים ופרידות, כי אז הם היו במעלה יתירה על ה'בעלי חיים', אך בזמננו, החלו בני אנשא לנסוע על גבי רכבים 'דוממים', כי ירדו במעלה, וכבר אינם גבוהים כי אם יותר מהדומם, אך לא מהחי.

אכן, בימים אלו - ימי הספירה עלינו להתעלות, שלכל הפחות לא נהיה כסוס כפרד. ויזהר מאד שלא ייכנס בגדר אותה שאמרו, פעם שאל מאן דהו, אם בכל יום אנו מברכים 'שלא עשני גוי, שלא עשני עבד' מדוע איננו מברכין 'שלא עשני בהמה', וכי 'טובה' קטנה היא זאת, הוא מוטיב לה והוא מפרק לה... שמא תהא הברכה 'ברכה לבטלה', כי פעמים אף האדם עצמו בהמה גדולה הוא...

מעשה בבחור שמצבו הרוחני החל לרדת מעט והוצרך ל'שמירה גדולה' על ההלך ילך שלו, ביום מן הימים ביקש הבחור מהגאון רבי שלום שבדרון (שהיה 'משגיח' שלו בישיבה) שיתיר לו ללכת למקום פלוני, מכיוון שמקום זה לא היה כל כך ראוי לפי מצבו של הבחור, אמר לו רבי שלום, אתיר לך ללכת שמה, אבל בתנאי אחד - שתענה לי על מה שאשאלך, הסכים הבחור, שאלו ר"ש 'איזו בריה עדיפה אדם או בהמה', הביט בו הבחור בפליאה וכי לזאת 'שאלה' ייקרא, פשיטא שעדיף האדם ע"פ הבהמה, כי הבט וראה היאך נראית הבהמה, היא רועה בשדה בין הזבלים, מעולם לא רחצה עצמה וכו' וכו', שאלו ר"ש במתק לשונו, מה אתה סח, הנה חיי הבהמה שלווים ושקטים, מעולם לא ניהלה הבהמה 'מחלוקת', ולעולם איננה זקוקה לקחת סממני רפואה, בכל אשר תלך יש לה מאכל ומשתה, לעומתה האדם, תמיד יחסר לו - מאכל ומשתה נקיים, כאן יריב עמו ראובן, ושם יפגע בו שמעון... עד שהחל הבחור להרהר ולהתלונן, אוי, אוי, מדוע אכן לא נבראתי כבהמה, אמר לו ר"ש מנע דמעה מפניך, כי אכן 'בהמה מושלמת אתה'...

באמת אמרו, כי בזה ניכר האדם כמה 'אדם' הוא, ואפרש שיחתי, הנה ידוע דבר המעשה שהיה להגאון ר' יונתן אייבשיץ זי"ע וויכוח עם ה'כומר' האם אפשר לאלף וללמד 'בעל חי' להתנהג כאדם, דעת הכומרים הייתה שיש אפשרות ללמדם, ורבי יונתן התנגד לדעה זו, לאור וויכוח זה נקבע זמן ועת שבו יוכיחו הכומרים צדקת דרכם, באחד הימים שלפני אותו זמן הזמין הקב"ה שייכנס עכבר לתוכי 'קופסת הטאבק' של רבי יונתן תוך כדי עסקו בלימוד התורה, מבלי שרבי יונתן ישים לבו לכך. והנה בהגיע הזמן והעת הגיע רבי יונתן ולהבדיל עוד גוים רבים לסעודה שנערכה כיד המלך, ה'מחלקים' באותה סעודה היו 'קעצעלך' (חתולים) שלימדו אותם ביגיעה רבה להלך על שניים כבני אדם, גם לימדום להחזיק בידיהם (רגליהם הקדמיות) מגשים מלאים במאכל ומשקה, וכך הילכו החתולים וחילקו את המאכלים למסובים מתוך דרך ארץ באופן מעורר פליאה... באמצע הסעודה פתח רבי יונתן את קופסת הטבק להריח בה, והנה 'יצא העכבר' מבית האסורים והחל רץ ברחבי ההיכל, כראות החתולים ה'מלומדים' את העכבר שנוא נפשם, שכחו בין רגע את כל מה שלימדו אותם ביגיעה עצומה, עזבו הכל - הפילו מעל ידיהם את המגשים, הכלים נשברו המאכלים נמאסו... והחלו רצים בטירוף אחר העכבר הקטן, ובזה הוכיח הקב"ה את צדקת דבריו של רבי יונתן.

ולדין ייאמר, כי הנה אמרו חז"ל (עירובין סה:): 'אדם ניכר בכוסו וכיסו ובכעסו', ובפשטות הכוונה שבג' הדברים הללו יוכר האדם עד כמה זכה וזיכך עצמו ותיקן מידותיו להתעלות מעל טבע בני אדם המושך אותו לכעוס ולזעום כשמכעיסים אותו, כיו"ב בכיסו ובכוסו יוכר האדם עד כמה עבד על מידותיו. אולם 'בדרך אחרת' אפשר לבאר, אדם ניכר - במה יוכר אם הוא אדם או בעל חי (קעצעלע), כשג' דברים הללו 'כוסו וכיסו וכעסו' מתחילים לרקד ולרוץ ברחבי לבו, כאותו העכבר ש'השתחרר' והחל לרוץ ברחבי היכל הסעודה. בזאת תבחנו - אם ישכח מכל מה שלימדוהו, יעזוב את הכל ויתחיל לרדוף אחרי העכבר - כלומר, יתן למידותיו להשתולל הרי הוא כאותו קעצעלע (חתול) ששכח מהכל כשנגעו בו ב'נקודתו'... ואם לאו הרי זה אכן אדם ולא 'בעל חי'.

שבתות השנים תשע וארבעים שנה, וכי אין אנו יודעים ש'שבע שנים שבע פעמים' עולה למניין מ"ט שנה. אלא שבא לרמוז כאן על ימי ספירת העומר 'שנקדש אותם ונספור מלשון זיכור וספירה שיהיו ספורים ומזוככים אצלנו עד שיחשב יום לשנה יום לשנה'. וממשיך החת"ס שבצירוף יום החמישים הוא יום מתן תורה עולה המניין לחמישים שנה בקדושה. והנה ידוע שכל דבר שבקדושה נחשב כפול, על דרך שאמרו בגמ' (בבב"ב ה.) 'מנה של קודש כפול היה', וזהו שנאמר במרגלים (במדבר יד לד) 'יום לשנה יום לשנה' שנזכר ב' פעמים יום, כי כל יום נחשב לשניים. ולפי זה חמישים השנה הנכללים בספירת העומר עולים למאה שנה. וכבר נאמר (תהילים צ י) 'ימי שנותנו בהם שבעים שנה', ושבעים פעמים מאה שנים

אחד לבריאת אדם מהבהמה, כי זו היא ההכנה לקבלת התורה להיחלץ מבחי' הבהמה שבנפשנו^{טז}.

צא ולמד על תוקף קדושת הימים ממה שכתב הרמב"ן (ויקרא כג לו) והימים הספורים בינתיים כחולו של מועד, כלומר שכשם שחול המועד הוא הימים שבין יו"ט ראשון לאחרון של חג, כך ימי ספירת העומר הם כחול המועד בין פסח לעצרת^{יז}.

נוראות מצינו בחתם סופר (דרשות רפ.) על גודל קדושת הימים, שהנה נאמר במצוות יובל (כה ה) 'וספרת לך שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה', ותמוה לאיזה צורך נאמר בכתוב 'והיו לך ימי שבע

טז. מעשה בשני ידידים מנוער, אחד חכם ואחד טיפש, שנים אלו למדו יחדיו כל ימי נעוריהם, משבגרו נפרדו דרכיהם, החכם יצא לעולם הגדול ועשה חיל ב'עסקיו' והטיפש לא עשה מאומה ונשאר על מעמדו. פעם נפגשו השניים, ביקש הטיפש מהחכם, ידידי מנוער, גלה נא לי סודך הכמוס עמך – במה העשרת כל כך, אמר לו החכם הנה מפעם לפעם הנני נודד למרחקים שם הנני קונה 'סחורה' ומביאה הנה, ובכסף שאקבל כאן תמורת ה'סחורה' מתפרנס הנני בכבוד גדול. תמה הטיפש על מעשיו, וכי ל'חכם' אתה נחשב, וכי איזו רווח יש בזה – לקנות 'סחורה' במרחק תמורת מעות טבין ותקילין ולהביאה הנה למוכרה בעד מעות, הרי בסוף נשאת עם מה שהיה לך מעיקרא 'מעות' ללא סחורה, החל החכם להסביר לו שקנה הרבה סחורה בזול ומוכר הכל קימעא קימעא ביוקר, וממילא נשארים בידו יותר מעות ממה שהיו בידו בתחילת הדרך וזהו שכרו. ועדיין לא נרגע הלה ברוחו, בהוסיפו להקשות, הרי יש לסוחר הוצאות הדרך, ועליו לישון במלון בעת שהותו ביריד וכיו"ב, נמצא שהכסף שהוא מרוויח כלה על הוצאות אחרות, ושוב חזרה הקושיא למקומה – מה רווח יש בכל טלטולי הדרכים, והיאך העשיר חכם זה, בליט ברירה הוציא העשיר החכם את פנקסו שבו נכתבו כל הוצאותיו והכנסותיו, והראה לו בפרוטרוט, הנה כך וכך הוצאות היו לי, כך וכך הכנסות היו לי, ונמצא בשורה התחתונה רווח בסכום כך וכך... ויהי כאשר שמע מיודענו הטיפש את דבריו, הוסיף להקשות, אם כנים דברך, שהעיקר הוא מה שנכתב בשורה התחתונה, מדוע עליך להיטלטל בדרכים, ליסע למרחק מרחקים מביתך, קח נא את ה'פנקס' – כתוב בשורה התחתונה ככל אשר עולה ברצונך ל'הרוויח' והכל בא על מקומו בשלום, והנה אך למותר להסביר גודל טפשותו של אותו חסר דעה, שהרי מה יועיל אם ירשום בפנקסיו שרווחיו גבוהים יותר ממה שהם באמת, כי עצם הנייר אינו כי אם חספא בעלמא, וכל תכלית עבודתו היא שלפי האמת יהיו לו הכנסות והוצאות וכו' ובזה יתרבה ממונו באמת.

כיו"ב ממש הוא לענין הספירה, עלינו לזכור כל היום היכן הננו נמצאים – בימי ההכנה לקראת קבלת התורה, לעסוק בתורה ובתיקון המידות כל אחד באשר הוא, ואז יבוא בכל לילה לסכם בשורה התחתונה, הנה היום כך וכך לעומר, כבר התקרבותי עוד קצת לקראת 'הר סיני', אבל לא סגי לספור ספירת העומר בתפילת ערבית ברחימו ודחילו בקולות וברקים, ואילו במשך כל היום להסיח דעתו לגמרי מכל עבודת האדם בימים אלו. כי אין הנהגה זאת דומה אלא לאותו טיפש שבסכלותו טועה וחושב שאפשר לשנות התוצאות ע"י שמשנה את המספרים בשורה התחתונה – כשיספור בסוף היום 'היום כך וכך'... ואף שאין לזלזל ח"ו בקיום המצווה כראוי, מיהו העיקר חסר מן הספר.

יז. אמר על כך הרה"ק מרוז"ן זי"ע, שהנה לפי דברי הרמב"ן יש לאסור נישואין בימי הספירה, כדרך שאין נושאים נשים בחולו של מועד, והיינו מטעם של 'שמחה', ולאידך, איתא בשו"ע (תפ"א א) כי הטעם לאסור שמחת הנישואין בימים הללו – מפני האבלות שמתו בו תלמידי רבי עקיבא, ויש לבאר כי הדבר תלוי באדם עצמו, שאם מטהר עצמו בימי הספירה הרי ימים אלו הם בבחי' ימי חול המועד, ואם לאו אזי אינם אלא ימי אבילות.

מסוגלים לזה - עת שהגיעו אבותינו ליטרה, ואנחנו נחלין חושי"ם לעשות כמעשיהם, וליזהר בכל סדרי טהרה, ובפרט בענין שנאת חנם צריך לדקדק מאד, כי ידענו מה היה לתלמידי ר"ע בין פסח לעצרת (ומביא שם טעמים מדוע דייקא ימים אלו).

פסח שני - זעקת למה נגרע תפתח בפנינו את כל השערים
ידועים דברי הוזה"ק (רע"מ ח"ג קנב:) על יום פסח שני, ביום זה יוצא הכרוז המכריז ואומר 'כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא' (מי שעדיין לא עלה בידו לראות את פני המטרוניתא השכינה) ייתי ויחמי עד דלא ינעלון תרעי (יבוא ויכנס בימים אלו לראות את פני האדון ה', בשרם ינעלו השערים), אימתי כרוז אכריו, בארבעה עשר לחודש השני (אייר) כי מאז ועד שבעה יומין תרעין פתיחין - השערים פתוחים, ומכאן ולהלאה ינעלו השערים, והנה כתיב בפרשת 'פסח שני' (במדבר ט ז) 'ויאמרו האנשים ההמה אליו, אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו'. ולכאורה צריך ביאור מה טענה היא זאת, והרי הם עצמם ענו על שאלתם - 'אנחנו טמאים לנפש אדם'. והטמא אינו יכול להקריב קרבן. הא למה הדבר דומה, לקיטע יד שיבוא וישאל 'למה אנרע מלהניח תפילין דבר יום ביומו'... ועוד דבר פלא מצינו הכא, שזכו אלו הטמאים שהקב"ה חידש להם דבר חדש מן התורה 'תורה חדשה מאתי תצא' מה שלא היה לעולמים. כי אפילו אצל בנות צלפחד שנתחדשה הלכה, כבר אמרו חז"ל (ספרי במדבר, קלד ד"ה ויאמר) שאמר הקב"ה 'כבר כתובה פרשה זו לפני במרום', ועל כן אמר (במדבר כו ז) 'כן בנות צלפחד דוברות'. ואילו כאן יצתה תורה חדשה.

זביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם זי"ע (הובא ב'בית ישראל' אמור תשכ"ט) שעל כרחק שאלו הטמאים לנפש אדם, לא 'שאלו' למה נגרע, אלא הם זעקו מנהמת ליבם, למה נגרע... למה נגרע... ידענו גם ידענו כי טמאים אנחנו, אבל רוצים אנו להיות בכלל המקריבים את קרבן ה', ואכן השתוקקות זו הביאה ש'תורה חדשה

(שבספירת העומר בכל שנה ושנה) עולים סך הכל למניין שבעת אלפים שהם כנגד כל שנות העולם הזה (ע"י ר"ה לא.). ומבואר בדבריו, שימי הספירה שקולים כנגד כל שנות קיום העולם מיום ברוא אלוקים ארץ ושמים.

ה'חיד"א מביא משמו של רבינו אפרים (לחם מן השמים, תרומה אות כא) על הכתוב (שמות כו ד) 'ועשית לולאות חמישים', שהוא מכוון על חמישים ימי הספירה הקדושים, וכמו שהלולאות המה המחברות בין היריעות לקרשים, כך אלו הימים המה ימי חיבור בין בני ישראל לבין אביהם שבשמים.

הרה"ק ה'שפת אמת זי"ע (פסח תרנ"ד, עיי"ש) מביא את לשון הוזהר (תצוה קפג:) מאן דנטיר הני יומי מפסח עד עצרת אין צריך לבוא במשפט בתשרי - השומר ונוהר בסור מרע ועשה טוב בימים שבין פסח לעצרת הרי הוא מתוקן ועומד ואינו צריך לבוא לפני המלך המשפט ביום הדין.

זכך מצינו ב'אמרי אמת (אמור ד"ה וספרתם בד"ה לא נודע השנה) מביא משם האריז"ל שבמו שמפסח ועד העצרת הוא זמן גידול כל הפירות והתבואות, בן הוא זמן גידול הנפש". וכן מצינו בלשון הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ב ד"ה ימי) וז"ל, וכל השנה תלוי באלה הימים, כמו שגידול כל התבואות בימים אלו כן חיות האדם מתגלה עתה, כי הכל רמו אל ההנהגה הפנימית (שהנהגת העולם היא מורה ומלמדת על התוכן הפנימי, ואם אנו רואים שעתה הוא זמן גידול התבואות הרי שמע מינה שזהו זמן צמיחת האדם, ושכל חיותו תלוי בימים הללו).

בה כתב החיד"א זי"ע (לב דוד, פ"ל אות יב), וז"ל, בימי העומר צריך ליזהר ביותר בעבודת ה' בתורה ובמצות, מפני שהם ימי דין, וכשיצאנו ממצרים היינו מתטהרים בימים הללו לקבל התורה הקדושה, וכשם שבימים ההם ע"י התעוררות ישראל ליטרה ממרום שלא שפע קדוש להיותם עזרם ומגינם, בן עתה אם ישים אליו לבו ויקיץ מתרדמת יצרו יהיה לו עזר, כי הבא ליטרה מסייעין אותו, ומה גם כי הימים האלה

יח. וכבר כתב המהר"ל (חידושי אגדות, ר"ה) שלא בכדי קבע הקב"ה מועדי השנה בהם יראה כל זכורך את פני האדון לפי התבואה הגדלה בחודש האביב ונקצרת בחג השבועות - חג הקציר, אלא כי כמו גדילתו שימים אלו הם ימי הפירות הרוחניות, כי בחג האביב - בחודש ניסן הוא הזמן המסוגל לגדול ולהתעלות, עד זמן שקוצר פירותיו הרוחניים בשבועות.

צריך ביאור, הרי האיש משה היה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ואיך היה בטוח בעצמו שהקב"ה יתגלה אליו עכשיו בזו השעה תיכף ומיד. אך הן הן הדברים, שלא בזכות עצמו בטח כלל וכלל, אלא מכיון שראה את זעקתם והשתוקקותם - 'למה נגרע' היה בטוח שמיד יתגלה ה' ויחדש עבורם תורה חדשה, כי בכוח זעקה כזאת לשדד מערכות שמים וארץ, ובוודאי יענה אותה האלוקים, לכן אמר בוודאות 'עמדו ואשמעה מה יצווה ה' כ"א.

עוד יבואר ביסוד זה דברי רש"י (בהעלותך ט א-ב) על הפסוק 'ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו', והוא קרבן הפסח שהקריבו בני ישראל במדבר בשנה השנית לצאתם ממצרים, וברש"י, שמצד 'סדר הדברים' היה צריך להתחיל את 'חומש במדבר' עם פרשה זאת (שהרי פרשת הדגלים שבה התחילה התורה נאמרה להם בחודש 'אייר', לאחר הקריבם את הפסח בחודש 'ניסן' הקודם לו) למדת שאין סדר מוקדם ומאוחר בתורה, ולמה לא פתח בזו, מפני שהוא גנותן של ישראל שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד. וכל הרואה ישתומם, כי מה גנות היא לישראל, והרי 'אנוסים' היו, ולא מלו את בניהם רק מפני שלא נשבה רוח צפונית במדבר - שתרפא את מכת המילה (יבמות עב. ומילת הבן מעכבת את האב מלהקריב את הפסח), ומה טענה יש עליהם. ועפ"י האמור יבואר, שאמנם אנוסים היו,

מאתי תצא"ט. וזהו הלימוד מ'פסח שני' לכל בר ישראל באיזה מצב ומקום שהוא נמצא - אם יזעק אל ה' בחזקה 'למה נגרע', אף כי שקוע הנני בהבלי עולם, אבל 'רצוננו לראות את מלכנו' יפתח לו הבורא חלוני רקיע, ויזכה להיבנם להיכלו בולו אומר קדוש².

וכך כתב הר"ק 'בית ישראל' זי"ע (בהעלותך תשכ"ג) וז"ל. ויש רמז לזה בענין פרשת פסח שני, אף שנראה שאין להם עצה אבל בהשתוקקות שלהם שזעקו 'למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' נתחדש להם מצוות פסח שני, וזה הכח שיכול האדם לפתוח את השערים אף שנראה לו שנסגרו כדאיתא (פסחים פה:): אף מחיצה של ברזל אינה מפסקת לישראל לאביהם שבשמים, ועל זה הזהיר שלמה המלך (משלי ח לד) 'אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום לשמור מזוזות פתחי', לשקוד ולשמור את הפתח שיכול לבנום אפילו שנראה לו שהם סגורים, והעצה לשקוד על דלתותי יום יום לא להניח אפילו יום אחד להפסיק.

ביסוד זה ביאר הר"ק משינאווא זי"ע (דברי יחזקאל החדש עמ' עב) את תשובת משה רבינו לטמאים שזעקו 'למה נגרע' - ויאמר להם משה עמדו ואשמעה מה יצווה ה' לכם, וברש"י (פסוק ז) כתב 'כתלמיד המובטח לשמוע מפי רבו, אשרי ילוד אשה שכך מובטח, שכל זמן שהיה רוצה היה מדבר עם השכינה'. ולכאורה

יט. בגמרא (חגיגה יג:) איתא שבשעה שנחרב בית המקדש בחורבן בית עולמים, נחסרו לחיות הקודש שני כנפיים מששת כנפיהם, ומבואר שם כי שש כנפיים הם - שניים שמכסים את רגליהם, שניים שמכסים פניהם, ובשניים הם מעופפים (שעמהם הם אומרים שירה), ושניים אלו ה'מעופפים' נלקחו מהם בעת החורבן. ואנו נלמד מכאן שבזמן שחסרים לאדם הכנפיים לעוף ולהתעלות על ידי השתוקקות וכיסופין, הרי הוא במצב של 'לאחר חורבן'... כ. מספרים על הר"ק ה'בית ישראל' זי"ע שפעם ישב בעריכת השולחן הטהור (פר' בהעלותך) והיה כולו אחוז להבים, ואחז הגביע בידו וזרקו מהכא להתם תוך כדי שהוא צועק למה נגרע... למה נגרע... א טענה, א טענה... תורה חדשה מאתי תצא... למה נגרע למה נגרע, והיינו כדברים הנ"ל שעל ידי טענת 'למה נגרע' מוציא הקב"ה אפילו תורה חדשה.

כא. צא ולמד כמה גדולה וחשובה מעלת הרצון, דהנה אמרו חז"ל (מדרש שמואל רבתי פרשה ג) שקודם לידת שמואל הנביא יצאה בת קול ואמרה עתיד להיברא ילד בשם שמואל שיזכה לקבל חזיון נבואה מאת ה', מה עשו בני ישראל ברצונם כי עז שבנם יהיה הנביא, היו כולם קוראים את שם בניהם 'שמואל', למעשה לא זכה להיות ה'נביא' אלא שמואל בנה של חנה. מ"מ הועיל להם הרצון וההשתוקקות שזכו שגם בניהם אמרו נבואה פעם אחת. העמיס כן החיד"א בספרו 'יוסף תהלות' על הפסוק בתהלים (צ ו) 'ושמואל בקוראי שמו', דכיון שקראו שם בניהם 'שמואל' על כן זכו פעם אחת לנבואה. מכאן נלמד כוחו של רצון.

ומפורש כן במדרש (משלי פרשה יב) 'כל מי שישן על מטתו בלילה, וחושב בלבו ואומר, למחר אני משכים ואעשה עם פלוני טובה, עתיד לשמוח עם הצדיקים בגן עדן לעתיד לבוא', משמע שעל עצם הרצון יטול שכר גדול כזה.

נפלאה. כי עיקר כוחו של היצר בכך הוא ש'מרתיה את הדם' עד שהאדם מאבד את יישוב דעתו וממהר למלא תאוותו מתוך חיפזון, והבהילות היא היא החיפז הגמור של קיום מצות עשה של 'ונקדשת', שהרי אם היה ממתין זמן מה ושוקל בדעתו שכר עבירה כנגד הפסידה אזי בודאי לא היה הולך אחר יצרו, אלא שכל כולו אחוז בסערה ובחיפזון, ועל כגון דא נאמר ביותר ש'פרי המהירות חרטה'.

ומראשית הדורות מצינו כן, כל החטאים הגדולים אשר אנו לוקים מחמתם עד עצם היום הזה - חטא עין הרעת וחטא העגל, לא באו אלא במהירות וחיפזון. וכך כתב האור החיים הק' (בראשית א כט) מלשון הכתוב שם 'ואת כל העין אשר בו פרי עין זרע זרע לכם יהיה לאכלה - דאפילו עין הרעת בכלל, והגם שמצינו שנצטוו עליו, כבר אמרו ז"ל (בר"ר כא ז) שאם היה ממתין עד ערב שבת היה מקדש על היין ע"כ, ומתוך דבריהם אתה למד כי לא נאסר איסור עולם, ומצינו בגמ' (סנהדרין לח:) שאדם הראשון בשעה עשירית ביום סרה, ונמצא שכל החטא נגרם בגלל שנחפז לאכול ולא המתין שתי שעות בלבד (ואף שאין לנו השגה כלל באדם הראשון, אך ללמדנו בא על גדול החורבן הנגרם בעטייה של הבהילות והמהירות). כחזיון הזה היה לבני ישראל לאחר מתן תורה, שהרי במתן התורה נתעלו בני ישראל למדרגות הנעלות ביותר, וכדכתיב (תהלים פב ו) 'אני אמרתי אלוקים אתם ובני עליון כולכם' (עיי' ע"ז ה.), אלא ש'וירא העם כי בושש משה' - שהגיע הזמן שלפי חשבונם אמור היה משה רבינו לרדת ממרומים, ומכיוון שלא בא מיד 'ויקהל העם על אהרן... וקרה מה שקרה, ואילו היו ממתנינים עוד יום אחד הרי היה יורד משה והלוחות בידו והכל על מקומו היה בא בשלום, אך מאחר שאבדו שיקול הדעת אזי אכן - 'פרי המהירות חרטה', ועד היום אנו סובלים בגלל אותו החטא.

והמקבל עליו עול מלכות שמים באמת ורוצה להתקדש הרי הוא שוקל ובודק כל מעשה בטרם יעשהו האם נכון הוא לעשותו. ובכך פירשו מה דאיתא בגמ' (ב"מ פד.) 'יומא חד הוה קא סחי (- רוחץ) ר' יוחנן בירדנא, חזייה ריש לקיש ושזור לירדנא אבתריה (קפץ לירדן אחריו), אמר ליה חילך לאורייתא וכו', א"ל [רבי יוחנן לר"ל] אי הדרת בך יהיבנא לך אחותי דשפירא מינאי, קביל עליה בעי למיהדר לאתויי מאניה ולא מצי הדר (- רצה

והיו פטורים מקרבן פסח, אך אם היו זועקים למה נגרע, כבר היה להם איזו עצה למול אף במדבר ('אמרי אמת' סוכות, ימים האחרונים של סוכות ד"ה וללוי אמר).

אמור מעתה, זאת עבודת בני' ביום הזה, ללמוד מאותם טמאים לנפש שהגבירו בנפשם חפץ ותשוקה להקריב קרבן פסח כמועדו, ולא התפעלו ממצבם הירוד והפחות שהיו פסולים להקריב הקרבן בגלל טומאתם, וכאשר נלמד מהם להשתוקק ולהרבות געגועין וכיסופין לכל דבר שבקדושה, שתכסוף נפשנו להתקרב אל ה' יותר ויותר, ולהאמין בו בכל לב, אזי יושיט הקב"ה את ידו ויקבל אותנו (כמו שאנו נראים) באהבה וחיבה אין קץ, וירווח לנו ברוח ובגשם כל חד וחד בדיליה.

מועדי ה' - המקדש יומו זהו מועדי ה'

בפרשתן (כג א), 'וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת להם, מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי, ובפסוק ד' כתיב 'אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדם'. מבאר הרמ"ק ה'חתי"ם סופר' ז"ע (ד"ה דבר אל בני), כי בפסוק הראשון לא דיברה תורה מ'מועדי ה'' הבאים מזמן לזמן במועדם הקבוע להם, אלא המקדש כל יומו הרי היום ההוא שבת ומועד לה', ואין לו זמן קבוע... וזה שאמר אלה הם מועדי - אלו הם מועדי של הקב"ה - אותם ימים שאתם תקראו אותם מקראי קדש, יבואו באיזה יום [היינו שכל יום בו היהודי מחליט שיום זה הוא מכובד קודש לה'] הם הם מועדי אשר חפצתי בם, ובפסוק שלאחריו שם נאמר 'תקראו אותם במועדם', זה מדבר במועדים הקבועים של ישראל. אך מועדי אבינו שבשמים הם אותם ימים המקודשים.

ונקדשתי - קנין הקדושה כשלא ימהר להבהל מכל רצון וחמדה

בפרשתן (כב לב), ונקדשתי בתוך בני ישראל. הנה כתב הגה"ק רבי חיים ויטאל ז"ע (שערי קדושה א ו) וז"ל, שים נגד עיניך תמיד, אל תבהל ברוחך לעשות שום מעשה ולדבר שום דבור הקל עד תהיה מתון מתון במחשבתך אם תעשה או תדבר ואם תחדל, כי פרי המהירות חרטה ואין עוד תקנה להחזירה אל נדנה. עכ"ל. כאן למדנו אורחות יושר ודרך חיים - שכל הרוצה לזכות לקנין הקדושה שלא להיות עבד לרצונותיו ותאוותיו, עליו להתנהל עמהם במתינות

וכיאות - 'הוי כל צמא לכו למים', ואין מים אלא תורה (עיי' ב"ק יז.), וכבר אמרו בדמיון עסק התורה לשתיית מים, כי במים אמרו (ברכות מה.) 'השותה מים לצמאו מברך שהכל נהיה בדברו', כי כך הם פני הדברים ב'מים' שרק הצמא מרגיש בהם טעם מתוק ונפלא, ואילו מי שאינו צמא אינו מוצא בהם לא טעם ולא כל חשק, כיו"ב בעסק התורה הצמא לתורה - שהכניס בלבו רצון וחשק לשמוע את דבר ה' - לעסוק בדברי תורה, זה האיש מוצא בה טעם מתוק ונפלא²², אבל

ר"ל לחזור לאחוריו להביא את בגדיו ולא היה בכוחו), ופירש"י, ולא מצי לקפוץ כבראשונה דמשקיבל עליו עול תורה תשש כוחו, אך יש שפירשו, שמשקיבל על עצמו עול תורה שוב לא נהג בבחילות ובחפזון לקפוץ לתוך הנהר בבת אחת, אלא נהג במתינות מתוך מחשבה מקודם²³.

הוי כל צמא - עסק התורה מתוך צמאון וחשק

הנה עומדים אנו בימי הכנה לקבלת התורה, על כן הזמן גרמא להתחזק היטב בעסק התורה כראוי

כב. ועוד בזה הוא גם לגבי עסק התורה, שהיצר הרע רוצה לבטלו מלימוד התורה, ואי אפשר לבוא לאדם להסיתו שלא ילמד כלל, שהרי פשיטא שלא ישמע לו, מה יעשה, יבוא בתחבולות ובערמה לאמר לו 'לכשתפנה תשנה', הרי הוא מעמיד לפניו כמה עיסוקים ואומר לו, ראה נא עד כמה עיסוקיך אלו דחופים ו'חשובים' ב'פיקוח נפש' ממש, אוי לך ואוי לנפשך אם ח"ו תדחה לסדרם אחר לימודיך, וכשתכלה עסקיך ותפנה אזי תשנה, ובכך גורר אותנו מעסק זה לטירדא זו עד ש'לא תיפנה', וכל כוחו של היצר בכך שמראה לו שמוכרח למהר ולהתעסק עתה באותם עניינים, ומי יודע מה יארע אם ידחה אותם לאחר זמן... והעצה היא להשיב ליצרו באותו מטבע לשון, 'לכשאשנה אפנה', כלומר עתה אשב ואלמד ולאחר שאסיים חוק לימודי אזי אפנה להתעסק באותם עסקים. והנהוג כן ייווכח היטב שכל אותם 'הדברים הבורחים שמוכרחים לעשותם מיד' לא היו דחופים כל כך ואינם 'פיקוח נפש'... ורק היצר הרע הוא שניסה לבלבלו בכדי לגרום שיתבטל מלימודו.

כג. גם לא יאמר הן שבעתי כבר הרויתי צמאוני ממי התורה, די לי בזה, אלא ישוב להיות 'רעב וצמא' בכל עת ושעה, פעם שאלו את הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע, הנה אנו שומעים תמידין כסדרן מפה קדשו של הרבי על עניין ההתחדשות בכל עת ובכל מצב, ולכאורה נראה הדבר כסותר את התפילה שאנו מבקשים 'שתרגילנו בתורתך' שמשמעו שמבקשים אנו על הרגילות ולא על ההתחדשות, נענה ה'אמרי אמת', שוודאי עיקר עבודת האדם היא להתחדש תמיד כאמרם ז"ל (הובא ברש"י שמות יט א) 'שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו', אך פירוש התפילה 'שתרגילנו בתורתך' - שיהא האדם רגיל בה כמו במידי דאכילה, שבכל יום ויום סועד את ליבו במאכל ומשתה ואף על פי כן אינו מרגיש שום 'רגילות' אלא עושה זאת מתוך התחדשות ופרישקייט מחדש בכל יום ויום, כך ממש יהא בדברי התורה 'כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם' - שילמד בכל יום בהתחדשות כמו ה'רעב' לשמוע דבר ה'

הרה"ק השרף מקאצק זי"ע תמה על הלשון (עיי' רמב"ם הל' יסודי התורה פרק ד הל' ג) 'מילא כריסו בש"ס ופוסקים' וטפי הוה ליה למימר 'מילא ראשו בש"ס ובפוסקים', אלא שלימוד התורה צריך להיות ככריסו של אדם, שאף שכבר סעד לבו במאכל ומשתה הרי לאחר כמה שעות שב הוא להיות רעב, כך יהא בתורה, לא יסתפק במה שכבר למד היום או... אלא תמיד ישוב להיות רעב וצמא על דברי תורה.

ביאור נפלא מצינו בדברי הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (הובא בחידושי הרי"ם על הפסוק 'אשר יעשה אותם האדם וחי בהם') שעל האדם לחיות באופן זה שהתורה היא חיותו, וכמו שלא יארע לאדם שבישיבתו בסעודה הכניס את הכף המלאה במאכל לתוך האוון אף אם אינו 'בעל כשרון' וכיו"ב, כי הוא מכיר שבאכילת פיו תלוי חיות הגוף ואבריו, ובזה ביאר הכתוב (תהלים קיט צג) 'לעולם לא אשכח פיקודך' ומדוע אינו שוכח התורה 'כי בם חיייתני' שהוא מכיר שהתורה היא חיותו.

וכמו שביארו שלעתיד לבוא אין כל הפרש בין גן עדן לגיהנום, אלא ההיכל מלא בספרים קדושים, וזה עצמו 'גן עדן' לצדיקים אשר להם לתענוג נפלא ייחשב - לעסוק בתורה מבלי מפריעים, ולמי שלא הורגל לעסוק בתורה אינו אלא גיהנום במיטבו, והא לך לשונו המתוק של הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' זי"ע (צפנת פענח ס"פ בשלח נ"ט עמוד ד) במדרש רבתי (בר"ר ט) 'והנה טוב מאוד זה גיהנום... וכל מי שאינו מסגל במצוות ומעשים טובים הרי גיהנום עכ"ל, איתא בש"ס (נדרים ח.) 'עתידי הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה, צדיקים וכו', ושמעתי, כי לעתיד לא יהיה גיהנום, רק מכניסין את הרשעים לגן עדן, וזה לו לגיהנום יחשב, ששומע שם מתפללין בשמחה וריקוד ולומדים בהתמדה, וזה לו לצער יחשב, שלא היה מורגל בזה, אם כן, בזה עצמו שהצדיקים מתעדנין בה הרשעים נדונין.

אלף תלמידיו הלך אליו כלבא שבוע בבקשה שיתיר לו נדרו, שאלו רבי עקיבא 'אדעתא דגברא רבה מי נדרת' - אילו היית יודע שאהיה אדם גדול היית נודר, ומאחר שהשיב בלאו התיר לו את הנדר. והקשו התוס' (ד"ה אדעתא) 'והללא אסור לפתוח בנולד' (נולד הוא חרשה מחמת דבר שנולד לאחר שנדר האדם, ובעת נדרו עדיין לא הייתה סיבה זו קיימת בעולם), ומתמצים בתוס', 'י"ל, דהכא לא חשיב נולד כיון שהלך לבי רב, דדרך הוא בהולך ללמוד שנעשה אדם גדול'.

עלינו להתבונן בדבר, וכי לא מצינו בדורנו מי שהלך ללמוד ולא נעשה אדם גדול... אלא, שהכל תלוי ברצונו של אדם, ההולך ללמוד מתוך רצון עז ותבערת קודש לעשות ככל אשר ביכולתו להתעלות ולעלות בתורה, אפילו אם הוא 'עם הארץ' בן ארבעים שנה שעדיין אינו מכיר בצורת אדם, ברור ופשוט שיצמח לגברא רבה - שהרי הוא הלך ללמוד... ומה שישנם ההולכים לישיבה ואינם נעשים 'גברא רבה' אין זה אלא מפני שלא השקיעו את כל כח הרצון במטרה להיות אדם גדול, אלא רצונם בעוד כמה וכמה דברים...

יהי ה"א עמנו, שנזכה להתרומם ולהתעלות בקדושת הימים האלו, לטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה, בכל 'מידה' טובה ונכונה.

בלא"ה אינו אלא מסכן (נענעך) ו'רחמנות' גדולה יש לרחם עליו.

וכן כתב 'רבי אברהם מן ההר' (בפירושו למסכת נדרים מח), וז"ל. ואיכא מאן דמקשה והיאך נאסרים (המודר הנאה) לקרות בספרים, והלא מצוה היא ומצוות לאו ליהנות ניתנו (נמצא שאינו נחשב 'נחנה' מהספרים). ולא קושיא היא, דלא שייך טעמא דמצוות לאו ליהנות אלא במצוה שהיא תלויה במעשה, שכשאדם עושה אותה אינו מתכוין לדבר הנאה - שאינו עושה אותה להנאת גופו אלא לעשות מה שנצטווה מאת השם כמו שפירשנו באלו מותרין. אבל מצות לימוד שהוא ענין ציור הלב וידיעת האמת, עיקר הצינוני הוא כדי לצייר האמת ולהתענג וליהנות במדע, לשמח לבבו ושכלו כדכתיב (תהלים י"ט) 'פקודי ה' ישרים משמחי לב', ומשום הכי אבל אסור לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים מפני שהם משמחים לבו על כרחו, הילכך לא שייך למימר במצות תלמוד דלא ניתן ליהנות, שעיקר מצותו היא ההנאה והתענוג במה שמשגי ומבין בלימודו הילכך כשהדירו זה את זה או הדיר זה את זה אסור לקרות בספר האוסר שהרי על כרחו מנעת לו הנאה מממונו.

איתא בגמ' (כתובות סג.) שכלבא שבוע הדיר את בתו מהנאה מנכסיו מפני שנישאה לרבי עקיבא כשהיה 'עם הארץ', וכאשר שב רבי עקיבא עם כ"ד

כד. הגה"ק ה'בית הלוי' זי"ע נתקשה פעם במשך כמה ימים ליישב שיטת אחד מן ה'ראשונים' (בסוגיות ד'חושן משפט) - לבאר ולתרץ בטוב טעם ודעת מכל הקושיות והפירוכות שהקשו עליו ה'אחרונים', ואכן, אחר כמה ימים ולילות של יגיעה עלה בידו ל'חדש' מהלך המיישב את דברי ה'ראשון' ככפתור ופרח. והנה הוא עובר ברחובה של עיר בסמיכות לבית ערכאות (בית משפט) של בני העיר, והקול נשמע משם איך שאחד מהנידונים טוען לטובתו כאותה סברא של ה'ראשון' לעומתו עונה השופט כי אין צדק בדבריו מאחר ש... והיו דברי השופט תואמים להפליא את כל פירוכות האחרונים על אותו ראשון, אחר כמה רגעים שוב נשמע קולו של הנידון המבאר היטב את דבריו הקודמים - כדברי הראשון, ב'סברא' זו שחידש הבית הלוי מתוך יגיעת ג' ימים וג' לילות ברציפות... חלשה דעתו, כיצד יתכן שהלה חידש ברגע כמימריה את אשר אנכי חידשתי ביגיעה עצומה כל כך. אחר כמה דקות נתיישב ה'בית הלוי' והחליט, לא כן, אדרבה, מעשה זה חיזוק גדול עבורי, כי הגע בעצמך כיצד יתכן שאדם פשוט שבפשוטים מחדש מעצמו (שהרי לא היה עוסק בתורה) סברות ראשונים ואחרונים ב'בניינים' מופלאים, אין זה אלא מחמת שהוא נידון עתה על שבעים ושנים מליון דולר ואינו רואה לנגד עיניו רק את הכסף, ומכיוון שכל מהותו שקועה באותה 'מערכה' מעתה אין כל חידוש שיעלו במוחו כל הסברות הנדרשות, נמצא שבשעה שחידשתי 'חידושים' אלו אי"ז אלא מאחר שהנני מחשיב את העסק וההבנה בתורה לכה"פ כאותם 72 מליונים של אדם הלזה.

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: ספירת העומר

פרשת אמור

בס"ד | גיליון מס' 177

כיצד פגישה אקראית בציון הרשב"י הניבה ישועה?

וספרתם לכם (כ"ג, ט"ו)

הבה ננצל את ההזדמנות הזו, את הימים שאנו בעיצומם. גם אם נכנסנו הביתה והדברים אינם מתקתקים כראוי, גם אם הגענו לבית הכנסת והאחראים לא פעלו כמצופה, גם אם העובדים שלנו לא עשו בשלימות את המוטל עליהם, ועל אחת כמה וכמה בכל המצבים השגרתיים והרגילים – הבה נזוהר לא לפגוע איש בזולתו, לא לאבד ולו אחוז אחד מהכבוד ההדדי בינינו. כך נזכה לנצל את הימים הללו היטב, ונתכונן בלב טהור לרגעים המרוממים של קבלת התורה!

מפגש מטלטל בהר מירון...

הסיפור המסעיר הבא, משתרע על פני יותר משני עשורים. הוא מתחיל בירושלים בימי שגרה, ומסתיים במירון – ביום ל"ג בעומר. זה סיפור שכדאי להפנימו אל הלב...

יחיאל נחשב לבחור טוב, שמו הלך לפניו כמוכשר וחרוץ, ועד מהרה הקדים את חבריו למחזור השנתי כשנישא בשעה טובה, והקים את ביתו עם רעייתו תחיל. הבית שהקים נהנה מתורה וגדולה כאחד, האשה זכתה בפרנסה טובה שהעניקה לבעלה יכולת לשקוד על לימודיו, והעתידי נראה מזהיר. חוץ מפרט אחד: בני הזוג המתונו להיושע בזרע של קיימא, אך מפתח של בנים כמו דילג על פתח ביתם, וכל מאמציהם, תפילותיהם, הסגולות שערכו והשיטות שניסו – דבר לא הושיע...

באחת הפעמים, כשר' יחיאל נכנס לרבו והזכיר את צרתו, נשא אליו רבו עיניים טובות ורחומות, והציע: 'ראה נא, כבר עשיתם הכל, ניסיתם הכל, והישועה מבוששת לבוא. אולי תנסה להיזכר האם פגעת פעם במישהו, האם גרמת צער לזולתך, האם ביזית או השפלת מישהו. אלו הדברים היכולים לעצור את צינורות השפע, לסתום לחלוטין את זרימת הישועות. תנסה להיזכר...'

ר' יחיאל יצא מרבו בפיך ברכיים, ושב הביתה אפוף מחשבות. הוא התיישב יחד עם רעייתו בפנית האוכל, והחל מעביר את חייו כבסרט נע. היכן היה ומה ראה, כיצד התנהג ומתי עבר בין המוסדות השונים. לפתע, בהבזק של רגע, ראה בעיני רוחו ילד צעיר נכה קלות - - -

הוא קימט את מצחו, ניסה להיזכר בשמו, ואז זה היכה בו כברק: נח - - -

הם למדו בצוותא בתלמוד תורה נחשב בירושלים. יחיאל היה אז רק בן שבע, כשקיבל את המינוי 'מלך הכיתה'. אמרנו 'קיבל' אך זה לא מדויק - יחיאל היה פשוט ילד חזק באופיו, גבוה וחסון, בעל כריזמה אישית ופה מתגלגל. עד מהרה הפך יחיאל ל'מוכתר' הבלתי רשמי של הכיתה. לעומתו, היה בכיתה ילד נוסף בשם נח. נח היה ילד שקט ואצילי, שמהלך בצידו הדרכים ואינו דורש יחס מיוחד. נח סבל מנכות קלה, ויחיאל - מ'מרום מעמדו' הכיתתי - נהג ללעוג לו, ואף הדביק לו כינויי גנאי...

אנו מצויים בעיצומם של הימים הנעלים והנפלאים, ימי ספירת העומר. רק לפני כחודש חגגנו את היציאה ממצרים, הגאולה מכל מיצרי הגוף והיצרים המאיימים עלינו, לקראת עמידתנו בעוד כמה שבועות למרגלות הר סיני, לקבל את התורה. הימים הללו שביניהם מוקדשים לספירת העומר, בהם ערב ערב, מתוך רוב התרגשות ושמחה, אנו סופרים יום אחר יום, בדרך לקבלת התורה באהבה.

ודווקא בימי ההכנה לקבלת התורה, אנו נוהגים מנהגי אבל. לא נמצא קול מושו ומצהלות חתנים, אין שמחות נישואין ולא ריקודי שמחה. אנו נוהגים מנהגי אבל בימים שבין פסח לעצרת, כי בימים הללו נפטרו 24,000 תלמידי רבי עקיבא, טרגדיה בלתי נתפסת שקשה לתאר.

הפער בין שני המאפיינים הללו של ימי ספירת העומר - עצום. מחד גיסא - מדובר בימי הכנה לקבלת התורה, ימי התרגשות וציפיה למאורע השמח ביותר עלי אדמות, שהפך אותנו לעם יהודי, ייחודי באיכותו. מאידך גיסא - אנו מצטערים ומתאבלים, ודווקא על הסתלקות מוסרי התורה, התנאים הקדושים תלמידי רבי עקיבא, אלו שהנחלת התורה היתה מושו ליבם. מה אפוא הקשר בין שני הדברים? מדוע נפטרו תלמידי רבי עקיבא דווקא בימי ספירת העומר - בהכנה לקבלת התורה?!

אך עוד יותר מכך, עלינו להתבונן ולהבין: רבותינו מספרים כי תלמידי רבי עקיבא הסתלקו בימי ספירת העומר, הואיל ולא נהגו כבוד זה בזה. האם עד ימי ספירת העומר תלמידי רבי עקיבא כן נהגו בכבוד זה בזה? האם רק בהגיע ימי ספירת העומר לפתע פסקו מלנהוג בכבוד, ולכן נגזרה עליהם הגזירה האיומה הזו?!

הנה תגלית מרוממת, שתעניק לנו את המימד הנכון על הימים הללו, ובעיקר - על העוצמה הטמונה בהם: לימי ספירת העומר, דווקא בגלל שהם ימי ההכנה לקבלת התורה, יש תפקיד ייחודי. כל אחד מבין שההכנה לקבלת התורה היא ההתנהגות בכבוד זה עם זה, להתייחס יפה איש לרעהו, לתת לכל אחד ואחד את היחס הנפלא ביותר, כדי להיות ראויים לקבלת התורה - הניתנת רק באחדות מרוממת 'כאיש אחד בלב אחד', כפי שהיה בעת קבלת התורה.

ומכאן התשובה: הואיל וזה תפקידם של ימים אלו - להתחזק בהם באחדות ובכבוד הדדי, נענשו תלמידי רבי עקיבא דווקא בימים אלו, כי אלו הימים המיועדים להתחזקות בנהיגת הכבוד. ומידת הדין פגעה דווקא בהם, הואיל והם היו מיועדים למסור את התורה, הם אלו שעמדו לקבל את התורה ביר עוז בחג השבועות, ומשלא נהגו בכבוד ולא התאחדו זה עם זה בימים אלה כראוי לפי דרגתם - נענשו למרבה הצער, כי לא ניצלו את הימים המיועדים לחיזוק בנהיגת כבוד איש ברעהו!

את המסר הנפלא הזה גילה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, ומשמו מובאים הדברים בספר 'דורש טוב'. הגילוי המסעיר הזה מלמד אותנו על תפקידנו בימים אלו, לשפר את היחס לזולת, את רגשי הכבוד וההערכה כלפיו, את האהבה והאחדות.

ריצה בגיל מופלג...

כמדי יום ביומו, גם היום עבר ה'חזון איש' זצ"ל תחת ביתו של פלוני, אותו הוא מכיר משכבר הימים. בדרך כלל היה ה'חזון איש' עובר כאן לאיטו, מהלך על משענת עקב גילו המבוגר. הפעם - למרבה הפלא והתדהמה, כל עוברי האורח נשאו עיניים תמהות לעברו: ה'חזון איש' רץ כעלם צעיר, כבורח מפני משהו...

כשהגיע לביתו מתנשם ומתנשף, שאלו מי ממקורביו: 'מדוע הרב רץ היום? לאן הרב כה מיהר עד שרץ את הדרך כנער צעיר לימים?'

השיבו ה'חזון איש' תשובה שכדאי שכולנו נזכור: 'בעוברי ברחוב, לא חרוק מכאן, עברתי מתחת ביתו של יהודי אחד ממכריי. מהבית עלו קולות מריבה, צעקות הדדיות, לא נעים... חששתי כי הלה ישים לב שאני עובר למטה, ויחוש בושה על שתייתי עד לכך. לפיכך רצתי משם, כדי שלא ישים לב...'

מדהים! עד כמה הזהירות בכבוד הזולת מחייבת, עד כמה היא מעשירה. ה'חזון איש' לא העלה בדעתו לפגוע, אך כיוון שעצם מעברו היה עלול לגרום בושה למישהו - רץ במהירות כנמלט מן האש, כדי לוודא שאיש לא ייפגע ממנו אף לא בעקיפין! הבה נראה את ריצת ה'חזון איש' לנגד עינינו, למען נטמיע בנפשנו כמה גדולה החובה ועמוקה הזכות לשמור על כבוד הזולת!

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)

נח כבר התרגל, ממילא היה שקט ומופנם, ועדיין – כל פגיעה צרבה את לבו כמכות אש, כל אמירה פצועה את נפשו כמדקרת חרב. כששנות הלימוד בת"ת הסתיימו והשניים נפרדו לשיבות שונות, נח שחרר אנות רוחה משמעותית...

עתה, יחיאל ישב בביתו, ונזכר בנח. 'אם יש מישהו שפגעתי בו כמו שלא צריך – זה נח. זה הוא!' – שב וקבע, רוקע ברגליו בכאב. 'אני חייב למצוא אותו, לבקש את מחילתו. חייב!'

עוד באותו לילה החל לנסות לאתר את נח, אך התברר כי המלאכה אינה קלה. חודשים של חריש מודיעיני עמוק הניבו מספר טלפון של מי שאמור להיות אחד מאחיו של נח, אך למרבה הצער המספר היה מנותק. כל קצה חוט לא הניב את התוצאה, נח כמו נעלם לחלוטין, כל המאמצים עלו בתוהו...

אתא ובא יום י"ג בעומר. ר' יחיאל ורעייתו תכננו לעלות לציון הקדוש במירון, לומר בו את כל ספר התהלים, לחלק מזון ומשקה, לנקוש בעקשנות בשערי רחמים. אולי יחוס ה' ואולי ירחם שבזכותיה דבר יוחאי ימצא נח האובד. הדרך העולה מירונה מתפתלת, שפנתויו של ר' יחיאל רוחשות תפילה, עיניו כבר דומעות, מלבו פורצת זעקה אילמת: 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק! יש שעת דחק גדולה מזו? יש דוחק קשה מהמתנה כה מייסרת, שבועות, חודשים, שנים?'

הוא יורד מהאוטובוס, עולה במעלה ההר. ואז - -

הוא מזהה את הנכות של האיש שלפניו, לא את מראה פניו שהתבגרו. עוד מבט מאומץ, ו... כן. זה נח. אין ספק בכלל! הנה הוא ניצב לנגד עיניו, לבוש בבגדי שבת, עושה חלאקה לבנו השלישי, מוקף בזאטוטים מאושרים. הוא מתבונן שוב, בוחן את אותה תנועה מוכרת לה לעג בילדותו. אכן – אלו אותם צעדים, זה נח!

סערת נפשו גברה, עיניו החלו לדמוע. 'סליחה', הוא פנה אליו מיד, והרעיף עליו שאלות למכיר, בכלבו ובמבוכה גוברים: 'שמך נח? למדת בת"ת פלוני בירושלים? אתה זוכר ילד בשם יחיאל?'

האיש הנהן בראשו פעמיים, ובפעם השלישית הנהן והעווה את פניו. 'זוכר אותי? אני יחיאל, אני מחפש אותך כבר למעלה מחצי שנה!'

'נו?' – שאל נח באי הבנה, 'מה אתה רוצה? איך רואה שאין לי זמן כרגע?' – התגובה הטיבה לבטא את מה שחש נח. הזכרת שמו של יחיאל – די היה בה כדי לעורר מחדש את אותם גרשות מודחקים, טראומות ילדות שכבר התכסו בענני אבק. 'לא, אני חייב לשוחח איתך, כמה דקות!' – התחנן יחיאל על חייו...

שעת אמצע הבוקר, רבבות עולים ויורדים לציון הרשב"י. בימין השביל ניצבים שני אנשים בגיל שלושים, 'אויבי ילדות' מושבעים, במפגש מסעיר. 'מלך הכיתה' של אז עומד מול 'נח המסכן', מתחנן שיקדיש לו שתי דקות...

כששמע נח שיחיאל מבקש את סליחתו, החווה את פניו מינה ושמהלה: 'אני לא מסוגל. לא יכול. אני רוצה לסלוח לך, אבל לא יכול. הפצע עודו פעור, כעשרים שנה חלפו ועדיין אני כאוב. לא יכול לסלוח!'

יחיאל לא אבה לוותר, הבין שכאן תלוי הסיכוי שלו. הוא הוסיף להתחנן, תיאר את הכאב העובר עליו, חילה את פני נח בשפל קול. לבסוף, נענה נח ואמר: 'ראה נא, אני באמת רוצה לסלוח לך, אך אני חש שאיני יכול. הבה ניכנס שנינו לציונו של רשב"י, אני אתפלל עליך שתזכה להיושע בילדים, ואתה תתפלל עלי שאצליח לסלוח לך. ניפגש ביציאה מהציון בעוד כמחצית השעה!'

השניים נפרדו זה מזה, ונכנסו אל הציון. שתי תפילות נישאו שם מעומק הלב, מלות בנחלי דמעות. כעבור כמחצית השעה נפגשו השניים מחוץ לציון, עיניהם מאירות, פניהם התרחבו בחיוך רחב, והם לחצו ידיים בחום: 'מחול לך, מחול לך, מחול לך!' – הכריז נח בשמחה, עתה חש כי הפגיעה עברה, הפצע נרפא. 'מי יתן שלשנה הבאה תזכה לחבוק בן, ואל תשכח להזמין אותי לברית!' – טפח על שכם יחיאל בעידוד ונפרד ממנו לשלום...

ואכן, לשנה הבאה, כמה ימים לפני פסח, צלצל לפתע הטלפון בביתו של נח. 'מדבר יחיאל, מגיע לי מזל טוב, נולד לי בן!' – זעק יחיאל בשמחה, ונח שמח באמת בשמחתו ובירכו שיזכה לגדלו לתורה ולחופה ולמעשים טובים...

סיפור מסעיר זה, סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ' שליט"א, ואין כמוהו כדי ללמדנו על משמעותה של פגיעה, על עוצמתה, על מה שהיא מחוללת. אם חלילה אדם נכשל בפגיעה בזולתו, לעולם לא יידע מה תהא משמעותה כלפיו. הפגיעה בזולת חוסמת את ההשפעה ממרומים, עוצרת את הישועות, אינה מאפשרת להשפיע טובה וברכה על האדם...

הבה נראה לנגד עינינו בכל עת את דמותו של התינוק הקט, בנו של יחיאל, שלא הגיע לעולם עד שהפגיעה נמחקה, עד שרושמה נמחל ואיננו. לעולם לא נדע כמה התמודדויות, בעיות וקשיים היו נמועים מאיתנו, אם היינו נזהרים יותר בכבוד הזולת. ואם חלילה נכשלנו – הבה נוודא כי בקשנו סליחה מיד, לבל תיותר הפגיעה בעולם, לבל תחולל נזקים חלילה.

נזכור כי במילה, במבט, בתנועה או בהתנהגות, אנו יכולים להנהיג כבוד, להעריך, לפרגן ולהעניק כח, וחלילה – לפגוע, להרוס, להביא על עצמנו נזק אדיר. הבה נתחזק בימים

אלו בזהירות ככבוד הזולת, במניעת כל פגיעה בו. זו הדרך לשמור את צינורות השפע פתוחים ועילים, זו הדרך להתכונן לקבלת התורה!

טעות לרגע, אחריות לשנים!

היה זה בשעת ערב מוקדמת, בעיצומו של קיץ תשמ"א. בדלת הבית ברחוב חזון איש 5 בבני ברק נקש יהודי, שבימים כתיקונם מסובב על הפתחים. הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן צ"ל פתח את הדלת, וחיש קל זיהה את האיש, שנוקש כאן מדי פעם ומבקש צדקה. הרב שטיינמן העניק לו מטבע והלה הלך לדרכו, אלא שכעבור שתי דקות שב ונקש בדלת...

הרב שטיינמן שב ופתח את הדלת, והחווה בידו כאומר 'כבר נתתי לך'. להפתעתו המרובה, הלה הסביר כי הוא מבקש להיכנס לשוחח, וכשנכנס – סיפר כי הוא מבקש להכניס את בנו ללמוד בשנה הבאה בישיבת פוניבז' לצעירים – תחת ידי האמונות של ראש הישיבה. הרב שטיינמן, כדרכו, הגיב כי הוא אינו מתערב בנושא שבסמכותו הבלעדי של הגרמ"ל ליפקוביץ' צ"ל, אך הסיכויים קלושים ממילא – כי המחזור מלא עד אפס מקום...

ובכל זאת, התעניין הרב שטיינמן וביקש להבין: 'תמינה עליך, הן נקשת בדלתי אך לפני שתי דקות לקבץ צדקה ולא דירת עמי בנושא זה דבר. האם בשתי הדקות הללו עלה הדבר ברעיונך?'

אותו יהודי כחכח בגרונו במבוכה, והשיב כי גם בפעם הקודמת שנקש בדלת, רצה לשוחח עם ראש הישיבה בענין בנו, לפעול כדי שיתקבל לישיבה. אלא שכשראש הישיבה העניק לו מיד מטבע בחושו כי הוא בא כרגיל לקבץ נדבות, הררה כי כדאי לקחת את המטבע, ואף להשלים 'סיבוב' קיבוץ נדבות בין שכני הרב לבניו, ואחר כך לשוב ולדבר על הנושא לשמו הגיע – קבלת בנו לישיבה.

כשהרב שטיינמן שמע את הדברים – החוויר כסיד. לפתע התברר לו, שבעת הנקישה הקודמת – אותו אדם לא הגיע הפעם לקבל צדקה כמנהגו, אלא הגיע לשוחח על נושא חשוב פי כמה – על נפש בנו יקירו וקבלתו לישיבה. 'אוי ואובי, הפכתי אותך למקבץ נדבות' – לחש ראש הישיבה בחדרה, 'אני מבקש את סליחתך, אוי לי שפגעת בי...'

'אין צורך להגזים', נענה הלה, 'הלא ראש הישיבה צודק, אני מקבץ נדבות, זו פרנסתי וזה מקצועי כבר רבות בשנים... אלא שהפעם באתי למטרה אחרת... ראש הישיבה לא המציא כלום, וכמוכן שלא נפגעת, שהרי מכיר אני את מקומי!'

אך למרות ההסבר, לא נחה דעתו של הרב שטיינמן. 'ראה נא, פגעת בך, ועלוי למצוא כל דרך לכפר על הענין. כפי שאמרתי, בדרך כלל איננו מתערב בקבלת בחורים לישיבה והדבר אינו בסמכותי. אך הפעם – הואיל ופגעת בך – אחרוג ממנהגי...'

מכאן ואילך, החל הרב שטיינמן במלאכת שתדלנות נפלאה, שנמשכה לאורך שנים ארוכות!!!, למען אותו בחור, בנו של ה'מקבץ נדבות בדרך כלל אבל לא הפעם'. באותה שנה התקבל הבחור ללמוד בישיבת פוניבז' – כשהרב שטיינמן משמש כרבו, ועוקב אחריו מדי יום ביומו במסירות נפלאה ויוצאת דופן, לסייע לצמיחתו התורנית. לאורך שנת הלימודים התמסר אליו הרב שטיינמן כאילו הוא בנו, השקיע בו את מיטב הכוחות והמאמצים, כדי שיגדל ויתפתח בתורה וביראת שמים.

אך הרב שטיינמן לא הסתפק בכך, עדיין חש כי לא כיפר כראוי על הפגיעה באביו. ולפיכך, כשעמד הבחור לעלות לישיבה גדולה, ניגש הרב שטיינמן מיוזמתו לאביו, ודן עמו על עתיד הבן. כשהתברר שהמקום הטוב ביותר למען הבן הוא להמשיך בישיבת פוניבז' הגדולה – פעל הרב שטיינמן כדי שיתקבל בה, אף שבדרך כלל נמנע מללחוץ בעזרת מעמדו...

ואתו בחור, קם והיה לאחד ממרביצי התורה המפורסמים בדורנו. נקל לשער כי ההתפתחות המרשימה של הנער הינה פרי רוחו ועידודו של הרב שטיינמן, שלאורך כעשור ראה את הבחור הזה כבנו, השקיע בו כל כח ומאמץ, ופעל עבורו בכל עת.

וכל זאת למה? כי פעם אחת!, בטעותו, התייחס לאביו כמקבץ נדבות. ולא שהוא לא היה מקבץ נדבות – הוא היה גם היה, אלא שהפעם לא הגיע כדי לקבץ נדבות, והרב שטיינמן טעה ביחסו אליו. ולנוכח הפגיעה' הזו בכבודו – ראה הרב שטיינמן את חובתו לעשות הכל למען הנער, לפעול למענו ולהתאמץ להצלתו, ללוותו לאורך שנים לצמיחתו בתורה וביראת שמים!

את הסיפור המפעים הזה סיפר לנו הרה"ג ר' אברהם ברלין שליט"א – נכדו של הרב שטיינמן, כדי ללמדנו עד היכן מגיעה החובה לשמור על כבוד הזולת, עד כמה מניעת הפגיעה ממנו חשובה, קריטי, מכריעה ומחייבת, עד כמה אם חלילה פגענו בכבוד הזולת – עלינו לשגשג מותניים כדי לתקן את הדבר, לעשות הכל כדי לכפר...

רגע לפני שנפתח את הפה לקראת זולתנו, הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של הרב שטיינמן, את מסכת השתדלנות הרבה ומאמציו הנפלאים למען אותו בחור, כדי שנבין ונפנים מה משמעותה של פגיעה בזולת, עד כמה הדבר חמור, מכריע, דרמטי.

הבה ניקח את המסר לתשומת ליבנו, להתחזק בימים הללו המסוגלים לכן ולשמור על כבוד הזולת, לעשות הכל כדי למנוע כל פגיעה בו. כך נזכה להתכונן כראוי לקבלת התורה, ולהיות ראוים לעמוד למרגלות הר סיני זכים וטהורים, כאיש אחד בלב אחד!

כי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו (כא), יש להבין מדוע הקדים להזכיר את האם קודם האב, בשונה מכל התורה שהאב מוקדם לאם כדאיתא במשנה סוף כריתות "האב קודם לאם בכל מקום"?

(ציוני תורה)

והוא אשה בבתוליה יקח (כא, יג)

בתורת כהנים (אמור ב, ז) וכן בירושלמי (הוריות פ"ג ה"ב) הוא ולא המלך ונזיר, הביא ב"פרדס יוסף" בשם "פרפראות לחכמה", לפרש את הפסוק בתהילים (כה, טו): "עיני תמיד אל הוא כי הוא יוציא מרשת רגלי", שהיה תירוץ לדוד על בת שבע, דגש כותב לאשתו, אך עדיין היה עביד איסור אם היה מוזהר אבתולה דהיא היתה בעולה, ואע"ג דאינו חייב מיתה משום אשת איש מכל מקום היה נלכד ברשת מצודת איסור, לזה אמר עיני תמיד אפילו באותו פעם אל ה' כי "הוא" יוציא מרשת, תיבת הוא למעט מלך שאינו מצווה על הבתולה.

(פרדס יוסף)

"לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת" (כא, ה)

הואיל והכהנים רתחנים הם – אומר ה"בן איש חי" – באה התורה בפסוק זה להזהירם במיוחד על מדת הכעס. שכן, אמרו חז"ל (פסחים סו ע"ב): "כל אדם שכוועס, אם חכם הוא – חכמתו מסתלקת ממנו", והיכן נמצאת החכמה? בראש. לכן הוזהרו הכהנים: "לא יקרחו קרחה בראשם" – אל תכעסו כדי שלא תסתלק חכמתכם מראשכם.

והנה, ביום צום, גם אנשים שבדרך כלל הנם רגועים – נעשים עצבניים יותר, ויש צורך אפוא להזהיר באופן מיוחד שלא לכעוס בימי הצומות.

וכך הוא הרמז בפסוק: "זקן" – לפני האות ז' באה האות ו', לפני ק' – צ' ולפני נ' – מ', יוצא צום. אומרת התורה: "לא יקרחו קרחה" – אל להם לכהנים לכעס, כדי שלא יפסידו את חכמתם מחמת הכעס. "ופאת זקנם" – את צדו של הזקן, האותיות שלפני מלה זו, היינו צום – "לא יגלחו".

מעבר לזה, "ובבשרם לא ישרטו שרטת" – עליהם לשמור על הבריאות ולא לכעוס.

שאלו פעם את רבי שלמה כהן זצ"ל, מתלמידי ה"חזון איש", שה"חזון איש" העיד עליו שהוא כהן מיוחס:

"מדוע, באמת, אמר עליך ה"חזון איש" שהנך כהן מיוחס?"

- "אינני יודע" – ענה. "אולי בגלל שאני רתחן..."

- "אתה רתחן? הלא מעולם לא ראינו אותך כועס!"

- "האמת שמלידה הייתי כעסן מאד, אלא שעבדתי על עצמי להתגבר על מדת הכעס. לדוגמא: פעם ראיתי באיזה ספר, עוד בוילנא, עצה – שלכל אדם תהיה בבית חליפה מיוחדת עבור הכעס, וכשירצה לכעוס – ילך לחדר השני, ילבש את החליפה כדי לכעוס, ובינתים ישכך הכעס".

ב"אבן עזרא" כאן, כתב תירוץ פלאי: "וטעם להזכיר אמו קודם האב כי הזכר חי יותר מהנקבה ברוב". אמנם יש להבין, שבהמשך הפסוקים לגבי כהן גדול, אומרת התורה (כא, י - יא) "והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו וגו' ועל כל נפשת מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא", והקדים את האב לאם, ולפי האבוע"ז הרי האב מאריך ימיו יותר?

ואפשר לתרץ עפ"י דברי חז"ל (מכות יא, א) "אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו", דהיינו שאימותיהם של הכהנים גדולים היו מספקות מזון ובגדים לתושבי העיר מקלט בכדי שלא יתפללו על הכהנים הגדולים שימותו. והנה איתא בגמ' "רבה ואביו מדבית עלי קאתו, רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אביו דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין". חזינן מכאן שגמילות חסדים מאריכה את ימיו של האדם.

ובזה מיושב הקושיא שהבאנו, שאכן בדרך כלל האנשים מאריכים ימים יותר מהנשים כנ"ל מהאבן העזרא, אבל אצל כהן גדול, שאמו עסוקה תדיר בגמילות חסדים לספק מים ומזון לתושבי ערי מקלט, היא מאריכה ימים יותר, ולכן כתוב אצלו "לאביו ולאמו" שכן אמו מאריכה יותר ימים.

(ציוני תורה)

בספר "טעמא דקרא" מביא הגר"ח קנייבסקי לתרץ בשם אביו, שהיות וה"כהונה גדולה" בדרך כלל עוברת בירושה, א"כ אביו של הכהן גדול הרי גם היה כהן גדול ו"הרבנות מקברת בעליה", לכן מת אביו קודם לאמו.

(טעמא דקרא)

בספר "אמרי בינה" כתב לתרץ, שלכן כתיב אצל הכהן הגדול קודם 'לאביו' ואח"כ 'לאמו', שכן בזמן שנאמרה פרשה זו – בר"ח ניסן, היו ג' כהנים בעולם: אהרן, אלעזר ואיתמר. והנה אצל אהרן לא שייך לומר שלא יטמא לאביו ולאמו שכן אביו ואמו כבר לא היו אז בעולם, על כרחך שהכוונה היא לאלעזר, שכשיתמנה לכהן גדול לא יטמא לאביו ולאמו. והנה באם אמו תמות לפני אביו, עדיין לא יהא כהן גדול כי אביו אהרן עדיין משמש ככהן גדול, ורק אם קודם ימות אביו – אהרן, אז יתמנה הוא במקומו לכה"ג, וע"ז מזהירה התורה שלא יטמא לאביו, ולאחמ"כ כשאמו תמות, ג"כ לא יטמא לה שכן הוא כה"ג.

(אמרי בינה)

בספר "ציוני תורה" מבאר עפ"י ה"אמרי בינה" הנ"ל אף את הטעם למה אצל כהן הדיוט בתחילת הפרשה מזכיר קודם "לאמו ולאביו": היות שדברה התורה אל "בני אהרן", ובאם ימות קודם אביהם אהרן הרי אחד מהם יהפוך לכהן גדול ולא שייך לומר עליו "יטמא" שהרי אסור לו להיטמאות לאביו, לכן כתב "לאמו ולאביו"

לומר "מלפני אני ה' בכל מקום אני. נמצא שרק ב'ונכרתה' דחמץ ששם הנגינה היא גרשיים ולא אמר 'מלפני אני ה' יש איפוא מקום לדיוק שיש יכול לצאת ידי חובתו בגירוש בלבד.

(אוצר אפריים)

שור או כשב כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו וגו' (כב, כז)
איתא במדרש: "מכאן לתחיית המתים מן התורה". ותמוה. באר המהר"י אסאד: האדם הוא נזר הבריאה. והנה למרבה הפלא, בעת שהוא נולד, אין בכוחו לדאוג לעצמו. הוא נזקק לאחרים שיאכילו אותו ויטפלו בו במשך כמה שנים עד שיעמוד על רגליו. וכשמגיע לימי הזקנה – שוב זקוק הוא לעזרה ולסיעוד. לעומת זאת השור, הכשב או העז, שבוע לאחר לידתם הם כבר עצמאיים, ומשום כך "ביום השמיני והלאה ירצה לקרבן".

היתכן שכך יראה האדם – נזר הבריאה?

על כרחך שישנו המשך לאחר המיתה, והרי לנו תחיית המתים מן התורה.

ובעניין הזה ראוי להזכיר את המעשה הבא:

בחור שעמד להתקלקל ולסטות מן הדרך, בא לשוחח עם רבי שלום שבדרון זצ"ל.

שאל אותו רבי שלום: "מי יותר מאושר אתה או הפרה?" "אני" ענה הבחור - "מדוע?"

- "מפני שהפרה שותה מים ואוכלת קש, ואילו אני שותה קפה ואוכל עוגות. הפרה ישינה בבוקר ואילו אני יושן במטה על מזרון. על הפרה יורד גשם ולי נעים בבית".

- "האם ראית פרה שהולכת לרופא כי כואב לה הגב?" - "לא".

- "האם ראית פרה שהולכת לרופא להתלונן על קלקול קיבה?" - "לא".

- "אם כן מה יעזור לך לישון על מזרון ולחיות בבית חם ונעים בחורף, או לאכול מאכלים משובחים?!"

התחיל הבחור לבכות.

"מדוע הנך בוכה?" שאל רבי שלום.

ענה הבחור: "אני בוכה על כך שאיני בהמה..."

אמר לו רבי שלום: "תנוח דעתך, אתה באמת בהמה..."

(ומתוק האור)

שבת הוא לה' בכל מושבתיכם (כג, ג)

יש להבין מה הכוונה "בכל מושבותיכם", וכי תעלה על דעתך שאין צריך לשמור שבת בכל מקום?

אלא, ידוע שבכל העמים בחרו להם יום אחד למנוחה, ואפי' במצריים, מצינו במדרש שמשה רבינו פעל אצל פרעה שישבתו יום אחד בכדי שיהא להם כח לעבוד כל ימי השבוע, והנה אין נידע באם כוונת האדם בשמירת השבת היא בכדי לנוח יום אחד או שכוונתו לקיים מצוות ה'?

באם נראה שהאדם מתגורר בין האומות ששם קבעו למנוחה יום אחר בשבוע, ואעפ"כ מוסיף לשבות גם ביום השבת – ע"כ שכוונתו במנחתו לקיים מצוות בוראו שהרי לצורך מנוחת הגוף כבר שובת ביום אחר. וזה כוונת הכתוב "שבת היא לה' – שיש לקיים את השבת כי היא מצוות השם, והיכן זה ניכר. באם תשמרו שבת "בכל מושבותיכם" גם בין האומות, כנ"ל.

(עפ"י כתב סופר)

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' וגו' ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון (כג, ב)

הנה הקושיא ידועה מה ענין שבת אצל מועדות. ויש לפרש על דרך רמז דהנה המספר של הימים טובים הם ששה ימים ב' של פסח וא' של שבועות וא' של ראש השנה וב' של סוכות. והנה בכל יום

- "אבל לך יש חליפה ליום חול וחליפה לשבת בלבד, היכן היא אותה 'חליפה של כעס?'"

- "אני שכללתי את השיטה, השארתי אותה בחנות..."

(ומתוק האור)

כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני ה'. (כב, ג)
כתב רש"י: "ונכרתה וגו' - יכול מצד זה לצד זה יכרת ממקומו ויתיישב במקום אחר ת"ל אני ה' בכל מקום אני".

שמעתי מעשה נורא שאירע פעם ליהודי אחד שהיה חוכר אצל פריץ במדינת גאליציה, והלך אצל בית הפריץ בחוה"מ פסח כדי לעבור עמו על חשבונות החכירה, וסוף דבר, אחר זמן ארוך שהיו טרודים בחשבונות, הגיעו למסקנה שהכל הוא על הצד היותר טוב, ישר ונכון, והוציא הפריץ בקבוק יי"ש - שכר כדי לשנות לחיים על גמר החשבונות, ואחרי ששתה היהודי והלך לדרכו נזכר פתאום שפסח היום ויאחזנו רעדה על שנכשל ושתה חמץ גמור בפסח.

הלך היהודי אל הגאון בעל שואל ומשיב, הג"ר יוסף שאול נאטאנזאהן ז"ל, אב"ד לעמבערג, ובקשו שיסדר לו הרב סדרי תשובה על חטאו הנורא. השו"מ, אשר כידוע, למרות התנגדותו לתנועת החסידות היה מעריך את ראשיה, המליץ על האדמו"ר מבעלזא האמצעי, הרה"ק רבי יהושעל"ע זצ"ל, ואמר ליהודי שיסע אליו ויציע לפניו את תוגת לבו. אלא שהוסיף וציוה עליו לא לשאול כמו חסיד תמים, אלא כשהרב יתן לו עצה מה לעשות שישאל ממנו למה נותן לו דווקא עצה זו.

עשה האיש כמצות הרב בעל שואל ומשיב, ונסע לבעלזא, והאדמו"ר ר' יהושעל"ע ז"ל אחרי ששמע את סיפורו של היהודי אמר לו שימכור את עסקו ויעקור ממקומו ויקבע את דירתו בארץ ישראל.

וכמצות הרב בעל שואל ומשיב שאל אותו יהודי מה ראה על ככה ליתן לו דווקא עצה זו, אמר לו האדמו"ר, שני נימוקים עמי, האחד הוא מכח מדרש באיכה רבה (א, כז) "לכך נאמר גלתה יהודה מעוני על שאכלו חמץ בפסח כדכתיב "לחם עוני", הרי שבגלות יש תיקון על עוון אכילת חמץ, ועוד טעם שני, שבפסוק (שמות יב, יט) כי כל אוכל מחמצת ונכרתה הנפש וגו' הנגינה על תיבת ונכרתה היא "גרשיים", ושונה בזה משאר מקומות שכתוב בהם ונכרתה, שיש להם נגינה אחרת, ובזה יש רמז דב"גירוש" אפשר לצאת ידי חובת ה'ונכרתה" הזה. ואם יש כבר צורך לגלות ממקומו למקום אחר אז בוודאי עדיף לנסוע לארה"ק.

כשהלה חזר אל הגאון בעל שו"מ והציע לפניו את הדברים, הוציא חומש והתחיל לבדוק בכל המקומות שכתוב בהם ונכרתה עד שמצא שבפר' אמור יש עוד פעם שכתוב ונכרתה ונגינתו גרשיים "כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני ה'". ויאמר לו השו"מ בוודאי לפני צאתך לדרך לנסוע לאר"י תפקוד עוד פעם את בית האדמו"ר מבעלזא כדי לקבל ממנו ברכת פרידה, ואז תשאל ממנו מה עם המקרא הזה שגם בו נמצאת נגינת גרשיים על תיבת ונכרתה.

וכך הוה, היהודי נסע עוד פעם א' לבעלזא ושאל את שאלתו כפקודת הרב בעל שו"מ, ויען האדמו"ר מבעלזא ז"ל ויאמר לו שיעיין שם ברש"י מה שכתב, ששם מסיים בו הכתוב אני ה' וכתב על זה רש"י ז"ל: ונכרתה וגו' יכול מצד זה לצד זה יכרת ממקומו ויתיישב במקום אחר ת"ל אני ה' בכל מקום אני" עכ"ל (והוא מתורת כהנים). ולכאורה תמוה שזה הוא המקום היחידי שבתורה שהוסיף כן על ונכרתה, ולמה בשאר מקומות לא חש שנפרשונו 'מצד לצד זה יכרת ממקומו וישב במקום אחר' ודווקא כאן האריך הכתוב בדבריו כדי להוציא מלבנו הוה אמינא כזו.

אלא שכאן הנגינה על ונכרתה היא גרשיים והיה מקום לטעות ולחשוב שדי בזה שיכרת ממקומו וישב במקום אחר, לכן האריך

א) שאפי' ה"בריות" הפשוטים שאינם ת"ח, מכירים ויודעים שיש הנהגת עדינות פנימית והנהגת אמת של בן תורה!!! וגם יודעים הם כולם ומכירים שיש הנהגת נימוסין של אדם רגיל.

ולכן גם הבריות מראות באצבע ואומרות - "ראו" - שמייחסות את אצילות הנפש לכך ש"פלוני שלמד תורה כמה נאים דרכיו וכמה מתוקנים מעשיו", וזהו האמת שבלי תורה ובלי שימוש ת"ח, אין ולא שייך "נאים דרכיו". אין ולא קיים "מתוקנים מעשיו", ואיננו בנמצא כלל!!

ב) למדנו, שזהו עיקר הקידוש השם - להבחין, ושיבחינו כולם את הנקודה הזו קופא, שבלי תורה אין הנהגה ראויה גם בבני"א לחבריות, שבשעה שרואים את הנהגה הראויה של בן תורה, מבחינים ולומדים מתוך כך שכל ה"יפת אלוקים ליפת" כל ההתייפות של הרחוקים מתורה המתיפים בהליכות נועם, אינו אלא מן השפה ולחוץ וכחתול מאולף, עד שרואה את העכבר...

ואשר זהו גופא מקדש את הקב"ה שנתן לנו את התורה, שדרכה ורק דרכה אנחנו נעשים בני אדם, והמתנהג כבן תורה, וכבן אדם אמיתי שמשתקף ממנו רוממות האדם הנמצאת רק בבן תורה, מוכיח שתורתו של הקב"ה אמת, וחותרו של הקב"ה אמת, שרק דרך התורה בלבד ניתן להחתים חותם 'אדם' על הנבראים!! ורק זהו מקדש את השי"ת!!

הלאומיות והעדינות המזויפת - איננה קידוש ה'

ואילו כל המצפצפים באימרות שונות, ובפרט כאשר לא מוצא חן בעיניהם הנהגה של בני התורה ששונה ויוצאת דופן מעמי הארץ, ומיד נתלים ב"חילול השם" ואומרים 'זה לא יפה שיאמרו כך וכך' וכדו' הרי"ז קידוש הלאומיות... וחילול השם!!

ג) למדנו - שמי שלא מבין יסוד זה ועדיין סבור שאפשר להיות בני"א ישר דרך ושכולו טוב והגינות, גם בלי כל שייכות ל"קורא ושונה ומשמש ת"ח", הרי ממילא מעיד על עצמו שאפי' בכלל ה"בריות" הפשוטות שמזכירים חז"ל, אינו נכלל! ואינו אלא בריה שפלה ומושפלת!...

הבריות מדקדקים בהתנהגות "הבן תורה"

וכך עלינו להתעורר ממילא בצד השני של חילול השם, שמנו חז"ל ואמרו במי שקורא ושונה וכו' ואין משאו ומתנו באמונה ואין דיבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אוי לו לרבו שלמדו תורה וכו' ראו פלוני שלמד תורה כמה מגונים מעשיו כמה מקולקלים דרכיו.

שהבריות ועמי הארץ כאשר יראו בן תורה שמתנהג לא כשורה מיד יאשימו את הבן תורה שבו. וכי לא נפגשים המה במי שמתנהג לא כראוי גם אם לא למד תורה!?!...

אבל אם כן למד, אז דווקא התורה אשמה!... למה? כי מחפשים מומים בבני התורה! ומחפשים מומים בכל שומר תורה ומצוות, והכל לתת לעצמו תירוץ למה לא לקיים מצוות ולמה לא להיות בן תורה! - -

ולכן עלינו להיזהר במשנה תוקף שלא ימצאו תירוץ להתרחק מהתורה והמצוות דרך הנהגה לא ראויה שלנו, וזהו החילול השם! כשגורם להתרחק מן התורה, בהיפוך מהקידוש השם שביארנו לעיל.

בן תורה יכול להיכשל בכפליים

ובתוך הבית מדרש פנימה נוכל להוסיף, ולהעמיס ברמיזת חז"ל, שבן תורה המקולקל במידות יכול ויראה גרוע ממי שאינו בן תורה, כי את הנימוסים החיצונים פרק מעל צווארו, ואת עדינות התורה לא לבש. וע"כ נראה גרוע שבעתיים ברמיסת פיו כחץ מקשת לכל דבר וענין.

טוב מותר לעשות מלאכה של צורך אוכל נפש. וזאת הוא הכונה דקאי הכל על מועדות רק ששת ימים דהיינו כל המועדות תעשה מלאכה לצורך אוכל נפש אבל וביום השביעי דהיינו יום כיפור שבת שבתון הוא כל מלאכה לא תעשה אפילו צורך אוכל נפש אסור.

(חנוכת התורה)

למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים וגו' (כג. מג)

הנה רבים מקשים למה אנחנו עושים סוכות בתשרי כיון שהוא נגד היקף ענני כבוד היה ראוי לעשותו בניסן כי בניסן היה תחילת היקף עננים, אמנם י"ל לפי שכשעשו את העגל נסתלקו העננים ואז לא חזרו עד שהתחילו לעשות המשכן, ומשה ירד ביום הכפורים וממחרת יום הכפורים ויקהל משה וצוה על מלאכת המשכן, וזה היה בי"א בתשרי, וכתוב (שמות לו. ג) והעם הביאו עוד נדבה בבוקר בבוקר עוד ב' ימים, הרי י"ג בתשרי, ובי"ד בתשרי נטלו כל חכם לב ממשה את הזהב במנין ומשקל, ובחמשה עשר התחילו לעשות, ואז חזרו הענני כבוד ולכך אנו עושים סוכות בט"ו בתשרי.

(קול אליהו - להגר"א)

ויצא בן אשה ישראלית (כד, י)

וברש"י: "לגלג ואמר ביום השבת יערכנו דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמא פת צוננת של תשעה ימים בתמיה".

כתב בספר "אזנים לתורה" חובה על האדם לקיים את מצוות התורה כהלכתו וכמשפטו, בין אם מבין טעמן ובין אם לאו. על האדם להשריש בלבו שכאשר אינו מבין ומשיג איזו הנהגה מהנהגות השי"ת או איזו מצוה ממצוות התורה, אין זאת אלא מחמת קוצר ומיעוט המשיג, ולפיכך לא יפגום כהוא זה בקיומה בשלימות.

ראיה לנו ממעשהו של המקלל. תחילת חטאו היתה בכך שלגלג על מצות לחם הפנים, לאחר שענייניו היה תמוה בעיניו, וסופו שקילל וגידף שם המפורש ששמע בסיני.

והנה אכן על פי הבנתו ראוי המלך לאכול פת חמה בכל יום ולא פת צוננת של תשעה ימים, ברם, לו היה מאמין שמשפטי ה' אמת צדקו יחדיו, וממתין שבוע ימים, היה נוכח לדעת כי לאחר שמונה ימים היתה עדיין הפת חמה, ואז היה ניצל מחטא חמור זה ומעונשו.

(טללי אורות)

מאוצרות המגידים

ושמרת מצוותי ועשיתם אותם אני ה', ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב, ל"א-ל"ב)

הבה נלמד ונחזיר ללבנו את דברי חז"ל בגמ' יומא (פ"ו). להבין ולהתבונן מהו קידוש השם:

"מי שקורא ושונה ומשמש ת"ח, ומשאו ומתנו באמונה, ודיבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, ראו פלוני שלמדו תורה כמה נאים דרכיו וכמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר ישראל אתה עבדי אשר בך אתפאר".

הנה אנחנו מורגלים במושג "קידוש השם" למסור נפש ולמות על קידוש השם. אולם כאן מלמדים אותנו חז"ל, שדבר ראשון חובתנו "לחיות על קידוש השם!!" וכן רח"ל בהיפוך כמו שחז"ל ממשיכים שם עיי"ש, זהו לחיות בחילול השם רח"ל.

ומהו לחיות על קידוש השם?

הנה שמענו ולמדנו בגמרא זו שלושה יסודות.

בשל כך הביאה הרבנית אשה אחת, שתבשל במקומה ותגיש ותכבד את בעלה ואת האורח הנכבד, כשהיא שוכבת במיטתה ונותנת משם את ההוראות המפורטות למבשלת.

והנה בעודי שוהה מעט בבית קודם הסעודה, שומע אני - מספר ר' אהרן, איך שהרבנית מדריכה את האשה בפירוט, איזה דגים ואיזה בשר, ואיך להכין, ומפרטת היכן נמצא כל דבר. בהטעימה - תערכי הכל בטוב טעם וברוחב לב כמו "יום טוב", לכבוד האורח.

לאחר שנטלנו ידיים, אני ור' איצל. הרבנית לא נחה ועמדה על המשמר וצעקה ממיטתה לאשה, נתת כבר את הדגים? והיא משיבה "כן", כשהוונה בפועל היתה שנתנה את כל הדגים שבישלה לתוך הסל שהכינה מראש לעצמה... "כעת תגשי את הבשר" צועקת הרבנית. - "בסדר" משיבה האישה ושוב הסל המיועד פער את פיו ובעל הכל בשקט ובדומיה...

כך התנהלה לה ה"סעודה הדשנה" שהכינה הגברת לעצמה, ואילו לנו, לא הגישה אלא חתיכה קטנה של כבד וקצת מרק וחסל...

והכל לאור היום ולעין כל, ממשיך ר' אהרן ומטעים את מה שראה והרגיש, שהטעם לכל ההתנהגות הזו נבעה מתוך כך, שברור היה לה שני דברים פשוטים, הראשון, שהרבנית לא יכולה לקום, והשני שר' איצל לא יפצה פה לא בהווה ולא בעתיד!!

לכן עשתה את כל מה שעשתה, ללא חת וללא מורא, ללא כל חשש וללא כל בושה, הרבנית אומרת תני את זה ואת זה, והיא משיבה, כן כן... והכל נערם בפנית החדר ונלקח לביתה, אוכל כיד המלך...

כנראה איפה שאשה זו היתה רגילה, כמו הגר בבית אברהם שראתה מלאכים, כך גם היא היתה רגילה לראות מלאכים - מאן מלכי רבנן - בדמותו של ר' איצלה בלאזר זצוק"ל, ומשלמדה והכירה את ר' איצל, כבר ידעה יפה מאיתנו את הפשט ב"מה הבריות אומרות עליו"... כאשר היא כמשרתת שפילה, מהווה את הדוגמא הנאותה לענין זה.

ואם יש עדיין מאן דהוא שחושב למצא "נאים דרכיו ומתוקנים מעשיו" מחוץ לכותלי בית המדרש, יילך נא אצל המשרתת של ר' איצל לשמוע קצת מוסר... !!!

ואנן נענה אבתריה, ראתה שפחה על ר' איצל, מה שלא רואים 'העדיינים והמעודנים הלאומיים בה'שכלתם'...

(לב שלום)

חשיבות מעשה בתמימות לכבוד ה'

ביום השבת ביום השבת יעדכנו לפני ה' תמיד (כד ח)

בספר משנת חכמים למהר"ם חאגיז (אות י"ב) מסופר מעשה שהיה בזמן האר"י ז"ל: אחד מהאנוסים שבא מפורטוגל לגליל העליון והתיישב בצפת, שמע דרשה של הרב על לחם הפנים שהקריבו בבית המקדש מדי שבת בשבתו, אותו רב נאנח בדרשתו ואמר מתוך צער, שעכשיו בעוונותינו הרבים אין לנו בית המקדש, ולא מקריבים את לחם הפנים.

אותו אנוס, שלא למד תורה, אך היה מאוד תמים באמונתו, שמע את הדבר הלך בתום לב לביתו, ואמר לאשתו שבכל יום שישני היא תכין לו ב' ככרות לחם מנופה ביי"ג נפות, הוא ביקש ממנה שתלוש את הלחם בטהרה, ותאפה אותו היטב בתנור שבבית, מפני שרצונו להקריב את הלחם לפני היכל ה', אולי יקבל ה' את הלחם שהוא עורך לפניו. אשתו אפתה לו ב' ככרות, ובכל יום שישני היה עומד לפני היכל ה' הארון קודש שבבית הכנסת, ומתפלל ומתחנן לפני ה' שיקבלם ברצון, והיה מניח את שני הכיכרות בארון קודש, והולך לו.

השמש, היה בא בכל יום שישני לסדר את בית הכנסת, והיה מוצא בארון קודש ב' כיכרות, היה לוקחם בלי לדרוש ולחקור מהיכן באו, ומי הביאם. בשעת מעריב בליל שבת היה רץ אותו איש אל

"כי כיון שלמד אדם תורה נכנסה בו ערמומיות" ומנצל אותה לרעה בבחינת ת"ח שאין בו דעת נבלה טובה הימנו שאותה לכל הפחות וקברים ואינה מדיפה ריח לכל עובר ושב. ה' ישמרנו.

נסיים את הדברים בשתי מעשיות, על "כמה נאים דרכיו" שקיים רק אצל גדולי התורה, כאמור:

הגאון ר' שלמה היימן זצוק"ל, שהיה מגדולי תלמידי ר' ברוך בער זצוק"ל, נפטר צעיר לימים כבן חמישים שנה, והוא ערירי ללא בנים, ובימי "השבעה" לא היה את מי לנחם כי אם את אשתו הרבנית, בלבד.

תלמידי הרבים קיימו מנינים כסידרם בביתו בזמן השבעה, והיו אכ"כ מנחמים את הרבנית והולכים לדרכם.

פעם אחת, לאחר התפילה עת ישבו התלמידים בדומיה, נכנסה הרבנית מהחדר הפנימי, נעמדה בפתח וביקשה את רשות הדיבור, וכה אמרה:

אתם שמעתם מבעלי הגדול שיעורים רבים בגמרא ובהלכה, כעת שמעו נא ממני שיעור במידות! אותו תלמדו ממה שאספר לכם על בעלי ר' שלמה ע"ה מתוך חייו האישיים שחי עמי. כולם כרו אוזנם כאפרכסת, והרבנית המשיכה ואמרה:

דעו לכם, כי בעלי ז"ל, חי איתי כעשרים ושש שנים ובלא בנים, כפי שאפשר להבין מאליו, הרי בדרך הטבע, שבכזה מצב שאין לבני הזוג ילדים, נוצרים חיכוכים ונערמות טענות בלב וכו' וכמובן שהמצב רוח בבית ירוד ואפלולי, מה שגורם לכך שהכבוד ההדדי, לא שלם.

נאים דרכיו

ועתה, מעידה אני על בעלי ז"ל, שבכל העשרים ושש שנים, עד יומו האחרון, ועד רגע הפטירה, לא שמעתי ממנו ולו מילה אחת שיכולה היתה להתפרש כאילו ישנה איזה תרעומת או איזה תביעה כלפיי, והשלום והשלוה, הכבוד והאחווה, שררו בינינו כל חייו, כמו בשנה הראשונה לנישואינו!!

מתוקנים מעשיו

ועוד יתרה מזאת, שהיו פעמים שכאשר הייתי ממחרת לצאת, ולפיכך לא הייתי מכינה בשבילו ארוחת ערב, לא די שלא הקפיד, אלא שכאשר הייתי שבה הביתה, היו מוכנים על השולחן שתי חתיכות עוגה, לצידם היו ערוכים שני כוסות עם קפה, והקומקום אף הוא היה חם, מוכן למזיגה. הכל ערוך ומסודר בשבילי!!

הנה שמעתם ממני, שיעור במידות ממנו! סיימה הרבנית את דבריה. וכפי ששמעתי את כל זה מהגה"צ ר' משה אהרן שטרן זצ"ל שהיה נמנה על תלמידי.

הנה ראינו "כמה נאים דרכיו וכמה מתוקנים מעשיו" עליו אפשר להראות באצבע ולראות בעין פשוטה, שאין אלא תוצאה של "ראו פלוני שלמד תורה" שרק מתוכה שייך לעלות לדרגה כזו של מתוקנים מעשיו! שכן כולנו יודעים שאצל הלו הרחוקים מתורה וקרובים לחיכוכים בחוצות, במקרים כמו אלו, בבית פנימה אין שקט ושלוה, ואין כוס קפה עם עוגה...

גם השפחה מכירה בעדינות הת"ח

וכעת נראה עוד, איך שלא רק לאחר מעשה אפשר לראות בבירור את הקשר שבין תורה למידות, אלא שגם קודם מעשה, יכולים ויודעים אפ"י ה"בריות" הפשוטות, שאצל גדולי התורה, אפשר לדעת ולצפות מלכתחילה את התנהגותם המרוממת, ולחזות מראש את תגובתם השונה מכל אדם! ולהערים עליהם בהתאם לכך!!... הבה ונראה מעשה פלא ממש.

היה זה אצל ר' איצל פטרבורג זצ"ל, כפי שסיפר לי ר' שמחה באקשט, בשם אביו הגה"צ ר' אהרן באקשט זצ"ל, שסיפר לו על הזדמנות אחת בה נתארח בביתו של ר' איצל זצ"ל, והרבנית - אשתו של ר' איצל - חולה היתה ושכבה במיטתה ולא יכלה לקום ולכבד את האורח.

בספר שומר אמונים (עמוד רנט) כתב ענין נורא המובא בספר מרכבה שלמה לרבי ישמעאל כהן גדול וז"ל: אמר רבי ישמעאל סח לי ססגיאלי שר הפנים, ידידי שב בחיקי ואגיד לך מה תהא על ישראל, ישבתי בחיקו והיה בוכה והיו דמעות יורדות מעיני ונפלות עלי, אמרתי לו הדר זיוי מפני אתה בוכה, אמר לי, ידידי בא ואכניסוך ואראך מה גנוז לישראל עם הקדוש, תפסני בידו והכנסני לחדרי חדרים ולגנזי גנזים ולאוצרות ונטל את הפנקסים והראני אגדות כתובות צרות משונות זו מזו, אמרתי לו הללו למי הן, אמר לי לישראל, אמרתי לו יכולים ישראל לעמוד בהם? אמר לי, בא למחר ואודיעך צרות משונות מאלו. למחר הכניסני לבית גנזי גנזים ולחדרי חדרים והראני צרות משונות מן הראשונות וקשות, אשר למוות למוות ואשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי, אמרתי לו הדר זיוי כל כך חטאו ישראל, אמר לי בכל יום מתחדשות גזירות קשות מאלו, וכיון שנכנסים ישראל לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונים יהא שמייה רבא, אין אנו מניחים אותם לצאת מחדרי חדרים עכ"ד.

הרי תראה אחי אהובי שאפילו נגזר על ישראל כמה גזירות על ידי ענייני יהא שמייה רבא מתעכבים הגזירות שלא לצאת לחוץ ע"כ.

כתב החפץ חיים (סוף ספר שמירת הלשון): מה מאוד צריך האדם להתחזק לשמור שלא לבטל אמירת הקדושה ואמן יהא שמייה רבה, דהנה ידוע מה שאמרו חז"ל דלמעלה יש כמה אלפי רבבות מלאכי השרת שאומרים קדושה בכל יום תמיד באימה וביראה. ואיתא בתנא דבי אליהו (פרק טז) יש ארבע מאות ותשעים ושישה אלפים רבבות מלאכי השרת שעומדין לפני ומקדשין שמו הגדול בכל יום תמיד מיציאת החמה עד שקיעתה אומרים קדוש קדוש קדוש, ומשקיעת החמה עד יציאתה אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו.

וכמה יתבייש האדם בבואו לעולם העליון ויראה את כל הרעש הגדול היוצא מאלפי רבבות מלאכים קדושים שמקדשים ומשבחים שמו של הקב"ה שיצרו ובראם בחדוה ובשמחה, כשיזכור דכשהיה בעולם העשייה נתן לו הקב"ה גם כן את המעלה הזאת לפאר ולהקדיש את שמו הגדול תמיד בכל עת כצבא המרום במרום והוא התעצל וביטל זאת בחפץ נפשו. והעיקר שיתבונן בימי חייו שיבוא עת שיחפוז בכל נפשו לפאר ולקדש את שם ה' אבל לא תהיה לו רשות על זה דאדם אין לו רשות לעסוק בתורה וכן לקדש את שם ה', כי אם בעודו בחייו בעולם הזה כידוע. ע"ש שהאריך בזה.

מעשה נורא על חשיבותה של אמירת הקדיש

בספר "האיש על החומה" שנכתב לזכרו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל מסופר:

אשה מכובדת ובעלת עסק מבוסס בעיר פרשבורג שבהונגריה, הייתה נוהגת במשך שנים רבות להביא מידי פעם תרומה הגונה לשיבה, בתנאי שיגידו קדיש תמיד לעילוי אותן נשמות גלמודות שאין מי שיגיד אחריהן קדיש. הישיבה העמידה בחור מיוחד שאמר קדיש לטובת נשמות אלו.

לימים הסתלק לעולמו בעלה של אותה אשה, ומכיוון שהוא ניהל את העסק ביחד איתה, פגעה פטירתו בעסק שהצטמצם והלך, עד שנסגר כליל. מצבה הכללי של האשה הלך והחמיר, וברבות הימים נפל עליה עול נוסף, כאשר הגיעו שתי בנותיה לפרקן, וכסף אין...

נשאה האשה את סבלה בדומיה, קיבלה עליה את דין שמים, אולם על דבר אחד לא יכלה לוותר, ולבה היה מר עליה ביותר והכאיב לה עד מאוד, והוא ענין הקדיש שעלול להתבטל אחרי שהפסיקה את הקצבתה למטרה זו. במר נפשה עלתה להנהלת הישיבה ושטחה את בקשתה, שהישיבה תיאות להמשיך גם הלאה את אמירת הקדיש לעילוי נשמות גלמודות, עד שירחיב ה' גבולה ותחזור לתמוך בישיבה כמקודם, שמעו ראשי הישיבה את בקשתה ובהתרגשות הבטיחו לה למלא את מבוקשה.

הארון קודש, וכיון שלא היה מוצא את הכיכרות, היה שמח שמחה רבה בלבו, והולך ואומר לאשתו, השבח וההודאה לקל יתברך, שכבר קיבל את הלחם, וחיזק אותה שתיזוהר בעשייתם בשבועות הבאים וכך נמשך הדבר תקופה מסויימת.

באחד מימי שישי, שהה הרב שדרש את הדרשה על לחם הפנים, בבית הכנסת, והנה האיש ההוא בא כמנהגו, עם הכיכרות, וקרב אל ארון הקודש, והתחיל לסדר דבריו ותחינותיו מבלי להרגיש שהרב נמצא בבית הכנסת, מרוב ההתלהבות והשמחה שהיו לו בעת שהיה מביא דורון זה לפני המקום, לא שם לב כלל לדבר אחר.

הרב חרה לו מאוד על דבריו של אותו האיש, קרא לו וגער בו, ויאמר לו, שוטה! וכי ה' אוכל ושותה?! ודאי השמש לוקח את הכיכרות, ואתה סבור שה' הוא המקבלם! הרב המשיך באמירת דברי מוסר באזני האיש, עד שבא השמש כמנהגו לקחת את הככרות, ואכן התברר שהשמש הוא שהיה לוקחם תמיד, והאיש, כששמע את הדברים, התחיל לבכות ואמר לרב שימחול לו, כי הוא טעה בדרשתו, שהוא חשב לעשות מצוה, ולפי דבריו לא עשה אלא עבירה.

מיד לאחר מכן הגיע לרב שליח מיוחד מהאר"י ז"ל, ואמר לו: לך לביתך וצו לביתך, כי מחר, בעת שהיה לך לדרוש, מות תמות! הרב נבהל על השמועה, והלך אל האר"י שיגיד לו מה פשעו ומה חטאתו, והשיב לו האר"י, שמעתי שעוונך הוא שביטלת נחת רוח שהיה לו לקב"ה, שמיום שחרב ביהמ"ק לא היה נחת רוח לפני ה' כאותה שעה שהאנוס הזה היה מביא את שני הלחם בתמימות לבו, ומניחם לפני היכלו, וסבור היה שה' קיבלם ממנו. ומפני שביטלת אותו מלהביאם, נגזרה עליך מיתה בלי שום פתח הצלה לפניך. והלך הרב ויצו לביתו, ואכן ביום שבת קודש, בשעה שהיה לו לדרוש, נפטר לבית עולמו.

בספר 'עוד יוסף חי' (פרשת מטות) מביא מעשה ששמע על אודות יהודי אחד תם ועם הארץ, שלא ידע אפילו את פירוש המילים של הפסוקים, ולא ידע להתפלל. וכשהיה הולך לבית הכנסת לא היה אוחז את הסדור בידו, שהרי לא ידע להתפלל, רק היה מאזין לשליח צבור.

היה שם בבית הכנסת אדם אחד, שהיה קולו ערב, והיה מתפלל בקול מפרשת העקדה. וכשהגיע למשניות 'איזהו מקומן של זבחים' היה קורא בנעימה ערבה, ובמילים "אלו ואלו נשרפין בבית ה' ואלו נשרפין בנגון ובסלסול. אותו בור לא ידע את פירוש המילים, וחשב לעצמו שאותן חמש תיבות הן לבטח ברכה גדולה ונשגבה, ולכן אותו אדם מגביה בהן את קולו... על כן, מאותו זמן, בכל ליל שבת כאשר היו כל בניו מתקבצים סביבו לקבל את ברכתו, היה מניח את ידו על ראש כל אחד וקורא בקול גדול ובשמחה: 'אלו ואלו נשרפין בבית ה' ואלו נשרפין בנגון ובסלסול! והיה בטוח שאין ברכה גדולה מזו.

פעם בליל שבת התארח בביתו ת"ח אחד, וכששמע את דברי ברכתו נזעק ואמר: מה אתה עושה?! מקלל אתה את בניך בליל שבת קדש ומביאם לשריפה בבית ה'!! נבעת האיש ולא ידע את נפשו מרוב חרדה, בלילה אמרו לאותו חכם בחלום 'לא טוב עשית שבטלת אותו ממנהגו, כיון שאמר את הדברים לפי תומו, והתכוון לברכה שלמד, היה הקב"ה נוטל חמש תבות אלו ועושה בהן צרופים של ברכות.

(אוצרות התורה)

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כב, לב).

כתב המשנה ברורה (סימן קכה סק"ד) צריך לכוין ביותר בקדושה לקדש את ה' יתברך, ובזכות זה ישרה עליו ה' ית' קדושה מלמעלה, ויכוון לקיים הפסוק ונקדשתי בתוך בני ישראל והאר"י ז"ל היה מזהיר מאוד על זה עכ"ד ושנה דבריו בספרו תורת הבית שלדעת הזוהר מקיימים כשאומרים קדיש וקדושה מצות עשה של "ונקדשתי מתוך בני ישראל".

וכך אתה מתגרה בהם! אמר לו ר' חנינא לר' יוסי: רבי מה אני לחיי העולם הבא האם יש לי חלק בהם? אמר לו ר' יוסי כלום האם מעשה טוב (של נסיון) בא לידך? אמר לו ר' חנינא: מעות של סעודת פורים שלי נתחלפו לי פעם במעות של צדקה שחשבתי בטעות שהמעות שהנחתי לסעודת פורים היו מעות של צדקה וחלקתים לעניים ולא חזרתי ונפרעתי מארנק הצדקה אף לאחר שהתברר לי שטעיתי: ר' חנינא בן תרדיון היה גזבר צדקה (עמוד קודם, מדברת על זה הגמרא). היה לו כיס בצד, ששם היתה לו 'קופת העיר' - הצדקות שהיה צריך לחלק בפורים. באותו בוקר, הוא הלך לכספומט, משך 2000 ₪ ושם בארנקו. בצהריים הגיעו עשרים עניים ליטול את הצדקה, ונתן לכל אחד מהם 100 ₪. הוא חוזר הביתה ופתאום: "אויש, במקום לתת מהכיס של הצדקה, נתתי מהכיס שלי 2000 ₪ - נו, מה הבעיה?! אם אתה יודע שהוצאת מהכספומט 2000 ₪, קח מהכיס של הצדקה ושים בכיס שלך - תבצע העברה מכיס לכיס! ...! אלא, אמר ר' חנינא בן תרדיון לעצמו: "אם הקב"ה סיבב שאוציא מהכיס שלי 2000 ₪, אז הקב"ה רצה שהכסף הזה ילך לצדקה, ואם ככה, אני לא גובה את הכסף! ..."

אמר לו ר' יוסי לר' חנינא: אם כן היית מוכן לוותר על ממונך, מחלקך בתורה יהי חלקי ומגורלך במעשים טובים יהי גורלי.

שואל הספר מאיר דרך - והדבר מפליא לכאורה, כיצד עולה על הדעת, שרבי יוסי בן קיסמא, שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים במסירות נפש ממש, לא יהיה לו חלק לעולם הבא, עד ששומעים אם "מעשה בא לידו", ורק אחרי ששומעים שמעשה בא לידו, שנתחלפו לו מעות של פורים במעות צדקה וחילקם לעניים, אז יודעים שהוא בן העולם הבא, ומה העדיפות של מעשה זה על פני מסירות נפשו להקהיל קהילות ברבים כדי ללמוד תורה?

אומר הרמב"ם יסוד נורא {פירוש המשניות סוף מכות} - ר' חנינא בן עקשיא אומר, רצה הקב"ה לזכות את ישראל וכו'. מעקרי האמונה בתורה כי כשיקיים אדם מצוה מתרי"ג מצוות כראוי וכהוגן ולא ישתף עמה כוונה מכוונת העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה כמו שביארתי לך הנה זכה בה לחיי העולם הבא, ועל זה אמר רבי חנינא כי המצוות בהיותם הרבה אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחת מהם על מתכונתה ושלמותה ובעשותו אותה המצוה תחיה נפשו באותו מעשה, וממה שיורה על העיקר הזה מה ששאל ר' חנינא בן תרדיון מה אני לחיי עוה"ב, והשיבו המשיב כלום בא מעשה לידך, כלומר נזדמן לך לעשות מצוה כהוגן השיבו כי נזדמנה לו מצוות צדקה על דרך שלמות ככל מה שאפשר וזכה לחיי העוה"ב וכו'.

מדברי הרמב"ם נמצאנו למדים, שרוב המצוות שעושה האדם הן 'נגועות' - הוא קונה אתרוג כדי שכולם יראו; הוא נותן צדקה, כדי שכולם יצלצלו - כל מצוה ומצוה יש בה סרח כלשהו; יכל אדם לחיות שבעים שנה בארץ הקודש ולא לקיים מצוה אחת נקיה - כי "רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות" - נתן לנו שבעים שנות חיים עם תרי"ג מצוות - אולי נצא עם מצוה אחת נקיה, בלי שום סרח של מחשבה זרה!

אומר הספר מאיר דרך - וביאור דברי הרמב"ם הוא, שלמרות שהזכות של מקהיל קהילות ברבים היא עצומה, אבל סוף כל סוף יתכן שנתערב בה איזה שמץ דק מן הדק של מחשבה עצמית (כי זה נעשה ברבים), ועל כן יתכן שדווקא המעשה עם מעות צדקה שנעשה בצנעה ובלי שיוודע לאחרים על כך, הוא המזכהו לעולם הבא!

רבתי, מאוד קשה לקיים מצוה אחת נקיה. אבל יש מצוה אחת שהיא נקיה במאת האחוזים - מצוות 'לקט שכחה ופאה'! - איך?

מצוות 'שכחה' - ודאי נקיה; מתי אתה מקיים את המצוה? ששכחת! - אם שכחת, אתה לא יכל להגיד: "אני עושה את זה לשם כבוד" - איזה כבוד בדיוק, שיש לך אלצהיימר! ...

מצוות 'לקט ופאה' - יכולה להיות נקיה, אם מקיימים אותה כראוי; אם בעל השדה משאיר לקט ופאה והולך משם - הוא לא

בצאתה מן הישיבה בא למולה יהודי ישיש בעל הדרת פנים נדירה, כשזקן צח כשלג יורד על פי מדותיו ובירכה לשלום, הופתעה האשה מהסברת הפנים הלבבית של הזקן הבלתי מוכר לה, הפתעתה גדלה שבעתיים בעת שהזקן התקרב אליה ונכנס איתה בשיחה תוך התעניינות במצבה ובמצב בנותיה.

נאנחה האשה קשות ושטחה לפניו את גורלה ואת נפילתה מאיגרה רמה לבירא עמיקתה, עד שאין לה האמצעים ההכרחיים להשיא את בנותיה הבוגרות. מהו הסכום המשוער הדרוש לך? שאל הזקן, אמרה האשה סכום מסויים, שלף הזקן גליון נייר ורשם הוראה לבנק המקומי לשלם לאשה את הסכום שנקבה, אולם

בטרם שם את חתימתו, הוא הביע משאלתו שהיות ומדובר בסכום רציני מאוד, רצוי שתהא חתימתו בנוכחות עדים, עלתה האשה ובקשה משני בחורים להילוות אליה, וחתם את חתימתו למזכרת ולדוגמא.

הלכה האשה למחרת בבוקר לבנק, כשבחן פקיד הבנק את ההמחאה הוא הביט באשה במבט תוהה, מסתכל פעם פעמים וכולו נבוך ומשתאה, תוך הבעת מבוכה ביקש מהאשה להמתין, והוא נכנס עם ההמחאה למנהל הבנק, כשראה המנהל את ההמחאה נפל מכסאו והתעלף...

בבנק קמה מהומה, הפקידים ששמעו על המתרחש, הכניסו את האשה לחדר צדדי והפקידו עליה שומר לכל תתחמק, תוך חשד שיש כאן ענין עם מעשה מרמה, אחרי ששבה רוחו של המנהל הוא ביקש לראות את האשה שהגישה את ההמחאה, שאלה המנהל אימתו וכיצד קיבלה את ההמחאה, אמרה האשה רק אתמול קבלתי אותו מיהודי מכובד בעל הדרת פנים, וישנם אפילו שני בחורים שהם עדים לדבר. הורה המנהל להביא לפניו את תמונת דיוקנו של אביו המנוח, וכשהוצגה התמונה בפני האשה, הצביעה ללא היסוס עליו כעל האיש שנתן לה את ההמחאה.

ציוה המנהל לפרוע את ההמחאה. ולאחר שהלכה סיפר המנהל לנוכחים את פשר הפרשה המוזרה, האיש שמסר את ההמחאה לאשה, אינו אלא אביו שהלך לעולמו לפני עשר שנים. בלילה הקודם, הופיע אביו בחלום, ואמר לו בזה הלשון: דע לך שמאז שסרת מדרך הישורה, והתחתנת עם אשה נכרית, והפסקת לשמור את הקדיש, לא אומרים קדיש אחרי, וזכותי עמדה לי שהקדיש הזה שאמרו בישיבה לפי פקודת האשה גרם לי עילוי ונחת רוח לנשמת. אשה זו תופיע מחר בבוקר בבנק שלך עם ההמחאה שמסרתי לה לכיסוי הוצאות נשואי שתי בנותיה. קמתי בבוקר נפעם מהחלום, ספרתי לאשתי שלעגה לכל הענין, אולם משהופיעה האשה עם ההמחאה, נתאמת לי שאכן החלום אמת היה.

סיים מורנו רבי יוסף חיים זוננפלד את סיפורו ואמר: מי היו שני הבחורים? אני וחברי רבי יהודה גרינוולד (אב"ד דסטמאר), האיש נהיה לבעל תשובה, אשתו התגיירה כדן, וזכו להקים בית נאמן בישראל.

(אוצרות התורה)

ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם (כג, כב)

מספרת הגמרא {מסכת עבודה זרה יח, א} - תנו רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון אחד מעשרה הרוגי מלכות לבקרו. אמר לו חנינא אחי אי אתה יודע שאומה זו הרומאים מן השמים המליכוה? שהרי החריבה את ביתו של הקב"ה ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת וזאת ראייה ברורה שאין היא אלא שליח לפורענות מן השמים. ואני שמעתי עליך שלמרות כל זאת אתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים וספר תורה מונח לך בחיקך מדוע אתה מסכן את נפשך? אמר לו ר' חנינא לר' יוסי: מן השמים ירחמו. אמר לו ר' יוסי לר' חנינא אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו! תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר התורה באש הואיל

לכן, אומר לנו רבי אבדימי ברבי יוסף, שהמצוה הזאת נכנסה דוקא באמצע – בין שבועות לראש השנה – למה?! כי לעתיד לבוא שיגיע המשיח, נקבל בחזרה שני רגלים חדשים – י"ז בתמוז ותשעה באב!

בזכות מה נקבל אותם ??? בזכות שנעשה מצוות נקיות לשם שמים, כמו מצות 'לקט שכחה ופאה'!

אומר המגלה עמוקות - אומר לנו הקב"ה: בשבת פרשת אמור, כאשר תעלה לתורה ב'פרשת המועדים' ותגיע למצות 'לקט שכחה ופאה' - תזכור היטב, שגם אני קיימתי ב'שדה שלי' מצות פאה - הוא הכותל המערבי! - ואז תכוון " כן ה' אלקיני ואלקי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום " - אותם מועדים, שלעתיד לבוא, יהיו בי"ז בתמוז ותשעה באב!

(הגר"ב רוזנבלום)

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה" (כג, טו).

בכל מצוות התורה, מלבד עצם החיוב של קיום המצוה, ישנן טעמי המצוות, הבנות פנימיות וסודות נשגבים, עומק בתוך עומק, פנים בתוך פנים. אולם, בטעם של כל מצוה ישנו גם חלק של פשט. למשל: במצות תקיעת שופר כתב הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ג): "אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם". זהו רמז בדרך הפשט במצות שופר. גם במצות אכילת מצה מצינו טעם בדרך הפשט, וכפי שניסח זאת בעל ההגדה: "מצה זו שאנו אוכלין על שום מה..." וכך בכל המצוות כולן.

מצות ספירת העומר היא לכאורה חידה שתומה. התורה מצוה עלינו לספור שבעה שבועות, ובכל שבוע שבעה ימים. אולם, מה סופרים ואיך סופרים? וכאשר סופרים ימים, האם ימים אלו הם ימים טובים או ימים רעים? כי יום, מעצם מהותו, הוא כלי שאפשר להכניס בו את הכל [גם אותו יום שבו נולד עמלק היה יום]. כמו כן, מהו הענין בשבעה שבועות שבע פעמים? ומהי משמעות הסכום הכולל של הימים והשבועות?

גם כאן ננסה לבאר את הרמז הפשוט שבדברים לפי הבנתנו.

בספר החינוך (מצוה שו) כתב: "משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל... והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה... שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבדות... ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, 'כעבד ישאף צל' (איוב ז, ב) וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונין לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין אנו מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן..." עכ"ל.

והקושיא מפורסמת, הרי כשסופרים לקראת דבר שמצפים לו סופרים את הימים שנותרו ולא את הימים שכבר חלפו עברו. ולמשל, ילד לפני בר מצוה יספור וימנה: כך וכך ימים נותרו לי עד לבר מצוה. כך גם לפי דברי החינוך, לכאורה היו צריכים להתחיל במנין ארבעים ותשע יום כנגד ארבעים ותשעת הימים שנותרו עד קבלת התורה, ואחר כך ארבעים ושמונה, וכך הלאה!

כדי ליישב קושיא זו נקדים דברים שכתב מרן רבי אהרן קוטלר זצ"ל במאמרו המפורסם בענין לימוד החומש, והדברים הם לאמיתיה של תורה. התורה מספרת לנו שיעקב היה צריך לחכות שבע שנים כדי לשאת את רחל, וזיהו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה" (בראשית כט, כ). ולכאורה קשה, הרי אנחנו יודעים שהטבע

יודע איזה עניים באים לשדה; הוא חוזר בחזרה לאחר שלשה ימים, ורואה שהכל חתוך עד למטה - זאת מצוה נקיה - הוא לא יודע למי הוא נתן; הוא לא יודע מי לקח!

יכל להיות שבמצות צדקה, הדבר לא יהיה נקי במאת האחוזים; אדם שם צדקה ב'קופת העיר' ורושם: "לרפואת יחזקאל בן דבורה ושמואל בן מנשה ושלמה בן משה" - נא למסור את החבילה לרבנים; אם הוא ביקש שימסרו את זה לרבנים - יש לו איזושהי טובת הנאה מזה; ואם הוא מבקש קבלה - יש לו החזר של 30%; וחוף מזה, אם הוא נותן 2000 שקל, הדבר יתפרסם בקרב הציבור, אז אחת תגיד לשניה "את יודעת שהוא נותן כל שבוע 2000 שקל?!", וככה כל השכונה תדע מזה. אבל, אם הוא הולך לאחת הקופות ושם 2000 דולר - במצב כזה, אף אחד לא ידע מי שם ומתי - יכל להיות, שזאת תהיה מצוה נקיה לא פחות ממצות 'לקט שכחה ופאה'.

בספר מלכים א' {פרק ה} שולח שלמה המלך שליח, לחירם מלך צור ומבקש ממנו עזרה בבניית בית המקדש:

אומר הנביא: {שם טז} וישלח שלמה אל חירם לאמר: {יז} אתה ידעת את דוד אבי כי לא יכל לבנות בית לשם ה' אלהיו מפני המלחמה אשר סבבהו עד תת ה' אתם תחת כפות רגלי.

לפי פשט הדברים נראה, כי כל הסיבה שלא בנה דוד המלך את בית המקדש, משום שהיה טרוד כל היום במלחמות.

שאלת השאלה - האם לא יכל דוד המלך למנות מישהו תחתיו, שיבנה את בית המקדש?!

ממשיך הנביא ואומר; אמר שלמה לחירם: {יח} ועתה הניח ה' אלקי לי מסביב אין שטן ואין פגע רע: {יט} והנני אמר לבנות בית לשם ה' אלקי כאשר דבר ה' אל דוד אבי לאמר בנך אשר אתן תחתיו על כסאך הוא יבנה הבית לשמי.

בא המלבי"ם, ומבאר מדוע לא זכה דוד המלך לבנות את בית המקדש, ורק שלמה בנו זכה לכך:

כותב המלבי"ם {מ"א ה, יז} - כי באשר עיקר המצוה הזאת אינה הבנין עצמו, רק אם יבנו הבית יהיה לשם ה' בלבד, מבלי שום פניה חיצונית שיכוונו להשיג על ידו איזה כבוד או תועלת לעצמם, וכמו שדייק פה שמי"ש ג' פעמים 'לשם ה' אלקיו', 'לשם ה' אלקי', 'לשמי', וידוע שקשה מאד על טבע האדם לעשות דבר שמצפה ממנו ריוח גדול ותועלת, ולא יפנה כלל להנאת עצמו רק יעשהו לשם ה', וכבר הובטח דוד ע"י נתן שע"י בנין הבית ימצאו מנוחה מן האויבים, כמ"ש בברכות {דף ז:}: כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נופלים תחתיו, שנאמר {ש"ב ז, י} ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתיו ושכן תחתיו ולא ירגז עוד ולא יסיפו בני עולה לענותו כאשר בראשונה. ע"כ. שהבטיח לו שאחרי שיבנה הבית ימצאו מנוחה מאויביהם, וא"כ היה נמנע שיבנה דוד הבית בכוונה נקיה לשם ה' בלבד, באשר היה מצפה ג"כ התועלת שימצא ממנו לנוח מאויביו סביב שתו עליו כל היום. רק שלמה, שבלא זה היה שלום בימיו, והובטח ע"י נתן שיהיה איש מנוחה, היה נקל לו לבנות הבית בכוונה שלמה מיוחדת לשם ה' מבלי שום פניה חיצונית, וז"ש "אתה ידעת את דוד אבי כי לא יכל לבנות בית לשם ה' אלקיו", "ר"ל שלא היה יכול לבנותו בכוונה לשם ה' בלבד מבלי פניה חיצונית, מפני המלחמות אשר סבבוהו, והיה עולה בלבו בהכרח ג"כ תועלת עצמו, שבונה הבית מפני המלחמה, למצוא מנוחה מאויביו.

אם ככה, נוכל כעת להבין:

"אמר רבי אבדימי ברבי יוסף, מה ראה הכתוב ליתנם באמצע הרגלים, פסח ועצרת מכאן, וראש השנה ויום הכפורים וחג מכאן, ללמדך שכל הנותן לקט שכחה ופאה לעני כראוי, מעלין עליו כאילו בנה בית המקדש והקריב עליו קרבנותיו בתוכו"

שאלת השאלה - למה?!

כי המקיים מצות 'לקט שכחה ופאה' - מקיים מצוה נקיה; אין לו מזה שום טובת הנאה!

זצ"ל מובא שהימים שסופרים הם כנגד המ"ח דברים שהתורה נקנית בהם. בימים אלו צריך לבנות את קנייני התורה. ובאמת זו הערה גדולה מדוע לא כתוב מפורש מה הוא תוכן ימי הספירה.

ונראה לומר בזה בהקדם דברי המשנה (עוקצין סוף פ"ג): "עתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות, שנאמר 'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא'". "יש" בגימטריא ש"י, ואם כן הקב"ה ינחיל לאוהביו ש"י עולמות. ויש לדקדק, הרי בפסוק כתוב "להנחיל אוהבי יש", אבל לא כתוב את מה הקב"ה ינחיל, ומנין ידעו חז"ל לקבוע שהכוונה היא לעולמות? אולי הכוונה היא לש"י אוצרות של כסף, או של זהב, או של נהרות אפרסמון? מנין ידעו חז"ל שהקב"ה ינחיל לצדיקים עולמות דוקא?

ונראה, שבכל מקום הרגילות היא לדבר כפי המטבע שהוא עובר לסוחר באותו המקום. למשל: כשאדם נכנס לחנות באמריקה ואומרים לו שחפץ מסויים עולה כך וכך, הרי שברור ומוכן מאליו שהסכום הנקוב הוא בדולרים. בישראל, כל אחד מבין שהסכום שנוקבים בו הוא בשקלים, באנגליה בלירות שטרלינג ובצרפת בפרנקים. בכל מקום מדברים לפי המטבע העובר לסוחר באותו מקום. ומעתה, מהו המטבע "העובר לסוחר" של התורה? השפה של התורה היא: עולמות! כי מהי בעצם תורה? תורה וקודשא בריך הוא חד הוא, ולקב"ה כביכול אין שפה אחרת. אנו מכירים את הקב"ה דרך העולמות, ועולמות כוללים הכל, ומעתה כאשר התורה אומרת שלוש מאות ועשר [ש"י], פשוט הדבר שהכוונה לעולמות, כי שפה של התורה היא בעולמות.

ממילא, כאשר נשאלת השאלה, איזה מנין מונים ואיזה ספירה סופרים בספירת העומר? התשובה היא, מונים ימים. אבל איזה ימים? ימים של הקב"ה. והיותו 'ה' אלקים אמת והוא לבדו אמת ואין חוץ ממנו יתברך, אם כן בהכרח שהימים האלו שמונים הם ימים של יחוד ה'. לא צריכים להסביר את זה, כמו שלא צריכים להסביר לנכנס לחנות באמריקה שהסכום הנקוב הוא בדולרים. כך פשוט שימים אלו צריכים להיות מיוחדים לשם ה'. הרמב"ם בהל' יסודי התורה (פ"א ה"ב) כותב: "ואם יעלה על הדעת שהוא אינו מצוי, אין דבר אחר יכול להמצאות". ושם (ה"ג ד) ואם יעלה על הדעת שאין כל הנמצאים מלבדו מצויים, הוא לבדו יהיה מצוי ולא יבטל הוא לביטולם, שכל הנמצאים צריכים לו והוא ברוך הוא אינו צריך להם ולא לאחד מהם, לפיכך אין אמתתו אחד מהם. הוא שהנביא אומר 'וה' אלקים אמת' (ירמיה י, י), הוא לבדו האמת ואין לאחר אמת כאמתתו. והוא שהתורה אומרת 'אין עוד מלבדו', כלומר אין שם מצוי אמת מלבדו כמותו". מה יש בעולם? יש רק ה' יתברך, יחוד ה'. והיותו יחוד ה' הוא כל המציאות, אם כן אלו הם הימים של הקב"ה, ואלו הם הימים שצריכים לבנות. ארבעים ותשעה ימים שבהם יתבטא בכל מעשינו יחוד השי"ת.

(תפארת שמשון - הובא ב'אגישמאקע ווארט')

בדרך הדרוש

דביו"ט ליכא נשמה יתירה א"כ אם יום ראשון הוא יו"ט ליתקנו בשמים במוצאי שבת שהוא יו"ט. ותירץ הרמב"ן דבאמת גם ביו"ט איכא נשמה יתירה, רק במוצאי שבת אמרינן כיון ששבת וי אבדה נפש [ביצה ט"ז], אבל במוצאי יו"ט אין נאבד הנפש ונשאר אצלו, דקדושה שה' נותן על זמן בכללות הזמן נאבד הקדושה, אבל קדושה שישאר בעצמו נשאר אצלו ונשאר אצלו שישאר בעצמו נשאר אצלם ושבת קביעה וקיימא, משא"כ יו"ט בית דין מקדשים ולכן נשאר, ואתי שפיר במוצאי יו"ט לא תיקנו בשמים שאין הנפש נאבד, ובמוצאי שבת שהוא יו"ט ג"כ לא תיקנו בשמים כיון דגם ביו"ט איכא נשמה יתירה:

(פרדס יוסף)

ובניזר (פ"ז מ"א) כהן וניזר שמצאו מת מצוה טמא ניזר שאין קדושתו קדושת עולם משא"כ

כדיוק הפוך, ככל שאדם יותר מחכה ורוצה בדבר, כך הימים שחולפים עד להשגתו נראים יותר ארוכים, יום לשנה יחשב. אלא בהכרח שמבואר כאן שיעקב אבינו קידש וטיהר את עצמו והכין עצמו לקראת הבנין של עם ישראל. ע"כ תורף דברי מרן הגר"א קוטלר זצ"ל.

וביאור דבריו כך הוא: משל לאדם שנוקק נואשות למליון דולר. אם יאמרו לו שבעוד מאה יום הוא יקבל מליון דולר הרי יהיה מאושר, אולם כל יום של המתנה יראה לו כנצח, שכן הימים נראים לו כמפרידים ומרחיקים אותו מהממון הנכסף. לא כן אם נוקק אדם למליון דולר, ויזיעו לו עבודה, שמדי יום ישתכר באותה עבודה עשרת אלפים דולר, כך שבסוף תקופה של מאה ימים יהיה בידו סכום של מליון דולר - אצל אדם זה הימים יחלפו במהירות.

ומה ההבדל? כי כשאדם צריך מליון דולר ואומרים לו להמתין מאה יום, מאה ימים אלו הם ימי המתנה בעלמא, ימים ריקים בלי תוכן, ואם כן הימים האלו רק חוצצים בינו לבין הכסף. אבל אם מאה הימים האלו אינם ימי המתנה אלא אופן איך להרויח ולהשיג את הכסף, אז הימים אינם ריקים וחוצצים, אלא להיפך, כל יום הוא יום של בנין והתקדמות לקראת המטרה הנכספת, ובאופן כזה מאה הימים עוברים מהר מאוד, וכל יום של מאה הימים הוא יום של אושר, כי אם ידלג יום אחד הוא לא ישיג את מטרתו - את מלא הסכום.

כך היה עם יעקב אבינו. במשך שבע שנות ההמתנה יעקב אבינו בנה את עצמו, ולכן כל יום שעבר היה בשבילו יום של אושר, כי היום הזה עבר עליו בהכנה לקראת בנין בית ישראל, ממילא "ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה". כי "אהבה" זו עניינה, רצונו הקדוש והטהור של יעקב אבינו לאותו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה שיבוא מתוך נישואיו עם רחל, וכל יום שעבר היה תוספת נדבך בבנין זה. לכן שבע שנות עבודתו היו בעיניו כימים אחדים.

זהו גם ענין ספירת העומר. אילו היו ממתניים לקבלת התורה והיו סתם חמשים יום באמצע, ודאי שהיו מונים את הימים שנותרו, כי היו מחכים שכבר יחלפו ויעברו ימים אלו המעכבים את קבלת התורה. אבל באמת, ימים אלו הם הרי ימי הכנה ובנין לקראת קבלת התורה. אחרי יום אחד של בנין נעשים ראויים יותר לקבלת התורה, ואחרי יומיים ראויים יותר, אחרי שלשה עוד יותר, וכך הלאה והלאה, עד שבמלאות ארבעים ותשעה ימים נעשים ראויים לחלוטין לקבלת התורה. זהו, אפוא, הרמז הפשוט במצוות ספירת העומר: אנחנו סופרים ארבעים ותשעה ימי בנין לקראת מתן תורה.

עד כאן ביארנו את הטעם והרמז למצות הספירה, דהיינו שהימים הם ימי בנין לקראת קבלת התורה.

אולם עדיין נותר לבאר את מה צריך לספור. האם לספור ימים של בנין של מידות טובות? שמא של התמדה? או תפילה - שמשך ארבעים ותשעה יום נתעלה במעלות התפילה? [ובשם הסבא מקלם

דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: (כג, ב) ראיתי דבר נפלא מהגאון הקדוש מסוכוטשוב ז"ל האבני נור, בהא דיומא (כ"ח). קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין, והקשו בתוספות ישנים [ד"ה אפילו] למה נקט האי אמאי קילא טפי מכולהו, דהא דצריך עירובי תבשילין משום דאין יו"ט מכין לשבת דכרבה קיימא לן בפסחים (מ"ו). וקשה למה אין יו"ט מכין לשבת הא יו"ט קדושה קלה דמותר מלאכה אוכל נפש ושבת חמורה, ולמה לא יהיה מותר להכין מקדושה קלה לחמורה:

וצריך לומר עפ"י תוס' פסחים (ק"ב ע"ב ד"ה רב) אמאי ביו"ט לא תיקנו בשמים, ואם נאמר

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמינים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

טמא מת שנגע במת

"אמר אל הכהנים בני אהרן... לנפש לא יטמא בעמיו" (כא)

בפיוט 'אלה אצורה' הנאמר בתפלת מוסף של יום הכפורים מתאר מעמד הריגתו של התנא הקדוש, רבן שמעון בן גמליאל הנשיא: "וכשנחתך ראשו, נטלו רבי ישמעאל וצרח עליו בקול מר כשופר: אי הלשון הממרת להורות באמרי שפר, ואיך עתה לוחכת את העפר".

יש להבין: הלא רבי ישמעאל - כהן גדול היה, וכיצד טמא את עצמו?

תרג רבי צבי פסח פרנק, רבה של ירושלים:

בשעה שהרגו את רבי שמעון עמד עמו רבי ישמעאל תחת קורת גג אחת. וכיון שבכף כבר נטמא באהל המת, לא נוספה עליו טמאה כשנטל את ראשו של רבי שמעון.

ש"ת 'הר צבי' י"ד רפב

אריכות ימים - כנגד חלול ה'

"ולא תחללו את שם קדשי" (כב לב)

העיד רבי מרדכי מנחם שוואב ממונסי:

כל ימיו התפלל מרן היחפץ חיים לזכות באריכות ימים, ושנים, וזאת מפני שהשש שאם חלילה יפטר בקצור ימים יהיה בדבר משום חלול ה', שהרי הוא זה שגזרה והזהיר תמיד על חמרת עונן לשון הרע, ואף עמל ללבן את הלכותיו, ועל כן דאג שפניו שהבטיח הפתוב (תהלים לד ט-י) כי הנוצר לטונו מרע' זוכה לאריכות ימים, ואם הוא לא יזכה לכו, יגרם חלילה 'חלול ה'.

ואכן תפלתו התקבלה; היחפץ חיים זכה לאריכות ימים מפלגת ונפטר בגיל תשעים וחמש שנים, גיל מפלג ביותר, בפרט באותם ימים.

מאמר מרדכי ח"ג עמ' קסט

'ונקדשתי בתוך בני ישראל'

"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל" (כב לב)

מפסוק זה דרשה הגמרא (מגלה כג ב) כי אין לומר דבר שבקדשה במעמד של פחות מעשרה אנשים, בגזרה שוה 'תוך - תוך' מהפסוק שנאמר בפרשת קרח (במדבר טו כא): "הבדלו מתוך העדה", ואין 'עדה' פחות מעשרה אנשים. שכן פנתה התורה את עשרת המרגלים בפסוק (שם טו כז): "עד מתי לעדה הרעה הזאת".

לעמות זאת, בירושלמי (ברכות א ג) למדו זאת בגזרה שוה מהפסוק שנאמר לגבי עשרת בני יעקב (בראשית מב ה): "ובאו בני ישראל לשבר בתוך הבאים", וזאת לפי שלא רצו לדרש מהפסוק שנאמר על עדת קרח.

על פי האמור פרש החתם סופר את הפסוק שלפנינו בדרך צחות:

"ולא תחללו את שם קדשי" - אלו לא חללתם שמי במעשה קרח, אזי לא היה מתקיים בכם: "הבדלו מתוך העדה", אלא: "התחברו לתוך העדה..." וכיצא בזה, וממילא היה נתן ללמד את חוב עשרה באמירת 'ונקדשתי' - דברים שבקדשה, מלשון: "תוך" שנאמרה לגבי 'בני ישראל', ולא היה צורך ללמד זאת מהפסוק: 'בתוך הבאים' המתיחס לגויים שנכנסו למצרים יחד עם בני יעקב כדי לשבר אכל.

חתם סופר

רזי אמונים

המתנה המשלמת ביותר

"ואיש כי יקריב זבח שלמים לה' לפלא נדר או לנדבה... יהיה לרצון" (כב כא)

'לנדבה' בגימטריה 'אמן'. מפאן נוכל ללמד כי הנדבה המבחרת ביותר שנתן להביא לפני ה', היא ברכה המשלמת בעניית אמן, כמונבא בזהר הק' (עקב רמא א): "כאשר עולות אלו הברכות המשלמות באמן מלמטה למעלה, מכריזין בכל הרקיעים: 'זהו דורון למלך ששלח איש פלוני, זהו דורון בקיום ושלמות פראי להיות'".

חזק יזרע יצחק טו עמ' 33

תברך, אם נמטר עצמנו למיתה על קדוש שמו. זאת משום שפרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

אבני שהם'

חלוקים במנחות - שנים בנסכים

"ומנחתו שני עשרנים... ונספה יין רביעת ההין" (כג יא)

במסכת מנחות (פט ב) מבאר כי כבש העולה הבא עם מנחת העמר, מנחתו אומנם כפולה משאר הכבשים, שהרי הוא טעון 'שני עשרנים סלת', ואלו שאר הכבשים אינם טעונים אלא עשרון סלת אחד. אולם נסכיו של כבש זה הנם כשאר הכבשים - שלושה לוגין יין ושלושה לוגין שמן.

הוסיפו ופרשו בעלי התוספות: מטעם זה, בעת הזכרת המנחות בתפלת מוסף של המוציאים אנו מפרטים: "שלושה עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל ועשרון לכבש", שהרי מצאנו כבש שמנחתו שונה. ואלו לגבי הנסכים אנו מקצרים ואומרים: "ויין כנסכו", מבלי לפרט את כמות היין והשמן, משום שלענין הנסכים - כל הכבשים דינם שוה.

דבתינו בעלי התוספות ע"ה

ספירת העמר באמצעות שליח

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה" (כג טו)

בשונה מיתר המצוות התלויות בדבור, שבחן יכול אדם לצאת ידי חובתו בשמיעה מאחר קדין 'שומע כעונה', לגבי ספירת העמר דרשו חכמים (מנחות סה א): "וספרתם לכם" - שיהא ספירה לכל אחד ואחד, כלומר: חובה על כל אדם לספור בעצמו ('ע"פ רש"י' שם; 'באר הגדה' תפט ד"ה ומצוה).

את טעם החלוק בין ספירת העמר ליתר המצוות פרש רבי טוביה גולדשטיין ראש ישיבת 'עמק הגדה' בארצות הברית:

לגבי תפלת 'שמונה עשרה' נפסקה ההלכה שאין אדם מוציא בה את חברו, אף אם מתכוון לכו, מפני שלכל אדם יש צרכים ובקשות משלו, ואין תפלת האלת משקפת את צרכיו (בית יוסף א"ח ח קכד).

טעם זה תקף גם לגבי מצות 'ספירת העמר': מטרתה היא לטהר את נפשתינו כדי שנהיה ראויים לקבל את התורה בחג השבועות, כנסח תפלת 'ובונו של עולם' הנאמרת לאחר הספירה. והרי כל אדם נצב בדריגה משלו, ובהתאם לכו מחובתו לחשב חשבון נפשו בעצמו, ולכן לא מועילה לכו ספירה באמצעות שליח.

'שעני' רבי מרדכי עמ' י"ג

הוֹדוּת יְהוּדִים יְקָרִים,

בעלותכם ביומא דהולוא קדישא של רבי שמעון בר יוחאי להתפלל ולשפך שיח על קברו באתרא קדישא מירון, וכרו את הסגולה הנפלאה לקבלת התפלה, המובאת בספר הזוהר הק' (וילך רפה ב):

"בשעתא דעראון להו לישראל בשעה שהשונאים דוחקים ומצרים לישראל, ומצפון כלותא קמו מאריהון וישראל מתפללים תפלתם לפני קונם, קלא מכווןא בכלהו עלמין קול מכרין ויוצא בכל העולמות: 'פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר חמונים', אל תקרי חמונים, קלא חמונים אלו ששומרים לענות אמינים פראוי. 'פתחו שערים' - קמי דיקראל פתיחו להו פתעין דברכאון כמו יישראל פתחו שערי הברכות בענית אמן, כה היתא פתחו שערים, ויתקבל כלותהון מאיננו דעראון להו כה עתה פתחו להם שערי התפלות, ותקבל תפלתם להנצל מאותם שדחקו והצרו להם."

בכוח עניית אמן מתקבלת התפלה.

תורתו
מגן לנו
היא
מאירת
עינינו

חוט של חסד

הגליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרח"צ שלום ארוש שליט"א פרשת | אמרה יג' איר תשע"ח (28/04/18) | גליון 568

תכנית להתקדמות בחיים

התקדם לכיוון המטרה, שהיום הוא לא כמו אתמול. אתמול היו לו ארבעים ימי תפילה והיום יש לו ארבעים ואחד ימי תפילה. זה כבר לא אותו בן אדם, הוא כבר התקדם.

וזה מסביר קושיה גדולה שכולם שואלים על ספירת העומר: אם המטרה שלנו היא להגיע למתן תורה, היה ראוי לספור את הימים לאחור, שביום הראשון נספור 'היום ארבעים ותשעה יום למתן תורה', 'היום ארבעים ושמנה' וכן הלאה עד שבערב שבעות נספור 'היום יום אחד למתן תורה'. מדוע אם כן סופרים כסדר?

ויש על כך כמה תשובות, וברצוני להתמקד בשתי תשובות שיש להן מסר חשוב לכל עבודת ה', כפי שלמדנו בספירת העומר היא דגם ומודל לכל החיים של היהודי ולכל עבודת ה' שלו.

התקדמות פעילה ולא טבלת ייאוש

תשובה ראשונה: מתי סופרים לאחור? כאשר אין שום משמעות לזמן שעובר העיקר להגיע למטרה. זאת אומרת, סופרים לאחור רק כשהמשמעות היחידה של הספירה היא הזמן שעובר ותו לא. כמו אסיר בכלא שמחכה לשחרור, הוא לא מתקדם לקראת השחרור אלא השחרור מתקדם אליו ולכן הוא סופר לאחור, אין לו שום רווח בימים החולפים חוץ מעצם העובדה שהם חולפים, וזה מה שנקרא בלשוננו: טבלת ייאוש – התקווה היחידה היא הזמן שהולך ומתקצר.

אבל כאשר לכל יום יש משמעות, יש בו התקדמות, יש בו רווחים עצומים – אז סופרים את הימים שעברו כדי להדגיש לעצמנו את הדרך שכבר עברנו, את הקניינים שכבר קנינו, את המאמצים ואת ההתקדמות שלנו לעבר המטרה! התקווה והסיפוק שלנו הם מכלל יום שעובר ומוסיף נדבך לבניין שאותו אנו בונים.

בספירת העומר אנחנו לא סופרים בהמתנה גרידא ללא כל עבודה ורווחים בדרך, אלא בכל יום אנחנו מתקנים עוד מידה, בונים עוד כלים, ממשיכים על עצמנו את האורות השייכים לכל יום ויום, והופכים את עצמנו להיות מוכנים יותר וראויים יותר לקראת היום הגדול שבפתח. לכן אין לנו מה לספור לאחור, אלא סופרים כסדר ובוחנים את התקדמותנו, ושמחים בכל התקדמות: 'שתבח שמו, הנה, כבר השגתי כך וכך'!

קופת חיסכון

כאשר יהודי מתפלל להשיג ולקנות משהו בעבודת ה', הוא צריך הרבה תפילות. כאשר הוא קובע לעצמו זמן יומי לתפילה חוק ולא יעבור הוא יגיע בוודאי. זו רק שאלה של

המשך בעמוד 3

זה ההבדל בין עבד לבין בן חורין. לעבד אין שאיפות הימים עוברים עליו, ואין הבדל בין יום לחברו. הוא 'ישן את החיים'. אבל בן חורין הוא כמו אש שחיבת לעלות מעלה מעלה, הוא לא יכול להשלים עם מצב שבו הוא עומד במקום.

ולכן כשיצאנו ממצריים והפסקנו להיות עבדים – מיד למחרת התחלנו לספור, כלומר התחלנו לחיות עם שאיפות ויעדים. הספירה היא הביטוי העמוק ביותר ליציאת מצריים, כי יציאת מצריים אינה רק יציאה פיזית מהמקום שנקרא מצריים. יציאת מצריים היא תהליך ארוך של התנקות מטומאת מצריים שממלאת את המוח ואת הלב ואת כל המידות, וכל יהודי צריך לשאוף כל ימי חייו להתנקות מכל מיצר בנפש שלו שעוצר אותו ושמעבד אותו, ולהתקדם יום יום לקראת התכלית להיות בן חורין אמיתי ולמלא את ייעודו ותכליתו בשלימות.

יציאים לדרך

מה זה אומר למעשה? כל אדם צריך לקבוע לעצמו יעדים שאותם הוא רוצה להשיג, הן יעדים גדולים והן יעדים קטנים: יעדים גדולים בתחום תיקון המידות וביטול התאוה, כמו ביטול מידת העצבות שהיא המשול העיקרי של יהודי בדרך לכל דבר שבקדושה, וקניית מידת ההתחזקות; כמו קניית מידת השקדנות וההתמדה בתורה מתוך אהבת התורה; כמו קניית מידת האמונה בפנימיות הלב; כמו שמירת העיניים והתקדשות; כמו ביטול מידת הכעס וקניית מידת אריכות אפיים, ועוד; ויעדים קטנים, כגון להפסיק לעשן, לא להעיר לבןבת הזוג ולילדים, לקום מוקדם בבוקר, לקבוע לעצמו לימוד יומי, להקיף מסכת או נושא הלכתי, וכדומה.

ועל היעדים שהציב לעצמו יתחיל לספור. כלומר, יקבע לעצמו עבודה יומית, לימוד יומי, אפילו של עשר דקות רבע שעה – אבל בכל יום ויום, בקביעות ובלי פשרות. וזה גם רמוז בספירת העומר. אנחנו יודעים עד כמה חשובה ההתמדה והקביעות והרציפות של הספירה. על פי ההלכה מי שמפסיק יום בוודאי חייב להמשיך בספירה אבל כבר אינו יכול לברך, כי ישנו ערך הרבה יותר גדול לספירה הרצופה. וכן אנו לומדים שהספירה היא מעשה קטן, אבל כשהוא יומי הוא מצטרף לחשבון גדול מאוד.

ונהפוך הוא?

אדם יכול כמוהו לקבוע לעצמו כמה מטרות: אחת גדולה שעליה ישקיע זמן ארוך יותר של תפילה, ועוד מטרות ספורות קטנות שעליהן ישקיע זמנים קצרים; העיקר שיחיה עם התקדמות, שבכל יום ויום יוכל לומר לעצמו שהיום

למשהו גדול, לתכלית נפלאה. במ"ט ימי הספירה הראשונים בהיסטוריה היו בני ישראל בתהליך של השתקקות עצומה והכנה עמוקה לקבלת התורה, בכל יום הם התקדמו צעד נוסף לקראת המטרה. וכן גם בכל שנה בימי הספירה יש לנו מטרה גדולה, רצון ושאפה, לקבל את התורה ולהתחבר עם התורה ועם נתן התורה מחדש ביום החמישי, ואנו כוספים ומתקדמים צעד אחר צעד. לכל יום בדרך ישנה משמעות בפני עצמה, מספר בפני עצמו, ברכה בפני עצמה, אור בפני עצמו. בכל יום מתקנים מידה אחרת ומשלימים את עצמנו בעוד נקודה.

ובדיק כך צריך כל אדם לחיות: שתמיד תהיה לו שאפה, מטרה, תכלית, יעד שאליו הוא רוצה להגיע. אין דבר כזה אצל יהודי שהוא לא סופר, כלומר שהוא חי בלי שאיפות, שהימים עוברים עליו בלי התקדמות לעבר מטרה נכספת, בחוסר מעש. אין דבר כזה! יהודי צריך לחיות כל ימי חייו בספירה לקראת מטרות ויעדים. ישנן מטרות גדולות וישנן מטרות קטנות, אבל כל אדם חייב לחיות עם מטרות ברורות, ועם התקדמות יומית קבועה.

החופש לשאוף

מוסדות "חוט של חסד" מקבלים בברכה את כל באי

ההיילולא ומזמינים אתכם להדליק נר לצדיק

כרטיסים אחרונים:

052-6672221 | 02-5812210

פניני חסד

שמעתי שאחד מאנשי נסע לאיזה מהו ובא לאיזה עיר במוקדמים, ולא היה לו שום הכרות עם שום אדם, וכלל לבית הרב להתאכסן אצלו, כי הפליגו לו בשבח הרב הנ"ל, כי הוא איש ישר ולמך גדול ומקבל על-כן בא אלי, וכשצא לביתו ראה הספר "לקוטי מוהר"י" מנח על ששנתו, ותפק שאל להרב: "מאין לך זה הספר?" השיב הרב: "וכי גם אתם ידעתם אותו? ומי מחברו?" ענה להרב: "הלא אני מכיר גם את המחבר בצעמו וגם אני מקרב אליו... ברסלרר חסיד". השיב הרב: "אמרו באמת יש לך איזה תפיסה בספר הזה?" אמר האיש: "לפי מדברתי אני תופס". השיב הרב: "אזמה, כי אין שום אדם תופס גדלת הספר הזה..." ואמר עוד: "הלא תראה בעיניך, שבתחלת הספר תכף אחר השיר נכתב המאמר מרבי שמעון בר-יחאי, ומה שיכות לכתבו בתחלת הספר הזקרה?" אמר האיש הנ"ל: "אזכר את שם המאמר הזה, כי רבי שמעון בר-יחאי גימטריא רבי נחמן בן שמחה..." יהי רצון, שנקצה להבין השיחות חלוקי של רבנו זכרון-לברכה בגן-עדן, אמן סלה. (שיש"ק א-רדל).

אב של החיים

רק מי שמרגיש ששלטא זו סגנון חיים, יכול לצעק לה באמת.

צריך להתיר ולפחד מן הנכבד כי נכבד הוא סגנון גדולה, סגנון נפשות (ל"מ קלא).

פנינים, פתגמים, רעיונות, חידושים לפרשת השבוע

מאריך הקודש יש בזה חילול ה'. ואת ההשכלות המעשיות לכל אדם מבאר הרמב"ם בספר המצוות משם עולם שהכתוב "ולא תחללו את-שם קדשי" נחלק הלכה למעשה לשלשה חלקים, החלק הראשון, שכל מי שבקשו ממנו לעבור על דבר, מן המצות, בשעת השמד (תקופה של רדיפות נגד היהדות), והיה זה שכופה אותו מתכווין להעבירו על דת, בין אם זה מצוות קלות בין מצוות חמורות, או מי שיבוקש ממנו שיעבור על עבודה זרה גילוי עריות או שפכות דמים ואפילו שלא בשעת השמד, הנה הוא חייב להתיר נפשו ויהרג ואל יעבור! ואם עבר ולא נהרג כבר חלל את השם ועבר על לאו זה. ואם היה זה ברבים, כלומר בעשרה מישראל, כבר חלל את השם ברבים ועובר על אמרו ית' "ולא תחללו את-שם קדשי", וחטאו גדול מאד, אבל אינו לוקה מפני שהוא אנוס, כי אין לבית דין לקיים גדר מלכות או מיתה אלא על מויד ברצון ועדים והתראה, כפי עולה מן הספרא "נותן מזרוע למולך ונתתי את פני באיש ההוא" אמרו ההוא, לא אנוס, ולא שוגג, ולא מוטעה, ומזה מתבאר שעובד ע"ז באנוס אינו חייב כרת, כל שכן מיתת בית דין, אבל עבר על חילול השם.

לקט דינים ומנהגים ל"ג בעומר

דיון המוגש ע"י בית ההוראה "חוט של חסד" מאת הרה"ג ר' אלחנן שלום אלגרוד שליט"א ר"כ ההוראה ודומ"צ דק"ק "חוט של חסד" ודיין בבית"ד "משפט וחסד"

נחם ביום שמחנתו? ולכן הוא יהיה בנחמה בקרבו, ולא יצא חרוש ימים עד שמת לו לב אחד ויקבל עליו נתחומין]. ויש אומרים שאין להיזהר שלא ילך ביחידות לציונו של רשב"י [שער המצוות לאר"י ז"ל פ' "ואתחנן" דף ל"ו ע"א].

ד. מובא בספר היולא רבא שבל"ג בעומר יש גם לפקוד את הציונים של ר' עקיבא, ר' מאיר בעל הנס ור' יהודה בר' אילעי משום שחלק מהשמחה ביום זה היא על כך שר' עקיבא הסמיך את ר' מאיר ור' יהודה להיות דור ההמשך של מעתיקי השמועה בעם ישראל [נטעי גבריאל הל' פסח ח"ג פ"ט סעי' ט-י].

ה. מי שאינו יכול ללכת לציונו של רשב"י בל"ג בעומר עצמו שהוא יום ההילולא, יכול ללכת תוך ג' ימים קודם לכן ותוך ג' ימים לאחר מכן, וזאת משום שהארת ההילולא נמשכת אף בימים אלו, כמו שמצינו [גיטין ע"ז ע"א] שג' ימים קודם לשבת וג' ימים לאחר השבת שייכים לאותה שבת [שו"ת נהלה לישראל סי' נ"א, שו"ת הד"ר סי' כ"ט בשם ספר לקוטי תורה מוהר"ק מהר"ם מטטרובול זיע"א].

ו. מי שאינו יכול ללכת בל"ג בעומר לציונו של רשב"י (כגון חולה או מי שגר בחו"ל), ישתדל ללמוד ביום זה מאמרי רשב"י בש"ס ובזוהר ולשמוח במקומו, ובירושלים עיה"ק תובב"א ונהגים רבים וטובים לפקוד את ציוניהם של רשב"י ומשום שמתחילתה השמחה של שם את שמחת ההילולא. ויש שנוהגים בחו"ל ללכת ביום ל"ג בעומר ולהשתטח על קברי צדיקים שבמקומותיהם, ורבים נוהגים ביום זה לפקוד את ציון הרמב"א זיע"ש שבקראקא ומשום שזוהר גם יומא דהילולא דיליה [נטעי גבריאל הל' פסח ח"ג פ"ט סעי' י-ח].

ז. אין אומרים תחנון ביום ל"ג בעומר וכן במנחה שלפניו [שו"ע אר"ח סי' קל"א ס"ו, רמ"א אר"ח סי' תצ"ב, קצש"ע סי' כ"ב סעי' ועוד]. ח. נחלקו הפוסקים האם מותר לאבל להיות שליח ציבור בל"ג בעומר (א) הדנה

האיסור לחלל שם השם מופיע בפרשתנו בכתוב "ולא תחללו את-שם קדשי, ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם" והוא איסור כולל לגבי כל סוגי חילול השם, וחזור איסור זה להופיע גם לגבי דברים מיוחדים כמו איסור עבודה זרה שנאמר בו "ומוצק לא תתן, להעביר למלך ולא תחללו את-שם קדשי אני ה'" ובעניין שבועות שקר "ולא תשבועו בשמי לשקר וחללת את-שם קדשי אני ה'" וכן באזהרה לכהנים שלא יאכלו קורבנות כשהם טמאים "דבר אל אהרן ואל בניו ויזכרו מקדשי בני ישראל ולא תחללו את שם קדשי". חילול השם מופיע פעמים רבות גם בנביאים, במיוחד בספר יחזקאל, על שם מתועם עליהם הנביא על זה שהם מחללים את שם ה' עם הקרבת קורבנות כשלמעשה הם עובדים עבודה זרה "ואתם בית ישראל מה אמרו אדני ה' איש גולו לך עבדו ואחר אם אינכם שמעים אלי ואת שם קדשי לא תחללו עוד במתנותיכם ובגולותיכם" ובמקום אחר אומר להם "ותחללו את שם קדשי באמר להם עם ה' אלהי, ומאצרו יצאו" כלומר, עצם זה שאתם עם ה' יצאתם

שו"ת של חסד

- א. ל"ג בעומר הבעל"ט, יחול א"יה ביום חמישי הקרוב. והטעם שנהגו לקרוא ליום זה "ל"ג בעומר" ולא "ל"ג לעומר" (כמנהג בני עדות המזרח ובני אשכנז המתפללים בנוסח ספרד), הוא משום ש"ל"ג בעומר" (ללא וי"ו) הוא בגימטריא "משה" (345), וכידועו רשב"י הוא ניצוץ של רבינו הרמ"ם מפאנו בספרו גלגולי נשמות את פ' סעיף ח, נמוק מלך שער א' פנ"א ושער ג' פנ"ו, מגלה עמוקות פ' "ואתחנן" אופ' ע, ספר חמדת ימים חג השבועות פ"ג], והדבר רמוז בפסוק [תהילים ס"ה, י"ט] "עלית למרום שבת שבי לבקח מתנות באדם" שנאמר על משה רבינו [רש"י שם], ו"שבי" נוטריקון ש'מעון בר' יוחאי [מגלה עמוקות וחמדת ימים ה"ט].
- ב. ביום ל"ג בעומר מרבנים קצת בשמחה [מ"א אר"ח סי' תצ"ג ס"ז], וכמה טעמים לדבר: (1) ביום זה פסקו מלמות תלמידי ר' עקיבא שמתו בין פסח לעצרת [מאירי בשם הגאונים בכונת סי' ב', קצש"ע סי' ק"ח ס"ז]; (2) ביום זה נסתלק רשב"י והוא יום ההילולא דיליה [חיד"א במורה באצבע את רכ"א, כ"ח אר"ח סי' תצ"ג ס"ק כ"ו]; (3) משום שביום זה הסמיך ר' עקיבא חמשה תלמידים שלא מתו וביניהם ר' שמעון בר יוחאי (ור' יהודה בר אילעי, ר' יוסי בן חלפתא, ר' מאיר בעל הנס ור' אלעזר בן שמעון) [מרי חדש אר"ח סי' תצ"ג ס"ק, כ"ח ה"נ]; (4) זכר למן שהתחיל לרדת בו ביום [שו"ת חת"ס יר"ד סי' רל"ג]; (5) על פי הסוד [שער הכוונות דף כ"ז ע"א].
- ג. מאחר ול"ג בעומר הוא יומא דהילולא דרשב"י, נהגו ישראל ללכת ביום זה למיורן על קברי רשב"י ור' אליעזר בנו ואוכלים ושותים ושמחים שם. [כ"ח אר"ח סי' תצ"ג ס"ק כ"ו בשם מהר"ו בשער הכוונות. ועיי"ש שבמ"א בשם מהר"ו מעשה נורא עם ר' אברהם הלוי המלמד שאין לעשות בציונו של רשב"י בל"ג בעומר שום מניעה של אבל ועצבת, וז"ל: "אם העיד ה"ר אברהם הלוי כי בשנה הנוכחת הלך גם הוא עם ויהי נהג לומר בכל יום בברכת "ושכונן" - נחם וכו', וגם בהיות שם אחר נחם וכו', ואחר שגמר העמידה אמר לו מורי ז"ל כי ראה בקיץ את רשב"י ע"ה עומד על קברו ואמר לו: אמרו את האיש הזה אברהם הלוי כי למה אומר

התספורת לאחר יום הולדתו השלישי. (ג) ויש הסבורים שמתור אף להקדים את התספורת ליום ל"ג בעומר קודם שנעשה בן שלש [נכנמה זמן ניתן להקדים התספורת מציונו כמה שישות: <א> במנהגי בעלוי בעומר נ"ד וכן בספר גדולת יושע משוש של הגה"ק מנאסאד מובא שאם נעשה בן שלש במהלך ספירת העומר לאחר ל"ג בעומר – שיש להקדים את התספורת ל"ג בעומר, והיינו עד 16 יום ולא יותר; <ב> ובספר ליקוט התספורת בעומר ל"ה הערה ז' הביא שיש לערוך את התספורת הראשונה בל"ג בעומר גם אם חסרו לילד 3 חודשים; <ג> ובספר היולא דרשב"י בעמוד י"ד מובא מהמנחת אלעזר שהורה לגלג בל"ג בעומר ילד שיום הולדתו השלישי יחול בכ"ד מנחם-אב, והיינו קצת יותר מ-3 חודשים; <ד> ובספר מועדי קודש פ"ח הערה 45 מובא שהורה"ק חסרו מלעלב זצ"ל הורה להקדים התספורת אפילו ב-6 חודשים. והוא הדין שניתן לאחר את התספורת לאחר גיל שלש, לכל שיטה כמנהגה].

יא. בל"ג בעומר, מותר לאבל תוך י"ב חודש להשתתף בסעודה הנערכת לכבודו, היום, ואפילו להצטרף לשירות ותשבחות, אבל אין לו לשמוע כל זמר בסעודה זו. אולם במיורן שמנהג קדום לשמוח שם בתנאים ובמחולות וכ"ל זמר, מותר לאבל להיות שם אך לא ישתתף במחולות [נטעי גבריאל הל' פסח ח"ג פנ"ח ס"ו].

הבאנו מעט מזהר מזהר מהדינים והמנהגים של ל"ג בעומר, ויהי"ר שזנחה לשאוב מלא חופניים קדושה והתעלות ביום זה ולהידיבק באמת ברשב"י בחבריו ובתלמידיו.

בית דין למונות "משפט וחסד"

בית דין "משפט וחסד" שע"י מוסדות חוט של חסד פתוח לדיוני תורה, בוררותיות, חתיים והסכמים ע"י דיין ת"ח מומחים

לפרטים: 0548490170

המשך דבר ראש הישיבה

זמן מתי זה יקרה. אבל בכל יום שהוא מתפלל - הוא מתקדם. וכאשר הוא סופר אל ההתחלה, הוא מרגיש בחוש את ההתקדמות ואת הערך המצטבר העצום של כל יום ויום; כמו אדם שחוסך כסף לחתונת בנו - כל סכום שהוא מפריש לחיסכון הוא קטן וחסר משמעות, אבל כאשר הוא סופר ועוקב ורואה את הכסף הולך ומצטבר ואת החשבון הולך ותופח - הוא מבין שיש משמעות גדולה מאוד לצעדים הקטנים שלו.

כך גם אדם שמתפלל עשר דקות ביום ובכל יום סופר, לאחר שבוע הוא כבר אומר: 'היום שבוע שהוא שבעים דקות תפילה שזכיתי להתפלל על הנקודה הזאת' - ואז הוא מתמלא סיפוק וכוחות להמשיך. אם היו אומרים לו להתפלל עכשיו רצוף שעה ועשר דקות - זה לא היה נראה לו מעשי, אבל בתפילות היומיות הקצרות הוא רואה בחוש שהוא מתקדם בצעדים קטנים ובטוחים. ולאחר חודש יש לו כבר 'שלושים יום שהם חמש שעות'. זה רווח אינסופי. זה מדהים ומחזק מאוד ונותן לאדם כוח להמשיך ולהתקדם לכיוון היעד.

דע מאין באת

תשובה שנייה לשאלה דלעיל, שגם היא קשורה לעבודה זו שעליה אנו מדברים היא: סופרים לאחור כדי לזכור תמיד מהיכן התחלנו. העומר הוא מאכל בהמה, וספירת העומר היא מסע מבהמיות אל קבלת התורה והדעת בהר סיני, מבהמה לאדם. ובמהלך המסע אדם יכול להתחיל בראותו את המרחק העצום שיש לו מן היעד, ולכן הוא צריך תמיד להסתכל 'מהיכן באתי, מאיפה התחלתי'. התחלת מאפס, מהמקום הנמוך ביותר, היית כלי ריק, וברוך ה' עכשיו התקדמת הרבה מאוד. וכשיראה את הצעדים שעשה עד כה - זה ייתן לו כוחות להמשיך הדרך.

המסקנה היא: שעל כל אחד ללמוד בימי הספירה ולהרגיל את עצמו לחיות עם שאיפה ולדרוש מעצמו התקדמות יומית. כמה זמן עליו לספור? זה תלוי במעלת הנחשק, זה תלוי בזמן שישקיע, וזה תלוי באיכות של התפילה ובכוחות שישקיע. אינה דומה תפילה ב'שניה' וברגיעות לתפילה ברצונות, באש ובהתעוררות. אבל הצד השווה הוא, שעל כל אחד לדרוש מעצמו להתקדם בכל יום חוק ולא יעבור.

ותבין בני ישראל היקרים: הימים יעברו אם תרצו ואם לא תרצו. יכול להיות שבעוד חודש מהיום יהיו לכם מאות דקות של תפילה ומאות כלים ומאות צעדים לכיוון המטרה שלכם בחיים, ויכול להיות שבעוד חודש תהיו ח"ו בדיוק באותו מקום בו אתם נמצאים היום בלי להתקדם מילימטר, וחבל מאוד. והכול תלוי בכם. בידכם להחליט שמיהם ומהרגע הזה ממש, אתם עושים יישוב דעת וקובעים לעצמכם מטרות, וסוללים את הדרך להשיג אותן בתפילה ובכל הכוחות. ובעזרת ה', בדרך זו תחיו כל ימי חייכם בהתקדמות ובהכנה גדולה לקבל את המתנות של הבורא שישנו את חייכם לטובה.

את כל מה שאתם רוצים להשיג
אצלנו באתר www.700.org.il

נא להתפלל לרפואת קלמן קלונימוס בן רחל, משה בן אידה

סיפור לשולחן שבת

"והתקדשתם והייתם קדושים"

לרגל יומא דהילולא של הרה"ק ר' שמעלקע מניקלשבורג זיע"א א"י א"ד

ישבו הביתה לחיים ולשלום.

אלא שבדיוק אז, נזכר אחד מהם שהאלמנה ביקשה לקיים את צוואתו של הנפטר, ולאחר הקבורה ישוררו סביב הקבר את הזמר 'בר יוחאי'... אמרה כי בעלה ציווה על כך. קשור היה הנפטר לרבי שמעון בר יוחאי בכל נימי נפשו, וזה היה חפצו ורצונו כל ימיו.

מי שנותן צדקה - שְׁכָרוּ שְׂיָזְקָה לְאָמֶת. [אמנות סב']

ערב שבת קודש, הכל מתכוננים לקבל את שבת המלכה מתוך קדושה והתעלות רוחנית, בעלי בתים וחנויות כבר מזה זמן שסגרו את חנויותיהם, הרחוב כולו אומר "שבת".

אך במשרד אחד עוד יושב הפקיד, הוא צריך לתת מענה עד סמוך לכניסת שבת שכן עוסק משרדו בחסד של אמת. היה זה במשרדי 'חברא קדישא' בירושלים. אחת השעות המאוחרות של ערב שבת קודש. צלצל טלפון שהפר את הדממה. על הקו קולו הרועד של אדם בוכה ממבשר על פטירת יקירו.

טבעם של שיחות הטלפון במשרד זה, שאינם מבשרות טוב. אזויו, של המזכיר, שומעות מידי יום ביומו את בשורתם של משפחות הנפטרים, קולם של יתומים, אלמנות ושאר בני משפחה המבקשים בבכי את שירות החברא קדישא בשעה כה קשה. הפעם, רווח לו מעט, כששמע כי לכל הפחות הנפטר זכה לשיבה ואריכות ימים בטרם סיים תפקידו עלי אדמות.

הפונה ניסה מזלו לערוך את הלוויה במשך יום זה - ערב שבת קודש. אלא שמבט על השעה המאוחרת, הבחיר כי הדבר אינו ניתן לביצוע כלל. בלית ברירה סיכמו ביניהם כי יעמדו בקשר במוצאי שבת, בכדי לערוך אז את הלוויה. המזכיר הבין כי מדובר ביהודי פשוט. מיד שם עין על חלקת קבורה מתאימה, והחליט לגמור את הסדר העניין במוצאי שבת.

מוצאי שבת הגיע. עריכת לוייה של תלמיד חכם חשוב ועוד עיכובים שונים גרמו לכך שרק לקראת חצות הלילה נפנו בני 'חברא קדישא' לטפל בענייניו של נפטר זה. אחר עריכת הטהרה, בדרך אל הקבורה בהר הזיתים, הבחינו בני 'חברא קדישא' בכך שחסר להם עשירי להשלמת מנין. החליטו כי יעצרו ליד בית מדרש על הדרך ויבקשו את אחד הנוכחים להצטרף עמם.

בפינת בית המדרש ישב אז רב בית המדרש, מעמיק בספרים שלפניו. מגיד שיעור הוא, זה עתה עמד לסיים את הכנת שיעור המחר. בקשתו של בן 'חברא קדישא' הפתיעה אותו קצת: לצאת אל הר הזיתים כחצות לילה, לקבורת יהודי ששבק חיים בר מינן, אינה דבר נעים במיוחד...

מלכתחילה ביקש להתנצל על כך שנבצר ממנו, חשב לדחות את המבקש ולהפנותו למאן שהוא אחר. אך במחשבה שניה שש על מצוה זו נזדמנה לידו, מצות גמילות חסד אמיתית עם אדם שלעולם לא יקבל הימנו גמול. סגר ספריו ויצא לקיים את המצוה בשמחה. באפילה שבה, צעדו מניין יהודים עם מיטתו של הנפטר לעבר מקום מנוחתו. בידי הצועדים בראש הואר פנס המטיל אלומות אור. נסתם הגולל, מישהו קרא קדיש, וה'חברא' מבקשים לפנות לביתם. השעה מאוחרת מאד, לא נעימה שהיה בבית הקברות במחיצת הנפטרים. ינוח הנפטר בשלום על משכבו, יעמוד לגורלו לקץ הימין, והם

כמעט שפנו ללכת, אך חזקה עליהם לקיים את בקשתו של הנפטר. עייפות וליאות הכבידו עליהם, רוחות של לילה נשבו ושרקו, דממת מוות שבמקום האיצה בהם להסתלק מהמקום ומהר.

אם היה מדובר בשעת יום שאין המורא והפחד שולטים בו, היה הדבר נקל לקיים, אך מכיוון ששעת לילה מאוחרת זו, קשתה עליהם המשמיה. רב בית המדרש עומד בצד, נבוך מעט מפחדו של מעמד זה שאינו רגיל אליו. עודם מתלבטים, כמעט נסוגו לאחוריהם, לפתע נזכר רב בית המדרש כי בכיסו ישו תדפיס של הפיוט 'בר יוחאי'. 'נהה', קרא אליהם והושיט את שבידו, יש לי כאן את הזמר. מישהו אחז בדף, האיר עליו בפנס והחל קורא רפיוות: 'בר יוחאי נמשחת אשריך'!

אט אט החלו הכל מצטרפים אליו. אחרי הכל מעמד כזה לא חוזר על עצמו מידי יום. למרגלותם רגבי עפרו של יהודי עלום. פורטים הצלילים את נימי הנשמה עורגים לבורא עולם, ולצדיקים האמיתיים...

מי היה ומה היה נפטר זה. עוברים הם מקטע לקטע בשיר הקדוש הזה, הגדול בסדרי תורה, מין התלהבות ניכרת פתאום בחלל מהדהדות המילים על פני ההר כולו כמחיות מתים: 'תעלומה ואין קורא לה, נמות, עין לא תשוריק'.

המעמד הסתיים, וכבר פנו כיוון חזרה ליעדם. לה שאז עלתה התרגשותו של הרב והוא סיפר: 'פלאי פלאות'. ניכר היה עליו

מחפשת את עצמך בבית? בואי אלינו!

למוסדות "חוט של חסד" דרושות טלפניות עם המון מרץ! למשמרת צהר-ים-ערב

תנאים טובים ✓ סביבה מקדמת לפרטים: 02-5308002 | 052-4379950

דודי, נו קום כבר! השעה שבע וחצי ואתה שום פעם תאחר לכיתה" מנסה אמו של דודי בן העשר להעיר, אך דודי רק מוסיף להתעייף כאשר הוא שומע את קולה של אימו בבוקר.
"דודי נו...תתעורר, כבר מאוד מאוחר..."
לכסוף לאחר עוד כמה דנדונים, הצקות, צעקות ואיומים - דודי קם. הוא מביט על השעון ומבין ששאר לו פחות מרבע שעה להגיע לכיתה, הוא מתארגן בזריזות ו...טס מהבית כדי לא לאחר, אבל...

שוב פעם אחרת?

אבל כמו כל בוקר, דודי גם היום הגיע מאוחר. זו ממש הרגשה לא נעימה, לעמוד כך ליד דלת הכיתה ולחשוב מה לענות שוב למורה...
דודי מנסה להיזכר: "איזה תירוץ עוד לא אמרתי? ישנתי מאוד מאוחר, הייתה לנו חתונה, היינו אצל דודים מחוץ לעיר, השעון לא העיר אותי, התעכבתי בדרך, אמא שלחה אותי לקניות, היה לי פתק אבל הוא אבד לי" וכו' וכו' בקיצור, מצב ממש לא נעים.
בסופו של סיפור, דודי שוב פעם נוקש בדלת הכיתה הסגורה, נכנס ועומד בפתח כשפניו מבווישות לנוכח מבטי החברים ולשאלת המורה: "נו דודי, שוב פעם אתה מאוחר?!"

במסגרת לימודי תנכון הזמן ולימוד חשיבות בניית "סדר יום", נעסק השבוע בנושא: "חינוך לזמנים".

ההתייחסות לנושא, תהיה מתוך הסתכלות חינוכית ורגשית של ילד החי ללא סדר יום מובנה וכתוצאה מזה הוא מאחר בבוקר לכיתה.

הבוקר בתוכנית: "שעת סיפור"

הבא נתבונן ביחד, מה קורה לתלמידי המאחר להגיע לבית הספר אפילו בחמש דקות. ניח ושעת ההגעה לבית הספר היא ב- 8:30. המצב הרצוי הוא, שהתלמיד יגיע לפחות 20 דקות לפני זמן זה, בכדי שיוכל להתארגן בנחת לתפילה/לימודים.

למרבית הילדים יש הרבה חוויות לספר לחבריהם והם מקדישים לשם כך את זמן הבוקר.
כאשר ילד מגיע מוקדם, הוא יכול לחלוק את חוויותיו עם חבריו, לאכול משהו ולהתארגן בנחת. ילד המקדים להגיע, מתחיל את היום בצורה רגועה ושקטה.

לעומת זאת, ילד המגיע חמש דקות אחרי הזמן, מוצא כי דלת כיתתו כבר נסגרה וחבריו כבר התחילו את התפילה. דלת הכיתה תפתח שוב רק בתום התפילה, שהרי כניסת התלמיד המאחר לכיתה באמצע התפילה, מוציאה

מהריכזו את שאר התלמידים המתפללים. התלמיד המאחר, לא רק שהפסיד את התפילה (דבר שלעצמו חמור מאוד), את חוויות הבוקר ואת זמן ההתארגנות בנחת, אלא אצל התלמיד המאחר הממתין אחרי דלת סגורה, מתפתח כעס נורא על עצמו, על האחרים על איחורו (ההסעה/ההורים) ולפעמים גם על המורה שלא מכניסו לכיתה.

המשמעות החינוכית של האיחורים

בסופו של דבר כשהתלמיד כבר נכנס לכיתה במהלך התפילה או לאחריה, הכעס מלווה אותו עוד כמה שעות, ובהזדמנות הראשונה הוא ימצא על מי לפרוק את תסכולו.

ילד זה, מתחיל לצערנו את היום ברגל שמאל. במידה ובעיית האיחורים מוספת גם לבעיות לימודיות, רגשיות או חברתיות ואפילו קטנות מצד עצמו, התלמיד כבר מסיק לעצמו מסקנות שליליות: "הכיתה לא מתאימה לי, המורה לא אוהב אותי, כל החברים נגדי", ועוד הרבה תלויות ידועות.

ומכאן ועד התדרדרות נוספת... הדרך כבר קצרה.

ואם יבא השואל וישאל: "בסך הכל כמה דקות של איחור, למה לעשות מזה עניין כזה גדול, מה יש? לא קורה שמאחרים!?"

כן, בהחלט קורה ובהחלט מובן איחור במהלך פעמיים או שלוש במהלך החדוש, אבל כשהוא קורה בתדירות של פעמיים בשבוע זהו כבר "בעיה" ואפילו בעיה רצינית וכלל בעיה מוטל עלינו לטפל בה.

ומדוע זוהי בעיה רצינית?! בבקשה המשיכו לקרא על המשמעות החינוכית של "איחורים".

בצורה ישירה - התלמיד מפסיד את התפילה/ הלימוד, הרוגע והשקט של הגיע מוקדם לכיתה, ומכאן, שהאיחורים גורמים להשפעה חינוכית שלילית עמוקה ביותר על הילד.

אך בעקיפין, התלמיד לומד לדעת כי: לימודיו ושמירתו על זמניהם אינם הדבר החשוב ביותר, יש דברים חשובים מהם ולא נורא אם מאחרים/מחסרים כמה ימים בחדוש.

תלמיד המפסיד מלימודיו לעיתים קרובות, נוכח לדעת כי בעבור סיבות קלות ניתן לאחר או להפסיד לימודים, ובכלל חודרת לתודעתו זלוזל בכל המערכת של לימודים, שמירה על זמנים, הקפדה על הוראות ההנהלה ועוד.

מן המפורסמות היא, שההקפדה על זמנים וסדרים מחזירים בכל אדם בכלל ובתלמידים בפרט - סדרי משמעת, הערכה והתייחסות מכובדת כלפי כל עניין החינוך, המחנכים והמסגרת החינוכית.

לעשות הוא: שבנין ונפנים, ששמירת זמנים היא "בנפש הילד".

אח"כ נבדוק: "מדוע הילד מאחר" מה הסיבה לכך וכיצד נוכל לפתור את הבעיה.

עלינו להכניס לילד מודעות לזה שהוא מאחר וזה מזיק לו, לנתח את הסיבות ולמצוא להם פתרונות מעשיים, בכל ההתלבטויות ודרכי הפתרונות עלינו לשתף את המורה וכמובן להתפלל על הצלחת הילד.

סדר יום כהכנה לקיץ

ראוי שנתייחס בתשומות לב מיוחדת לכל איחור שעלול לקרות לילדנו, שלא יגרום עי"ז הפרעה לילד, לכיתה או למחנך, שלא יאופרעו סדרי וזמני בית הספר ושחלילה לא ייווצר הרושם אצל התלמיד ש"שעה" יזמן'ה הם דבר שניתן להתפשר עליהם או לוותר עליהם בקלות.

דווקא עכשו שאנו נמצאים בתחילת תקופת הקיץ, הלילות מתקצרים והימים מתארכים, וזה משפיע על הילדים שעולים לישון בשעה מאוד מאוחרת בהשוואה לתקופת החורף, ואנו גם עומדים ממש בפתח סיום שנת הלימודים, בתקופה כזו שהילד מתחיל "להריח" ביחד עם ריח מדורות לג' בעומר, גם את ריח "חופשת הקיץ" ומנסה לפרוק כל מסגרת חינוכית ולימודית, נתאמץ ונחדיר בו את הצורך להיות מסודר ולהתנהג בחיי היום יום על פי "סדר יום"

וזה בעצמו ישיפיע בע"ה לסיום טוב של השנה וכהכנה מצוינת לקביעת סדר יום מיומנאלי בעוד במהלך החופשה שתגיע אלינו בע"ה בעוד חודשיים לבנות או שלשה חודשים לבנים, לבל תהיה ח"ו החופשה "חופשה" מכל חינוך עצמי ומידה טובה.

ולכן, נתאמץ מאוד לפתור את בעיית האיחורים, נחשוב על הסיבות הגורמות לקימה מאוחרת ונשתפר מיידית. נתפלל לה' ונטכס עצה, במידה וישנה בעיה נוספת הגורמת לקימה מאוחרת ולי"א שיתוף פעולה" של הילד בזמני הקימה, נטפל בה בשיתוף פעולה של הילד והמורה או איש מקצוע. בהצלחה!

המשך בע"ה בשבוע הבא!

לייעוץ טלפוני ללא תשלום/או לתיאום פגישה צור קשר בימים ג' - ד' משהע 8-10 בערב נייד: 0548-434-435
מייל: a0548434435@gmail.com

בדיחות הדעת
בעיר של הקמצנים פתחו גן החיות מנהל הגן פירסם 100 שקל כניסה אך אחד לא בא. פירסם 20 שקל לא באו. לכסוף פירסם כניסה בחינם כולם באו. סגר עליהם את השערים כתב יציאה 500 שקל ושיחרר את האריות.

זמנים אמור

ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע
18:40	18:57	18:51	18:57
19:55	19:57	19:58	19:56
20:33	20:32	20:34	20:32

הפטרות השבת: יחזקאל פרק מ"ד, טו-לא - והכהנים הלויים
יו"ל ע"י מוסדות "חוס של חסד" רח' שמואל הנביא 10, ירושלים ת.ד. 57669. טל: 02-5812252 פקס: 02-5812210 להצטרפות לקבלה בזוא"ל ולתגובות כתבו לנו 5812210@gmail.com

המשוואה בין הצלחה בלימודים לבין הקפדה על סדרי הלימוד הינה בלתי נמנעת ובעקבות כך המסקנה המתבקשת היא: "אם אנו מעוניינים שילדינו יתייחסו ביתר רצינות ללימודים, אנו חייבים להרגיל אותם לשמור על סדרי המערכת החינוכית בכלל, ועל זמני הלימוד בפרט."

מה הסיבות לבעיה?

אפשר למנות סיבות רבות לבעיית "חוסר שמירה על זמנים" לדוגמא: ההתנהלות מעט מבולגנת בתוך הבית, ילד אינו רגיל לסדר יום קבוע, הילד יישן מאוחר כי הוא מתקשה להתרגל לשעת שינה מוקדמת, לילד ישנם בעיות בשינה, שנתו לקויה והוא מתקשה לקום בבוקר, הילד מתקשה בביתו ולכן הוא עושה מניפולציות כדי להתחמק מההליכה לביה"ס, קושי עם זמנים כתוצאה מבעיית קשב, הילד יוצא בשעה סבירה אך הוא מטייל בדרך לכיתה ועוד.

הדבר הראשון שצריך

"עולו ואתכנסו להילולא דבר יוחאי"
הללאת רבי שאמון בר יוחאי "חוס של חסד"
א"ה תתקיים ההלילה לכבוד רש"י בהשתתפות אור"ח הרב שלום ארוש שליט"א האקאדמיקנים א"ה מאירן באתחם תלמוד אברהם יצחק סאוק למארת הלא הלא 21:00, ביום רביעי, 18/02/2018.
עברם - דרך אהרין ומארת הלא הלא הלא.
נשים - הגעה אכיוון אתחם תלמוד אהרון - דלת מזרחית בתוכנית:
- דברי פתיחה והתקורות - מאת הרב שלום ארוש שליט"א
- ההלאת האזורה מאירן
- ההלאת אלפים בני ה-3.
- רחוקות - האסמבלי לנשים
- תצארות חסידיות ולווה את ההלילה.
- כבוד קל, הלוקות ח"י הלא לכבוד הצדיק, ומאתקים אלפים.
- עצרת נשים פתוחה.
רוכים האים בשם ה'
אשרין או 216 הלוקין בהללאת דבר יוחאי"

לקט אמרות חז"ל
 רעיונות, עובדות
 והנהגות מגדולי
 ישראל,
 על מדות טובות
 שמביאות לאהבת
 הזולת הנלמדות
 מפרשת השבוע

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
 ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
 כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
 אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יג אייר תשע"ח: הדלקת נרות: ירושלים 6:41 תל-אביב: 6:56 חיפה 6:48 מוצאי שבת: ירושלים: 7:56 תל-אביב: 7:58 חיפה: 7:59 ר"ת: 8:33

פרשת אמור

מניעת צער מהזולת

מפיץ השבוע
 "בריאות ורפואה" – 109

ובלבד שלא לצער...

ביום א' כ"ג ניסן, נסתלק לבית עולמו הגאון רבי מיכל בה"ר מאירים ברניקר זצ"ל, חתנו כבנו של מו"ר הגאון רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל שהמשיך דרכו בראשות ישיבת "רמייילס" - נצח ישראל בירושלים. הרב גוסטמאן בחר בו להיות חתנו מפאת גדלותו העצומה בתורה [קודם האירוסין עבר אצלו מבחן ג' פעמים, כחמש שעות בכל פעם, על עומק והקף כל סוגיות הש"ס, כפי עדות בנו ממשך דרכו הגאון ר' אברהם שליט"א].

רבי מיכל גדל והתחנך בבית שכולו תורה ומדות טובות שבאו לידי ביטוי בצניעות והתבטלות מוחלטת כלפי הזולת. בהתחשבות מירבית בכבודו של הזולת ובהירות מופלגת שלא לצער. עובדה אחת מני רבות תעיד על כך:

ביום בו נערכה חופתו של רבי מיכל עם בתו של הרב גוסטמאן, שקד כדרכו כל היום על תלמודו. כשהתקרבה השעה לנסוע לאולם השמחה, ירדו החתן עם בני משפחתו מביתם והזמינו מונית לנסוע בה לאולם. הבית שגרו בו היה בנין רב קומות. שכנים רבים ירדו אף הם כדי להשתתף בשמחת שכנם, ומכיון שהמונית היתה גדולה ונותרו בה מקומות פנויים, ביקשו כמה מהשכנים "לתפוס טרמפ" ולהצטרף לנסיעה עם החתן.

כמוכן אבי החתן נתן את הסכמתו. השכנים מיהרו להכנס. המונית התמלאה מהרה עד אפס מקום, ונתברר שהחתן ואביו נותרו מחוץ למונית. ברגישתו הרבה לזולת, לא רצה אבי החתן לצער ולפגוע באי-מי מהנוסעים, על כן שילם את מחירה המלא של המונית שיצאה לדרכה בלעדס, והזמין מונית אחרת.

אלא שמשום-מה כמחזה הזה בדיוק, חזר ונשנה גם במונית השניה, בעלי השמחה, בטוב לבם, נתנו שוב את הסכמתם לשכנים לשבת במקומות הפנויים, וגם עתה, מחמת עדינות נפשם וכיבוד הזולת, נותרו החתן ואביו בחוץ...

סוף דבר היה שגם מונית זו ששולם לה ע"י משפחת החתן יצאה לדרכה, ואילו הם עצמם, החתן, ואביו, נאלצו לנסוע ברכבת התחתית... עד למקום האולם.

להשתדל ולפעול למניעת צער מהזולת!

נלמד מהפסוק: "ויניחהו במשמר לפרוש להם" (פרק כד-יב)

ו**כתב רש"י**: ויניחהו לבדו ולא הניחו מקושש עמו. ששניהם היו בפרק אחד ויודעים היו שמקושש במיתה וכו'. אבל במקל הוא אומר "לפרוש להם" שלא היו יודעים אם חייב מיתה אם לאו. ומפרש השפתי חכמים: דאילו היו מניחים אותם יחד, היה המקלל סבור שהוא חייב מיתה כמו המקושש, ולכן לא הניחו אותם יחד "שמא אין המקלל חייב מיתה ויצטער לשוא". ומעתה, הרי הדברים קל וחומר: אם כך הקפידה התורה ביחס למקלל רשע, שמא עלול הוא להצטער לשוא, אף שספק אם אמנם יצטער, על אחת כמה וכמה ביחס לכל אדם שיש להזהר ביותר שלא לגרום לו צער כלשהו.

ה**תורה** מצווה על היולדת (ויקרא יב-ו) להביא "כבש בן שנתו לעולה ובן יונה או תור לחטאת". שואל **בעל הטורים**: הרי תמיד הקדימה התורה את התורים לבני היונה ומדוע כאן נאמר "בן יונה או תור"!!

ותירץ בעה"ט: שונה מקרה מיוחד זה ממקרים אחרים, שכן במקרה זה אינו מביא "תורים" אלא "תור" אחד ולכן אם ימצא יונה לא יקח תור, לפי שבן זוגו מתאבל עליו...

נמצאנו למדים מדבריו כי בניגוד לשאר בעלי חיים, טבעו של התור הוא שאינו נמשך אחר בני זוג אחרים אלא מתקשר אך ורק עם בן זוגו. לפיכך, מכיון שהיולדת צריכה להביא רק תור אחד, נמצא שאם ניקח מעל בן זוגו נגרום לו הרגשת צער, לכן מצוה התורה לחפש קודם כל בן יונה ורק אם לא מוצאים אחר אפשר ליטול גם תור.

ה**גרי"י זילברשטיין** שליט"א שהביא בשיעורו את דברי בעל הטורים הללו הוסיף שיש ללמוד מכאן מוסר השכל ולעשות קל וחומר לעצמנו: אם חסה התורה על צערן של תור והקפידה שלא לגרום לו צער מיותר, על אחת כמה וכמה שיש להזהר שלא לגרום צער כל שהוא לכל אדם.

וכבר כתב החינוך (מצוה שלח): שלא נאמר לישראל דברים שיכאיבוהו ויצערוהו ואין בו כח להעזר מהם... כי התורה הקפידה הרבה באונאת דברים, לפי שהוא דבר קשה מאד ללב הבריות והרבה מבני אדם יקפידו עליהם יותר מן הממוין."

עלון "איש לרעהו" פרשת אמור הוקדש לעילוי נשמת
 ראש ישיבת נצח ישראל הגאון רבי מיכל בן הרב מאירים ברניקר זצ"ל
 נלב"ע ביום א' כ"ג ניסן תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה.

להכיר ולהעריך טובה שמקבל ממיטיבו ולהודות לו על כך!

נלמד מהפסוק: "וכי תזבחו זבח תודה... לרצונכם תזבחו" (פרק כב-ט)

לזכור ולהכיר בטובה...

פעם הלך הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ברחובה של עיר בליווי בנו הגאון רבי אליהו שליט"א. ניגש בחור, והגיש הזמנה לנשואיו. האיר לו פנים והביט בהזמנה. שאל שלום הוריו, ברכו בברכת מזל טוב ואמר לבנו: "אני הייב להשתתף בחתונתו!"

תמה הבן. שכן היה זה לאחר מחלתו של רבי בן ציון, כשהשתקם והתאושש. ההליכה כבדה עליו, ולא השתתף אף בשמחות תלמידיו. בחור זה אינו מוכר, לא תלמיד אף לא שכן. א"כ לשמחה מה זו עושה?

אמר לו רבי בן ציון: "הזוכר אתה את שבת החתן שלך לפני למעלה מעשרים שנה? לאחר התפלה יצאנו מבית הכנסת בשירה לעבר מקום הסעודה. והנה באמצע הדרך נפתחה דלת אחת החצרות בשכונת בית ישראל. אשה שמעה את השירה, יצאה וזרקה סוכריות. לפי הכתובת בהזמנה זו אמו של החתן."

היא השתתפה בשמחתי, בנישואי בני. עלי ליטול חלק בשמחתם בנישואי בנה."

יגילו במלכם

בזה מלמדת אותנו התורה כיצד יש להודות. והיינו, אם ישנו מי שחייב להודות על הטובה, על נס שנעשה לו [כמו שאמרו חז"ל (ברכות נד:)] ארבעה צרכים להודות וכו' [וברצונו להקריב על כך זבח תודה, אזי "לרצונכם תזבחו" כלומר: נדרש בהתאם לכך תנאי שיהיה "לרצונו" - שתהיה הודאתו מתוך רצון אישי. מתוך הכרה עמוקה בגודל הטובה שקיבל מתנת חנם מהבורא ית"ש, ולא שתבא ההודאה מתוך ציווי. מתוך כפייה מבחוץ.

מצינו ב' דרגות של הודיה: (א) הודיה רגילה וקבועה, זו שהתרגלנו להודות בכל יום ויום "על ניסך שבכל יום עמנו ועל נפלאותך וטובותך" וכו'. (ב) הודיה מיוחדת שנתחייבו בה ארבעה: יורדי הים, הולכי מדברות ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים, ויצא. [וסימנך: "וכל החיים" יודוך סלה!]

ולכאורה מדוע להבדיל בין ב' ההודיות הללו? וכי הניסים שהקב"ה עושה עמנו בכל יום פחותים הם מהניסים שנעשו עם הארבעה? אלא התשובה היא שאמנם נכון שמצד גדלות הנס אין הבדל ביניהם, אך הבדל גדול יש מצד לבו של האדם: לבו של האדם לא יתעורר להודות כראוי על נס שבשיגרה. על נס העטוף בלבוש טבעי. לא כן אדם שאירע לו נס גלוי, לבו מתעורר להודות הודיה שלימה המוגדרת בלשון הברכה שתיקנו חז"ל: "הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב". הוא אומר בפיו את מה שבאמת מרגיש בלבו, לפיכך הוא שראוי להתחייב בהודיה הזו.

מה שאין כן בניסים שבשיגרה, הרגשה כזו של "גומל לחייבים טובות" וגו' אינה קיימת אצל אדם מן השורה, כי כך ברא הקב"ה, בחסדו הגדול, בטבעו של עולם. שכל הטובות הרבות שאנו מקבלים נרגיש שהם "מגיעים" לנו כביכול, ואינם "לפנים משורת הדין". כדי שלא נבוש בהרגשה של "נהמא דכיסופא" [לחם חסד].

נוכל להוסיף שזה מה שאמר דוד המלך במזמוריו "לך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". והתמיהה ידועה: איזה חסד מיוחד יש בכך שה' משלם לאיש כפי מעשהו, הרי כך צריכה להיות שורת הדין?! אלא החסד הוא בכך שהקב"ה משלם לאיש כאילו הוא באמת עשה "ומגיע" לו שכר על כך. בעוד שהאמת היא שאדם לא יכול לפעול מאומה ללא עזרתו יתברך והכל מתנת חנם.

ומכיון שכך מנהיג הקב"ה את עולמו, שאדם ירגיש שכל הטובות שמקבל מהש"ת "מגיעים" לו על כך שהוא יהודי טוב שמשתדל לקיים מצוות. לכן יש נוסח אחיד וקבוע של הודיה לכל אדם, בברכת מודים ובברכת המזון, ולא חייבהו לומר את נוסח "הגומל לחייבים טובות" [שזה האמת האמיתית], כדי שלא יהיה מצב שיאמר בפיו ולבו בל עמו, ח"ו. שהרי "אין בעל הנס מכיר בניסו". הודיה כזו גרועה יותר, והיא כעין שאמרו חז"ל (שבת קיח:): "הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף". ועל כגון אלו נאמר "מי ימלא גבורות ה' ישמיע כל תהלתו".

לראות מעלת הזולת

להכיר במעלותיו של הזולת. לראות את

הטוב שבו, ולא לחפש אחר מומיו ומגרעותיו

נלמד בדרך דרש ורמז מהפסוק: "ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה בן יעשה לו" (פרק כד-ט)

הפוסל - במומו פוסל!

דוגמא לאדם שראה נגעי זולתו ולא את נגעי עצמו, במעשה שלפנינו:

מעשה בבעל מאפיה באחת הערים הגדולות שהחליט לבדוק פעם אחת משקלם של מוצרי החלב והגבינה שקנה מן החלב, ונתברר לו שהחלבן מרמה את הלקוחות, שכן מדותיו ומשקלותיו לא היו מדוייקים. אך מכל מקום לא רצה להוציא עליו מיד לעז עד שיברר את הדבר עד תומו.

על כן טרח לבדוק ולשקול את הגבינות במשך מספר ימים ואכן ראה שבאופן עקבי ותמידי משקלם לוקה בחסר. לפיכך הלך בכעסו לבית הדין שבעיר והתלונן על החלבן שגזול את הציבור. מיד בדקו חברי בית הדין את הנידון ונמצא שדברי האופה נכונים ומוצדקים, על כן הזמינו את החלבן לבית הדין והוכיחו אותו על כך.

נענה להם החלבן והצטדק, כי קונה הוא לחם במשקל מן האופה מידי יום ביומו, ומכיון שאין לו אבני משקולות להניח על המשקל כנגד החלב והגבינה, על כן הוא משתמש בלחם הזה שמשקלו ידוע, ומניחו על המשקל כדי לדעת לפי"ז משקלם של החלב והגבינה שהוא מוכר. ואם מוצריו לוקים בחסר הרי זה בגלל האופה שמשקל הלחם שמוכר לציבור לוקה בחסר וזה שגורם גם לו לגזול.

ואכן לאחר בירור קצר מצאו שמשקל הלחם שמוציא האופה למכירה חסר הוא במשקלו המקובל... הנה כי כן זהו טבעו של האדם שרואה את נגעי זולתו ולא את נגעי עצמו ולמדנו ש"כל הפוסל במומו פוסל" ומתקיים בו "איש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה בן יעשה לו".

כלומר: כאשר מצביע אדם על חסרון בזולתו. נותן מום בעמיתו ופוסלו, הוא עצמו מפסיד מכך. "כאשר עשה בן יעשה לו" ונפסל הוא עצמו. וכמו שנרמז בדברי חז"ל (קידושין ע.) "כל הפוסל במומו פוסל". ולכן אמרו (ב"ב ס:): "קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים". כיוצא בזה ניתן לרמוז גם בפסוק "והצרוע אשר בו הנגע... וטמא טמא יקרא" (יג-מה) הטמא עצמו קורא לחברו טמא כי "כל הפוסל במומו פוסל" (השל"ה הק' בתוכחת מוסר - תזריע)

אדם צריך להכיר במעלתו של הזולת קודם כל משום "שבצלם אלוקים עשה אותו!" מצד זה שמוטבע בו "צלם אלוקים" ולכן אמרו חז"ל שבין השאלות ששואלים אדם בשעת פטירתו כשמתייצב בבית דין של מעלה: האם המלכת את חברך בנחת רוח? והיינו שמשוים בזה את המלכת חברו להמלכת הבורא כביכול. וכל כך למה? משום שצלמו של הבורא מוטבע בו.

נמצא לפי"ז שאם רואה חסרונות ומגרעות בחברו ולא את מעלותיו יש בכך ביזוי בכבוד הבורא אשר יצרו. וכמשל שכתב הרמ"ק ז"ל (בתומר דבורה פ"ב) לצורך חכם שיצר כלי בחכמה ובכשרון רב והציג יצירתו בפני בני אדם. התחיל אחד לגנותו ולבזותו. כמה יכעס אותו אומן על כך שמבזים חכמתו. כך הקב"ה.

ויתרה מזו כתוב על ישראל: "בנים אתם לה' אלוקיכם" (דברים יד) ואילו בפסוק "מועדי ה' אשר תקראו אותם" (ויקרא כג) דרשו חז"ל (ר"ה כ"ה.) על תקרי "אותם" אלא "אתם" - אתם - אפילו שוגגים. אתם - אפילו מזידין. אתם - אפילו מוטעין.

ודרש כמין חומר, כ"ק אדמו"ר רבי אהרן מבעלז זצ"ל: אם כשנאמר "אותם" אנו קוראים "אתם" - אפילו שוגגין וכו'. על אחת כמה וכמה כשנאמר בפירוש "אתם" שיש לדרוש אפילו שוגגין וכו' תמיד "בנים אתם לה' אלוקיכם!"

זהירות יתירה מוטלת על בני תורה בדקדוק המצוות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו [אף לפני משורת הדין]!

נלמד מהפסוק: “ולא תחללו את שם קדשי” (פרק כד-לב)

וכתב הרמב"ם (הלכות יסודי התורה פ"ה הלכה יא): ויש דברים אחרים שהם בכלל חילול השם, והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות, דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם, ואף על פי שאינם עבירות, הרי זה חילול את השם, כגון שלקח ואינו נותן דמי המקח לאלתר... או שירבה בשחוק וכו' או שדיבורו עם הבריות אינו בנחת ואינו מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס, וכיוצא בדברים אלו, הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפני משורת הדין. [מקור דברי הרמב"ם מגמרא (יומא פו.): היכי דמי חילול השם? אמר רב, כגון אנא אי שקילנא בישרא מטבחא ולא יהיבנא דמי לאלתר (=כגון אני, אם אקנה בשר מהטבח ולא אשלם מיד). והטעם, מפרש רש"י: "דכשאני מאחר לפרוע הוא אומר שאני גזלן ולומד ממני להיות מזלזל בגזל"]

את הכלל בזה סיכם החפץ חיים (בליקוטי אמרים פ"א): כללו של דבר, כל מה שהאדם גדול ביותר, עליו החיוב יותר להזהר שלא יצא חילול ה' על ידו. ואפילו אם יודע בעצמו שאיננו תלמיד חכם כל כך, אך העולם חושבין אותו שהוא תלמיד חכם. אזי יזהר מאד מאד שלא יצא חילול השם על ידו, שבעניני חילול השם לא הקובע איך הוא באמת, אלא כפי מה שהעולם חושבין אותו.

על כן היה רגיל החפץ חיים לומר, כי בן תורה הוא בבחינת חייל בדרגה גבוהה ביותר, ומכיון שהלבישוהו בבגדי מלכות [חלוקא דרבנן] אות המראה על דרגתו, עליו להתנהג בדרך כבוד, ואם לא, הריהו מחלל כבוד המלך ח"ו.

מטעם זה היה החפץ חיים מוכיח את תלמידי הישיבות, על שמעבירים שער זקנם במספרים דק מן הדק. ואעפ"י שרק דרך תער אמרה תורה, אבל הרואה יוכל לטעות ולומר שגלחו בתער, וזהו חילול השם. (כמובא במעשי למלך).

ואף בנו של החפץ חיים העיד (בדוגמא משיחות אביו) שהיה אביו הח"ח מזהירו פעמים רבות מחילול כבוד התורה ולומדיה שיש בזה חילול השם. וכששאלו פעם: "הלא איני מפורסם לאדם גדול שילמדו ממני?" ענה לו הח"ח: "אל תאמר כן.. אמת שבכל הימים אינך מפורסם כל כך אבל כשיעשה מאן דהו מעשה שלא כדון, וירננו עליו הבריות, יבוא ויטען הנה פלוני שהוא אדם גדול גם הוא אינו מדקדק במצוות ולצורך כך יגדיל מעלתך עד לשמים ועל כן צריך להזהר מאד.

כשדיבר הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל על מעלתו וחשיבותו של בן תורה המליץ עליו את הפסוק "ובהיכלו כולו אומר כבוד" והוסיף: "עצם השם בן תורה כשלעצמו היא זכות גדולה ומעלה נפלאה עד מאד המחייב כל בן תורה להודות ולהלל להשי"ת על שככה לו. מאידך, זה מחייב אותו להיות 'כולו אומר כבוד' בכל דרכיו. הן בסדרי הלימוד, הן בהנהגתו עם חבריו ורעיו, הן במאכלו ובמשקהו. והן בשאר עניניו... ובכל תנועה שלו צריך להיות ניכר ש'בן תורה' הוא וכדכתיב "בהיכלו כולו אומר כבוד" כלומר: מי שזוכה להסתופף בהיכל ה' חייב הוא להיות כולו אומר כבוד, בכל תנועה ובכל הנהגה. (והיינו שניכר בו כבוד שמים).

ידועים דברי חז"ל (ויבמות סב:) על מה שאירע בימי התנא רבי עקיבא שמתו בין פסח לעצרת כ"ד אלף תלמידים ועל זה נוהגים כל ישראל אבלילות. ואמרו חז"ל שעוונם היה על שלא נהגו כבוד זה לזה.

ותמה החפץ חיים: הלא רק לאו אונאת דברים הוא ומדוע חוייבו על כך מיתה בידי שמים? ויתרף: דכיון שע"ז נסבב חילול ה' גדול בעולם שת"ח רבים זה עם זה ומבזים התורה ומצוותיה לעין כל. הגיעם עונש כה חמור.

עד כמה הקפידו חז"ל על חשש קל של חילול ה' ניתן ללמוד מהרעיון הבא: חז"ל אומרים (פסחים קטו:) שטעם התקנה להטביל את המרור בחרוסת, כדי לבטל הארס שבמרור העלול להזיק. ולפי"ז הקשה הלקט יושר (אור"ח ח"א-קנב) מדוע לא תיקנו כל השנה שהאוכל את עשב המרור יטבילו בחרוסת שלא ינזק?!

ויתרף התרומת הדשן שסכנת הנזק הזה היא רחוקה מכדי שיתקנו עליה, אך בליל הסדר שישנה מצוה לאכול מרור, חששו חז"ל אפילו לחשש רחוק של סכנה, שמא אם יקרה משהו בגלל המרור, יגידו שזה בגלל המצוה ויצא מכך חילול ה' גדול. לכן רק בלילה זה תיקנו להטבילו בחרוסת.

“שמה יגרם חילול ה'”...

סיפרה בתו של החפץ חיים: “הייתי כבת שמונה כאשר פרצה מלחמת העולם הראשונה. החזית התקרבה לראדין בראשיתו של החורף הרוסי. כשהקור הצורב כבר החל חודר לעצמות. היה זה יום שישי אחרי הצהריים כאשר אבי החליט שהשהות בראדין אינה בטוחה וחייבים אנו להמלט לתוככי רוסיה, להתרחק מחזית המלחמה.

“עלינו לרכבת שעשתה דרכה מזרחה. הגיע זמן קבלת שבת. עפ"י ההלכה לא היה איסור בהמשך שהותינו ברכבת. שכן הנסיעה הוגדרה כפיקוח נפש. אבל אבי, החפץ חיים, החליט שמכיון שהוא והגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל שנתלווה עמנו לנסיעה, נראים כרבנים יהודים, הרי שהמצאותינו ברכבת בלל שבת תראה כחילול השם. לפיכך ירדנו שלושתינו בתחנה הקרובה כעשר דקות לפני שקיעת החמה.

היתה זו תחנה שוממת באמצע הישימון. וכשירד הלילה בקשתי להרדם על האדמה הקרה כקרת. אבי הוריד את מעילו וכיסה אותי כדי שלא אקפא למוות. ורק לאחר צאת השבת עלינו לרכבת להמשך מסענו. כל זאת, כדי שלא יגרם ח"ו ספק של חילול השם בטעות.

הגדת הח"ח

“קבל תפלתי שלא יגרם חילול ה'”...

אשה אוממלה התייצבה לפני כ"ק אדמו"ר רבי יעקב דוד מאמשינוב זצ"ל ומררה בבכי: בנה הבכור מת ממחלת השחפת ועתה מאיימת סכנת מות גם על הבן השני... נכמרו רחמיו עליה ואמר: “אני מבטיח לך שבנך יבריא לגמרי”...

התאוששה האשה ויצאה לדרכה ואילו הרב פנה למלוי ואמר להם: “וכי מה יכולתי לעשות. אילו לא הייתי מבטיח לה שבנה יבריא היתה עומדת כאן כל היום ובוכה”...

עמד האדמו"ר בתפלה להשי"ת וכה אמר: “רבש"ע, הרי האשה חושבת שאני צדיק. ואם לא תקבל ברכתי עלול ח"ו להגרם חילול ה', שיאמרו דברי צדיקים לא מועילים, אף שאני איני צדיק, הרי לדעתה אני צדיק. אנא ה' חוסה נא שלא תצא תקלה של חילול ה' תחת ידיו... ואכן בחסדי ה' הבריא בנה של האשה.

גדולי הדורות

“כמה נאים הליכותיהם...”

סיפר הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל: כאשר הוקם בשנת תשכ"א בנין חדש ומפואר לשיבת גייטסהד באנגליה, התנגדו לבניה מספר גוים מתושבי השכונה. הם החתימו “עצומה” לרשויות שלא יאשרו את הבניה. הם פנו קודם-כל לכומר שגר בשכנות לשיבה כדי שיחתום. אך לתדהמם ביקשם הכומר לבטל את ה“עצומה” ונימוקו עמו:

“מחבב אני מאוד את תלמידי הישיבה ואני מתפעל מהם... בכל שנות מגורי במקום הזה, רואה אני את התלמידים עסוקים בלימודיהם ולא נתקלתי במקרה אחד בו תלמיד ירים יד על חברו או כל התנהגות שלילית מצידם. נאים הם בהליכותיהם! מקנא אני בהם! לנו אין נוער כזה”...

המשגיח דקמניץ

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

שוקולד ב'ברגן-בלזן'

היא בת 85 - יהודייה ניצולת שואה מצרפת.

גב' כריסטוף נולדה בשלהי קיץ תרצ"ג - זו השנה שבה עלה היטלר לשלטון בגרמניה!

* * *

היא שולפת ומראה את טלאי מגן הדוד הצהוב, שבמרכזו מופיעה המילה 'Juif' (יהודי בצרפתית).

"זהו מגן הדוד שלי. היה עלי לענווד אותו על חזי כמובן, כמו כל היהודים. הטלאי גדול, לא? במיוחד עבור ילדה. הייתי אז רק בת שמונה..."

"כשהייתי במחנה הריכוז ברגן-בלזן קרה לי משהו מדהים. הרשו לי להזכירכם שילדים של אסירי מלחמה היינו בעלי זכויות-יתר והרשו לנו לקחת אתנו משהו מצרפת. משהו קטן... שקית קטנה עם שניים, שלושה פריטים קטנים.

"אישה אחת לקחה שוקולד, אחת לקחה סוכר, אחת לקחה מלוא החופן אורז. אמי ארזה שתי חתיכות שוקולד. נשמור את זה ליום - היא אמרה - ליום שבו אראה אותך מתמוטטת ובאמת זקוקה לעזרה. אז אני אתן לך את השוקולד הזה ותרגישי טוב יותר!"

* * *

בין אסירות המחנה הייתה אחת שעמדה לפני לידה. הגיע היום ואחזזה הצירים והיא פנתה יחד עם אימה של גב' כריסטוף לאחראי על הביתנים.

"לפני שהן הלכו אמי פנתה אלי ואמרה: 'את זוכרת את השוקולד ששמרתי לך?'

'כן, אימא' עניתי לה.

'ואיך את מרגישה?'

'בסדר אימא, אני אהיה בסדר.'

'טוב, אז אם הכול בסדר אתך, הייתי רוצה לתת את השוקולד הזה לגברת הזו, לחברתנו הלן. ללדת כאן זה לא יהיה קל. היא עלולה למות. אם אתן לה את קוביית השוקולד... זה עשוי לעזור לה.'

'כן אימא, אמרתי לה, 'תני לה.'

* * *

הלן ילדה את התינוק. יצור זעיר וכחוש. היא אכלה את השוקולד והיא לא מתה. היא הוחזרה לצריפים.

מתארים לכם מה זה לגדל תינוק בברגן-בלזן? ומה יקרה אם התינוק יבכה? ובכן: **התינוק אף פעם לא בכה... אף פעם!!!**

"לא שמעתיו אפילו מייבבו!" משחזרת גב' כריסטוף.

יום ראשון, ב' אייר תש"ה.

בשעות אחר הצהריים נכנס הצבא הבריטי המשחרר למחנה.

הקצינים היו לגמרי לא מוכנים למראות המחנה, תמונות הזוועה שראו גרמו להם לזעזוע גדול. על כך כתב קצין הרפואה הבריטי גלין-יוז (Glyn Hughes): "...התנאים במחנה לא היו ניתנים לתיאור, שום תיאור או תמונה לא תוכל לתאר את הזוועה ששררה שם בחוץ, אך מה שנגלה לעינינו בפנים היה גרוע עוד יותר - - -"

מישהו התיר את הסמרטוטים בהם היה עטוף התינוק ואז... רק אז הוא החל לצרוח - **זה היה בשבילו כאילו הוא כרגע נולד!**

לקחנו אותו חזרה לצרפת, יצור זעיר וחלשלוש שכזה בשביל תינוק בן ששה חודשים.

חלפו השנים.

* * *

לפני מספר שנים פונה ביתה של גב' כריסטוף אל אימה עם השאלה הבאה: 'תגידי אימא, לו לכם המגורשים היה פסיכולוג או פסיכיאטר כשחזרתם מהמחנות, וכי זה היה מקל עליכם?'

'ללא ספק' ענתה לה, 'אבל לא היה לנו. אף אחד לא חשב על מחלות נפשיות...'

בעקבות השאלה והתשובה התמימות הללו, התארגנה בצרפת הרצאה שדנה בשאלה "לו לניצולי השואה היה ייעוץ פסיכולוגי בשנת 1945, מה היה קורה?..."

ההרצאה משכה קהל רב. ניצולים מבוגרים, היסטוריונים ופסיכולוגים, פסיכיאטרים, פסיכותרפיסטים... מאד מעניין. עלו שם רעיונות רבים...

ואז... עלתה אישה אחת לבמה, אל הפודיום וסיפרה שהיא גרה במרסיי, שם היא עובדת כפסיכיאטרית. היא רוצה לתת משהו לגב' כריסטוף...

הכניסה את היד לכיס, הוציאה משם חתיכה של שוקולד, הגישה ואמרה: **"אני היא התינוקת" - - -**

* * *

הסיפור הגיע אלינו באדיבות יהושע די נור, אשר קיבל אותו מיעקב פריד. מקור הסיפור מסדרה דוקומנטרית של צלם ידוע בשם יאן ארטוס-ברטראנד, אשר שוקד לאסוף סיפורים וצילומים מהעולם המאפשרים הצצה אל משמעות המונח 'להיות אנושי'. תרגום לעברית: שרית שץ.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

איש לרעהו בריאות ורפואה

"חייב אדם לטרוח בדרישת טוב לעמו ולשקוד בעמל נפשו על תקנת חברו, אם דל ואם עשיר, וזאת מן החמורות ומן העיקרים הנדרשים מן האדם... וחייב אדם לחשוב מחשבות ולהעלות עצות הגונות ומתוקנות לחברו, וזה אחד מעיקרי דרכי גמילות חסדים..." (רבינו יונה שע"ת שער ג-יג,גנד)

מוכחן אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402 טל': 02-5671812 פקס: 077-7671812

לקחו של שיכור - - - !

עניתי: "ודאי, יין! מכל סוג - אדום, לבן, מתוק, יבש. את, יין!"
"ומה עוד?" שאלו

עניתי: "ליקר, עראק, ויסקי"

תהו: "מילא היין, טעים. הליקר, מתוק. גם העראק, טעים. אבל הויסקי - פוי, מריר הוא, איך יכולת לשתות!"

הצחיקו אותי, מה הם מבינים בוויסקי! אמרתי: "נכון, בהתחלה מר הוא, אבל אחר כך - הא, אחר כך נעשה חם בכל הגוף, והנפש מתרוננת, והתחושה נפלאה!"

אז נתנו עלי בקולם: "אם כך, חשבת על העתיד! מוכחן היית לשתות ויסקי מריר בשביל ההרגשה שאחר כך -

אז מדוע לא הקצבת שעת-לימוד בשביל העולם שאחר כך?!"
וקצבו את דיני לגיהינום...

לכן אני אומר לכם, חברה: "תמשיכו לשתות, רק לא ויסקי..."
לקחו של שיכור -

* * *

ואנחנו:

אותו דבר:

מילא הפיצה - טעימה. הפלאפל - משביע. כדורגל - מהנה. אבל הסיגריות - פוי, מגעילות הן!

איך יכולת לעשן?

הצחיקו אותי. מה הם מבינים בסיגריות!

אמרתי: "נכון, בהתחלה מגעילות הן, שורפות הן, אבל אחר כך - אה! אחר כך נרגע הלחץ, הטבק מהנה, הנפש מתרוננת והתחושה נפלאה!"

אז נתנו עלי בקולם: "אם כך, חשבת על העתיד, מוכחן היית לעשן סיגריה מסריחה בשביל הסיגריות שיבואו אחריה. אז מדוע

מעשה בחברת מבלי-עולם, ריקים ופוחזים, שהיו שותים ומשתכרים בחבורה ומבלים ימיהם בליצנות ובטלה.

יום אחד תהו ואמרו: "מה יהיה? הלא פעם אחת נצטרך למסור דין-וחשבון על מעשינו. מה נצטדק ומה נאמר?!"

נבוכו, והסכימו בתקיעת כף שהראשון מבני החבורה שיעלה למרום יתגלה לחבריו ויספר להם מה נעשה בדינו. כך יוכלו להתכונן לקראת הבאות.

לא עבר זמן רב, והראשון מת משחמת הכבד, מחלת השיכורים. כעבור כמה ימים התגלה לחבריו, ופניו שחורים כשולי קדרה, מפויחים מְאֵשָׁה של גיהנום.

"מה קרה?" נבעתו.

"חברה", הודיעם, הכל בסדר. תמשיכו לבלות ולשתות. רק ויסקי אל תשתו!

* * *

ויסקי - את, ויסקי! השכר הסקוטי המר והחרוף, לשמו ולזכרו תאוות נפש! הכל נשתה, חוץ ממנו?! מדוע?

"אומר לכם" הסביר בעגמומיות -

"עליתי למרום, והתייצבתי בפני בית דין של מעלה. השאלה הראשונה הייתה: 'עסקת בתורה', הקדשת לה עיתים?"

עניתי: "לא, וכי מדוע היה עלי לעסוק בתורה, לקבוע עיתים ללימודה?"
תמהו לתמיהתי: "מה פירוש? הלוא חייב היית לחשוב על עתידך בעולם הנצח!"

אמרתי: "עזבו, אותי ענין רק הרגע, לא חשבתי על העתיד, כל מעייני היו בהנאות ההווה!"

השתאו. שאלו בענין: "כגון מה?"

עניתי: "בליתי בחבורה, שוחחנו בענייני הבאי, שתינו להנאתנו" -
חקרו: "מה שתיתם, יין?"

המשך בעמוד הבא

עלון זה העוסק בהסברה בריאותית למניעת מחלות ריאה ועוד יוצא לאור בחסות
הליגה למלחמה בשחפת ובמחלות ריאה בישראל - סניף ירושלים ע"ר

רח' שרי ישראל 5 ת.ד. 1008 ירושלים טל': 02-5380936 פקס: 02-5375618

הליגה פועלת בהסברה ומרחיבה את מודעות הציבור החרדי והכללי בסכנות העישון
ומסייעת ברכישת ציוד רפואי לחולי שחפת וריאות מסוגים שונים

ליגה
למלחמה
בשחפת
בישראל

תרופת פלא!

את הבעיה מוקדם יש לנסות להתרפא באמצעים טבעיים. כך נגרום לירידה דרסטית במרשמי האנטיביוטיקה!

ועוד מעלה, האנטיביוטיקה הטבעית, שהקב"ה ברוב טובו טבע עבורנו בבריאה, לא הורסת כלל תאים וחיידקים טובים.

להלן כמה וכמה סוגים מועילים.

שום מועיל מאוד נגד סלמונלה, חיידקי אי-קולי-E coli, תולעים, פרוזיטים וקרינה.

עדיף לצרוך אותו טרי, משום שבתהליך הבישול הוא מאבד הרבה מכוחו. מי שלא יכול לסבול את הריח העז, יכול להשתמש בקפסולות של שום טרי מרוכז (יש לעקוב אחר הכשרות כמובן). אם אין קפסולות בנמצא עדיף לסבול את הריח קצת זמן כדי להבריא, אם כן, יש שאמרים שאכילת פטרוזאליה תמעיט את הריח העז של השום.

פרופוליס. טוב באופן כללי, במיוחד לחיידקים בגרון. להשיג בחנויות הטבע. מינון: למניעה - 30 טיפות פעמיים ביום. לטיפול - 40 טיפות פעמיים ביום.

ויטמין סי-C אין מה להאריך בתועלתו הידועה בעולם כולו, כולל בקרב רופאים. להשיג בסוגים שונים, עם חומצה וללא. ובכדורים בעלי מינונים מגוונים.

שמן אורגנו. מצוין נגד פרוזיטים, פטריות ציפורניים, ו-25 סוגי חיידקים נוספים. השמן חריף וחזק, יש ממליצים לערב אותו עם שמן זית כדי להקל על הבלעוה. יש מזליפים אותו תחת הלשון 4 פעמים ביום.

דבש טבעי אורגני. לא מבושל, ובמיוחד "דבש-מנוקה", מצוין לדלקות סטרפ. ליטול לפי המרשם הבא: 4 פלחי שום; 4 כפות דבש; שמינית עד חצי כפית פפריקה חריפה. לערבב הכל ולבלוע חצי כפית בכל חצי שעה. אין לשטוף את הפה (או ללגום מים במקום שטיפה...). אדרבה, ששאריות התכשיר ימשיכו לשהות בחלל הפה.

לפי **ד"ר מרקולה** מארה"ב התכשיר הזה יעיל ללא פחות מ-250 סוגי חיידקים! למניעה מומלץ לצרוך 1 כפית דבש ליום. מלבד זאת, דבש יעיל לטיפול בפצע עור, יש למרוח על הפצע ולכסות.

קינמון. טוב לדלקות הפה, פצע בגרות ואי נעימות במעי. לצינון ושפעת יש לערבב עם דבש ולבלוע פעמיים ביום, במיוחד בתחילת הופעת המחלה. לטיפול בדלקות עור יש לערבב עם דבש למרוח על הפצע ולכסות.

זנגוויל. מחזק את המערכת החיסונית. טוב נגד דלקות שונות, טוב לשפעת ולמערכת העיכול. לערבב עם קינמון ומעט דבש.

מאכלים חמוצים. באופן כללי מאכלים הם טובים למערכות העיכול והחיסון. יש בהם חיידקים בריאים וטובים שמחזקים את המערכת.

ציפורן - התמצית עוזרת נגד "המחלה" במעי הגס וכן לתאי המחלה בחזה. בחוברת רפואית שיצאה לאור נכתב שבחצי כפית צפורן טחון יש יותר נוגדי חמצון מחצי כוס אוכמניות.

מיותר לציין שכל מחלה שמתחילים את טיפולה מוקדם יותר, קל יותר לרפאה וכמובן שזה לא שולל את הטיפול הקונבנציונלי בכל אופן.

חשוב לזכור שתמיד חייבים להתייעץ ברופא ובד"כ הרופאים לא יתנגדו לטיפול טבעי בנוסף לטיפול הקונבנציונלי, ואין להקיש ממקרה אחד לשני, כל מקרה צריך הערכה נפרדת והטיפול יהיה לפי המצב הנוכחי.

בברכת שזכה כולנו להיות בריאים וחזקים ושלא נזדקק לשום רופאים ותרופות.

"מה הדבר החשוב ביותר שקרה בעולם הרפואה בעשרות השנים האחרונות?"

שאלה מאתגרת זו הצבתי לפני שנים בפני רופא משפחה.

הוא לא היסס: **"המצאת האנטיביוטיקה - ללא ספק!"**

כקצין רפואה במלחמת העולם הראשונה נחשף **'אלכסנדר פלמינג'**, רופא וכימאי סקוטי, בנפגעים רבים עקב זיהום חיידקי. כמדען, השקיע לאחר מכן את כל כולו בחקר המאבק בזיהומים. בתום 20 שנות מחקר גילה קוטל חיידקים, אך למרבה הצער הקוטל הרג רק חיידקים בלתי מזיקים...

ביום בהיר, או בלילה חשוך, אי שם לפני 90 שנה, הבחין כי באחת מצלוחיות המחקר שלו - שהכילה מושבה של חיידקים - התפתח עובש, וסביב העובש נוצר מעגל נקי מחיידקים. אופס! עובש דוחה חיידקים? החל לחקור את העובש, וגילה בו חומר מסוים אשר מסוגל לקטול חיידקים ביעילות. הוא קרא לחומר **"פניצילין"**, המחקר והפיתוח נמשכו עוד שנים ארוכות, אבל במלחמת העולם השנייה כבר ניצלו חייהם של חיילים רבים תודות לתגלית המדהימה: אנטיביוטיקה באה לעולם!

התגלית שינתה את עולם הרפואה באופן דרסטי. היא הצילה במשך השנים עשרות מיליונים - אם לא יותר - משורת מחלות קטלניות שבעבר לא הייתה להן תרופה.

* * *

אך אליה וקוץ בה - מיד נסביר מדוע.

בעבר, כאשר התיישב פצינט בקליניקה, נאלץ הרופא "לשבור את הראש" כדי לעמוד על שורש המחלה. באופן זה כיוון הטיפול היה לרפא את החולה בהווה, ולמנוע את הופעת המחלה בעתיד. אך ברגע שיש בידי הרופא תרופה פלאית כמו אנטיביוטיקה, למה לו לעבוד קשה? נרשום אנטיביוטיקה והמחלה תעבור. לא יעזור? ננסה אנטיביוטיקה אחרת! במצב זה לא מטופלים כלל **גורמי המחלה**, אלא רק **תוצאותיה**.

ובאמת, איך נצפה מרופא להשקיע זמן - כאשר הכיסאות בחדר המתנה תפוסים בתור ארוך של ממתנים? אם הרופא רוצה לקבל את כולם עליו לקצר הליכים, ולמטרה זו אין פטנט יותר טוב מאנטיביוטיקה.

שאלתי פעם גלויות רופא משפחה: האם אתה בודק את סיבת המחלה ומשתדל לטפל בה, או רק מתייחס לסימפטומים? הוא ענה בכנות: "אתה צודק - אבל אין לי זמן..."

נקודה נוספת: ריבוי השימוש באנטיביוטיקה מחסן את החיידקים עצמם. היחשפותם לאנטיביוטיקה מחוללת במשך הזמן מוטציות בדנ"א שלהם, כך שהאנטיביוטיקה מפסיקה להשפיע עליהם. **תשאלו כל רופא והוא יאשר זאת באוזניים!** המצב בארה"ב כבר הגיע לידי כך שישנם חיידקים שלא מושפעים משום אנטיביוטיקה. הגורם הישיר לכך הוא אחד ויחיד: ריבוי השימוש באנטיביוטיקה! ומדובר כבר בתופעה כלל עולמית.

מהסיבה האמורה יותר קשה כיום לטפל במחלות שונות. האשפוזים מתארכים, ההוצאות הרפואיות מתרבות, וגם מקרי המוות ל"ע בעליה.

* * *

אז מה הפתרון?

להשתדל במידת האפשר להשתמש ב"אנטיביוטיקה טבעית". נכון. ישנם מצבים בהם חייבים ליטול אנטיביוטיקה, אך כאשר תופסים

המשך - ליקחו של שיכור !

דעתו לעתיד. ומה יאמרו לו? ניחשתם נכון! אם לא היית נותן דעתך על העתיד כלל לא היית מעשן, שהרי הסיגריות הראשונה מסריחה לכולי-עלמא. אם אתה מעשן אין זה רק מחמת שכן נתת דעתך לעתיד, אמרת לעצמך: הטעם הרע יחלוף, אוטוטו אחוש בטעם טוב! כלומר: תכנתת מראש להגיע למצב בו תיקשר נפשך לסיגריות, תיהנה ממנה, ויהיה לה כבר קשה להפסיק - אי אי אי!

נשלח ע"י הבחור החשוב חיים גלינסקי שיחי', ישיבת 'כנסת יעקב' - ים

לא הקצבת עוד רבע שעה ללימוד, במקום לצאת מהסדר לעשן? מדוע היית מוכן לחנוק את הריאות, ולא להשקיע עוד מעט בלימוד? בתפילה? בעבודה? מדוע הכנסת את הראש שלך בכל מיני סיגריות וטבק וגלגולים וטעמים, במקום לעמוד על סודו של עוד שטיקל רשב"א מורכב?

* * *

והעיקר: המעשן יצטדק שהיה קשה לו להיגמל, לחדול, להפסיק. ואז יתבעו ממנו אבל למה התחלת? אז הוא יענה שבהתחלה הוא לא נתן

ליקוטים נפלאים פרשת אמור

"אמר אל הכהנים בני אהרן" (כא, א)

רבינו האור החיים הקדוש מעלה שאלה גדולה השייכת לכל התורה כולה, בכל מקום שהפסוק אומר 'דבר אל בני ישראל', לכאורה היה מספיק לומר 'דבר אליהם' ומוכן שהכוונה לומר 'ל בני ישראל', כי הרי להם ניתנו המצוות.

ומתוך רבינו הקדוש, שלמרות שזה מיותר, הקדוש ברוך הוא חוזר ומזכיר את שמותם פעם אחר פעם.

משל לאבא שיש לו בן שמאוד חביב עליו, ותמיד זכרונו בפיו, וכשאומר לו לאכול ולשתות אומר לו בלשון חיבה, 'אכול בני', 'שתה בני', כך גם מתנהג ה' יתברך עם ישראל שהם בניו, ותמיד הוא מזכיר את בני ישראל, מחמת חיבתם לפניו.

וכך מציינו בדברי הנביא ירמיה 'הֲבֵן יְקִיר לִי אֶפְרַיִם, אִם יֶלֶד שְׁעָשׂוּעִים, כִּי מִדַּי דַּבַּרְתִּי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד, עַל כֵּן הִמּוּ מַעֲי לֹא, כִּחַם אֶנְחָמָנּוּ נְאֻם ה'". כלומר, שעצם הזכרת שמו של ישראל לפניו, מעורר רחמים, שאז מתעורר ביותר אהבתו של הקדוש ברוך הוא אלינו.

ויש להוסיף מה שמובא בספר 'מאור החיים' בשמו של רבינו האור החיים הקדוש, ששאל בפסוק זה, מדוע נמשלנו דוק לילד שעשועים, ואיזה מידת הרחמים מיוחדת יש בכך???

וביאר רבינו הקדוש, שהדרך הוא שילדים קטנים גם כשהם מטונפים ומלוכלכים משיירי אוכל או שאר דברים מאוסים, ההורים מחבקים ומנשקים אותם למרות שהילד מלוכלך ומטונף, ואילו לילד גדול כשהוא מלוכלך לא עושים זאת, על כן קרא לנו השם יתברך 'ילד שעשועים' כילד קטן החביב לאביו ולאמו, לאמר לנו, אף על פי שמלוכלכים אתם בעוונות ופשעים, בכל זאת חביבותכם עדיין לפני.

(אור החיים כב, ג)

"אמור אל הכהנים בני אהרן" (כא, א)

צ"ב הכפילות בני אהרן? או יבואר הפסוק אמור אל הכהנים בהיות כאשר ציוה ה' למשה לאמר לכהנים שיקדשו עצמם אך פן ירום לבב הכהנים ויתגאו לבבם לאמר מי כמוהם אשר בהם בחר ה' מכל ישראל להקדישם בקדושה והאכילם קדשי שמים שאסור לזרים בוודאי הם חשובים לפני המקום מאוד וחיבתו להם יותר מכל ישראל וירום לבבם על אחיהם בני ישראל לכן להוציא זה מלבם צוה הקדוש ברוך הוא שיקדים להם הקדמה אחת שלא ירום לבבם ואח"כ יגיד להם את אשר צוה ה' והוא דבאמת לא שייך שיתנשא האדם אלא בדבר שהוא טרח ויגע עצמו בו מה שאין כן דבר שלא עמל בו כגון יחוס אבותיו לא שייך בזה התנשאות כי במה נחשב הוא.

וזהו אמור אל הכהנים בני אהרן כלומר שמקודם תקדים להם מה שחפץ השם יתברך בהם הוא לא מצד עצמם רק מצד היותם בני אהרן שאהרן היה קודש כל כך עד שבקדושתו הכניס בבניו קדושה גדולה קדושי עליון ולא הם עצמם

פעלו כל זאת ולכן אין להם במה להתפאר ואחר כן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו הקדושה שאני מקדש אותם מה שאין כן כשתאמר להם מקודם ירום לבבם על אחיהם בני ישראל וצוה הש"י להכניסם במדת ענוה לבלתי ירום לבבם. (קדושת לוי)

"לנפש לא יטמא... כי אם לשארו" (כא, א-ב)

וברש"י הק' אין שארו אלא אשתו, ויש לדקדק למה מנה את אשתו לפני אביו ואמו, הרי בודאי הם יותר חשובים אצלו. ויש ליישב ע"פ הגמרא (ע"ז יג) כהן רשאי לצאת לחו"ל לשאת אשה אע"פ שארץ העמים מטמאה ע"י אויר שלה, ולפ"ז יתפרש 'לנפש לא יטמא' שלא יטמא נפשו בטומאת ארץ העמים 'כי אם לשארו' כדי לישא אשה שנקראת כאן שארה יכול לצאת לחו"ל ולהיטמא בטומאת ארץ העמים. (כסף נבחר)

"לאמו ולאביו... לה יטמא" (כא, ב-ג)

יש להתבונן מדוע ה'כהן הדיוט' מותר להיטמא לקרובים שמתו והנזיר שקדושתו פחותה מכהן הדיוט אסור להיטמא לקרובים, הרי קדושת הכהן הוא קדושת עולם וקדושת הנזיר אינה קדושה רק לזמן מועט, ונראה לפרש שקדושת הכהן באה מכח קירבת משפחה כי אביו הוא כהן ולכן גם הוא כהן וא"כ קדושתו מכח משפחתו ומקושר עליהם ולכן כשמת אחד ממשפחתו צריך לוותר על כהונתו בשעה שנפרד ממנו לעולמים, אבל הנזיר לא בא קדושתו מכח משפחתו אלא מכח עצמו שקיבל עליו נזירות ואין לקדושה זו שום שייכות למשפחתו ולכן אסרה עליו התורה להיטמא למשפחתו. (שם משמואל)

"קדושים יהיו לאלקיהם וכו' כי את אשי ה' לחם אלוהיהם הם מקריבים והיו קודש" (כא, ו)

יש להבין כוונת הפסוק ונתינת הטעם, ונראה לפרש עפ"י דברי חז"ל הני כהני שליחי דרחמנא נינהו. והנה ידוע שלוחו של אדם כמותו, וא"כ הכהנים שהם שליחים של השי"ת יהיו כמו השי"ת שהוא המשלח אותם, אבל זה לא שייך במציאות כי אי אפשר לילוד אשה להשיג זאת, וכמ"ש בפ' קדושים יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם, אבל צריכים הכהנים לקדש ולטהר עצמם כפי כוחם ומדרגתם.

וזה הביאור בפסוק 'קדושים יהיו לא' כי את אשי ה' לחם א' הם מקריבים' דהיינו שהם שליחי דרחמנא ולכן 'היו קודש' צריכים להתאמץ ולעלות במדרגת הקדושה. (מרן בעל שבט הלוי זצוק"ל)

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת אמור

שבת - שיפנה עצמו מכל עסקי עולם הזה כאילו מת כדי לעשות
הכנה לשבת, ובוזה ניצול מחיבוט הקבר.
(באר הפרשה)

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה" (כג, טו)

שתי פעמים "מה", מ'מחרת ה'שבת, מ'יום ה'ביאכם.
אפשר לבאר על פי דברי מרן בעל אמרי יוסף ז"ע, על הפסוק
(שמות יב, לט) "ולא יכלו להתמהמה", מה' מרמז על שתי
בחינות, 'גדלות ויראת הבורא' כמו שכתוב (תהילים ח, ב) "מה
אדיר שמך בכל הארץ", ו'שפלות עצמו' כמו שכתוב (תהילים ח,
ה) "מה אנוש כי תזכרנו", וזהו ולא יכלו להתמהמה, שלא יכלו עם
ישראל במצרים להשיג את שתי הבחינות של מה, גם גדלות
הבורא וגם שפלות עצמו, וזהו שנרמזו כאן שתי פעמים מה,
שבכח סגולת ספירת העומר יכול האדם להתעלות בקדושה
ולהשיג את שתי הבחינות.
(שיח יעקב יוסף)

"וספרתם לכם ממחרת השבת" (כג, טו)

כתבו הרמב"ן ורבינו בחיי כי ימי הספירה הם כחולו של מועד,
שיש קדושה לפנייהם ולאחריהם. בראשם חג הפסח ובסופם חג
השבועות. ולכן נקרא חג השבועות בלשון חז"ל 'עצרת' כי הוא
כשמיני עצרת בחג. ויש להוסיף שלכן נכתבו ימי הספירה בתורה
בתוך המועדות, שהמה ימים טובים כמו חול המועד, שיש
קדושה לפנייהם ולאחריהם מיציאת מצרים עד קבלת התורה.
והימים הללו מסייעין לטהרה כמ"ש (יומא לט). הבא לטהר
מסייעין אותו, ואחר יצ"מ שנעשין כקטן שנולד ויצאנו מידי
סט"א, יש לנו לבקש טהרה. לכן הכין לנו השי"ת אלה הימים
דכתיב וספרתם לכם, שהיא מתנה לטובתינו שנוכל לבוא
לטהרה וספרתם לכם, לטובתכם, כמו לך לך, להנאתך ולטובתך,
וכל השנה תלוי באלה הימים, כמו שגידול כל התבואות בימים
אלו, כן חיות האדם מתגלה עתה, כי הכל רק רמז אל הנהגה
הפנימיות.
(שפת אמת)

"ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו" (כד, יט)

תיבת 'מום' נקראת מימין ומשמאל, לרמז לאדם שמי שנותן
מום בחבירו, כאשר עשה כן יעשה לו.
וכן 'מום' ר"ת מ'הרסיין ו'מחריביין מ'מך יצאו, שהנותן מום
בחבירו, ודאי לקוי בעצמו בכך.
(חסדי דוד)

א טו טז טז

"אלה הם מועדי" (כג, ב)

אמר הרה"ק רמ"מ מרימנוב ז"ע (עטרת מנחם בשם הגאון
מפלוונסק) על דברי חז"ל (שבת קיח). 'עשה שבתך חול ואל
תצטרך לבריות', שהאדם העושה שבתו בעת שעדיין חול,
בהוסיפו מחול על הקודש, נפתחין לו שערי פרנסה ושוב לא
יצטרך לבריות.

וכפי שאמר הרה"ק מלעכוויטש ז"ע (מובא בספר' תורת
אבות'), לו היו בעלי הבתים שומעים לי, היו נוהגין בביתם
'תוספת שבת' כראוי, וממילא לא ידעו הפסד ומחסור בכל ימות
השבוע.

וכך כתב בספר 'תולעת יעקב' (סוד השבת אות ו') שהמוסיף
מחול על הקודש הרי הוא מרחיב בזה את גבולות הקדושה,
וממילא ינהגו בו מן השמים במידה כנגד מידה וירחיבו לו את כל
הצטרכויותיו בריאות, ועליו הכתוב אומר (תהילים קיט, מה)
'ואתהלכה ברחבה'.

הוסיף הרה"ק ה'אמרי אמת' ז"ע לאמר, שהמדקדק ב'תוספת
שבת' הרי הוא ניצול מד' מיתות ב"ד ומכריתות, וכל כך למה,
דכל עניין המיתה באה בעטיו של חטאו של אדם הראשון שאכל
מעץ הדעת שאסר עליו הקדוש ברוך לאכלו, וב'אור החיים' הק'
(בראשית א כט בשם מד"ד כא) כתב שכל האיסור היה רק ליום
השישי ואילו היה ממתין באכילתו עד כניסת השבת קודש מאז
כבר היה מותר לו לאכול אלא שהוא הקדים המאוחר. ואם כן
בעת אשר אנו מקדימין וממהרים לבוא אל יום השבת קודש
בקבלת 'תוספת שבת', מכפרים אנו על אותו החטא (הקדמה
תחת הקדמה), וממילא פטורים אנו מעונש המיתה הנגזר בנינו.
(באר הפרשה)

"כל מלאכה לא תעשו שבת היא לה" (כג, ג)

הרה"ק מלעכוויטש ז"ע (הובא ב'דברי שמואל' ליקוטים אות
ו') אמר על הפסוק 'מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך'
(בראשית מט, כ) שהנה עצם יום השבת קודש הוא כולו רוחני
ואינו משפיע השפעות גשמיות, אך העצה לזכות לרוב טובה
וברכה בהאי עלמא, לקיים 'תוספת שבת', ומרמז בפסוק הנ"ל
כי האותיות שאחר אותיות א'ש'ר' הם ש'ב'ת' (אחר א'-ב, אחר
ש'-ת, ואחר ד-ש), וזהו אומרו מאשר - שהם האותיות הקודמות
לשבת ומרמזו על השעות שקודמים ליום השבת, מהם נעשה
שמנה לחמו יזכה לפרנסה מרובה ויטריפהו הבורא לחם חוקו
בריוח ובכבוד, אך והוא היינו יום השבת עצמו יתן מעדני מלך -
מעדנים רוחניים הנשפעים ביום קדוש זה בלי שיעור וגבול.

ואף לאחר חייו יעמוד לו הדבר לזכות, כמו שכתב ה'תולדות
יעקב יוסף' ז"ע בשם מרן הבעש"ט הק' ז"ע, (בסוף ה'תולדות',
הובא בבעש"ט עה"ת בראשית אות ע"ט) בש"ס (כתובות קג):
חשיב דברים שהעושה אותן ניצול מחיבוט הקבר וחד מהם 'מת
בערב שבת סימן יפה לו', והקשה 'מורי' הרי כוונת הש"ס
להשמיענו 'עצה ותקנה' מה יעשה האדם וינצל מחיבוט הקבר.
ומה 'תקנה' היא זו, וכי ביד האדם לבחור למות בערב שבת. אלא

ביאר הבעש"ט, שהוא
מוסר גדול, ש'ימות בערב

סיפורים נפלאים פרשת אמור

"אמור... ואמרת" (כא, א)

"להזהיר גדולים על הקטנים" (רש"י)

מסופר שהמשגיח הרב יחזקאל לוינשטיין קיבל מכשיר חשמלי ובתוך הקופסה היו הוראות מפורטות כיצד יש לטפל במכשיר וכיצד להפעילו אמר המשגיח בהתפעלות: "תראו, מכשיר חשמלי שנקנה, מצורפת לו חוברת הסבר והוראות הפעלה, קל וחומר האדם שהוא מכונה פלאית שמכילה לב, כליות, טחול, קיבה, עינים, אף, פה, ידיים! כתוב: "ומבשרי אחזה אלו-ה". מתוך התבוננות במערכות הגוף, יעלו הרהורי תשובה.

יש להנחיל לילדים תמימות בעבודת ה', להראות שאנו עושים רצון ה' ע"י דוגמה אישית.

מסופר על בנו של החפץ חיים שנכח בכנס שהשתתפו בו אדמו"רים וראשי ישיבות, וכל אחד התחיל לספר מופתים איך האדמו"ר שלו גוזר והקב"ה מקיים. שאלו את בנו של החפץ חיים: "אלו מופתים אבא שלך עושה?" ענה להם הבן: "אבא שלי עושה את המופת הגדול ביותר: כל מה שהקב"ה גוזר, אבא שלי מקיים, וזו גדולתו".

"והאמת - יסוד בניין", מסופר במדרש על רשע גמור שחזר בתשובה בזכות שקיבל על עצמו שלא להוציא דבר שקר מפיו. וכיצד? שאם היה הולך לדבר עבירה היה חושב: אם ישאלוני - מה אשיב? אם ישאלו אותי היכן היה האם יגיד "הלכתי לשדוד בנק"? אם יאמר אמת - הוא יבוש ויכלם, ואם יאמר שקר - הוא יעבור על מה שקיבל. הוא קיבל על עצמו לומר רק אמת וזוה נמנע ולא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד.

אדם המחליט ללכת בדרך האמת - ימנע בעקבות ההחלטה הזו מכל צרה ויגון. עצם הנכונות לעבור רק על דבר אמת תמנע ממנו לשקר. "ולפי גודל מעלת האמת וגנות השקר והרעות הנמשכות ממנו ראוי לאדם להתחזק לחנך את בניו במידת האמת וממנו יראו שמקפיד על דבר אמת וכן יעשו, ויעמוד על המשמר עליהם שלא ימצא בפיהם לשון תרמית, ואם יעשו דבר שלא כהוגן, ועשה שידו על האמת, ובכן ימחל להם באותו פעם ולא יכח, רק יזרזם שלא יוסיפו לעשות, ואם ידברו שקר יוסיפו להכותם מכה רבה על השקר, ויגדל בעיניהם עוון השקר באופן שיחרדו בניו ויזהרו מאוד, עד שיעשה להם טבע שלא לדבר שקר". (אמונה שלמה, פלא יועץ)

"אמור... ואמרת" (כא, א)

"להזהיר גדולים על הקטנים" (רש"י)

באחד ממוסדות החינוך במרכז הארץ נערך מבחן פומבי. במהלך המבחן התבקש כל תלמיד לעלות לבמה ולספר לציבור הנוכחים "מה הוא הדבר האהוב עליך ביותר".

הילדים הגיבו בהתאם, וכל אחד מהם הציג בתורו את אהבתו לתורה, לתפילה, למידות טובות, לחסד, לשבת, למצוות שבין אדם לחברו וכו'.

הנהלת המוסד וחבריה הביעו שביעות רצון מתשובות

הילדים. בכך ניכר החינוך המעולה והשאיפות הזכות שמעניקים לילדים בתלמוד התורה.

הילדים עלו לבמה בזה אחר זה ולא היתה צפויה הפתעה. מי שעורר את הסערה היה אחד התלמידים שעלה לבמה, וכאשר נשאל ע"י המלמד, כמו כולם, מה הדבר האהוב עליו ביותר, השיב: "צ'ולנט - חמין"! לרגע הושלך הס באולם. ציבור הנוכחים לא האמין למשמע אוזניו. הילד חזר בשנית על דבריו, ואמר ברמקול באוזני הכל: "הדבר שאני הכי אוהב הוא הצ'ולנט - החמין של שבת..." פניהם של הורי התלמיד התכרכמו מבושה, ולא פחות מכך גם אנשי ההנהלה, שהבינו שתשובה זו גורמת להם לירידת המניות של המוסד.

משהסתיים האירוע, קרא המנהל לילד הצידה ושאל אותו מה הביא אותו להחלטה זו. השיב הילד תשובה מבישה: בשולחן השבת אצלינו בבית, משתדלים תמיד לומר דברי תורה במהלך הסעודה, ואבא מבקש מאתנו לדבר בקול וברור, שישמעו היטב את הנאמר. אם אחד הילדים אינו מקשיב - אבא גוער בו. אבל כאשר מגיע סיר הצ'ולנט אל השולחן, אבא שוכח לגמרי מדברי תורה ושוקע כל כולו בצלחת... באותם רגעים אי אפשר לשוחח עם אבא על שום דבר והוא אינו מסוגל להאזין לדברי התורה שעדיין נאמרים. אוזניו כרויות כבר לדבר אחר, לצ'ולנט...

המסקנה שלי, "סיים הילד - שיש דבר העומד מעל דברי התורה, והוא הצ'ולנט..."

ילד זה ספג וקלט את הדברים כפי שקלט ולא אליו נבוא בטענות אלא למי שמהווה עבורו דוגמה אישית.

אדם עשיר נאנח לפני רבו ושאלו: "כל חיי הדרכתי את ילדי בדרך התורה. איני מביין מדוע אין הם עוסקים בתורה! כל חיי הסברתי להם שהתורה חשובה יותר מכסף, הבטחתי להם שיסירו דאגה מליבם בעניין הפרנסה, קניתי לכל אחד מהם דירה, וכל ילד קיבל תוכנית חסכון בבנק, ואף על פי כן, ילדיי אינם שומעים בקולי ויוצאים למסחר".

ענה לו הרב: "איני חושב שהצדק איתך. לפי מה שראו עיני, בליל שבת בנך הקטן הפריע לך וכדי להרגיז אותך כיבה את האור. ענית לו: "האם אתה חושב שאתה מזיק לי? אתה מזיק לעצמך! אתה הוא זה שחללת שבת". התפלאתי מאוד על תשובתך המאופקת.

למחרת, שיחק ילדך עם אגרטל מקריסטל שערכו רב. האגרטל היה מונח על השולחן, וברגע של חוסר תשומת לב, שמט בנך את האגרטל מידי והאגרטל התנפץ לרסיסים. באותו רגע התנפלת עליו, צעקת עליו בקולי קולות והכית אותו ללא רחם. אתה מצהיר שהתורה והמצוות הם העיקר, אבל בפועל הילד קולט ומבין בהירות מה חשוב לך באמת. הרי כשילדך חילל את השבת לא התנפלת עליו ותקפת אותו כפי שתקפת אותו ששבר את האגרטל!" (מתוך "שיר השירים" המבואר)

"ולא תחללו את שם

קדשי" (כב, לב)

פעם באה אשה אומללה לפני הרבי רבי יעקב דוד

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת אמור

בחלומי שחברי ב"ד של מעלה יושבים ודנים אותי, והנה עומדים הם לפסוק שעליו להסתלק מן העולם, בראותו כן, החל הרידב"ז להתחנן על נפשו שישאירוהו בהאי עלמא כי עומד הוא באמצע כתיבת ביאורו על הירושלמי, ובאם יעלוהו לשמי רום לא יצא החיבור לאור עולם, אך מן השמים ענוהו, שיבוא אחר וישלים את החיבור, הוסיף הרידב"ז לומר שהוא עומד לימין הרבה אלמנות ויתומים לפרנסם ולספק להם את כל צרכיהם, ומי יתן להם אכלם אחר שהוא יסתלק מן העולם, ענו לו, בוא יבואו שני'בעלי חסד' תחתך והם יעזרו לאלמנות. עד שעמד הרידב"ז ואמר הרי מ'ליל שיש' כבר פרושה המפה על שולחני לכבוד שבת קודש, ואני וביתי מקבלים את השבת בעוד היום גדול בתוספת הראויה לשמה, כשמוע כן הדיינים בבית דין של מעלה, פסקו, שבזכות זה ישאר בעולם הזה עוד שנים רבות, ואכן זכה לסיים את חיבורו על הירושלמי ואף לעלות לארץ הקודש ולכהן כרבה של צפת.

"כאשר עשה כן יעשה לו" (כד, יט)

אין יהודי שאין בו מעלה, גם כשהוא בשפל המדרגה. לפעמים דוקא מעלה זו, מתוך שלל החסרונות, כש"מלבים" אותה, יש בכוחה להחזירו למוטב ולהצילו מרדת שחת, וכמעשה שלפנינו: באשר נסע פעם הגאון רבי גמד בער ליבוביץ זצ"ל ברכבת, ישב לידו יהודי שאינו שומר תורה ומצוות. וכאשר הלה הבחין ברבי ברוך בער, הרגיש אי נעימות שהוא בגילוי ראש ומיד הניח ידו לכסות את ראשו. כשראה זאת רבי ברוך בער, החל לגלגל עמו שיחה במשך שעה שלימה ואף הרעיף עליו דברים חמים, ובטרם ירד, נפרד ממנו בחביבות.

תמיהה הרבנית באזניו: הלא הנך מנצל תמיד את זמנד ללימוד ומה ראית לדבר עמו בזמן כה ארוך ועוד בכזו חיבה? השיב לה רבי ברוך בער: האם לא הבחנת שכאשר ראה אותי התבייש וכיסה ראשו? דבר זה מראה שנתר בו איזשהו ניצוץ יהודי ולא פרק עול לגמרי. רציתי ללבות בו את אותו ניצוץ בכך שתבער חזרה הלהבה, לכן דיברתי עמו והשתדלתי לקרבו. (הרב הדומה למלאך)

הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל הרגיל את התלמידים לראות תמיד אך ורק את הטוב שבזולת ואת מעלתו ואף להחמיא לו על כך. והיה אומר בצחות: "בשביל מחמאה שנתתי, לא קיבלתי מאף אחד סטירה"... אך הקפיד שמחמאה לאחד לא תבוא על חשבון האחר.

ופעם כאשר אחד מבני הבית החמיא לרבי שמואל ביחס לאחרים הגיב בחריפות: "אתה רוצה להחמיא-תחמיא, אבל לעולם לא על חשבון אחרים!..."

וסיפר הגה"צ רבי דן סגל שליט"א: מעשה שאמרו לפניו על מרביץ תורה אחד שאומר את השיעור בצורה יבשה, בשונה ממנו שאומר את הדברים "חי"... מיד הגיב רבי שמואל ואמר: "כך צריך להיות! תורה לא צריכה גינונים! כך גם אני הייתי צריך לנהוג, אך מה אעשה שזה הטבע שלי..." (ראש הישיבה)

מאמשינוב זצ"ל ומררה בבכי: בנה מת ממחלת השחפת, ועתה מאיימת סכנת מות גם על הבן השני, שאף הוא חלה במחלה זו. פנה הרבי למלוויו ואמר: "מה האשה הזאת רוצה ממני, מי אני שאוכל לעזור לה". כאשר הוסיפה לעמוד ולבכות, נכמרו רחמי עליה, קם מכסאו ואמר: "אני מבטיח לך שבנך יבריא לגמרי". התאוששה האשה מהבטחת הרבי, קמה והלכה לדרכה, תוך אמונה שלימה שבנה יבריא בקרוב, ואילו הרבי פנה למלוויו ואמר להם: "וכי מה יכולתי לעשות, אילו לא הייתי מבטיח לה שבנה יבריא, הלא הייתה עומדת כאן כל היום ובוכה".

אחרי שהבטיח, עמד רבי יעקב דוד בתפלה להשי"ת, וכה אמר: "רבנו של עולם, הרי אשה זו חושבת שאני צדיק, ואם לא תקבל ברכתי עלול חלילה להגרם חילול ה' ויאמרו שדברי הצדיקים לא מועילים. אף שאין אני צדיק, הרי לדעתה אני צדיק, אנא ה' חוסה נא שלא יצא מתחת ידי חשש של חילול ה'". ואכן נענה אותו צדיק, וברכתו ותפלותיו הועילו לרפא את בנה החולה. (גדולי הדורות)

כאשר היו מבקשים ברכה מהגאון רבי הלל זקס זצ"ל, גם משום היותו נכדו של החפץ חיים, היה רגיל להשיב למבקשים: "אין מזה כלום שאני נכדו של החפץ חיים אלא רק לענין דבר אחד: היות ובני אדם רואים בכך מעלה, אם כן עלי להזהר יותר מאחרים מחילול ה' שכן עלול אני להענש יותר".

וכך אמנם הנחה רבי הלל אף את ילדיו והיה אומר להם תמיד שלא כדאי לדבר על יחוסם, היות ואם חבר מכיר אותם כנכדי החפץ חיים והם נכשלים חלילה בלשון הרע או אף בחטא אחר, הרי העון חמור יותר... שיש בזה יותר חילול ה'. (מאמר לזכרו)

"ונקדשתי" ... (כב, לב)

סיפר הגר"ש שבדרון זצ"ל על אביו כיצד במעשיו קידש שם שמים בעיני הגויים.

אחרי שהיה רב בעיירה חאצעמור במשך שש שנים, עזב את כסא הרבנות והתיישב בכפר. קנה לו שדות וכרמים, וה' הצליח מעשיו והתעשר ויכל לעסוק בתורה בשלוה במשך שבע עשרה שנים. במשך כל השנים הללו היה ידוע בפי כל הגויים אשר סביבותיו, והיה נקרא בפייהם "הרב שאין הברד יורד על שדותיו" שכן הוא התפרסם בצדקותו ובחסידותו והקפיד לא להעסיק עכו"ם בשבת בנכסיו אף באופנים המותרים.

ובמשך כל השנים הללו שהיה בכפר, כאשר היה יורד ברד ומקלקל את שדות התבואה של הגויים, ראו כולם כי על שדותיו לא ניתן הברד. ועל כך אמרו כל הגויים: "משום שהרב שומר על השבת, שומר האלוקים על שדותיו". ונתקדש ש"ש על ידו.

"שבת היא לה' בכל מושבותיכם" (כג, ג)

סיפר הגאון הגדול רבי יחזקאל אברהמסקי זי"ע מאי דהוה עם זקיניו הרה"ק הרידב"ז זי"ע (בסוף ימיו היה רבה של צפת), שבעת שכינה כרבה של העיר סלוצק המעטירה, חלה מאד ושכב על ערש דווי, באחד הימים נרדם הרב וירא

{ אז נדברו }

פרשת אמור תשע"ח | גליון מספר: 375 | לסדר: "וספרתם לכם ממוחרת השבת..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

”

בר יוחאי נמשחת אשרין... רגע... ומתי אני אהיה מאושר???

בעוד שבוע ל"ג בעומר ורבות אלפי ישראל עולים מירונה... וגם מי שלא... כולם יעמדו מול המדורה וישירו בהתלהבות את השיר בר יוחאי... הבעיה שלי היא שיש לי מצד אחד נשמה חסידית אבל מצד שני הצד הליטאי במקומו עומד והרבה פעמים הם מתחככים... ומידי ל"ג בעומר אני מגיע ומתחיל לרקוד בר יוחאי... ואז ברגע שאני מתחיל קצת להיסחף אחר ההתלהבות הגדולה... פתאום הליטאי שבי עוצר אותי... ההלו... חברה מה קרה?? מה פשר ההתלהבות הזו? מה אתם כ"כ מתלהבים כשאתם שרים "בר יוחאי"?? תחשוב: יהודים עומדים במעגל ושרים בהתלהבות עצומה בר יוחאי נאזרת בגבורה... מה קרה?? לא אכפת לי לצעוק יחד איתכם ולקפוץ... אבל אנא... תסבירו לי מה... למה? לשמחה מה זו עושה... אתם יודעים מה... לא אכפת לי שאני לא לגמרי לגמרי מבין... אבל לפחות תנו לי רקע מינימלי... משהו... חומר הסברה בסיסי... רקע ממש מלמעלה... על מה השמחה וההתלהבות... מותר לי... ובינינו... מה שהכי אז לי... נכון... בר יוחאי נמשחת אשרין... כן... כתוב כאן- אשרין רבי שמעון... אני מסכים שאשרי חלקו של רבי שמעון... אבל למה זה סיבה שגם אני!!! אהיה פתאום מאושר וארקוד מרוב שמחה "בר יוחאי"...? איפה אני פה בסיפור הזה??

זה ש"בר יוחאי אשרין..." למה זה אמור לעשות גם אותי מאושר???

עד שיום אחד מישוהו הגיע וגילה לי ממש מלמעלה ובחצי פה את הרקע של הפיוט בר יוחאי... הוא אמר לי בסה"כ שנים שלושה משפטים וזהו... זה כבר הספיק לי... אפילו שלא הבנתי עד הסוף... אבל את הרקע כבר קלטתי... ומאז גם הליטאי שבי כבר עומד בל"ג בעומר יחד עם החסיד שבי בשילוב מנצח... ושניהם כאחד רוקדים ומפזזים ומכרכרים בכל עוז בפיוט בר יוחאי... ובכן: מה אותו אחד גילה לי בחצי פה?? אז אני מודיע לך מראש: במאמר הזה אני הולך להרגיז כמה אנשים שאמורים לכעוס למה אני פותח מושגים קצת מופשטים שלא קבלנו מרבותנו... אז קדימה... אפשר כבר לחמם מנועים ולהתכונן להתקפה...

הרי כך: ישנם שני פיוטים קדושים ועמוקים שכולנו שרים אותם...

הפיוט הראשון הוא: א-ל מסתתר בשפירי חביון!!! והפיוט השני: בר יוחאי נמשחת אשרין!

תנחש מה המכנה המשותף בין שני הפיוטים האלו??? ששניהם בנויים על עשר ספירות!!! (עשר ספירות כידוע זה סדר השתלשלות ההשפעה של הקב"ה מאין סוף ב"ה עד עולמנו השפל... כך מבואר בפתח אליהו)

רק יש שני הבדלים מאוד משמעותיים בין שני הפיוטים האלו:

ההבדל הראשון הוא: שבפיוט קל מסתתר מוזכרים העשר ספירות ביחס לקב"ה!!! ואילו בפיוט בר יוחאי אמנם גם מוזכרים העשר ספירות אבל הפעם לא ביחס לקב"ה, אלא... אלא ביחס למי?? לא פחות ולא יותר ביחס לתנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי!!!

מה הכוונה?? ההסבר פשוט מאוד: כתוב בתורה של העם היהודי: "ויאמר ה' נעשה אדם בצלמנו כדמותנו..." כתוב כאן: שבנין קומתו של האדם מכוון באופן מדויק כנגד ההשפעה העליונה כביכול... במילים אחרות: כנגד עשר ספירות... ואם כן: אחד מהיסודות הבסיסיים ביותר שמוזכרים כל הזמן בנפש החיים ובתומר דבורה וברמח"ל: שבדיוק כמו שיש עשר ספירות בייחס להשפעה של אין עוד מלבדו... כך הקב"ה ברא את האדם בצלמו ובדמותו!!! שגם גופו ובנין קומתו של האדם לפי מבנה וחילוק אבריו מכוון כנגד עשר ספירות...!!!!

זהו!!! עד כאן ההסבר... זה מה שהסבירו לי שזה הרעיון של השיר בר יוחאי... זהו... זה הספיק לי... כעת הבנתי הכל... זאת אומרת ככה: כשר' שמעון לביא חיבר את הפזמון "בר יוחאי", המטרה שלו היתה לאו דווקא לכתוב שיר לכבוד רשב"י בעל ההילולא... (זה לא דומה לפיוט ואמרתם כה לחי שחיבר הבן איש חי זיע"א, שזה פיוט שבאמת נכתב במכוון לכבוד רשב"י... ויש שם תיאור מפורט על כל פועליו ומעשיו וחיבוריו בקודש... לעומת זאת הפיוט בר יוחאי שונה-) המטרה של ר' שמעון לביא היתה לכתוב פיוט כללי שמתאר את גודל נוראות וחישיבות בנין קומתו של האדם השלם באופן כללי! עד כמה הוא גדול ומרומם! עד כמה הוא "צלם אלוקים" כפשוטו!!! ועד כמה בנין קומתו מכוון ומקביל כנגד עשר ספירות!!! קח מה? לצורך העניין המקובל ר' שמעון לביא חיפש דוגמא... כדרכו של פיוט להיאחז במשל ומליצה... הרי הדוגמא המתאימה ביותר שמצא ר' שמעון לביא בתור סמל לדוגמא לאדם השלם היה זה לא אחר מאשר "בר יוחאי נמשחת אשרין"!!! כלומר: הוא נקט ברשב"י כדוגמא למושג הכללי ששמו "אדם"!!! ואי לכך ובהתאם לזאת: כשאנחנו שרים בר יוחאי, אנחנו בעיקר מתמקדים בעצמנו... אנחנו משמיעים את השיר הזה לאנשים שלנו!!! תקשיב בן תמותה... שתדע לך: שהיה בן תמותה שקראו לו בר יוחאי, (שים לב: לא כתוב ר' שמעון... יש דגש דווקא על הכינוי "בר יוחאי"... ולמה? כי הדגש הוא בעיקר על הבן תמותה שבה... עד להיכן יכול להגיע בן תמותה- אותו "בר יוחאי" להגיע) והבר יוחאי הזה נמשח שמן ששון מחבריו והגיע למה שהגיע... ובזכות מה? בזכות שאותו בר יוחאי השכיל להבין שהוא לא סתם... הוא לא אוסף של רמ"ח אברים וש"ה גידים... הוא הבין שהוא צלם אלוקים!!! הוא הבין ויישם את מה שכתוב- "נעשה אדם נאמר בעבורך"!!! הוא התבונן והשיג שכל אבר שבגופו מכוון כנגד ספירה בעשר ספירות!!! הוא ידע שכל תנועה שלו מפעילה איזה מפסק ראשי בהיכלות הכי גבוהים בשמים... ההמשך בעמוד 3-4 בגליון זה...

“

למה לא מוזכר בתורה חג "מתן תורה...??"

פרשת אמור- היא פרשת המועדות... כלומר: כל עצם המושג ששמו חג השבועות שבו קבלנו את התורה וכו' וכו'... המקור הוא בפרשה שלנו... כל המושג ששמו ראש השנה שהוא יום הדין וכו' וכו'... המקור הוא בפרשה שלנו! **השאלה הזועקת מאליה:**

תפתח את הפרשה שלנו ותראה לי איפה כתוב מילה אחת על מתן תורה?? **כלום!!!** בשום מקום בתורה לא כתוב שחג השבועות קשור בכלל למתן תורה... **רק מה כן כתוב??** שיום אחרי ליל הסדר מקריבים קרבן העומר... ואח"כ מתחילים לספור שבעה שבועות ואז מקריבים שתי הלחם חמץ וביום הזה שמקריבים את שתי הלחם, יש מקרא קודש ואסור לעשות מלאכה... **זהו!! איפה חג השבועות?? איפה מתן תורה??** איפה כל הדברים הנשגבים שכתובים על יום מתן תורתנו ושלושת ימי ההגבלה וכו' וכו' כלום!!! מילה אחת לא מוזכר על זה בתורה!!!! **הלאה, בפרשה שלנו מוזכר עוד יום גדול...** ראש השנה... מה אומר לך ראש השנה?? אוהו... ימים הנוראים... שלושה ספרים נפתחים... היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו... עשרת ימי תשובה וכו' וכו'... נכון???

אז זהו!!! שאם תפתח את החומש לא כתוב מילה וחצי מילה על יום הדין... מה כן כתוב??? בחודש הראשון באחד לחודש שבתון זכרון תרועה מקרא קודש כל מלאכת עבודה לא תעשו ו... **!! זהו!! זה הכל!!!** איפה כל המוזכר של ר"ה?? איפה נתנה תוקף קדושת היום כי הוא איום ונורא ובו נטשא מלכותך... כלום!!! כלום!! אין שום איזכור למשהו מיוחד שיש ביום הזה!!! איך זה יכול להיות???

אין המקום ביריעה להרחיב בזה... אבל רבינו בחיי אומר כאן יסוד גדול מאוד, הרי כך: ככל שהמושגים יותר גבוהים ויותר מרוממים, ככה התורה פחות מפרטת עליהם ויותר מסתירה אותם במעטפת עמימות!!! כלומר: מה מיוחד כ"כ ביום חג השבועות?? שהיה בו מתן תורה... נכון?? אז דווקא בגלל שזה ההנהגודה של היום הזה... דווקא בגלל זה!! אז כשהתורה תבא לדבר על חג השבועות... היא תדבר על כל מיני דברים אחרים שיש ביום הזה... ותתעלם דווקא מהנהגודה הכי עמוקה ופנימית... אתה יודע למה???

אני אתן לך דוגמא: יהודי זוכה ב"ה הערב לארס את הבן שלו... וכעת הוא מתקשר לכל המשפחה הקרובה לבשר להם שזה הולך לקרות... נו... מה הוא אומר? מה המילים?? אז יש כמה הגדרות מקבולות: ההלו. היום בלילה בעזה"ש **סוגרים!!!** או היום בלילה **שוגרים צלחת. יש וורט** היום בלילה... היום בערב אנחנו נפגשים **עם ההורים**... שים לב: מה המכנה המשותף בין כל המשפטים שהבאתי לך כאן?? שכולם הולכים סחור סחור ואף אחד לא נוגע בנקודה... הרי הוא בסה"כ רוצה להגיד שהבן שלו היום בלילה מתארס!!! אז למה הוא מדבר על צלחות... ועל וורטים ועל סגירות ועל פגישות...?? שיצביע ישר על הנקודה... ויגיד: הבן שלי מתארס היום בלילה!!! נו... למה בדרך כלל משתמשים עם מילים אחרות...?? כי המשפט "הבן שלי מתארס" זה גדול!!! גדול מאוד!!! זה משפט מרגש ועוצמתי מידי בשביל לומר אותו ככה בשיחת טלפון טכנית... לכן אני מעדיף לקחת ממיר שיתמקד בנקודה היותר טכנית שמתרחשת היום בערב... שלוקחים איזה צלחת ושוגרים אותה... וכמובן שכולם יבינו שזה אירוסיין... אבל על האירוסיין עצמם זה גדול מלבד... **אותו דבר כאן:** זה שחג השבועות הוא מתן תורה... זה גדול!!! גדול מידי בשביל שהתורה תאמר לנו: רבות... חג מתן תורה מגיע... תתכוננו... לכן התורה דווקא בוחרת הגדרות סביביות... התורה אומרת לנו שצריך להקריב שתי הלחם שזה מרכז על בחינת מתן תורה... כמו שבבירת צלחת אומרת לנו במילים אחרות שיש כאן וורט...

על אותו משקל בראש השנה... שהתורה תפנה אלינו: רבות... יום הדין!!! לחזור בתשובה... זה משפט עוצמתי מידי... לכן התורה סותמת ואומרת לנו שצריך לתקוע בשופר וצריך לעשות מקרא קודש... והיא משאירה לנו להבין את המשמעות הפנימית העמוקה והנוראה של היום הגדול הזה... יש עוד הרבה להאריך בנושא עמוק זה... בהזדמנות.

איזה עוד תנא קדוש נטמן במירון... סמוך ונראה לרשב"י...??

ידידי וחברי היקר: פגשתי אותך שנה שעברה בל"ג בעומר במירון... עמדת שם עם המכשיר ה"לא כל כך כשר" שלך... ותיעדת דרכו את המחזות... התפללת מתוכו... וכנסת איתו אל הקודש פנימה... דברתי איתך כמה פעמים על המכשיר הזה... הודית לי בשקט שזה לוקח אותך למחוזות לא הכי טהורים... אבל אמרת שקשה לי... פעם אחת אפילו ניסית להתנתק ולא הצלחת... אתה עדיין מנסה וכל פעם אתה נסוג לאחור... אתה קצת כועס עלי למה אני לא מבין אותך... שאני לא מבין כמה זה קשה... **אבל הפעם איש בשורה אני!!!**

אתה יודע מי מבין אותך מצויין?? לא תאמין... אבל רשב"י בכבודו ובעצמו!!! הוא מכיר את ההתמודדות שלך מקרוב... אתה יודע למה?? **היה לרשב"י נכד בדיוק כמו!!!** כידוע במסכת בבא מציעא (דף פה.) מובא: שרבי אלעזר ברבי שמעון נפטר והשאיר אחריו בן צעיר... בן שש עשרה... קראו לו יוסלה... היוסלה של השכונה... והיות ויוסלה היה יתום ולא היה לו אבא שיעמוד לצידו ברגעים הקשים... אז קרה מה שקרה ויוסלה קנה אייפון... (אייפון מהסוג של פעם...) ויום אחד הגיע רבי הקדוש ורצה להיפגש עם בן של ר"א נכד של רבי שמעון... הוא ציפה לפגוש בן עליה נשגב עם השגות מרוממות... אבל למרבה התדהמה והזעזוע... את מי הוא רואה?? **את יוסלה!!! יוסלה עם האייפון**... רבי הקדוש לא ויתר... הוא תפס את יוסלה וחיבק אותו ואמר לו: **אתה יודע מי אתה??** אתה בן של הליגער רבי אלעזר... אתה נכד של רשב"י... **אתה לא יכול להיות כזה!!!** רבי הקדוש הלביש אותו בבגדי זהב!!! ואמר לו: אתה רבה!!! אתה מכובד... אתה חייב להיות צדיק... אין לך ברירה... אתה "איניקל"... בנן של קדושים... יוסלה הקשיב... שמע... הבין... **אבל לפרוש מהאייפון ? ! ? ! ? ! עז כאנו!!!** את הצעד הזה הוא לא היה מסוגל לבצע!!! רבי הקדוש הצמיד ליוסלה חברותא... התנא ר' שמעון בן איסי בן לקוניה... החברותא היה מגיע לסדר אבל יוסלה לא מגיע... מה יש?? איפה היית?? חייכת לך... מה עונה יוסלה: **"לקריית אנא אזיל"** הוי הוי כמה שהתשובה הזו מוכרת... מה שנקרא "יצאתי לסידורים"... היום כשמישהו חוזר ואומר הייתי בסידורים אני כבר מבין שהוא מתכוין לרשת האלחוטית הקרובה... יוסלה דווקא רצה ללמוד... הוא רצה לעשות נחת רוח בשמים לאבא הגדול ר"א ולסבא הקדוש רשב"י... אבל מה אעשה... **יש לי סידורים!!!! יש לי כל מיני כל מיני סידורים!!!!** יש לי באייפון כל מיני מושגים שקשה לי להתנתק מהם...

ליוסלה לא היה טוב עם זה... הוא דווקא היה מאוד רוצה להתנתק מזה... אבל קשה!!! קשה!!! **מישהו פה מבין את יוסלה??** כן... היוסלה הזה היה נכד של רבי שמעון בר יוחאי?? והסבא והאבא הגדולים ישבים בשמים ומבינים את יוסלה... יודעים כמה שקשה לו... וסבא ואבא... שניהם עמדו בשמים והתפללו על יוסלה שלהם... התפללו עליו שיצליח להתגבר... שיצליח להתנתק... שיצליח את הניסיון הזה... ואכן יום אחד תפס החברותא ר' שמעון בן איסי... הוא תפס את יוסלה בבגדיו!!! הוא פנה אליו ודיבר איתו שיחת נפש... יוסלה... מה יהיה?? זה לא מתאים לך... אתה מרומם... אתה יכול... **יוסלה תפס את עצמו ברגע האחרון... ו ה ת נ ת ק ! ! ! ! ! ! !** ניתק קשר עם כל "הסידורים"... שרף את כל הקשרים הפסולים... והתחיל ללמוד תורה ברצינות... והוא עלה והתעלה ונהיה התנא הקדוש רבי יוסי בן רבי אלעזר בן רבי שמעון!!! וכשהוא נפטר יצאה בת קול והעידה עליו שהוא היה גדול כמו אביו ר"א וכמו סביו רבי שמעון!!! אמנם במערה הוא לא זכה להיקבר כי הוא לא היה בצער מערה כמו אבא וסבא... אז הוא נטמן מחוץ למערה **אבל הוא כאנו!!! כאן איתנו!!! בהר מירון!!!**

רבי יוסי מבין אותך הכי טוב בעולם... כשאתה עומד עם האייפון ומנסה למצא מילים איך לתרץ את עצמך למה כ"כ קשה לך להתנתק מזה... אתה לא צריך להסביר יותר מידי... רבי יוסי הנכד של רבי שמעון מבין אותך יותר מידי טוב!!! רבי אלעזר רבי שמעון... גם הם מבנים אותך מצויין!!! היה להם כזה בן... כזה נכד... אתה לא תספר להם מה זה יצר הרע... הם מכירים את הניסיונות שלך מקרוב... אבל בכל זאת!!!! האבא והסבא והנכד... שלשתם כאחד!!! עומדים ומבטיחים לך: **אתה יכול!!! אתה יכול להתנתק מזה!!!** ואם תתנתק מזה אתה קונה את עולמך... עוד לא מאוחר... אתה עדיין יכול לדבוק בדרכו של אותו יוסלה... להתנתק ביום אחד... ולתפוס את עצמך ברצינות ולצמוח ולגדול ולהיות כמו ר' יוסי נכדו של רבי שמעון שזכה והגיע לדרגת אביו וסבו...

כן!!!! היום כל בחור וגם נשוי הם בגדר יתומים לעניין ניסיונות... כי כמו שפעם יתום התבטא בזה שאין לו מי שיעמוד לצידו בשעת ניסיון... הרי היום בעידן האינטרנט כל אחד מאיתנו יכול למצא את עצמו לבד לבד מול הניסיונות הקשים ביותר ואין לך אף אחד שעומד לידך... אז אבא ואמא ב"ה חיים ושיהיו בריאים עד מאה ועשרים... אבל הם לא ליד!!! הם לא נמצאים פה ליד... ולא רואים ולא מעלים על דעתם באיזה ניסיונות אני מתמודד... נו... מה זה אם לא יתום!!! אבל בשביל זה אבי ואמי עזבוני וה' יאספני... ה' כן נמצא פה... והוא מבין אותך והוא יודע כמה קשה לך... והוא מבטיח לך... פתחו לי פתח כחודו של מחט... דוקר כמו מחט... תתנתק... זה אמנם יהיה קשה בהתחלה כמו מחט... אבל אני מבטיח שאפתח לכם פתח כפתחו של אולם... זה יהיה!!! ביום ל"ג בעומר... למרגלות ציונה הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי!!! של רבי אלעזר ברבי שמעון!!! ואחרון חביב: הנכד הקדוש רבי יוסי! זו ההזדמנות להתנתק... ולבקש ולהתפלל: אנה ה'... שזכותם תגן עלינו וזוכה לבער את הרע מקרבנו... שיהיו מליצי יושר שזה לא יהיה כ"כ קשה... ואז השקיפה ממעון קדשך מן השמים ותראה את העמידה בניסיון קשה ובזכות זה תברך את עמך ישראל ותקרע רוע גזר דינם ותמלא ידם מברכותיך ותמלא משאלות ליבם לטובה אמן.

הסולם לעולם שלנו זה מוצב ארצה.. והיות ואתה באמת בראשית הדרך... ואתה רוצה בעזה"ש להתחיל לעלות במעלות הסולם... אז אתה מוכרח!!!! מוכרח להתחכך בארציות... ולכן מגיעים אליך כל מיני מחשבות והרהורים וניסיונות שהמכנה המשותף ביניהם זה שפלות... פחיתות... בהמיות... **ארצה ארצה...** תקוע עמוק עמוק באדמה...

וכעת זה הדבר היחיד שאתה רואה מול העיניים... כעת בתחושה ובהרגשה שלך הסולם שלך מתחיל ונגמר בארץ... (ושבו: אני מתכוין לתרגום של הסולם כפי שהקדמתי...) **אבל לא!!! ממש לא!!!** בחור יקר: אנא... שא עיניך השמימיה... תרים את העיניים למעלה... תרים את הראש מה"ארצה"... תסתכל למעלה... ואז תקלוט שהסולם הזה לא מתחיל ונגמר בארצה... הוא רק מוצב ארצה... **אבל ראשו??? ראשו מגיע השמימיה...**

הסולם הזה שכעת כולו מוצף בארציות, זה רק ה"מוצב ארצה" שברך... אבל הסולם הזה בעצמו... הרי הוא סולם של עשר ספירות קדושות ונוראות... מה נורא המקום הזה... אין זה כי אם בית אלוקים... שראשו מגיע עד שמי השמים... ואותו גוף שאתה מכיר אותו כעת רק ממקום של ארציות, הוא הוא! בכבודו ובעצמו יכול להגיע עד "ל"בר יוחאי אור מופלא רום מעלה יראת מלהביט כי רב לה, תעלומה ואין קורא לה, נמת עין לא תשוריק...", אתה ורבי שמעון, יש לכם את אותו רמ"ח אברים ושס"ה גידים, **שניכם צלם אלוקים!** ושניכם מכוונים כנגד עשר ספירות, שניכם סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימיה,

כל ההבדל שמפריד בין הרשע הגדול ביותר לרבי שמעון הצדיק הגדול ביותר, שכשרבי שמעון עמד בתחתית הסולם, העיניים שלו לא נתקעו ב"מוצב ארצה", אלא הוא השכיל להביט כלפי מעלה והבין שיש לו עסק עם גוף שראשו מגיע השמימיה, יש לו עסק עם כלי שאסור להשאיר אותו בארצה... אלא יש לו אחיזה בכסא הכבוד וצריך לטפס דרכו עד השמים... **לעומת זאת** הרשע הגדול ביותר, גם הוא קיבל סולם **בדיוק כמו רבי שמעון**, גם לו היה רמ"ח אברים ושס"ה גידים שיש להם את הפוטנציאל לראשו מגיע השמימיה... אבל כיון שהמפגש הראשון והטבעי שלו עם הסולם היה ב"מוצב ארצה", הוא נתקע ב"ארצה"!!! ואף פעם הוא לא הרים את הראש להסתכל מה יש לסולם להציע **מעבר לזה...** הוא אף פעם לא ניסה להתקדם להילוך שני... אף פעם הוא לא קלט שמעל "מוצב ארצה" יש "ראשו מגיע השמימיה..." עד כאן ברור????

עכשיו ככה: בדורות הקודמים ה"מוצב ארצה" לא היה עד כדי כך ארצי... ממילא גם ה"ראשו מגיע השמימיה" זו הייתה מדרגה שלא כל הרוצה ליטול היה יכול ליטול... פעם לא היה רשות לכל אחד להתבונן בפנימיות התורה... אבל בדורנו! דור האחרון! היות וה"מוצב ארצה" התעצם בעוצמות בלתי נתפסות... והארציות והשפלות והפחיתות שולטת עלינו... **אז ניתנה הרשות במקביל!!!!!!** לכל אחד ואחד להיחזק במושגים של "ראשו מגיע השמימיה..." ולקבל רקע כללי לאן... לאן אפשר

מה התשובה: יש הבדל אחד ויחיד ביני לבין הקב"ה... ההבדל הוא:

ש-קל מסתתר- ההשפעה שלו מתחילה מהספירה הכי עליונה!! שם נקודת ההתחלה של השפעתו כביכול... ומשם היא יורדת ומשתלשלת... ומתעבה ומתגשמת עד שהיא מגיעה לספירה התחתונה ביותר שהיא מלכות... **לעומת זאת אני? אני בדיוק ההיפך!!** אני מתחיל מלמטה!!! אני מתחיל מספירת מלכות!!! נקודת ההתחלה שלי זה אפר דם מרה... בשר דם ועצמות!! נקודת ההתחלה שלי היא גשמית... הדבר הראשון שאני פוגש זה הנפש הבהמית... ומשם!!!! משם אני יכול לטפס ולעלות עד... עד... עד בר יוחאי נמשחת אשריך אשרי יולדת...

מה מפריד ביני לבין רבי שמעון בר יוחאי???

שנינו נמצאים באותו עולם... ושנינו צלם אלוקים אותו דבר... רק רבי שמעון הבין!!!! הבין שיש לאיפה לזנק... רש"ב הבין שאני לא מתחיל ונגמר פה... הוא הבין שמה שאני רואה כעת והמקום שבו אני נמצא כעת זו הספירה הכי תחתונה באישיות האמיתית שלי... ואם רק אתגבר... ואם רק אדע להעריך את גודל רוממותי... אני אוכל להתחיל לטפס צעד אחר צעד... מ-מלכות ליסוד... ומיסוד להוד ונצח... עד שאגיע עד "בר יוחאי אור מופלא רום מעלה..." אשרי העומדים על סודך...

בחור יקר: שתבין: הגוף שלנו הוא **סולם!!!** הגוף שלנו הוא הסולם של יעקב אבינו!!! כשיעקב אבינו חלם בפרשת ויצא על סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימיה, הסולם הזה היה לא פחות ולא יותר הגוף שלנו!!! שהוא הוא... הגוף החומרי הזה אמנם **רגליו מוצבות ארצה...** בארציות... אבל ראשו מגיע עד צית שמיא... עד אור מופלא רום מעלה...

אז ברשותך קורא יקר: לצורך העניין בא נסכם כעת... שמכאן ואילך... לאורך כל המאמר הנוכחי הזה... כל פעם שאני אזכיר את המילה "סולם" אני מתכוין לגוף שלנו!!! (שים לב: אני לא אחזור על הכלל הזה שוב... תזכור אותו לאורך כל המשך המאמר...) **ומעתה:**

אתה כעת בשנות הבחרות, אתה כעת עומד מול ניסיון קשה מאוד בקדושה או בכל ניסיון רדוד ונמוך אחר... אתה כעת עומד מול תבערה של תאוה **ארצית** ששואבת אותך עם כל העוצמה מטה מטה... מה זה הניסיון הזה? מה קורה פה?? מי נגד מי?? **פשוט מאוד:**

הסולם שלך **מוצב ארצה!!!!** ובשביל לטפס בסולם צריך להתחיל מהשלב הראשון שבסולם... והשלב הראשון כפי שסיכמנו הוא מוצב ארצה!! התחתית של הסולם מחוברת לארציות... לבהמיות... ושם נקודת ההתחלה!!!! שם נקודת היציאה ומשם מתחילים לטפס...

ופה אתה נמצא!!! אתה נמצא כעת בתחתית הסולם... ולכן מטבע הדברים אתה נתקף בכל מיני תאוות ארציות ושפלות... כי שוב: נקודת החיבור של

בר יוחאי נמשחת אשריך... ואני???
גם מאושר???

המשך מעמוד 1- זו השמחה הגדולה שיש לנו בשיר בר יוחאי בפרט ובל"ג בעומר בכלל... אם היינו שרים את השיר זה על יהודי צדיק אחד שקראו לו ר' שמעון... נו... ולשמחה מה זו עושה??? אבל לא!!!! כשאנחנו שרים "בר יוחאי" אנחנו מדברים על עצמנו... כן... ה"בר יוחאי" הזה הוא אני ואתה... גם אני ואתה צלם אלוקים... וגם אני ואתה מכוונים כנגד עשר ספירות, וגם עלינו נאמר "נעשה אדם...!!!!" ואם אנחנו פננים את זה כמו ר' שמעון בשעתו... אז גם אנחנו נהיה בר יצחק... בר שלמה... בר שימי... נמשחת אשריך שמן ששון מחברך...

נחזור לעניינינו... **ומעתה:** כמו שיש פיוט "קל מסתתר" בסעודה שלישית שבו אנו מזכירים את העשר ספירות ביחס לקב"ה... כך על אותו משקל: יש פיוט "בר יוחאי" לליל שבת (-לנוהגים) שבו אנו מזכירים את העשר ספירות אבל ביחס לאדם השלם בקדושת יוצרו שלמדרגה זו כולנו שואפים להגיע... עד כאן ההבדל הראשון בין הפיוט "קל מסתתר" לפיוט "בר יוחאי" (אחזור בקצרה: אם אתה זוכר... אמרתי מקודם שיש שני הבדלים בין שני הפיוטים... כעת אמרתי את ההבדל הראשון... שהפיוט קל מסתתר הוא י' ספירות ביחס לקב"ה ואילו בר יוחאי הוא י' ספירות אבל ביחס לאדם--)

וכעת ניגש להבדל השני: כעת תקשיב טוב טוב:

שני הפיוטים... אמנם שניהם הולכים לפי סדר העשר ספירות...

אבל בכל זאת יש עוד הבדל אחד מאוד מאוד משמעותי!!!!

הפיוט קל מסתתר, הבית הראשון **מתחיל** מהספירה **העליונה** כתר יתנו לך ה'. **ומסיים** בספירות **התחתונות** ביותר יסוד ומלכות... (יסוד צדיק בשבעה נעלם... ונא הקם במהרה **מלכות** דוד ושלמה)

לעומת זאת!!!! הפיוט בר יוחאי... הסדר שלו הפוך בדיוק!!!!

הוא **מתחיל** דווקא מהשתי ספירות **התחתונות** ביותר- יסוד ומלכות... **ומסיים** בספירה העליונה ביותר... אור מופלא רום מעלה- כתר...

שמת לב להבדל בין שני הפיוטים???

וכאן כתוב הכל!!! כאן נעוץ כל הנקודה!!!!
תקשיב טוב טוב:

אני רוצה שתבין: אם אכן באמת, אני ואתה... כל אחד מאיתנו, הרי אנחנו צלם אלוקים כפשוטו, וכל פרקי האיברים שלנו מכוונים כנגד עשר ספירות... אם זה באמת כמו שמתואר בפיוט בר יוחאי... אז... אז למה תכל'ס... **הראש שלי נמצא בשטויות???** אם אני כזה גדול אז... אז למה תכל'ס בשורה התחתונה אני כ"קטן?? למה הנטייה הטבעית שלי היא להתעסק עם שטויות ועם דברים הכי שפלים בעולם...??

למה לא??? מי יעמוד לימיני בשעות קשות... שאני בדיוק במשבר ובדיוק נמאס מכל העולם ותעזבו אותי... ויש לפני את כל הנתונים... ואני כעת לבד... והכל מוכן... ורק תסביר לי למה לא???

נו... תסביר לי למה לא?? כאן אין ברירה!!!!

באותה עוצמה שהארציות שואבת אותנו לכיוון מטה מטה!

אנחנו חייבים במקביל רוממות שתשאב אותנו לכיוון מעלה מעלה!!!!

אני חייב העצמה אישית!!!! אישית!!!! לא מספיק חיצונית!!!! אלא פנימית! הכרה ממקום פנימי עמוק ומרומם עד כמה אני גדול...

אין ברירה!!! היצר הרע מתקדם כל שנה מאה צעדים קדימה... ואתה רוצה שאני אשאר עם חץ וקשת מולו... אי אפשר!!! גם כח הטוב צריך להשתדרג בהתאם! אני חייב להבין דברים שלא הבנתי אותם עד היום!

עד לפני כמה שנים הספיק לנו לשמוע שאסור... וזה עבירה... ויש גהינם... אבל מאז משהו קרה לעולם... העולם נמצא בנחיתת אונס... ולנו אין ברירה אלא לפתוח בהמראת אונס..

אגב: ברור כשמש!!! שזה פשר התופעה בדור האחרון שיש משיכה בלתי מוסברת לציון רבי שמעון בר יוחאי... יש איזה מגנט שמושך אנשים בכל השנה למקום הזה... (אני לא מדבר על אלו שמסיימים מסלולים בפיצה רשב"י אלא על אלו שבאמת יש להם איזה משהו שם... איזה אורות... איזה משיכה בלתי מוסברת... משהו שמרגיע אותם שם...) והסיבה היא: שהדור שלנו שסובל מכ"כ הרבה רדידות ושטחיות... הוא פשוט צמא לרוממות!!!! אבל איזה רוממות??? לא דווקא רוממות של עבודת ה'... ושל התורה... ושל המצוות... אלא רוממות שלי!!! גדלות שלי!!! אני צמא לשמוע שאני גדול... אני מרומם!!

זה הדבר היחיד שיכול להעניק לי חישול מבפנים מול השפלות שמקיפה אותנו מכל פינה... אנא הדור שלפנינו... תבינו אותנו...

אם ירצה ה' וברחמיו... אני מתפלל שאזכה בתקופה הקרובה... בחודש הקרוב להוציא ספר בנושאי קדושה... ולא מהפך השלילי! אלא החיובי!!! כלומר: בספר הזה לא כתוב מה לא ומה אסור... כי את זה אנו יודעים טוב מאוד... אבל מה כן!!!! מה כן יש ב'... איזה כוחות יש ב'... ולמה כן להתגבר... ואיך להצליח להתגבר... זה הנושא של הספר שיצא אי"ה בתקופה הקרובה, **שמו של הספר הוא "וימאן"!!!!!!**

תברך אותי קורא יקר שלא תצא תקלה מתחת ידי... שה' ישלח לי במקלדת את המילים הנכונות מה צריך לכתוב באופן שיהיה באמת תועלת ורק תועלת... (למעוניינים, ניתן להשתתף בהוצאות הגדולות של ההוצאה הראשונה ולהקדיש לצי"ן ולרפואה... אבל אנא: הפניה הזו לא מיועדת לאברכים!!! הכסף שלכם יקר מיד... קדוש מיד...)

מספיק להן!!!!!! הן לא צריכות להיכנס לפרטים... הן מבינות את זה ברוב הרבה יותר עמוק מהפרטים שבה!!

מבינות שזה משהו רציני רציני... מרומם מרומם... וזה מספיק!!!!

אותו דבר כאן: אתה לא צריך להבין בדיוק מה זה כתר חכמה בינה חסד גבורה... הפרטים פה הם לא כ"כ נפקא מינה... זה לא כ"כ נוגע לעניינינו... מה שאנחנו כן צריכים לקלוט וחייבים לקלוט זה את רוח הדברים... להבין דבר ראשון שיש לנו עסק עם **משהו!!!!** ולא סתם משהו אלא משהו **רציני!!!!** להפנים שאנחנו לא מתחילים ונגמרים כאן... במה שאנחנו רואים... להבין שיש פה משהו הרבה יותר גדול ומרומם... המשהו הזה הוא גדול!!! גדול גדול!!! להבין שאנחנו לא נגמרים במחשבות זרות שצריך לריב איתם... הגיע הזמן לגדול קצת ולהבין שיד ימין ויד שמאל זה חסד דרועא ימינא, גבורה דרועא שמאלה... שתי הרגלים שלנו זה נצח והוד תרין שוקין... וכל תנועה של יד ימין מפעילה ספירה שמכוונת כנגד היד הזו... אז שוב... מה זה בדיוק נצח והוד??

זה לא כ"כ משנה... מה שברור זה... זה משהו רציני!!!!!! הרבה הרבה מעבר לארציות שנדמית לנו באופן שטחי...

הגיע הזמן שנפנים שהגוף שלנו זה ספירות!!!! זה ארון חשמל של כל מערכת ההשפעה של העולם... זה לא צחק...

וכעת נפנה אליך בצורה מכובדת... אתה היהודי המבוגר שמאוד כועס עלי על עצם המאמר הזה... איך אני מעיז להכניס בחורי ישיבות לנושאים כאלו מופשטים... לא שמענו... לא ראינו... לא קבלנו...

אני רוצה להסביר לך דבר אחד שאתה אולי לא יודע!!!!

גם לך היו ניסיונות כשהיית בגיל שלי... וגם לי/לנו יש ניסיונות בגיל זה... בא נעשה השוואות: אתה!!! מה היה היצר הרע שלך בגיל שלנו??? אני אספתי רשימה מכמה מבוגרים: א. לברוח מהישיבה בשביל לשמוע נאום של מנחם בגין... ב. להשיג ווקמן מאן שהוא ולהקשיב שם למערכוני בידור שהיו פעם ג. או לברוח מהישיבה כדי ללכת לטיש של הבית ישראל או לחילופין ל"בית המוסר" לשמוע ועד מהרב וולבה...

זהו!!!! בזה מסתכם הג' עבירות שהיה לכם בישיבה... זכאה חולקכון... אז זהו!!!! שאני והבן שלך...???

ידע איזה ניסיונות יש לנו?
אנחנו נמצאים בדור רדוד ושטחי... שהאידיאולוגיה שליוותה אתכם לכל מקום לא מעניינת אותנו... אני נמצא בדור הסמארטפון והמדיה... וכל הטינופת של העולם יכולה להימצא בכיס שלי ואף אחד לא ידע... (לא אבא שלי ולא המשגיח וגם לא הראש כולל כולל אשתו...) ויש לי יצר הרע לקנות מכשיר כזה... משהו כמו תואם כשר כזה... ויש לי מספיק סיבות למה לקנות את זה... ותאמין לי שאני מספיק כשרוני לשכנע את כל העולם ובעיקר את עצמי שאני צריך את זה לצרכי פרנסה והכל לש"ש... ותכל'ס: למה לא???

להגיע... **אני חייב להגיד לך בנימה אישית:** ביום שבו הבנתי את מה שכתבתי עכשיו... ברגע שקלטתי שאני בעצמי בנוי מעשר ספירות! פתאום הכל היה נראה אחרת... כי פתאום העשר ספירות הזה הסתובב ברחוב... ולפתע... רגליו הוצבו בארצה- מזוית העין קלטתי איזה מראה אסור... נו... מי הדף את המראה הזה?? העשר ספירות שלי!!! הבנתי שאני גדול! אני מרומם!! אני שמן משחת קודש... הבנתי שטמון בי יו"ד חכמה קדומה... יש במוח שלי ל"ב נתיבות ראשית תבונה... פתאום קלטתי שהפנים שלי... העיניים שלי האלו שכמעט נכשלו במראה האסור... הרי הם "כרוב ממשח זיו אורך..." פתאום קלטתי שאני בכבודי ובעצמי הכרובים!!! ועפעפי העיניים שלי הם "סוככים בכפיהם..." כלומר: אם אני עכשיו עוצם את העיניים מראות ברע... אני כעת מזיז את הכרובים בקודש הקדשים של ירושלים של מעלה... בקיצור: זה לא פשוט!!!!!!

ככה??? אם זה כזה רציני... אז פתאום קבלתי כוחות... נהיה לי הרבה יותר קל... פתאום נשאבתי לא רק למטה... אלא גם!!! לכה"פ גם למעלה!!! ומפחיד לומר: לפעמים זה הכח היחיד שיכול לעמוד לנו בשעת מעשה!! לעמוד בודד מול אופציה של גלישה לא כשרה באינטרנט... ולהתגבר?? למה להתגבר?? כי אסור? כי עבירה? היום זה לא מספיק... הפיתוי גדול... הארציות שואבת לכיוון מטה בעוצמה שכזו!!! אני חייב קונטרס!!! אני חייב רוממות נגדית שתשאב אותי במקביל לכיוון מעלה!!!! כאן צריך הכרה בסיסית בסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה!!!! לקלוט מה עובר עלי... לקלוט את התמונה לכה"פ מלמעלה... להבין שיש פה סולם... שמצד אחד היסוד שלו נעוץ עמוק בארצה!!! ומצד שני הוא מתנשא אל על... השיר "בר יוחאי" נוגע אלי... זה יכול להיות השיר שלי!!! הגוף שלי בעצמו סולם שראשו מגיע השמימה... אני לא יכול לקבור ולטמא את הסולם הקדוש והנורא הזה ב-ארצה!

עכשיו ככה: יגיד מי שיגיד: נו... נכון... יש עשר ספירות... אבל אני לא מבין בזה כלום... מבחינתי זה כמו לדבר צרפתי... זה קודים שאין לי שום מושג ושום שייכות אליהם...

מה התשובה? אתה צודק... אין לך מושג בזה... ו... ומה אתה חושב... ש-לי יש כן מושג בזה?? גם אני לא מבין מילה וחצי מילה ממה שאמרתי לך בכל העשר ספירות... אבל... אבל בכל זאת!!!! גם אם אנחנו לא מבינים... אבל... אבל... אבל כן מביני...

מה אני מתכוין?? אני אתן לך דוגמא מאוד מוכרת: זה כמו נשות האברכים שיש להן כידוע אהבת תורה עצומה... והן מוכנות להקריב המון ולמסור נפש על התורה... הרי בינינו מה? מה הן מבינות מהחיים שלהם בלימוד?? מאיפה הן בכלל יודעות מה זה תורה ש... שהן יכולות להגיד שהן אוהבות את התורה?? נו... מה התשובה??

נכון... הן לא מונחות בסוגיה שהבעל לומד... ואפילו לא יודעות מה התרגום של המילה "מהו דתימא..." ולא יודעות לפצח את הר"ת קמ"ל... אבל למרות זאת **הן מבינות ועוד איך מבינות** מה זה ערך של תורה... נו... אז מה באמת הן מבינות?? התשובה היא: הן קולטות את רוח הדברים וזה

”למען לא נבוש...”

מושגים בסיסיים בהלכה.

השבוע נפתח את הנושא ששמו תספורת!!!! אמנם בשבוע זה אף אחד לא מסתפר... אבל בשבוע הבא אין אחד שלא יסתפר... סוף סוף עבר למעלה מחודש ימים מאז שהסתפרנו פעם האחרונה, ובכן: כמה הערות נחוצות (וחלקן נחוצות בעיניי זה:

א. אז דבר ראשון: כשאתה מגיע אצל ספר... איזה שיהיה... אתה מניח אצלו לא רק את הראש שלך... לא גם את אחריות כבדה של חמוש לאווין ששניכם יכולים לעבור, אם אתה והוא **תרדמו בשמירה!!!** וזה גופא חידוש התורה, שזה שהמקיף (דהיינו המספר) עובר על הלאווין האלו... זה לא במקום הנקיף!!! כי אחד המקיף ואחד הנקיף, או בבקשה, נא לא להירדם בשמירה, אתה חייב לדעת את ההלכות!!! חייב לדעת את הגבולות הברורים, ולא לסמוך בכל מחיר על הספר, א"כ הוא באמת יהודי ירא שמים שהיית מסוגל להפקיד אצלו הרבה כסף... מה ההלכות? מה הגדרים ומה הגבולות? תברר אתה... זה בעיה שלך... זה הראש שלך... זה העשרות שלך...)

ב. נשמע אולי מצחיק... אבל מי שהרבה זמן לא הסתפר, ויום אחד הוא הסתפר (או שהסתפר במספר נמוך) זה יכול לפעמים להשפיע על היקף מידת הראש, וזה מתבטא בתפילין של ראש שיתכן וצריך להצר את הקשר, כמו כן: להיפך!!! כידוע, מי שמשאיר מקדימה יותר מידי שערות- מה שנקרא בלורית, כבר דיברו בזה האחרונים שזה יכול להגיע לכדי חציצה בתפילין, אלו הם הנתונים כמות שהם!! כל אחד יבדוק בעצמו... ויתיעץ עם רבו...

ג. אלו שמתגלחים במכונה!!! חייבים לדעת שזה לא פשוט!!! גם אם שמעת שרב פלוני התיר את המכונה הזאת תבדוק את זה טוב טוב... כי צריך לברר כל מכונה אינדיבידואלית... מה שברור: אם חלילה תכשל בתער, אתה אולי תוכל להפיל את האשמה על החותמת כשרות... אבל סו"ס הצער שנגרם בשמים על שנעשה נגר רצונו יתב, זה ישאר על הראש שלך!!! סו"ס רצה הקב"ה לזכות אותך, ולכן בעיצומו של גילוח הירבה לך מצוות ולאווין שתזכה לקיים אותם, ואם נכשלת ולא קיימת אותם, ההפסד כולו שלך, אשר ע"כ קח זאת לתשומת לבך!! אל תשכח: בסופו של דבר האחריות נופלת עליך!!!

ד. מי שמתגלח במשחה, צריך לדעת את הנתון הבסיסי הקובע שצריך הגילוח הוא הורדת המשחה, וממילא לא מספיק שמרחת משחה, אלא צריך הלאה להזהר בשעת **הורדת** המשחה שלא תעשה באמצעות דבר חד חלילה שזה יכול להיות תער גמור!!

ה. צריך ליטול ידים לאחר התספורת, המספר ו- המסתפר.

ו. אם אתה מסתפר אצל חבר שמקבל על זה כמה שקלים, אז זכית על הדרך לקיים מצוות ביומו תתן שכרו, אז אל תשכח להביא כסף ומומלץ להביא מדויק, כי לא תמיד יהיה לו עודף... לא חבל??

ז. יש עניין להסתפר דווקא בערב שבת!!! לכבוד שבת. (והאם מותר להסתפר בצהרים לפני מנחה? מקובל להקל לפני מנחה קטנה, ומי שהולך למקוה בע"ש קודם תפילת מנחה לכאורה ה"ה תספורת)

ח. ידידי היקר: אם אתה מסתפר בשייבה, בחדר כביסה וכדו' אנה: תטאטא את השערות אחריך, סוף סוף כתיב "על כל נעלם..." זה ההורג כינה בפני חבירו (הגיגה, ה).

ט. האם יש עניין להשאיר פיאות?? עין מרן הבן איש חי בספרו בן איש חיל על מסכת מגילה גבי "מרדכי מוכתר בנימוסו היה" שביאר שהכוונה שלמרדכי היו פיאות עבות שזה היה הסימן להיותו יהודי.

”

מעמד הפרשת חלה מידי יום שישי בבית המקדש...

פסח שני מתקרב... בבית שלנו המנהג הוא שפסח שני זה החג הפרטי של אמא!!! זה לא כ"כ מנהג כמו שכנה זה תמיד יוצא... בפסח ראשון אמא תמיד צריכה להישאר... אם זה אחרי לידה שהיא לא יכולה להקריב... או שהיא צריכה להשאר בשביל כמה נשים מבוגרות מהכפר שלנו שבעליהם נוסעים לירושלים ומי ישאר איתם... מי ידאג להם... בשביל זה אמא עושה חסד ונשאר... והפיצוי שלה הוא פסח שני!!! והשנה היא לוקחת איתה את שלוימי בן השלוש... מה קרה? מה זכה שלוימי שאמא לוקחת אותו?? אז ככה: שלוימי הוא ילד קשה בתחום של האוכל... תמיד צריך לריב איתו שיגמור את הצלחת... טוב... זה נורמלי... זה מוכר... אבל חודשיים לפני פסח אבא ביקש מאמא במיוחד שתכין בארוחת צהרים בשר כבש צלוי!!! **ולא סתם**... אבא רצה לבדוק באופן ענייני האם שלוימי יכול לאכול כזית צלי בכדי אכילת פרס... זה לא צחוק!!! יש פה שאלה הלכתית מובהקת: אנחנו צריכים לשחוט קרבן פסח ולכוין רק לאוכליו!!! והתנאי להיקרא אוכליו זה- "כל שיכול לאכול כזית צלי..." ממילא צריך לדעת באופן מקצועי האם שלוימי מסוגל לאכול כזית צלי או לא... (כי אם לא... אנחנו לא נוכל לצרף אותו לאכילת קרבן פסח) אז אמא באמת הכינה ארוחת צהרים בשרית... אבל שלוימי??... שלוימי כדרכו... לא... לא רוצה לאכול... רק מנה אחרונה... אמא ניסתה לריב איתו כמו תמיד... ולא הלך... זה לא טעים... אני לא אוהב... אמא ניסתה להסביר לשלוימי שהפעם לא כדאי לו להתנגד... כי הפעם זה רציני... אנחנו צריכים באמת לבדוק אם אתה מסוגל לאכול... אבל שלוימי בשלו... לא רוצה... אבא גם ניסה לאיים על שלוימי... אם אתה לא תאכל יפה אנחנו לא נוכל לקחת אותך לירושלים לקרבן פסח... אבל שלוימי לא כ"כ התרגש... הוא חשב שזה כמו כל שאר האיומים שאתה לא תקבל מנה אחרונה ואח"כ איכשהו "זה מסתדר"... ו... וחג הפסח התקרב... ואבא וכל הילדים התחילו להתכונן... ואז התברר שלוימי... קצת באיחור... **שהפעם זה באמת רציני!!!** אבא החליט שהוא לא לוקח אותי לירושלים בגלל שלא אכלתי יפה בארוחת צהרים!!! שלוימי בכה... רקע ברגלים... התחנן... הבטיח... מה לא... אבל שום דבר לא עזר... אבא הלך עם כל הילדים ושלוימי נשאר בבית עם אמא... שלוימי היה עצוב מאוד... מה כבר עשיתי?? בגלל שלא אכלתי יפה בארוחת צהרים לכן כ"כ מענישים אותי??? אמא ליטפה את שלוימי והסבירה לו שוב ושוב: תבין שלוימי... **זה לא עונש** על זה שלא אכלת... פשוט מאוד: בקרבן פסח צריך לדעת לאכול כזית צלי... ומי שלא יכול לאכול נשאר בבית... (הנהג... גם סנדל חזק והצדיק... גם הוא נשאר בבית... למה? כי הוא מאוד מבוגר וקשה לו לאכול כזית צלי כדי אכילת פרס... אז הוא נשאר בבית...)

אמא לא ויתרה!!! במשך כל חול המועד... אמא צלתה כל יום בשר כבש במיוחד בשביל שלוימי ונתנה לו לאכול... אמא אמרה לשלוימי: עדיין לא מאוחר... אם עכשיו אתה תאכל יפה כזית צלי... אתה תצטרף איתי לפסח שני!!!! לאחר שביעי של פסח אבא חזר הבייתה... ושלוימי קיבל את אבא בשמחה ובצהלה... ומה המילים הראשונות שהוא אמר לאבא?? אבא... אני כבר יודע לאכול כזית צלי... כל החג אכלתי יפה בארוחת צהרים... תשאל אפילו את אמא... אתה תרשה לי ללכת לביהמ"ק לפסח שני?? אבא חיך ואמר: כן!!! בטח!!

כשאמא עולה לפסח שני לירושלים זה... זה לא רק פסח שני... היא עולה שם יחד עם קבוצת נשים לשבוע של תפילות... אמא היא תלמידה מובהקת של חנה אם שמואל... כשהיא מגיעה לירושלים היא משכימה מוקדם בעלות השחר ונוכסת לבית המקדש... אמא לשם שינוי לא מחפשת להקריב קרבנות וגם לא מנחות... לאמא יש קרבנות משלה... מה שנקרא "זבחי אלוקים רוח נשברה"... אמא תופסת עמדה הכי קרובה לבית הכנסת שבצידי העזרה... ומצטרפת לתפילת שחרית של אנשי מעמד... היא תופסת פינה שהיא יכולה לראות מה קורה... וברגע שהלוי פותח את שערי ההיכל... בבת אחת נפתחים ארובות עיניה והיא מתחילה לבכות... להתפלל ולהתפלל... על יענקל הבחור ישיבה שלנו שימשיך לעשות חיל בישיבת חוני המעגל ולא ישכח את כל המימרות שהוא למד אצל שמעיה ואבטליון ולא יגרר חלילה אחרי הבייתוסים ולא ישנה מהמים הרעים שלהם... אמא בוכה על מרים שלנו בת השמונה עשרה שתמצא את זיווגה ההגון... שתנשא כשאיפתה הטהורה- לתנא קדוש שאוחז במדרגת "תורתו אומנותו" שהוא מפסיק מתלמודו רק לקריאת שמע ואפילו לא לתפילה... אמא גמרה להתפלל על יענקל ועל מרים... עכשיו היא מחכה לעת רצון של הקטרת הקטורת!!! היא מחכה לשמוע את קול המגרפה... ברגע שנשמעה קול המגרפה והיא רואה את הכהן המקטיר עם הבזק וחבירו עם המחטה עולים במעלות האולם... אמא שוב מתחילה לבכות... **והפעם על אבא!!! אבא שלנו שכ"כ רוצה ללמוד תורה**... כ"כ אוהב את התורה... אבל יש לו כ"כ הרבה טרדות וכ"כ הרבה שליחויות נוספות בחיים... ומאוד קשה לו עם זה!! הוא כ"כ היה רוצה לעזוב את הכל כדי לשבת וללמוד תורה אצל נחמיה העמסוני... אבא ביקש מאמא שתזכיר אותו... אמא לא צריכה שאבא יזכיר לה להתפלל על זה... אמא בוכה ובוכה שאבא יזכה לשבת וללמוד תורה... ואם רצון ה' שהוא בכל זאת יעסוק בעוד דברים חוץ מעסק התורה... אז שיהיה ברכה מיוחדת בלימוד שתורתו תשתמר ושהוא לא ישכח את מה שהוא לומד... שאבא ימשיך לפרנס את כל העשרות כהנים שבעז"ש מיד לאחר חג השבועות יבואו לגורן ואבא יפירש להם תרומה בעין יפה... אחד מארבעים... ויפרנס אותם לכל הקיץ... שאבא יזכה להגיע גם ללויים הגונים תלמידי חכמים שה' הוא נחלתם... ולהם הם יתן את המעשר ראשון...

ביום ששי יש מעמד מאוד מרגש בבית המקדש!!! אלפי אלפי נשים ונערות מגיעות בספונטניות לבית המקדש... כל אחת תופסת פינה במקום אחת... כל אחת מגיע עם הפעקאלע שלה ומתפללת... עשר דקות... עשרים דקות... וחוזרות... מה יש?? פשוט מאוד: בשעות אלו כל אמא עושה בצק לכבוד שבת!!! אמא מחכה שהבצק יתפח ואז!!! ואז היא תפריש חלה... ועד אז!!! עד שהבצק יתפח... מה עושים עד אז??... עד אז מתכוננים למצוה הקדושה... מצות הפרשת חלה... איך מתכוננים?? בתפילה ובתחנונים!! איפה?? נו... איפה?? בבית המקדש... כל אמא שמסיימת לעשות בצק... מנצלת את ההפוגה ורצה מהר לבית המקדש... (יש כאן אמהות שהגיעו ממרחקים... מהעיר לוד שליד בני ברק!! מדרש רבה איכה פ"א: נתיבוי עייה "בנות לוד היו לשות עיסתן ועולות ומתפללות ויורדות עד שלא החמיצו") היא תופסת פינה ומתפללת על "חלתו של עולם"... מתפללת שנזכה לקבל שבתות מתוך רוב שמחה ומתוך סיעוט עוונות... אמא מסיימת להתפלל... ו... ומיד פוסעת לאחוריה ביראת כבוד ומהלכת אט אט עד שהיא יוצאת מהר הבית... ואז חוזרת הבייתה מהר מהר... מוצאת את הבצק שתפח... מפרישה חלה... מברכת... וקוראת למוישי הטהור שלנו... (שהוא כבר יודע לשמור ידיו בטהרה... ובקי בסדר טהרות) תלך מהר מהר למשפחת קאהן ותתן להם את החלה!!!

אגב: במקביל... יש גם הרבה גברים שמגיעים בערב שבת עם פיאות רטובות מהמקוה... וכנסים לבית המקדש... קוראים שנים מקרא ואחד תרגום (גם זה שם: "ספרא הוא בכל ערובא שובא הוא סליק ופשיט סדריה בני מקדשא ונחית שבית ביבתייה" ע"ל) וחוזרים הבייתה... לעשר את הדמאי... לערב עירובי חצרות... ולהטמין את החמין בדבר שאינו מוסיף הבל... ולגרוף ולקטום את הכירה כדי שיהיה אפשר להשהות עליה... גוט שבת

הפורום לענייני עסקים... עסק התורה!!!

יש את שאלת המיליון שהרבה הרבה שואלים: עוד מעט מתן תורה ואני רוצה להתחבר ללימוד... אני רוצה להיות שקוע בלימוד... איך? איך? איך עושים את זה?? אני רוצה שהתורה תהיה העסק שלי... אבל איך פותחים את העסק המורשה הזה?? אצל איזה רואה חשבון אני צריך ללכת בשביל שאני אצא ממנו עם תעודה שאכן פתחתי עסק... עסק שקוראים לו עסק התורה??? איך פותחים עסק ששמו עסק התורה???

אז אני אגיד לך בכנות: עד לפני לא הרבה זמן השאלה הזו היתה מאוד קשה ל... היה לי מאוד קשה להגיד איך יוצרים עסק שקוראים לו תורה... איך מתחילים את זה... מה ההגדרה... מה הם הצעדים הטכניים הראשונים לפתיחת עסק... **היה לי קשה להגיד את זה עד!!! עד שיום אחד נסעתי באוטובוס עיריני...** מדובר היה בנסיעה קצרה... ממש קצרה... משהו כמו שבע או שמונה תחנות... עכשיו: הרדיו היה פתוח!!! ושני צפרדעים קרקרו שם... והנושא היה סביב איזה משחק כדורגל... נו... מה לי ולכדורגל?? אין לי שום דבר בזה... אני לא מבין בזה בגרוש... תכל'ס... אני כעת יושב ליד הנהג והרדיו פתוח בקול קם והם מדברים... ו... ו... ואני שומע... שומע בחצי אוזן... עכשיו תקשיב טוב להתפתחות: תוך שתי דקות של הקשבה... פתאום נכנסתי לזה...

פתאום זה עניין אותי... עד כמה שזכור לי ה"פלוגתא" הייתה בין הפועל קרית שמונה הפועל נתניה... איזה שחקנים יותר מיומנים... זה אומר בכה וזה אומר בכה... עברו שלוש דקות... ואני כבר תפסתי צדו!!! אני כבר הבנתי לאיזה צד אני שייך... אני כבר מצאתי את עצמי מתחבר יותר לקבוצה של קרית שמונה... עברו חמש דקות וכבר נעלמתי בשלים... כי הוא אמר שהם לא יודעים לעשות איזה משהו... (אני לא יודע אפילו איך אומרים את זה)... עברו שבע דקות... ותנחת מה קורה??? ה"אוטובוס הגיע לתחנה שאני צריך לרדת!!! אני אומר לך: היה לי קשה לרדת מהאוטובוס!!! כי הההל... אני באמצע המתח... אני רוצה לישמע עוד עלה בגורלם של הפועל קרית שמונה ש... ש... שאני אוהד שלהם...

אתה קולט מה קורה פה??? הבן אדם עד לפני שמונה דקות לא הבין מהחיים שלו... לא ידע לא מה זה כדורגל ולא מה זה נתניה ולא מה זה קרית שמונה... הבן אדם מקשיב בזה"ש שמונה דקות לאיזה קרקור... ותוך שתי דקות הוא כבר הספיק להיכנס לעניינים... הוא כבר הספיק לתפוס עמדה... ו... והוא כבר הספיק להיכנס כ"כ עמוק פנימה. שהוא כבר חייב להתעדכן מה נסגר שם בסוף...

שתדע לך שהתיאור הזה שכעת תיארת פה... זה... זה אנחנו!!!!!!! ככה זה אנחנו!!! לא קשה לנו להתחבר!!! לא קשה לנו להיכנס לכל מיני עסקים... גם אם הם ממש לא שייכים אלינו...

בינינו... בבחירות לארה"ב היית רוצה שמישהו מסוים יבחר?? נכון?? למה? מה זה העסק שלך?? מה זה נוגע אליך?? מה התשובה???

מאוד קל לנו להיכנס את עצמנו לעסק!!! כמעט בכל נושא או מחלוקת שמסתובבת לידינו (והיא ממש ממש לא נוגעת אלינו באופן אישי) אנחנו מאוד מהר נוקטים צד... **נכון או לא נכון??** מאוד מהר אנחנו כבר שייכים עמוק עמוק לאחד הצדדים... אנחנו כבר נעלבים בשביל אותו צד... ואם אני אהיה אכזרי... אנחנו כבר מתענגים על כל בדל לשה"ר שמכפיש את הצד השני (שרק לפני רגע החלטתי שאני לא אוהז ממנו)... אני צודק או לא צודק?? **נו... מה זה אתם לעסק!!!** זאת אומרת: בשבילנו להיכנס לעסק זה כלום!!!! אנחנו עושים את זה כל הזמן... אנחנו כל הזמן מכניסים את עצמנו בכח לכל מיני עסקים... למרות שהם לא נוגעים אלינו... ובינינו... צריך המון המון עבודת המידות בשביל שאני אסתובב בשטיבלאך השכונתי... בו בזמן שכל מיני פוליטיקות יסתובבו סביבי ואני אדחה אותם כל... **כי... כי... כי זה לא עסק שלי!!!!!!** אוהו... הלואי וזה היה עובד... אוהו כמה שצריך ללמוד שמירת הלשון בשביל שאני אצליח לבלום את עצמי מלהיכנס לעסקים שלא קשורים אלי...

זאת אומרת: הוכחתי לך כעת כשמש בצהרים: שבשבילנו לקחת נושא שעד כה לא היה שייך אלינו... ולהיכנס אליו בכל הרמ"ח והש"ה... ולקחת אותו לעצמות... ולהפוך אותו לאינטרס האישי הכי רגיש שאני מוכן לדבר עליו שעות ע"ג שעות... **זה... זה מוכר!!!! מידי מוכר לנו!!!!**

ואנחנו יודעים לעשות את זה טוב מאוד!!! יותר מידי טוב!!!

אז זהו!!! זה בדיוק הרעיון של עסק התורה!!!!!!
אבא שבשמים מספק לנו שלל נרחב של נושאים לשיחה... הקב"ה מפזר לנו כל מיני עסקים שאנחנו יכולים לקחת אותם לעצמות... ובמקביל הוא מוסר בידיים שלנו גם את התורה הקדושה... והוא פונה אלינו ומבקש: אנא בני היקר... אני מבקש ממך שזה!!! שזה יהיה העסק שלך!!!!!! שמכל שלל העסקים שאתה יכול להכניס את עצמך אליהם ולשקוע בהם... אז אני מבקש שתחבר בעסק הזה!!! מכל שלל העסקים והשטויות שאתה יכול לצלול בהם ולטחון אותם ולדבר עליהם מהבוקר עד הלילה... אז תן לי לבחור לך שזה יהיה העסק שתקח אותו לעצמות!!!

אתה קולט את הנקודה??

יש כאלו שמרגישים בעסק התורה סוג של עומס דת... אוה... מבקשים ממני שהתורה תהיה העסק שלי... שהתורה תעסיק אותי כל היום... כל היום וכל הלילה... אוי... כמה... כמה אפשר?? **מה התשובה??** אדוני!!!! עסק זה לא דבר שקשור בהכרח לתורה!!! לא יעזור לך... כל אחד מאיתנו עושה עסק ממשוה!!! כל אחד מאיתנו מכניס את הראש שלו לאיזה עסק והוא עסוק בזה כל היום... אם ככה: מגיע אבא שבשמים ואומר: היות ובלאו הכי גלגלי המוח שלך חייבים לפעול... ובין תרצה ובין לא תרצה המוח שלך איכשהו יכניס את עצמו בכח לאיזה עסק... והלב שלך יקח ללב איזה עסק ויכניס שם את כל המצב רוח שלו לטוב ולמוטב אז אני מבקש ממך: שהעסק שלך יהיה בתורה!!!!!!

וכאן מגיע המשפט שנכתב כמה פעמים בגיליון זה:
מין הרב אלישיב היה שקוע בלימוד **כמו להבדיל** אחד ששקוע באייפון!!! **אין צורך ביותר!!!** מין הרב עובדיה יוסף זיע"א לקח את הידידי שקייט ללב **כמו להבדיל** אוהד כדורגל לפני ואחרי משחק...

אין צורך ביותר!!!

ולמה כ"כ חשוב להדגיש את זה??
כי זה "יושב" על אותו מקום!!!! עסק התורה זה לא סוג של צדקות מופלגת שגדולי ישראל הצליחו לחשוב על משהו מסוים כ"כ הרבה שעות...
זה יושב על נתון שקוראים לו עסק!!! רק כל אחד בוחר מה העסק שלו...

אצל הרב אלישיב העסק היה תורה... ואצל בחור העסק הוא שטויות...
אצל הרב עובדיה העסק היה רצון ה'... ואצל אוהד כדורגל העסק הוא כדור... וממילא: כל מה שנתור לנו זה פשוט לנווט!!!! לנווט את יצר העסק וההתחברות שלנו למקומות הנכונים!!!!

כל אחד מאיתנו צריך לקחת דוגמא אישית מעצמו הוא!!!!!! קח תחום מסוים שזה כבר עכשיו העסק שלך... וכך!!! כך בדיוק צריך שיהיה בתורה... נניח שאתה מוזיקלי... אתה נמשך לזה... אתה מבין בזה... אתה בקי בכל הניואנסים המוזיקליים העדכניים... בכל סגנונות המלחינים והמעבדים... זה עסק שלך... אתה הרי פעם לא ידעת את זה... יום אחד הכנסת את עצמך לזה... ונכנסת עמוק עמוק... ויצרת עניין מזה... אז קדימה!!!! אותו דבר בדיוק תעשה בעסק התורה... תכנס לזה... תיצור עניין... ותחשוב... תחשוב שיום יבא ועסק התורה "ידליק" אותך ויתפוס לך את הראש כמו שהמוזיקה תופסת לך את הראש... או לדוגמא: אתה טיפוס שמתעניין בפוליטיקה... אתה בקי בכל הנישיות הכי דקות בעסקונה החרדית... ואתה יודע לפרשן כל מהלך של ח"כ... **הרי פעם לא הבנת בזה!!!** הרי היה שלב ראשוני שבו התחלת ליצור עניין ו... ולאט לאט נכנסת עמוק עמוק בפנים... אז זהו!!!! **אל תגיד שאתה לא יודע איך נכנסים לעסק...** אתה יודע יופי יופי איך עושים את זה... אז זהו!!!! שחילך לאורייטא ואת אותו תהליך בדיוק אתה צריך לעשות בתורה... אתה פשוט צריך להיכנס ללימוד מתוך רצון להיכנס לעניינים... כמו הפעמים הראשונות שפתחת את העיתון ולא הבנת בדיוק את "עומק המהלכים" אבל החלטת שאתה אוסף נתונים ויוצר עניין... אז להבדיל אותו דבר כאן!!! ואז תחשוב שיום יבא ואתה תלמד סוגיה... ויהיה שם מחלוקת של רב פפא ורב זביד ואתה תפרשן אותם בחמשה מהלכים שונים... בדיוק!!! אבל בדיוק כמו שפרשנת את המהלך הפוליטי האחרון שעשה ח"כ פלוגי... שכיום אתה יודע להסביר בהריוות את כל סוגי האפשרויות מה טמון כאן... אז זהו שחילך לאורייטא!!!!
ואת הכשרון היחודי הזה אתה יכול להעתיק כמות שהוא מעסק של טינופת לעסק התורה!!!! חבל... חבל עלך... אתה כח...

דיוק ככה זה בעסקים!!!! כל איש עסקים... איך אתה חושב שהוא התחיל?? הוא חיפש פרנסה ויום אחד בהיו הוא התחיל להתעניין באיזשהו נושא... באיזה ענף תעסוקתי... בהתחלה הנתונים היו מאוד יבשים ומשעממים... אבל הוא ידע שלאט לאט הוא יכנס לעניינים... והוא נכנס... כל מנהל רשת חנות בגדים... היה לו את היום הראשון שהוא התחיל לחרחב בענף הטקסטיל ולאט לאט הוא נכנס עמוק והגיע רחוק... כל אחד שמנהל היום רשת של חברות השכרה... היה לו את הריחוחים פה ושם... את ההשתלבות האיטית בהתעניינות בנושא עד שהוא נכנס פנימה... ככה זה בעסקים ובדיוק ככה זה בעסק התורה!!!!

לא פחות ולא יותר ולא כמעט אלא בדיוק!!!!!!

עסק התורה זה משהו שאנחנו צריכים בזה"כ דבר אחד ויחיד: נכונות להיכנס לעסק! זה הכל!!!! רוצה דוגמא שלילית מה זה אי נכונות??
הנה בבקשה... אני כבר שנים משתמש בחשמל. ומידי פעם כידוע יש בעיות בחשמל... ותמיד אני קורא לחבר שלי שהוא מבין קצת בחשמל והוא מיד מתקן... **למה אני לא יודע לעשות את זה לבד??** כי אני משום מה החלטתי לא להיכנס לעסק!!! אני בבחירתי החלטתי להשאיר מחוץ לנושא הזה... ואני בחרתי שכל פעם שיקרה משהו אני אקרא לחשמלאי... הוא יגיע... יעשה איזה כישוף בחוטים... "יברך אותם..." יעשה ככה וככה... ואיכשהו זה יסתדר עד הפעם הבאה...

זכותי!!!! זן בחירה שלי להשאיר בור מחוץ לנושא ולתחום ששמו חשמל!!!! על אותו משקל בדיוק: יכול להיות לך אחד כזה ששנים כבר נמצא אצלך בבית המדרש!!! שנים הוא מתיישב מול הגמ'... **אבל משום מה הוא בחר לא להיכנס לעסק!!!!!!** כמו שאני כבר שנים משתמש בחשמל וקורא לאור החשמל... בכל זאת אני בחרתי להשאיר מחוץ לעסק ולא להבין בזה... ככה הוא בחר לשבת מול הגמ' ותמיד להשאיר מחוץ לעסק!! אף פעם לא להיכנס בפנים... אף פעם לא להפוך להיות חלק פעיל בעסק...

זו בחירה נטו שלנו!!!!!! וחבל!!! אתה כבר יושב מול הגמ'... זה אמור איכשהו להיות חיך ואורך ימך בין תרצה ובין לא תרצה... אז לא חבל... למה אתה מתעקש להשאיר מהצד ולא להתעניין... לא להתחבר... לא לקחת ללב את התהליכים שמתפתחים פה... בא!!!! תכנס לעניינים... תיצור עניין... תתעניין... **אין פה מה להבין!!! זה כ"כ פשוט!!!**

אבל שוב: להגיד לך איך בדיוק מתעניינים?? איך טכנית עושים את זה?? אני לא יודע!!!! והאמת היא שאין פה מה לדעת... כי שוב ושוב: אני סומך עליך שבכל תחום אחר בחיים... כשאתה רוצה אתה יודע טוב מאוד להיכנס לנושאים... אתה יודע טוב מאוד איך לאסוף נתונים ולהתחיל להבין בנושאים רכבים... טמבורים... בביטוחים... אתה יודע איך עושים את זה מצויין!!!! אני האחרון שצריך להסביר לך את זה!!! אז קדימה... תעשה העתק הדבק לתורה הקדושה... זה הכל...

אגב: אם כבר מדברים... אותו דבר בנושאי ביגוד וצניעות וכ'...
האופנה הרי משתנה כל חצי שנה!!!! והיא לא מתייעצת איתנו לפני כן האם אנחנו אוהבים את הגיזרה החדשה ואת המודה... לא!!!! המודה מגיעה ומציגה עובדות בשטח!!! זו הקולקציה!! זה מה שיש!!!

וראה זה פלא... כולם איכשהו מצליחים להתחבר למודה החדשה... כצאן לטבח יובל... אף אחד לא מעיז להגיד שזה לא יפה... אף אחד לא מנסה להתנגד... המודה אמרה את דבריה!!!! כולם משתחווים ומישרים קו ואיכשהו מצליחים לאהוב ולהתחבר את האופנה החדשה...

מה זה אומר לנו?? שטכופו של דבר את מה שאני רוצה לאהוב אני אוהב!!! ואם אני מחויב לאופנה... ואני רוצה לאהוב את האופנה... אז אני מצליח לשכנע את עצמי... ולהתחבר לזה... ובסופו של דבר באמת לאהוב את זה... אז זהו!!! זה בדיוק מה שהקב"ה אומר:

הקב"ה פונה אלינו ואומר: זו האופנה שלי!!!! זה הטעם שלי!!!! אני רוצה שתאהבו את זה... וכאן מגיע הבן ושואל: איך?? איך אני יכול לאהוב דבר ש... שאני לא אוהב?? מה התשובה?? אדוני היקר!! אתה יודע טוב מאוד לאהוב את מה שאתה רוצה לאהוב!!!! תביע התעניינות... תרצה לאהוב את מה שהקב"ה אוהב וזה יקרה... בטוח... והמבין יבין... בעצם לא יבין... אלא מבין!! ועוד איך מבין!!!!